

Trst, leto dni kasneje

BOJAN BREZIGAR

»Tragični dogodek v Mostarju je Trstu povedal, da je svet tudi onstran meje, ki ga obdaja, in da smo morda za smrt treh mladih življenj krivi vsi, ker smo za tisti svet premalo naredili. Morda je tudi zaradi tega Trst tokrat brez godrnjanja sprejel slovensko besedo v stolnici sv. Justa. Morda se je vendarle zavedel, da smo tudi Slovenci del mesta, da z njim delimo lepe trenutke in tudi tragedije.«

Tako smo na tem mestu zapisali pred letom dni, ko se je Trst poslovil od treh mladih somesčanov, ki jih je hrvaška granata ubila v Mostarju. Skupaj smo ugotavljali, kako je Trst, ki je dotlej z veliko apatičnostjo sledil dogajanju na Balkanu, v nekaj dneh zadobil drugačno lice. Kako je sprejel, da se je Ota imenoval Sasa, in ne birokratsko Alessandro, kot je to zapisal maticar ob njegovem rojstvu. Kako ga ni motilo, da je televizija v vsedržavnem prenosu poudarjala njegov jezik, njegovo kulturo, njegovo »drugčnost.« Kako so kar naenkrat nekatere univerzalne vrednote postale take tudi za veliko večino trzasekega prebivalstva.

Včeraj, ob skromni a pomenljivi slovesnosti v trzaski palači RAI-a, smo imeli enak vtis. Spominska plošča z dvojezičnim napisom, pozdrav Fulvia Molinarija tudi v slovenskem jeziku, slovenska molitev trzasekega skofa, vse brez nerganja, pokasljavanja, obračanja na drugo stran, ali celo odhajanja iz dvorane. Se pred nekaj leti bi se to dogajalo. Sedaj ne več.

Morda pretiravamo. Morda je samo svečanost trenutka vplivala na vzdušje, tako pred letom dni, kot tudi včeraj. Vendar bo nekaj ostalo: novi center za otroke, žrtve vojn, kot izraz volje Trsta, da se pridruži številnim tokovom solidarnosti in humanitarne pomoči; dvoranica v središču mesta z dvojezičnim spominsko tablo, spomin na žrtve treh mladih novinarjev, pa tudi opozorilo, da v Trstu živijo ljudje dveh narodov, ki jih včasih usoda združuje v skupni tragici smrti.

Preostaja nam samo vprašanje: ali je bila za to spoznanje res potrebna tako velika tragedija?

TRST / OB PRVI OBLETNICI SMRTI LUCHETTE, OTE IN D'ANGELA

Ob dolžnih besedah tudi konkretne pobude

Včeraj so otvorili tudi dom za otroke, žrtve vseh vojn

TRST - Ob prvi obletnici smrti trčlanske televizijske ekipe deželnega sedeža Rai v Mostarju je bila včeraj vrsta pobud v spomin na Saso Oto, Marca Luchetto in Daria D'Angela. Po masi so v Ul. Valussi otvorili dom za otroke, žrtve vseh vojn, ki ga preurejajo na pobudo Sklada, ki se je poimenoval po padlih novinarjih (kasneje je bilo pridano še ime Mirana Hrovatina). Trem umrlim uslužbenecem je deželni sedež Raia posvetil dvorano za kulturne prireditve, ki so jo tudi slovesno odprli včeraj. PD Slovenec in Fotokrožek 80 pa sta sinoci v srenjski hiši v Borstu priredili Spominski večer Sase Ote, razstava Otovih fotografij bo odprta se danes.

Na 3. strani

Dini odločno brani Scalfara

RIM - Predsednik vlade Lamberto Dini je včeraj pozval k pomiritvi in odločno stopil na stran predsednika republike, ki je se vedno tarca hudih napadov desnice. Scalfaro, je dejal ministrski predsednik, je dosledno izvajal načela republiške ustave.

Iz razpuscene neofasistične MSI se je včeraj uradno rodilo Nacionalno zavezništvo. Gianfranco Fini je dejal, da je to odločilen korak na poti ustanovitve nove in sodobne italijanske desnice. Ustanovnega kongresa NZ se je udeležila tudi delegacija DSL. Delegati so z zvizganjem sprejeli tajnik LS Buttiglioneja, navdušeno pa pozdravili Berlusconi.

Na 2. strani

ČEČENIJA / GROZNI ŠE VEDNO V OGNJU

Dudajev: Vojna se lahko razširi na vso Rusijo

GROZNI, MOSKVA (Reuter) - Čečenski predsednik Dzohar Dudajev je včeraj v dramatični izjavi za tiskovno agencijo Interfax opozoril, da se vojna lahko razširi na vso Rusijo, če se bodo boji za Grozni nadaljevali tudi prihodnji mesec in dodal, da se bo o koncanju vojne pogovarjal samo z ruskim premierom Viktorjem Cernomirdinom.

Moskva pa o miru očit-

no ne razmišlja, saj je ruska vojska včeraj nadaljala s topniškim obstreljevanjem

Grozneja in letalskimi napadi na položaje uponikov po vsej republiki.

TRST / PREDSTAVNIKI RAI

Uvedba slovenskih oddaj samo še vprašanje časa

Vigorelli optimist, Morattijeva in Levijeva izpostavljali težave

TRST - Dva meseca, konec aprila. Piero Vigorelli, odgovoren za deželne informativne oddaje Raia (TGR) je včeraj v Trstu postavil takšne roke za začetek slovenskih televizijskih oddaj, prvega je navedel v intervjuju za naš dnevnik, drugega je posredoval slovenskim novinarjem deželnega sedeža. Po njegovih besedah sodec, samo birokratske zapreke se onemogočajo uporabo frekvenc (prevzetih od podjetja Ponteco). Predsednica Mo-

rattijeva in direktorica deželnega sedeža Grazia Levi sta bili glede tega opreznější.

Na srečanju z Vigorellijem pa so člani slovenske redakcije opozorile na pomanjkanje osebja, ki bremeni že radijski del in poudarili, da brez kadrovske okrepitve ni mogoče uvesti se televizijskih poročil. Vigorelli je zagotovil, da bo prislo do novih namestitev, vendar pa so se pogledi o postopku razhajali.

Na 2. strani

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Začasno predstavništvo

Petkov dogovor o začasnem predstavništvu Slovencev v Italiji je pomemben, ker odgovarja potrebi manjšine po skupnem nastopanju.

Stran 2

Javna predstavitev nove lože

V Trstu so včeraj prvič v zgodovini javno predstavili novo prostozidarsko ložo, ki je nastala v ostri polemiki s krajevno framasonsko tradicijo.

Stran 4

Ob življenje v Bazovici

V hudi prometni nesreči, ki se je včeraj popoldne pripetila v Bazovici, je izgubil življenje priletni Tržančan.

Stran 4

Zaplenili ponarejene čevlje

Agenti finančne straže so na treh turskih tovarnjakih zaplenili skoraj 30 tisoč parov izredno dobro ponarejenih telovadnih čevljev znamke Adidas. Ta tržišču bi veljali okrog milijardo lir.

Stran 4

Štandrež: koncert ob 50-letnici

Množična udeležba na koncertu ob 50-letnici osvoboditve je predsinoci v Standrežu potrdila privrženost naših ljudi idealom narodnoosvobodilnega boja.

Stran 8

NAPETOST V ZGORNJEM POREČJU AMAZONKE

Oboroženi spopadi na meji med Ekvadorjem in Perujem

LIMA, QUITO (AFP) - Na meji med Perujem in Ekvadorjem so včeraj izbruhnili oboroženi spopadi, v katerih je po neuradnih podatkih na obeh straneh padlo več kot dvajset vojakov. Organizacija ameriških držav je že pozvala vladi v Limi in Quitu, naj se o večnem obmejnem sporu tudi tokrat raje pogovorita, zaradi napetosti v zgornjem porečju Amazonke pa se je pozno sinoči sestal tudi Varnostni svet Združenih narodov.

Nekdanji španski koloniji Peru in Ekvador sta leta 1829 zacrtali mejo, katere del, dolg 78 kilometrov, poteka po nepreglednem vlažnem gozdu Kondorjeve kordiljere. Leta 1942 so v Rio de Janeiru o tem delu meje podpisali mednarodni sporazum, o katerem pa vlada v Quitu še vedno trdi, da je »neuresničljiv«. Zadnje hujše obmejne spopade med Ekvadorjem in Perujem so zabeležili leta 1981.

Vse zadnje novosti pri

EDI MOBILI

- EDINO PRODAJNO MESTO -

TRST - Ulica Baiamonti 3 - Tel. (040) 820766

Kuhinje:

moreluzzo

fantoni

MINOTTI

GRATTAROLA

GORICA / PO PETKOVEM SESTANKU

Tudi začasno predstavništvo je trenutno pomembno

Poseg pri Diniju bo prvi korak novega telesa

GORICA - Po večme- sečnih zapletih v pogo- vorih za sestavo novega in za vse zadovoljivega skupnega predstavništ- va imajo Slovenci v Ita- liji od predsinoči spet neko predstavništvo, pa čeprav le začasno. Se- stavlja ga predstavi- niki strank in organiza- cij, ki so lani podprle skupni predlog zakon- skega osnutka za zašti- to manjsine. Dogovor v tem smislu so dosegli predstavniki SKGZ in SSO, Slovencev iz Vi- demske pokrajine ter SSK, DSL, SKP in De- mokratskega foruma. Zraven ni slovenskih predstavnikov Severne lige, ki so odšli in zalo- putnili vrata nadaljne- mu dogovarjanju ob- tozujoc ostale kompo- nente, da so ob nedav- nih obiskih v Ljubljani krsile dogovore o sku- pnem nastopanju vseh manjsinskih kompo- nent. Dezelni tajnik SSK Martin Breclj je zavrnil ocitek, rekoc, da

so v Ljubljano sle pač komponente, ki so bile tja povabljen. Sicer pa za delegacijo Lige ni jokal nihce (predstavi- nik iz Kanalske doline Sivec je njihovo ob- našanje označil za ko- mično), razen morda predsednice SSO Ma- rije Ferletič, ki se je zavzemala, da bi se raz- govori nadaljevali s so- delovanjem tudi te sku- pine.

Dogovor o vsaj zača- snem predstavništvu je pomemben, ker odgo- varja na vitalno potrebo manjsine po skupnem nastopanju v tem kockljivem obdobju. Cr- tanje samostojne pos- tavke za manjsinske organizacije iz državnega proračuna in njihova preusmeritev v skupni koš pri predsedstvu vlade je problem, ki ogroža sam obstoj manjsine. Prav skupen poseg pri predsedniku Diniju bo zato v prihodnjih dneh prvi nujni korak obnovljene-

ga predstavništva. Takoj mu bodo morali slediti še drugi, kot so soglašali vsi sodelujoči na predsinočnem srečanju. Manjsina mora pridobiti aktivno vlo- go subjekta v pogovorih med Italijo in Slove- nijo, skupno nastopiti ob predstavitvi predlo- ga zaščitnega zakona, do katere naj pride cim- prej in ob cim širsi pod- pori parlamentarcev.

Komponente zača- snega predstavništva so naelno soglašale se o nekaterih kratkoročnih skupnih ciljih. To so skupen nastop za obrambo manjsinskega gospodarstva in bank, izoblikovanje skupne politične strategije predvsem glede refor- me volilnega sistema in nacina zagotavljanja manjsinskega predstavi- nštva, pa tudi skupno proslavljanje 50-letnice osvoboditve, ki naj bo priložnost za utrjevanje sožitja.

Vzporedno s temi

nijnimi aktivnostmi naj bi se nadaljevali pogo- vori za novo, ustrez- nejšo obliko skupnega manjsinskega predstavi- nštva. Ob splošnem so- glasju, da je do tega tre- ba priti, so si mnenja ali pa vsaj poudarki se precej narazen. Če Bre- celj (SSK) dokaj nega- tivno ocenjuje izkušnjo enotne delegacije, kate- re nadaljevanje je se- danje sicer tudi zanj nujno potrebno začasno predstavništvo, mu Spetic (SKP) z učinko- vito prisposodo opo- reka, da se pametni ljudje ne selijo iz stare hiše, ko se nimajo nove in bi zato bilo noro, ko bi prav v trenutku naj- težjega pritiska na manjsino se naprej ostajali brez kakršne- gakoli predstavništva. Peric (SKGZ) je nagla- sil, da naj bodo dose- danje oblike nastopanja skupni imenovalec na katerem graditi naprej, z vsemi, ki želijo tvor- no sodelovati, pri tem pa je - na razliko od SSO - negativno ocenil dosednji pristop Se- verne lige. Budin (DSL) je soglašal, predvsem pa je opozoril, da paro- la enotnosti ni dovolj, če za tem ni prave vse- bine: ob skupnih ak- cijah je potrebna tudi skupna politična strate- gija. Pavsic (DF) pa je ob pozivu k večji zmer- nosti v stališčih posa- meznih komponent predlagal "dvojno hi- trost", s tem da bi civil- na družba utirala pot združevanju političnih komponent.

Marko Marincič

TRST / PREDSTAVNIKI RAIA

Zavzemamo se za začetek slovenskih oddaj

Zagotovila Letizie Moratti, Grazie Levi in Piera Vigorelli

Letizia Moratti

TRST - Proslav ob prvi obletnici smrti Ote, Lu- chette in D'Angela sta se udeležila tudi predse- dnica upravnega odbora Raia Letizia Moratti in odgovoren za deželne informativne programe (TGR) Piero Vigorelli, ki sta se tudi pogovarjala in odgovarjala na vprašanja o začetku slovenskih te- levizijskih oddaj. Kot je znano, je upravni odbor Raia ze konkretno skle- pal o tem (glede frekvenc in novih namestitvev) in je minister Tatarella ze podpisal dokument o prevzemu frekvenc s strani Raia. Na nase vprašanje, kje so torej se tezeve in kdaj se bodo slovenske oddaje začele, so odgovarjali Letizia Moratti, direktorica deželne sedeza Rai

Piero Vigorelli

Grazia Levi in Piero Vi- gorelli.

Letizia Moratti: »Gre za našo temeljno obvezo. Zelo se trudimo, da bi jo cimprej uresničili, ven- dar ni vselej v naši moči, da bo to naredili.«

Grazia Levi: »Tezave so predvsem tehnicne narave. Vprašanje frek- venc se ni dokončno urejeno in do kratka ne moremo ničesar storiti.«

Piero Vigorelli: »Teza- ve hitro premagujemo, pripravili smo celo ze spico. Vprašanje frek- venc bo v kratkem rešeno in to tako, da bo boste v Trstu lahko sledili tudi

Grazia Levi

programom koprke tele- vizije. Mislim, da bomo v roku dveh mesecev lahko začeli, prva dva novi- narja pa bomo namestili morda ze v 10 dneh.«

Piero Vigorelli se je popoldne sestal tudi s slovensko redakcijo deželne sedeza Rai. Tudi v pogovoru z njimi je pokazal precejšnjo me- ro optimizma, čeprav sta- lisca oz. pogledi niso bili povsem enotni. Sloven- ski novinarji ne soglašajo s stališčem vsedravnega vodstva ustanove, da bi novinarje »imenovali« oz. namestili brez selek- cij. (bip)

POZIV K UMIRITVI

Dini odločno zagovarja predsednika Scalfara, ki ga desnica napada

Nova vlada še močno razdvaja levica
Vlada se bo jutri predstavila v senatu

RIM - Predsednik vla- de Lamberto Dini je si- noči stopil odločno na stran predsednika repu- blike Oscarja Luigija Scal- fara, ki je se vedno tarča ostrih napadov desnice, ces da je prelomil dano besedo o junijskih predcasnih volitvah. Di- ni, ki vsekakor ni direk- tno omenil zadnjih pole- mik, je povedal, da je Scalfaro odraz nacionalne enotnosti in da je najvišji varuh ustavnih nael. Mi- nistrski predsednik, ki bo jutri predstavil vladni program v senatu, je izra- zil upanje, da bo ostrim polemikam sedaj sledila politična pomiritev, brez katere Italija ne bo pre- mostila sedanjih težav.

Nova vlada medtem se dalje ostro razdvaja levi- co. Tajnik Demokratične

stranke levice Massimo D'Alema je priznal, da predstavlja Dinijeva vla- da izredno in najbrz ne- ponovljivo izkušnjo, ki pa je bila nujno potrebna po zmedi, ki jo je ustvari- la Berlusconijsva koalici- ja. Diniju je treba omo- gočiti, da izvede svoj kratkoročni program, je se poudaril D'Alema, ki nasprotuje junijskim vo- litvam.

Dini pa ni vseč Stranki komunistične prenov. Njen tajnik Fausto Berti- notti je spet napovedal ostro politično opozicijo, a je tudi izrazil upanje, da bo levica, kljub sedanjim razhajanjem, vendarle prej ali slej našla skupni jezik. Komunisti se bojijo, da bodo Dinijevi ministri v kratkem udarili po de- lavcih in po upokojenci.

RIM - Iz razpuščene neofasistične MSI se je včeraj uradno rodilo Na- cionalno zavezništvo. »Krstu« nove stranke so prisostvovali predstavi- niki raznih političnih sil, med drugim tudi delega- cija Demokratične stranke levice, ki jo je vodil senator Ugo Pec- chioli. Delegati so vsekakor najbolj nav- dušeno pozdravili poseg Silvia Berlusconijsa, med- tem ko so dokaj hladno sprejeli tajnika Ljudske stranke Rocca Buttiglio- neja, ki so mu tudi na- menili nekaj zvizgov. Pecchioli ni pozdravil kongresa, čeprav ga je tajnik Gianfranco Fini povabil na govorniški oder.

Fini je izrazil pre- pričanje, da se je v Italiji

Berlusconi in Fini, do kdaj še politična zavezništva? (AP)

končno rodila res moder- na in demokratična de- snica, ki bo znala resno obracunati s svojo fa- siistično preteklostjo. To bo vsekakor lahko pokazal le cas, saj je glavnina cla- nov in voditeljev MSI pristopila v novo

stranko, ki je pravzaprav ohranila ves svoj stari aparat in svojo dose- danjo organizacijsko strukturo. Fini pravza- prav nima notranjih na- sprotnikov. Nekateri sta- ri fašisti niso vstopili v NZ, velika večina pa je

IZ RAZPUŠČENE MSI USTANOVILI NOVO STRANKO

Nacionalno zavezništvo res korak na poti nove desnice?

Fini brez notranje opozicije - Navzoča tudi delegacija DSL

tiho sprejela razpust MSI.

Tajnik je spet ostro napadel predsednika re- publike Scalfara, mu ocital, da je pri sestavi nove vlade spregledal zahteve desnice, a tudi naglasil, da mora sedaj, vsaj za kratek cas, nasto- piti cas streznitve in po- miritve. Berlusconi in Fini vsekakor ne mislita odstopati od znane za- teve po aprilskem razpu- stu parlamenta in po predcasnih volitvah 11.junija.

Tajnik Ljudske stranke Buttiglione je ocital Ber- lusconiju, da njegova stranka ni sredinska, ker se vse bolj približuje Na- cionalnemu zavezništvu. Bivsi premier pa je ob- tožil Buttiglioneja mežikanja levi.

Čestitke iz zamejstva Thalerju in Deželaku

Ob izvolitvi v slo- venskem parlamentu je Slovenska kulturno go- spodarska zveza nove- mu slovenskemu zu- nanjemu ministru Zora- nu Thalerju poslala če- stitke z željo, da bi se z njegovim nastopom na celo slovenske diplo- macije utrdil in uvelja- vil položaj slovenske države v mednarodnem merilu.

SKGZ izraza pre- pričanje, da je krepitev mednarodnih vezi in odnosov za Slovenijo ta- trenutek ena izmed te- meljnih potreb, se zlasti glede na proces njenega pridruževanja Evropi. Dosedanje ovire, ki so ob zastoju bilateralnih pogovorov med Italijo in Slovenijo onemo- gočile začetek pogajan- o pridruženem članstvu Slovenije, je mogoče po- mnenju SKGZ premo- stiti z dobro voljo in preseganjem politike pogojevanja in pritiskov s strani močnejših do- sibkejših, kajti vstopni- ca k Evropski Uniji je lahko le rezultat zave- sti, da je cimprejšnja vključitev Slovenije objektivno v interesu tako Slovenije kot Ita- lije.

Odrpta bilateralna vprašanja med Italijo in Slovenijo po oceni SKGZ se zdalec niso nepremostljiva in ka- drovska obnova v obeh zunanjih ministrstvih je priložnost, da se od- stranijo nastale napeto- sti, katerih škoda obcu- ti zlasti obmejno prebi- valstvo, se zlasti pa manjsini, ki imata v tem prostoru se ne izkoriščen potencial povezovanja kulturnih in gospodarskih intere- sov, v duhu sožitja in odpravljanja mnogih predoskov iz preteklo- sti.

Med Slovenci v Ita- liji so težko občutene in v zadnjem obdobju se posebej zaostrene po- sledice nerešenih pro- blemov, ki zadevajo v prvi vrsti pomanjkanje zaščitne zakonodaje, naravnost dramatičen pa je položaj mnogih slovenskih institucij. Zato je tudi potrebno, da se znaki dobre volje do manjsine s strani ita- lijanske države poka- zejo s konkretnimi uk- repi, ki postajajo iz dne- va v dan zivljenjsko nujni.

Tudi Slovenska sku- pnost je poslala nove- mu slovenskemu zu- nanjemu ministru Zo- ranu Thalerju topla voscila, da bi uspešno opravljal odgovorno službo. Dezelni tajnik Martin Breclj je v pi- smu posebej poudaril željo po stalni pozor- nosti zunanje politike Republike Slovenije do problematike nase na- rodnostne skupnosti.

Tajnik Breclj je voscila za uspešno delo poslal tudi novemu mi- nistru za ekonomske odnose Janku Dezelaku.

TRST / VČERAJ SLOVESNO ODPRTJE

Dvorana Rai v spomin na padle novinarje

Ob prvi obletnici smrti Ote, Luchette in D'Angela

Zato, da ne bi zbledel spomin nanje, zato, da bi mestu in njihovim prebivalcem njihova žrtev prinesla nekaj več od prvih trenutkov žalosti, zato, da ne bi ostalo samo pri besedah. Dezelni sedež Rai je včeraj v okviru proslav ob prvi obletnici smrti Sase Ote, Marca Luchette in Daria D'Angela po njih imenoval malo dvoranco, ki naj bi služila za manjše kulturne prireditve in predstavitev projektov radiotelevizijske javne ustanove na vsedravnih in krajevni ravni. Na steno dvorane so tudi namestili ploščo z imeni umrlih in dvojezičnim priložnostnim tekstom.

Na včerajšnji slovesnosti se je za mikrofonom zvrstilo veliko govorcev. Uvodni pozdrav je pripadel direktorici deželne sedeža Rai Grazii Levi, ki je izpostavila predvsem

željo ustanove, da bi se z odprtjem dvorane približala občanom. Izrecno pa je ob treh padlih uslužbencih Raia omenila se Mirana Hrovatina, ki je približno dva meseca kasneje umrl v Somaliji.

Na se nereseno vprašanje, če je prav, da umreš, zato da druge obvesčas o vojnih dogodkih, ki se je Trstu dramatično zastavilo prav po tragičnem dogodku v Mostarju, je opozoril Fulvio Molinari, namestnik direktorja deželnih informativnih oddaj. Poleg solidarnostnih izjav je na trzaski sedež Raia prislo veliko prispevkov, je dejal, med temi je pisalo veliko otrok in tudi devetletna Izidora, ki se je padlim s preprostimi besedami zahvalila, da so kljub nevarnosti odšli v Mostar. In to je bil naj-

prepričljivejši odgovor na izhodiščno vprašanje. Ob zaključku se je Molinari s kratkim slovenskim stavkom poklonil spominu Sase Ote. Na vprašanje, ki ga je - precej retorično - postavil Molinari, pa je odgovoril Piero Vigorelli, odgovorni za deželne informativne oddaje Raia (TGR), rekoc, da je novinarstvo v nevarnih okoliščinah pravo novinarstvo. Pravo novinarstvo je tisto, ki uživa zaupanje uporabnikov, pravo novinarstvo se ne izogiba nevarnosti, ne mara lahkih in »udobnih« odgovorov, tako je svojega predgovornika »popravil« Gabriele Cescutti, ki je govoril v imenu vodstva vsedravnega sindikata novinarjev FNSI.

Na protisloven odnos Trsta do »nesmiselne vojne« je opozoril zupan Riccardo Illy, ki je tudi

obzaloval, da »zaenkrat ni konkretnih interesov, ki bi vojno prekinili«. Zelo pohvalno o celotni pobudi pa se je izrekla predsednica upravnega odbora ustanove Rai Letizia Moratti, ker je v njej zasledila vzgib, da se tragičen dogodek prelevi v dejanje življenja. Slovesnost je z blagoslovom zaključil trzaski škof Bellomi, ki je v daljšem nagovoru tudi dejal: »Prisrčno vospim, da bodi ta plošča znamenje miru, upanja in solidarnosti«.

Po uradnih govorih se nekaj neuradnih izjav. Na slovesnosti so bili seveda prisotni tudi svojci umrlih, veliko med njimi se jih zelo konkretno prizadeva, da bi v imenu njihovih dragih res naredili nekaj konkretnega. Zato kljub bolečini, kateri se izpostavljajo ob vsaki tovrstni priložnosti, ne zakrivajo obraza pred fotoografskimi aparati ali televizijskimi kamerami, ki neusmiljeno prežijo nanje. Vendar pa jih je zadnje leto - nanašamo se seveda predvsem na vdove - izučilo, da že znajo presoditi, komu je do tega, da se nekaj naredi v občo korist in komu je predvsem do tega, da luc dogodka osvetli tudi njega. V besedah namreč ni tako težko zatrditi, da so vsem skupne vrednote solidarnosti, strpnosti in miru - včeraj jih je izpostavila tudi predsednica Raia Morattijeva - v dejanjih taksne usmeritve vsi ne kažejo. Na dan spomina na svoje drage trpke besede ostanejo v srcih, vendar pa je zato nasmeh nekoliko bolj prisiljen. (bip)

Med včerajšnjo svečanostjo na sedežu RAI v Trstu je govoril tudi Piero Vigorelli

V SPOMIN / ČLOVEKOLJUBNA POBUDA

Dom predali namenu

Med raznimi človekoljubnimi pobudami, s katerimi zeli mesto vsaj delno priskoci na pomoč otrokom, ki so na lastni koži utrpeli grozote vojne v bivši Jugoslaviji, je prav gotovo včerajšnja predaja namenu Doma za sprejemanje otrok iz bivše SFRJ v Ul. Valussi. Pred obnovljeno stavbo, ki jo je dala na razpolago Pokrajina, medtem ko bo Dezelna v treh letih prispevala 750 milijonov lir, so se zbrali sorodniki žrtev, predstavniki RAI s predsednico Morattijevo in direktorjem deželne mreže Vigorellijem na čelu, predstavniki najvišjih krajevnih oblasti, stanovski kolegi in številni prijatelji, ki niso želeli zamuditi priložnosti, da bi se poklonili spominu Sase Ote, Daria D'Angela in Marca Luchette, ki jih je pred letom dni v

Mostarju zahrbtno ubila granata.

Na ganljivi slovesnosti predaje doma je najprej spregovoril član Sklada, ki nosi ime po padlih novinarjih, Giovanni Marzini; povedal je, kako se je pobuda porodila, da bi se spomnili mostarskih žrtev na trajen način. Pred-

sednik deželne sindikata novinarjev in predsednik Sklada Fulvio Gon pa je poudaril, da je bilo treba urediti nekaj takega, kar naj spominja na življenje. Na slovesnosti so spregovorili še predsednik deželne zveze obrtnikov Maurizio Luchetta, ki je govoril o

mozaiku, ki ga v vezi pred vhodom se dela Giorgio Celiberti in so ga že včeraj simbolično odkrili mali sinovi padlih žrtev, potem ko je dom blagoslovil nadškof msgr. Bellomi. Zapel je tudi porde-nonski pevski zbor al-pincev Montecavallo iz Pordenona.

BORŠT / KOMEMORACIJA SAŠE OTE

Fotografije, ki niso le spomin

Razstava KD Slovenec in Fotokrožka

Clani PD Slovenec in krožka Foto Trst 80 so se sinoči, ob prvi obletnici smrti svojega predsednika oziroma podpredsednika in prijatelja Sase Ota, poklonili njegovemu spominu s svečanostjo v borštanski srenjski hiši. Veliko prijateljev in znancev se je zbralo okrog družine, v globoki zbranosti in molku, polnem bolečega spomina, so počastili svojega Saso in veliko sporocilnost, ki prihaja iz njegovih zadnjih posnetkov. Da bi neizbrisen ostal v srcu spomin, v srcnem in ponosnem duhu, kot bi si sam želel, so clani fotokrožka postavili razstavo Saševih fotografij. Krutejse so

bile podobe, ki so si sledile na ekranu, zadnje, ki jih je tudi Sasa videl, predno ga je ubila granata. V imenu članov fotokrožka je nastopil Darko Bradassi, Sasa Rudolf pa je spregovoril o vojni in njenih posledicah, o Mostarski granati, ki nas je naučila marsikaj in nas prisilila k razmisljanju: »Ziveti moramo vredno človeka, to je morda sporočilo, ki so nam ga poslali Marco, Sasa in Dario iz Mostarja, Miran pa iz Mogadisa.« Nelahka dedščina, za katero mora vsak prispevati, da ji bomo kos. V razmisljanje zbranih je nato zapela se pesem Trzaskega okteta. (dam)

Klasa C Mercedes-Benz.
Vse kar si vedno zahteval, da ti nudi avtomobil. Celo štirje.

V različicah: CLASSICA, ELEGANCE, ESPRIT in SPORT.

Z novimi večventilskimi motorji
Diesel in bencin od 1800 cc.

Organizacija Mercedes-Benz

F.LLI NASCIMBEN S.p.A.

Via Nereo Martinelli, 10 - MUGGIA (TS) - Tel. 040/232277

NOVICE

Tržaški občinski svet: spet nove polemike?

Tržaški občinski svet ima jutri spet na dnevnem redu izvolitev predsednika. Večinske sile so se svojčas dogovorile za predsedniško in podpredsedniško funkcijo (Giuseppe Dell'Acqua in Peter Močnik), politični sporazum pa je doslej ostal mrtva črka. Odločitev bo morda padla jutri, ne gre pa izključiti novih odložitev.

Prenovitev Konzorcija za znanstvene raziskave

Jutri bo na tržaški univerzi slovesnot za prenovitev Konzorcija fakultete za fiziko za razvoj znanstvene raziskave, ki je bil pobudnik za nastanek miramarskega centra za teoretsko fiziko, raziskovalnega središča pri Padricah in drugih pomembnih znanstvenih pobud. Konzorcij so ustanovili 1965. leta za obdobje 30 let in zaradi tega morajo ustanovitelji, med katerimi so Univerza oz. insitut za fiziko, Občina, Pokrajina in Trgovinska zbornica, soglasno spremeniti statut, sicer bi Konzorcij moral prekiniti svoje delovanje.

Okrogla miza o ženskem staranju

Včerajsnja okrogla miza o ženskem staranju, ki sta ga priredili Dezelno stalno gledališče in Združenje za oskrbo ostarelih De Banfield kot spremno pobudo ob predstavi Maudie in Jane, je privabilo precejšnje stevilo zlasti zavzetih poslušalk. O vprašanju so z različnih gledišč spregovorile ženske, ki se z njim ukvarjajo na različnih področjih. Največ zanimanja sta vzbudila posega bojevitve in obenem nežno šarmantne Judith Malina - Maudie in njene prav tako temperamentne partnerice Lorenze Zambon - Jane. Razpravo je vodila ravnateljica gledališča Mimma Galina. (bov)

PROBLEM ŽELEZARNE

Dva nova sestanka

Najprej s prof. Gozzijem, potem pa z Morettonom

Kot smo že poročali, se postopek za rešitev skedenjske železarne z njeno privatizacijo ugodno razvija. Potem ko sta Bruno Bolfo in Vittorio Malacalza v imenu družbe Bolmat že pred časom ponudila zanjo 39 milijard lir in predložila razvojni načrt, je to pravkar storil tudi jeklar Luigi Lucchini, ki je pripravljen odšteti 33,5 milijarde lir. Ponudbi preučujejo zdaj komisari AFS Franco Asquini, Giampaolo de Ferra in Pino Fanchiotti, ki ju bodo predložili ministru za industrijo Albertu Clòju.

V torek, 31. januarja, ob 12.30 bodo operaciji posvetili sestanek na sedežu Združenja industrijskega pokraja-

ne, ki se ga bodo udeležili poleg drugih predstavniki sindikatov CGIL, CISL in UIL oziroma njihovih kovinarskih organizacij FIOM, FIM in UILM ter tovarniškega sveta in prof. Bruno Gozzi, ki vodi pogajanja v zastopstvu družbe Bolmat.

Ne samo, v četrtek, 2. februarja, bo sledilo v prostorih deželnega odbornstva za industrijo srečanje med sindikalisti, tržaškim županom Riccardom Illyjem, komisari železarne in odbornikom Gianfrancom Morettonom. Namen snidenja bo ta, da se postopek za rešitev železarne cimbolj pospeši, kajti za njegovo izgotovitev je čas samo se do konca februarja.

VČERAJ JAVNA PREDSTAVITEV

Framasoni v novi »regularni« loži

Odklanjanje vseh nacionalizmov

Prostozidarstvo je že po svoji naravi tajno gibanje, zato se ne dogaja vsak dan, da se člani neke lože predstavijo javnosti in da odprejo novinarjem vrata templja, kjer se redno odvijajo framaonski obredi. Priložnost za javno predstavitev je bila včerajsnja otvoritev tržaškega sedeža »Vseitalijanske regularne lože«, ki se je je udeležil tudi »Veliki mojster« Giuliano Di Bernardo. Povabljenih predstavnikov krajevnih uprav in oblasti je bilo resnici na ljubo precej malo, veliko pa je bilo novinarjev, ki so prisli iz radovednosti, da bi med člani lože odkrili kako pomembno osebnost, posebno iz političnega življenja.

Zgodovina krajevnega framaonstva se tesno prepleta z zgodovino teh krajev. Prostozidarji, posebno tisti, ki so se zbirali in se še danes zbirajo v večinski loži »Grande Oriente d'Italia«, so bili vedno nacionalistično in protislovensko nastrojeni, posebno v obdobjih hladne vojne, ko so pravzaprav onemogočili delovanje takratne slovenske lože »Libertas«. Casi so se spremenili, mnoge lože - posebno tako imenovane »pokrite« ali tajne - pa se vedno vztrajajo pri strogi nacionalistič-

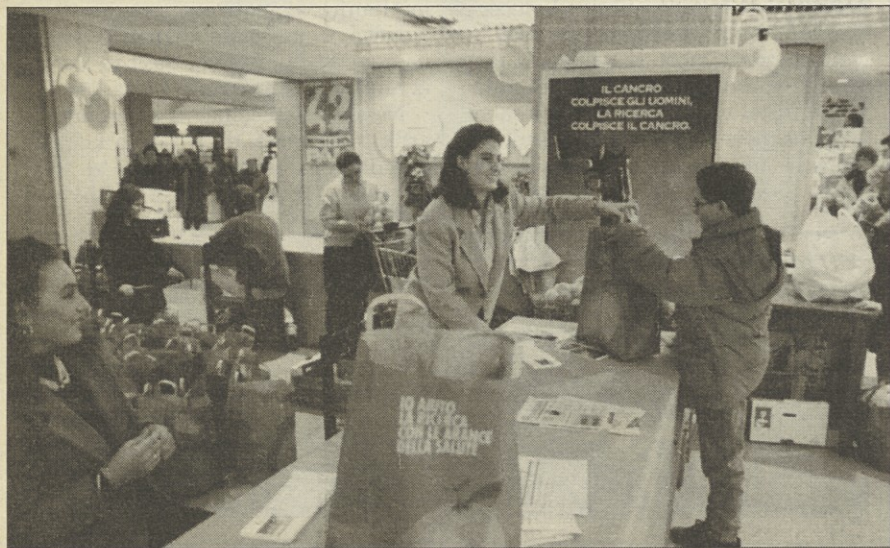
ni usmeritvi.

»Regularna loža«, ki je edina priznana od uradne angleske lože, je seznanje svojih članov dala na razpolago policiji in drugim državnim telesom. Z razliko od drugih lož, ne zahteva od svojih članov posebnih priseg, vsaj takih ne, ki bi bile v nasprotju z ustavno ureditvijo ali z državnimi zakoni. To so na včerajsnji otvoritvi jasno povedali ter tako zakolicali razlike z ostalimi skupinami, med katerimi je v javnosti najboljše poznana (bivša?) Gelijeva loža P2.

Di Bernardo je v pogovoru z novinarji dejal, da je prostozidarstvo v kričecem nasprotju z nacionalizmom, saj poudarja enakost in slogu med narodi. Podpira načela strpnosti in sodelovanja, zato nova tržaška loža »ne bo sprejela v svoje vrste ljudi, ki hočejo postati prostozidarji le za družbeno, poklicno ali politično uveljavitev«. Na otvoritvi zato nismo videli znanih politikov ali upraviteljev, ki so se za svoje kariere posluževali prostozidarskih lož. Takih politikov je bilo v Trstu, kot kaže, kar precej. Pogovorni jezik na otvoritvi je bila italijanscina, slišali pa smo tudi slovenscino... (S.T.)

AIRC / PRISPEVKI ZA RAZISKAVO

Pomaranče proti raku

Včeraj se je tudi v Trstu odvil sedmi dan solidarnosti z vsedravnim združenjem za raziskavo proti rakastim obolenjem - Airc. Letos so vsem, ki so prispevali 12.000 lir za raziskavo proti raku, poklonili vrečko s tremi kili pomaranč, ki jih je brezplačno dalo na razpolago združenje sicilskih proizvajalcev. Združenje Airc je izkoristilo priložnost in naglasilo veliko vlogo, ki jo ima zdrave in naravne prehrane, zelenjave in sadja pri preprečevanju nastanka rakastih obolenj.

NA TURŠKIH TOVORNJAKIH

Na tisoče ponarejenih čevljev

Nosili so znamko Adidas - Zaplenili tudi večjo količino kavbojlk

V treh tovornjakih s turško registrsko tablico so agenti finančne straže zaplenili kar 29 tisoč parov telovadnih čevljev znamke »Adidas«, ki bi na trzišču veljali okrog milijardo lir. Nekateri so bili tako dobro ponarejeni, da je to odkril šele izvedenec podjetja Adidas, ki so ga nalasc poklicali iz Nemčije.

Tovornjaki so v Trstu pripotovali na trajektu Und Transfer, ki je prav tako priplul iz Turčije, in so bili namenjeni v Lombardijo. Zaenkrat niso sporočili, komu je bilo blago namenjeno, saj je preiskava še v teku. Del tovora je osebje 4. kompanije v sodelovanju s carinsko sekcijo v Novem pristanu pregledalo že v sredo in ker se jim je zdel sumljiv, so ga ustavili.

Celotni pregled so zaključili dan kasneje in se obrnili do podjetja Adidas v Nemčiji, ki je v Trstu poslalo svojega izvedenca.

Slednji je potrdil, da je bil sum utemeljen, a del čevljev je bil tako dobro ponarejen, da je bil potreben res temeljit pregled. Kot smo dejali, se preiskava nadaljuje, saj morajo tudi odkriti, od kod telovadni čevlji pravzaprav prihajajo. Kaže namreč, da niso bili narejeni v Turčiji, kjer ima Adidas sicer poverjenega izdelovalca. Soferje, ki so turške narodnosti, niso priprli in niti niso prijavili sodnim oblastem (očito niso vedeli, da prevajajo ponarejeno blago). Prav tako niso zaplenili tovornjakov.

Kot so nam povedali na finančni straži, so že nekaj časa sumili, da se nekateri ukvarjajo s podobnimi nedovoljenimi posli, sedaj so dobili tudi dokaze, kar pomeni, da bodo kontrolo poosttrili. V čem pa naj bi bil prihranek pri uvozu podobnega blaga, saj so morebitne pristojbine enake, kot ce bi slo za originalno? Predvsem v nižji

ceni pri nakupu, ki jo izdelovalec lahko nudi, saj mu na primer Adidas ali druga večja podjetja zastoj delajo reklamo povsod po svetu. Poleg tega lahko prihrani na delovni sili, surovinah. Pri finančni straži pa menijo, da ni nobene povezave z zaplombami, do katerih je zadnje čase prihajalo na drugih mejnih prehodih, posebno pri Fernetičih. Tam so se poslužili drugačne prevare, skušali so uvoziti blago, na katerem je bila oznaka »made in Italy«. Zadnji tovor, sedem tisoč bombažnih moskih srajc, so našli na tovornjaku iz Romunije. Glede na etiketo bi jih bili morali sesiti v Italiji, naredili pa so jih v Romuniji in so bile namenjene nekemu podjetju v pokrajini Terni.

Po naročilu finančne straže iz Bocna so te dni zaplenili v Trstu tudi večjo količino ponarejenih kavbojk levi's za skupno vrednost pol milijarde lir.

VČERAJ V BAZOVICI

Težka prometna nesreča terjala človeško življenje

Kljub prizadevanju zdravnikov je 76-letni Giuseppe Stani (Ul. Aldegardi 19) izdihnil kmalu po prevozu v katinarsko bolnišnico. Rane, ki jih je utrpel v prometni nesreči, do katere je prišlo včeraj popoldne v Bazovici, so bile namreč prehude (med drugim mu je pod kolenom utrgalo levo nogo), da bi mu lahko pomagali. Priletni moski je skupaj z zeno pešal na cesti, ki pelje proti Pesku. Bila sta na desni strani, nekaj metrov po krizišču, kjer se zavije proti Jezeru, ko je na njuno stran nenadoma zaneslo avtomobil zastava 128, ki ga je upravljal 23-letni Zoran Sabudžija z Reke in ki je prihajal s Peska. Stanija je vozilo najprej pritisnilo v nekaj več kot pol metra visok zid ob cesti, vendar je bil udarec tako silovit, da je prebil mrežo na zidu in padel na drugo stran, na dvorišče, kjer je bila nekoč mehanika delavnica. Reševalci so prihiteli z dvema resilecema, poklicali so tudi helikopter, ki je pristal na bližnjem travniku, vendar je moski izdihnil dobro uro po prevozu v bolnišnico, kamor so odpeljali tudi njegovo zeno, ki jo je obsla slabost.

Pravijo, da je reškemu avtomobilistu neko vozilo prekrizalo pot (nekaj metrov naprej v smeri proti Pesku je drugo krizišče, za Bazovico), pritisnil naj bi bil na zavore in izgubil nadzor nad volanom. Tako ali drugače, na tamkajšnjem odseku so nesreče na dnevnem redu, saj je omejitve hitrosti izredno pomanjkljivo označena in le redkokdo se je drži (zastarašujoče hitro vozijo tudi tovornjaki in avtobusi). Domačini so na to že večkrat opozorili, vendar doslej ni bilo narejenega nič konkretnega. Zato bi bilo nujno celotni odsek dodatno označiti, morda s svetlobnim signalom ali pa s primernimi posegi na asfaltu.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRAE d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

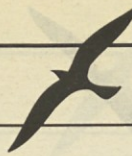
Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Italija: podružnice SPI
Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, visina 28 mm) 100.000 LIT,
finančni in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozljaja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT
Prednaročnina za Italijo 300.000 LIT
Poštni t.r. PRAE DZP st. 11943347
za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

DOLINA / OBČINSKI SVET

Spomladi važni občinski pobudi

Zahteva po državni podpori za kulturo

Na predsinočni seji občinskega sveta je dolinski zupan Marino Pecenk napovedal dve važnejši kulturni pobudi, ki jih dolinska občinska uprava nacrtnje v bližnji prihodnosti: ob predaji namenu srenjske hiše v Gročani bo 25. marca na vrsti tudi okrogla miza o parku Doline Glinščice, ki je pravkar "slavil" desetletnico svoje ustanovitve; z osrednjo kulturno svečanostjo pa bo 29. aprila Občina Dolina proslavila letosnjo 50-letnico osvoboditve izpod nacifasističnega jarma.

V običajnih uvodnih sporočilih je zupan najprej posvetil pozornost spominu na mostarske žrtve in posebej na občana Sašo Ota. Dalje pa je poročal o spodbudnem poteku del v zvezi z metanizacijo občinskega območja. Pravkar postavljajo glavno cev na cesti, ki pelje mimo zupanstva, prihodnji teden se bodo začela dela za povezavo od Ricmanj do Boljunca, odtod pa bo v naslednjih mesecih slana napeljava za metansko omrežje v Krogljah in Dolini. V torek, 31. t.m., zapade rok za predložitev obrazcev, s katerimi prebivalci teh vasi najjavljajo svojo

priključitev na omrežje: zupan je spomnil, da gre za pobudo, ki cilja na cenejše in smotrnejše izvajanje del. V zvezi z metanizacijo je napovedano tudi začasno zaprtje pokrajinske ceste, ki gre od Ključa po Borštu v Boljunec.

Z vzdržanjem svetovalcev CCD je večina odobrila resolucijo o zaščiti slovenske manjšine v F-JK, v kateri Občina Dolina med drugim opozarja na številne dosedanje obljube tudi vladnih predstavnikov in spodbuja parlament, da z zaščitnim zakonom čim prej zadosti ustavni obvezi in posebej s primernim zakonom odredi denarno podporo slovenskim kulturnim ustanovam in organizacijam.

Predvideni novi pravilnik za kanalizacijo, ki ga dolinska občina nujno potrebuje, ni sel dlje od razprave, tudi po "zaslugi" svetovalcev opozicije, ki so tehnično preverjenemu dokumentu oporekali popolnost. Odoben pa je bil dopolnjeni pravilnik za dodelitev podpor in prispevkov fizičnim in pravnim osebam, društvom, skupinam in raznim odborom. (dam)

50 let od racije v Bazovici

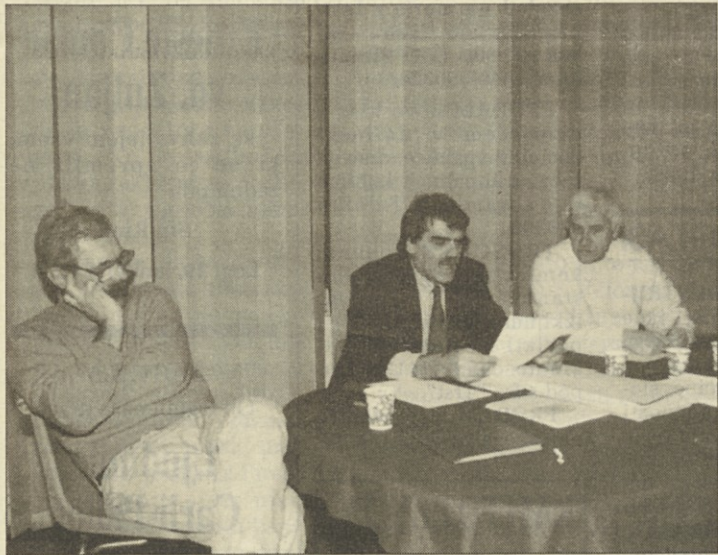
Pred 50 leti, v mrzli noči 28. januarja 1945, je Bazovica doživela drugo nacistično racijo po tisti iz junija 1944. Nemski vojaki so ponoči obkolili vas, takoj po 4. uri zjutraj začeli nasilni pregled domov. Ni se se zdanilo, in že so aretirali 22 ljudi, mlade moške, pa tudi žensko, Marijo Kralj. Zaprlji so jih v bazovsko solo, ki je nacistom služila za vojašnico. Tu jih je do jutranjega sveta do popoldneva zasliševal esesovski poročnik iz Divace, ki je proti večeru izpustil dva ob aretiranih Bazovcev. Ostale so vkleinili v verige in jih v koloni odganili iz vasi v spremstvu večjega števila nacističnih

vojakov, katerim je bilo naročeno, naj v primeru partizanskega napada najprej postrelijo ujetnike. Po zamrznjeni cesti so jih pod večer prignali do postojanke v Sezani. Tu jih se je istega večera zaslišal neki belogardistični poročnik, ki jim je zagrozil, da jih bo naslednjega dne nekaj postrelil, saj so »banditi iz partizanske tolpe«.

Do 2. februarja so ujete Bazovce zasliševali in mučili pri »Treh kronah«, današnjemu hotelu Triglav v Sezani. Potem so jih odgnali v Trst, v koronejske zapore, kjer se je nadaljevala trnjeva pot dvajsetih aretiranih Bazovcev.

OBČNI ZBOR KULTURNEGA KROŽKA

Istria: Uspehi, a tudi težave

Kulturni krožek Istria je na petkovem občnem zboru podal obračun opravljenega dela in predstavil program za tekoče leto. Predsednik Vocci je (v sredi-Foto KROMA) naglasil, da je bilo leto 1994 za krožek dokaj uspešno leto, kot prica veliko število pobud, ki jih je priredil samostojno ali pa v sodelovanju z drugimi sorodnimi organizacijami. Vocci je pri tem omenil sodelovanje s Slovenskim klubom in s Skupino 85.

V prejšnjem letu pa je prišlo tudi do nekaterih hudih težav, predvsem v odnosih z Italijansko unijo in z istrskim deželnim zborom. Nekateri italijanski krogi v Istri so namreč pozabili na povezovalno vlogo, ki jo je v vseh teh letih odigral krožek, ter se raje naslonili na druge istrske organizacije, ki so do včeraj Italijane onkraj meje obravnavali skoraj kot izdajalce.

DANES V MARIJINEM DOMU V ROJANU

Koncert An die Musik

le bodo arije iz Mozartovih oper, ki jih bo izvajal Giuliano Pelizon ob klavirski spremljavi Stefana Bembi. Na oder bo nato stopil celist Vasja Legiša s tremi »Fantasiestücke« op. 73. Prvi del koncerta bo zaključil Giuliano Pelizon z Liedom F. Schuberta Der Tod und das Mädchen in z Arijjo iz oratorija Paulus F. Mendelssohna-Bartholdyja. Drugi del sporeda pa je posvečen ruski glasbeni ustvarjalnosti; na odru se

bo predstavil harmonikar Adam Selj s Sonato sodobnega skladatelja V. Zolotaryova. Giuliano Pelizon bo nato izvajal se arijo iz Glinkove opere »Ivan Susanin« in Vikingovo arijo iz opere Sadko Rimskega-Korsakova. Po skladbah Dance orientale in Vocalise za violončelo pa bo spore zaključila Saint-Saëns-ova skladba »Labod«. Al-da Sosić bo brala vezno besedo.

Luisa Antoni

Danes v Barkovljah Prešernova proslava

Barkovljansko kulturno društvo bo danes proslavljalo dan slovenske kulture. Prireditve bo v prostorih Jadranskega kluba Sirena ob 16. uri.

Vodstvo društva se je potrudilo, da bo program prireditve zelo bogat in pester. Slavnostni govor bo imel dr. Rafko Dolhar. Njegovim uvodnim besedam bo sledil nastop dveh priznanih solistov, tenorista Maria Simica in sopranistke Edith Kojan, ki bosta, ob spremljavi prof. Aleksandra Vodopivca, zapela nekaj slovenskih solospjevov.

Sledil bo nastop učencev osnovne šole Finzgar s kratkim recitalom. Njihovemu nastopu bo sledil se zbor Jacobus Gallus, ki ga vodi prof. Janko Ban in ki bo zapel stiri slovenske narodne, oziroma umetne pesmi.

Društvo, ki ima svojo dvorano v popravilu, vabi vse člane in prijatelje, da se proslave polnoštevno udeležijo. (N.L.)

DRUŠTVO SLOVENSKEGA IZOBRAZENCA V Trstu

vabi na predavanje
dr. Edija Kovača
z naslovom:

REŠIMO RAZUM

jutri, ob 20.30,
Ul. Donizetti 3 - Trst

VČERAJ-DANES

Danes, NEDELJA,
29. januarja 1994
VALERIJE

Sonce vzide ob 7.30 in zatone ob 17.06 - Dolžina dneva 9.36 - Luna vzide ob 5.57 in zatone ob 15.46.

Jutri, PONEDELJEK,
30. januarja 1995
HIJACINTA

VREME VČERAJ OB 12.
URI: temperatura zraka 9,5 stopinje, zračni tlak 1014,4 mb ustaljen, veter 10,1 km na uro jug, vlaga 66-odstotna, nebo oblačno, morje skoraj mirno, temperatura morja 8,6 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Rebecca Jark, Anna Minio, Emanuele Russo, Melanie Surace, Valentina Muanò.

UMRLI SO: 82-letna Dolores Catter, 64-letna Bruna Tonutti, 88-letni Ottorino Maldini, 82-letna Ginevra Barbiani, 56-letni Fulvio Bonano, 80-letna Pierina Lupi, 91-letna Antonia Latin, 74-letna Antonia Visintin, 69-letni Eduino Dambrosi, 70-letna Grazia Turisini, 81-letna Ludmilla Cergolj, 73-letni Mario Marion, 86-letna Pierina Crevatin

LEKARNE

Nedelja, 29. januarja 1995

Lekarne odprte od 8.30 do 13.00

Ul. Tor S. Piero 2, Ul. Revoltella 41, Trg Goldoni 8, Ul. Flavia 89 (Zavljje).

ZGONIK (tel. 229373).

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. Tor S. Piero 2 (tel. 421040), Ul. Revoltella 41 (tel. 947797), Ul. Flavia 89 - Zavljje (tel. 232253).

ZGONIK (tel. 229373) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 16.00 do 20.30

Ul. Tor S. Piero 2, Ul. Revoltella 41, Trg Goldoni 8, Ul. Flavia 89 (Zavljje).

ZGONIK (tel. 229373) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

KONCERT NARODNO ZABAVNE GLASBE

NIKO ZLOBKO

predstavlja

ROM POM POM

s humoristom SLAVKOM PODBOJEM

v nedeljo, 5. februarja, ob 18. uri
V ŠPORTNOKULTURNEM CENTRU
V ZGONIKU

Sodelujejo: Restavratorji BOŽO Repentabor
tel. 327113 in Fernetiči tel. 211460
ter Rože MIKI - Nabrežina 104 tel. 200286

GLASBENA ŠOLA GODBE NA PIHALA IZ RICMANJ

vabi na

JAVNO PRODUKCIJO NAJMLAJŠIH GOJENCEV

iz razredov trobil, pihal in tolkal, šolski pihalni orkester ter flavtistke Glasbene matice M. Kogoj - Trst

danes, 29. t. m., ob 17. uri v gledališču F. Prešeren - Boljunec.

Godbeno društvo
VIKTOR PARMA
Trebče

prireja danes, ob 17. uri
koncert v kinodvorani v
Bazovici.

Vabljeni

SD SOKOL
in
SKD IGO GRUDEN

sklicujeta redni občni
zbor, ki bo v župnijski
dvorani v Nabrežini

v petek, 3. februarja,
ob 19.30 v prvem in
ob 20. uri v drugem
sklicanju.

Vabljeni

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta

od 20.30 do 8.30

Trg Goldoni 8 (tel. 634144).

Od ponedeljka, 30. januarja,
do nedelje, 5. februarja 1995

Normalen urnik lekarn od

8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. Ginnastica 44 (tel. 764943), Ul. Commerciale 21 (tel. 421121).

OPCINE - Trg Monte Re 3 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. Ginnastica 44, Ul. Commerciale 21, Trg sv. Jakoba 1.

OPCINE - Trg Monte Re 3 (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Trg sv. Jakoba 1 (tel. 639749).

Za dostavljanje zdravil

na dom tel. 350505

TELEVITA

Urad za informacije

KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična

od 14. do 20. ure in praznično od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.

Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

PRIREDITVE

SKD TABOR - Općine vabi v soboto, 4. februarja 1995, od 20. ure dalje na predspitni plesni večer.

KNJIZNICA "P. TOMAZIC IN TOVARISI" - Prosvetni dom Općine. V petek, 3. februarja, ob 20. uri bosta avtorja z univerze v Bologni S. Bianchini in F. Privitera predstavila knjigo "6 APRILE 1941 L'ATTACCO ITALIANO ALLA JUGOSLAVIA". Večer bo vodil R. Kodric.

DANES, bo v Marijaniscu na Općinah ob prazniku mladinskega vzgojitelja Janeza Boska "Dan odprtih vrat". Začetek ob 17.30 z blagoslovom že obnovljenih prostorov, nastopom zborov Vesele pomladi, OPZ Zvonček in ansambla Taimis v prvotni zasedbi. Vabljeni.

SKLAD Mitja Cuk vabi na ogled razstave ilustracij Magde Tavcar in risb Darje Celik v Dvorano openske Zadrzne kraske banke do 1. februarja 1995, od ponedeljka do petka med 10. in 12. uro ter od 17. do 19. ure. V nedeljo od 10. do 12.

ZUPNIJA sv. Jerneja - Općine prireja v nedeljo, 5. februarja, ob 18. uri v župnijski cerkvi na Općinah koncert, ki ga bosta izvajali Silvia Di Martino - flavta in Luisa Antoni - orgle in cembalo.

V KULTURNEM DOMU NA PROSEKU je danes na ogled fotografska razstava »Mostar v Trstu« v spomin na Daria D'Angela, Marca Luchetto in Sašo Ota. Urnik: med 10. in 12. uro ter med 16. in 20. uro.

KD in ZPZ I. Grbec - Skednjska ul. 124 vabita člane in prijatelje na "Veselo srečanje" v nedeljo, 5. februarja, ob 16.30. Vabljeni - caka vsa presenečenja.

IZLETI

SKD Cerovlje-Mavhinje prireja v nedeljo, 5. februarja, smučarski izlet na Monte Elmo - Sesto (Val Pusteria). Odhod z avtobusom iz Selsja na (pred bencinsko crpalko Esso) ob 6.15. Zbirališče ob 6.00. Za nesmučarje je možen ogled vasice Sesto in drsališča. Informacije in rezervacije na tel.st. 299798.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
v koprodukciji s
STALNIM GLEDALIŠČEM FURLANIJE - JULJSKE KRAJINE

Peter Handke

Čas, ko nismo vedeli ničesar drug o drugem

Režija GIORGIO PRESSBURGER

PONOVITVE:

danes, 29. januarja, ob 16.00 - ABONMA RED C
v torek, 31. januarja - ABONMA RED I
v sredo, 1. februarja, ob 20.30 - ABONMA RED D
v četrtek, 2. februarja, ob 20.30 - ABONMA RED E in F

SKD BARKOVJE
prireja

PRAZNIK SLOVENSKE KULTURE ob besedi in glasbi

danes, na sedežu Pomorskega kluba Sirena na barkovljanskem nasipu

Nastopili bodo:

Edith Kocijan - sopran, Mario Simič - tenor,
Aleksander Vodopivec - klavirska spremljava,
učenci šole Finžgar, MePZ Jacobus Gallus, ki ga vodi
Janko Ban, uvodna misel dr. Rafko Dolhar, vezni tekst
Neva Lukeš, napovedovalka Sandra Poljšak.
Začetek ob 16. uri.

Vabljeni

ADRIA
ADRIA AIRWAYS

SLOVENSKI LETALSKI PREVOZNIK

IZ LJUBLJANE V
FRANKFURT LONDON MÜNCHEN
ISTANBUL MOSKVO KOPENHAGEN
PARIZ RIM SKOPJE SPLIT
TIRANO DUNAJ ZÜRICH

Rezervacije in informacije:

ADRIA AIRWAYS, Koper, Pristaniška 45, tel. 066/38-458, 38-512
ADRIA AIRWAYS, Maribor, Cankarjeva 3, tel. 062/27-038, 26-155
ADRIA AIRWAYS, Ljubljana, Kuzmičeva 7, tel. 061/131-81-55
Ljubljana, Gosposvetska 6, tel. 061/313-312

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

V sodelovanju z gledališčem LA CONTRADA

Fulvio Tomizza

BOLHE V OPERI

Mladinska igra, režija BORIS KOBAL

PREMIERA: v petek, 3. februarja, ob 18. uri

Ravnateljica, učno in
neučno osebje didaktič-
nega ravnateljstva pri
sv. Ivanu se veselijo z
Nataso Skabar ob rojst-
vu male

Eve

Danes se vzameta

Andrej
in Barbara

Vse najboljše in mno-
go sreče na skupni poti
jima zeli

Godbeno društvo
Nabrežina

Danes se vzameta

Barbara
in Andrej

Vso srečo in razume-
vanja v skupnem
življenju jima zelita

Fantovska in Dekliška
Borst-Zabrežec

Danes se vzameta

Barbara
in Andrej

Da bi srečno živela in
se vedno rada imela ji-
ma zeli

klapa

ČESTITKE

Jutri praznuje v Zgo-
niku okrogli rojstni dan
naša draga MAJDA. Se
mno go zdravih in veselih
let ji želijo mama Verica in
sestra Milenka z družino.

ERIKA, za 17. rojstni
dan, naj se ti izpolni vse,
kar si želiš. Sreča naj
spremlja te. Kdo vse naj-
boljše ti zeli, ugani pa sa-
ma ti.

Sestrici ERIKI pošilja
zvrhan kos poljubckov
Tjaša.0

Ob 60 letnici skupnega
življenja DANICE in IVA-
NA SADMAKA jima iskren-
no čestita ter jima želi še
veliko veselih in srečnih
dni PD Slovenec Borst-Za-
brežec

Jutri praznuje svoj 16.
rojstni dan naša draga SA-
MOA MAURO. Mnogo
uspehov v soli in v bo-
docem življenju ji želijo te-
ta Vida z družino in Ma-
cri.

Danes stopita na sku-
pno življensko pot BAR-
BARA in ANDREJ. Obilo
sreče, zdravja in veselja ji-
ma vsojico punce z dek-
liške.

PUBLIEST

obvešča oglaševalce,
da jih bodo v prihodnjih
dneh poverjeniki obi-
skovali v okviru pri-
prav za prilogo Pri-
morskega dnevnika o
dolinski občini.

KINO

ARISTON - 16.30,
18.25, 20.20, 22.15 »Once
Were Warriors«, i. Rena
Owen.

EXCELSIOR - 15.15,
17.30, 19.50, 22.15 »Rive-
lazioni«, i. Michael Dou-
glas, Deni Moore.

EXCELSIOR AZZURRA
- 15.00, 17.20, 19.40,
22.00 »Rivelazioni«, i. Mi-
chael Douglas, Deni Moo-
re.

AMBASCIATORI -
15.30, 17.45, 20.00, 22.15
»Stargate«, i. Kurt Russel.

NAZIONALE 1 - 15.20,
17.00, 18.50, 20.30, 22.15
»The Mask«, r. Jim Car-
rey.

NAZIONALE 2 - 16.00,
18.00, 20.05, 22.15
»Kika«, r. P. Almodovar,
prepevadan mladini pod
14. letom.

NAZIONALE 3 - 16.15,
18.15, 20.15, 22.15 »Ter-
minal velocity«, i. Charlie
Sheen, Natassia Kinsky.

NAZIONALE 4 - 16.30,
18.20, 20.15, 22.15 »Tre
vedove e un delitto«, i. Mia
Farrow.

MIGNON - 16.00 -
22.00 »Miss Liberty«,
porn. prepovedano mladi-
ni pod 18. letom.

CAPITOL - 15.30,
17.10, 18.50, 20.30, 22.10
»Il Re Leone«, risanka,
prod. Walt Disney.

ALCIONE - 16.00,
18.00, 20.00, 22.00 »Il mo-
stro«, r-i. Roberto Benigni,
i. Nicoletta Braschi.

LUMIERE - 10.00,
11.30, 15.00 »The Flint-
stones«; 17.00, 18.45,
20.30, 22.15 »Sirene«, i.
Hugh Grant.

OBVESTILA

STRANKA KOMUNI-
STICNA PRENOVE -
Krožek Kras vabi na praz-
nik vclanjanja, ki bo ju-
tri, ob 20. uri v Ljudskem
domu v Križu in v sredo,
1. februarja, ob 20. uri v
Ljudskem domu v
Trebčah.

SD POLET vabi clane
in prijatelje na OBCNI
ZBOR, ki bo jutri, ob
20.30 v Prosvetnem domu
na Opcinah.

UPRAVA OBCINE DO-
LINA vabi prebivalce
Boljunca, Krogelj in Doli-
ne, ki bi se radi priključili
na metansko omrežje, naj
dvignejo obrazce pri
občinski telefonski centra-
li ob delavnikih od 8. do
13. ure. Zainteresirani
morajo vrniti občini iz-
polnjeni obrazec do 31. ja-
nuarja 1995.

Jutri praznuje svoj 16.
rojstni dan naša draga SA-
MOA MAURO. Mnogo
uspehov v soli in v bo-
docem življenju ji želijo te-
ta Vida z družino in Ma-
cri.

Danes stopita na sku-
pno življensko pot BAR-
BARA in ANDREJ. Obilo
sreče, zdravja in veselja ji-
ma vsojico punce z dek-
liške.

Jutri praznuje svoj 16.
rojstni dan naša draga SA-
MOA MAURO. Mnogo
uspehov v soli in v bo-
docem življenju ji želijo te-
ta Vida z družino in Ma-
cri.

Danes stopita na sku-
pno življensko pot BAR-
BARA in ANDREJ. Obilo
sreče, zdravja in veselja ji-
ma vsojico punce z dek-
liške.

Danes stopita na sku-
pno življensko pot BAR-
BARA in ANDREJ. Obilo
sreče, zdravja in veselja ji-
ma vsojico punce z dek-
liške.

Danes stopita na sku-
pno življensko pot BAR-
BARA in ANDREJ. Obilo
sreče, zdravja in veselja ji-
ma vsojico punce z dek-
liške.

Danes stopita na sku-
pno življensko pot BAR-
BARA in ANDREJ. Obilo
sreče, zdravja in veselja ji-
ma vsojico punce z dek-
liške.

SD SOKOL in SKD IGO
GRUDEN sklicujeta redni
občni zbor, ki bo v župnij-
ski dvorani v Nabrezini v
petek, 3. februarja, ob
19.30 v prvem in ob 20.00
v drugem sklicanju. Va-
bljeni!

TECAJ za zaročence
začne v sredo 1. februarja,
ob 20.30 v prostorih Ma-
rijanišca na Opcinah. Sku-
pno bo pet srečanj vsako
sredo do zaključka, ki bo
v ponedeljek 1. marca.

SKK razpisuje ob dne-
vu slovenske kulture lite-
rarni likovni in fotografski
natečaj. Tema in tehnika
sta prosti. Svoje prispevke
lahko oddate do vključno
četrtka, 9. februarja na se-
dežu Slovenske prosvete v
Ul. Donizetti 3 vsak delav-
nik v jutranjih urah ali ob
sobotah zvečer, lahko pa
jih oddate referentom
SKK na slovenskih
srednjih solah.

ŠOLSKE VESTI

SINDIKAT SLOVEN-
SKE SOLE - obvešča

— vzgojiteljice in pro-
fesorje nižjih srednjih sol,
da je rok za predstavitev
prošenj za premostitev po-
daljšan do 5. 2. 95.

— vabi učitelje, ki so se
prijavili k natečaju za
vstop v stalež na pri-
pravljalni tečaj. Prvo
srečanje bo v petek,
3.2.1995, ob 16.30 v raz-
stavni dvorani Hranilnice
in posojilnice na Opcinah,
Ul. Ricreatorio 2. Predava-
la bosta uč. Rosana Tul in
uč. Stanko Salvi na temo:
"Nove oblike ocenje-
vanja". Prijave in vpiso-
vanje pol ure pred
pričetkom predavanja. Ce-
na tečaja je 30.000 lir za
clane SSS in 40.000 lir za
neclane.

— obvešča vzgojiteljice
in učitelje, da so na se-
dežu na razpolago obra-
zci za vključitev v pok-
rajinske lestvice za su-
plence v ot. vrtcih in
osnovnih solah za sol. leta
95/96, 96/97 in 97/98.
Rok zapade 28. 2. 1995.

MALI OGLASI

TRZASKO INDUSTRIJ-
SKO PODJETJE isče
20/30- letnega marljivega
fanta, vojašcine prostega z
znanjem italijanske, slo-
venske in po možnosti
hrvaščine za uvajanje v
tehnično/trgovski sektor.
Prosnjo v italijanski na-
sloviti na: Poštni predal
st. 3631 - Trst.

SLUŽBO dobi mladenic
za določen čas (contratto
formazione) kot pomočnik
v hotelski recepciji, z
znanjem nemščine in an-
gleščine. Ponudbe poslati
na: Palace Hotel, Korzo
Italia 63 - 34170 Gorica.

FARMA Kraljič - Prebe-
neg 99 prodaja kokosi po
3.000 lir in gojene sveže
gobe. Telefon 231846.

23 LETNI FANT isče
dekle za tečaj plesne sole.

Loterija		28. JANUARJA 1995				
BARI	30	52	17	54	9	
CAGLIARI	85	10	46	13	90	
FIRENCE	72	85	25	59	22	
GENOVA	2	88	87	45	90	
MILANO	54	18	53	72	23	
NEAPELJ	40	42	75	68	86	
PALERMO	70	76	57	86	20	
RIM	20	72	83	69	6	
TURIN	70	14	82	77	59	
BENETKE	53	27	12	55	23	
ENALOTTO						
1 2 2 1 X X 2 1 2 X X 2						
KVOTE						
12	-29.693.000.-					
11	1.497.000.-					
10	156.000.-					

Zainteresirana naj telefo-
nira na 227014 od 19. do
20. ure.

60 LETNI VDOVEC,
sam, brez otrok, mirnega
in postenega značaja, po
dolgem prebivanju v tuji-
ni, brez znancev, z lastno
hišo ter odlično penzijo,
ne pije, ne kadi, želi spoz-
nati sebi primerno skrbno
gospodinjstvo za skupno
življenje. Naj bo revna a
neznega značaja. Zazelje-
na domaćinka, vdova brez
otrok ali obveznosti. Pisati
na C.P. 154 Monfalcone
(Tržic) - GO.

ISCENI sposobno žen-
sko za občasno pomoč pri
gospodinjstvu. Tel.
393480.

NA TRZASKEM ob-
močju nudim pomoč pri
gospodinjstvih opravi-
lih ali dopoldansko varstvo
otrok, upoštevanje pride
pomoč ostarelim. Tel. st.
0038667/85053.

ZADRUGA isče žensko
osebje z italijanskim
državljanstvom za
čiščenje uradov in sto-
pnic. Telefon 228556.

VRŠIJO se vpisovanja v
poklicne tečaje za este-
tiko, frizerstvo, draguljar-
stvo in optiko. Telefon
364989 od 9. do 12. ure
vsak dan.

UNIVERZITETNA stu-
dentka nudi lekcije iz ita-
lijanske, angleščine in
zgodovine po ugodni ceni.
Telefon 566466 ob uri ko-
sila.

GOSPA NEMSKEGA
materinega jezika nudi
lekcije za vse stopnje
znanja po zmernih cenah.
Telefon 772155.

ISCENI zazidljivo par-
celo na Krasu (Padrice -
Opcine). Tel. 662023 ali
280891.

SEMPOLAJ (Nabrezi-
na) cudovite vile v iz-
gradnji (predaja konec
1995) v kraskem stilu,
razgled na morje z last-
nim vrtom cena od
390.000.000. CMT Piri-
de tel. 040-360224.

PRODAM novo hišo z
dvorščem v dolinski
občini: 3 spalnice, dnevna
soba, 2 kopalnici, kuhinja
in shramba. Telefon
228390

TROSOBNO, sončno,
komfortno, opremljeno
stanovanje oddam.
Izključno pisne ponudbe
poslati na Publiet, Ul.
Montecchi 6, 34137 Trst
pod sifro "Trst".

PRODAM lepe mladice
nemskega ovčarja, Sama-

KAM PO BENCIN

Danes bodo na Trzaskem
obratovale naslednje crpalke:

AGIP
Drev. D'Annunzio 44
Miramarski drev. 49
Istrska ulica 50
Ul. I. Svevo 21
MONTESHELL
Ul. F. Severo 2/2
Largo A. Canal 1/1
Ul. D'Alviano 14
Nabrežje Grumula 12
Furlanska cesta 7
Ul. Revoltella 110/2
Miramarski drevored 273
ESSO
Nabrežje N. Sauro 8
Trg Valmaura 4
Ul. F. Severo 8/10
Miramarski drev. 267/1
IP
Ul. Giulia 58
Ul. Carducci 12
API
Passeggio S. Andrea

SAMOSTOJNI
SIAT
Trg Cagni 6

NOCNE CRPALKE
(self service)
TAMAIL - Ul. F. Severo 2/3
ESSO - Trg Valmaura 4
AGIP - Istrska ulica
AGIP - Miramarski drev. 49

NA AVTOCESTAH
(odprte neprekinjeno 24 ur)
AGIP
Devin (sever)
Devin (jug)

torca st. 29, tel. st.
229105.

PRODAM avtomobil
Lancia Delta GT I.E., v do-
brem stanju, po ugodni
ceni. Tel. 229373

V GORICI prodamo ci-
stilnico odlično opremlje-
no. Oljasave pri plačilu.
Poklicati ob urah obedov
na tel. st. (0481) 522767.

V DEVINU dajemo v
najem 4-sobno stanovanje
v pritličju, na glavni cesti,
primerno za poslovne pro-
store kot npr. urade, mož-
nost polovičnega najema.
Tel. na st. 229191 ali
208592.

OSMICO je odprla Ma-
rija Gombac v Lonjerju
291/1. Toci belo in črno
vino s prigrizkom.

OSMICO ima odprto
Marjo Pahor v Jamljah.
Toci belo in črno vino z
domaćim prigrizkom.

ZAHAVALA

Ganjeni ob tolikih izra-
zih sočutja ob nepricako-
vani izgubi dragega

Stelia Kebarja

se iskreno zahvaljujeva
vsem, ki so z nama soču-
stvovali in na katerikoli
način pocastili njegov
spomin.

Zena in hci

Trst, 29. januarja 1995

ZAHAVALA

Ob izgubi drage mame

Ernesto Comar vd. Zuljan

se zahvaljejem vsem,
ki so jo spremili na
zadnji poti

Sin Rino

Log, 29. januarja 1995

ZAHAVALA

Ob izgubi nase drage

Ljudmile Carli-Pahor (Milke)

se zahvaljujemo vsem, ki
so nam v težkih trenutkih
izrazili sozolja, udeležen-
cem pogreba, darovalcem
cvetja in vsem, ki so da-
rovali prispevke v njen
spomin. Posebna zahava-
la pa gre g. župniku Joze-
tu Sraki.

SVOJCI

Trebče, 29. januarja 1995

30.1.1975 30.1.1995

Ob 20. obletnici smrti
dragega

Lovrenca Maverja

se ga z zalostjo
spominjajo zena Stana
ter sinova Sergej in
Stojan z družinama.

Boljunec, 29. januarja 1995

STOP za VLOMILCE

S PASIVNO VARNOSTJO
LAHKO MIRNO SPIŠ

Železna premična dvoriščna vrata, blindirana polk-
na in navojnice, železne ograje raznih oblik in barv

IN...

BREZPLAČNI PREDRAČUNI
ARTIGIANA ALLUMINIO

Trst - Ulica Giotto 9 - Tel. 635086

TRADICIONALNA
RAZPRODAJA
OB KONCU SEZONE

Rigutti
oblačila za moške
VesteTutti

Ul. Mazzini 43 - Ul. Imbriani 4

GOSPODARSTVO / PO OCENI ORGANIZATORJEV

Ugoden obračun srečanja Interprise

Nekoliko so zatajili italijanski operaterji

Na razstavišču v ulici della Barca se je včeraj sklenilo mednarodno srečanje gospodarstvenikov "Interprise". O pobudi in njenih ciljih smo obirno poročali že v prejšnjih dneh. Včeraj pa smo, na novinarskem srečanju, slišali prve ocene, ki so v glavnem pozitivne, oziroma zelo pozitivne. Slišali pa smo tudi nekaj pripomb in kritik, predvsem na račun italijanskih operaterjev, ki da niso razumeli in znali izkoristiti enkratne priložnosti za navezavo stikov z operaterji iz tako različnih in oddaljenih dežel.

Razen Koržicanov (njihova delegacija je odpotovala domov že v petek) smo slišali ocene vodij delegacij iz vseh drugih držav in regij, od Slovenije do Bavarske in Madžarske. Prvi vtisi in ocene so torej pozitivni, dokončno mnenje o uspehu pa bo mogoče izreči šele čez dobrega pol leta, ko se bodo uresničili tudi prvi na sejmju sklenjeni posli. Rezultate bodo pobudniki primerljivo obeležili in predvsem objavili, podobno kakor se je zgodilo s katalogom. To je najboljša oblika reklame za "uslugo", ki jo opravlja Informest.

Dejstvo, da so na sejmju sodelovala pretežno mala in srednje velika podjetja je zelo spodbudno, saj gre za podjetja, ki se izredno hitro lahko prilagajajo tržnim razmeram, je menil praski univerzitetni profesor Pirek. Na srečanju sicer niso dosegli načrtovanih tisoč dogovorjenih sestankov

partnerjev, pomembno pa je to, da je pobuda zazvela tudi po svoje, povsem avtonomno preko nenačrtovanih srečanj. Vodja bavarske delegacije je ugotavljala, da je pomembno to, kaj podjetniki - razstavljalci menijo o pobudi in glede tega je dejala, je slišala samo pritrdilne odgovore. Katalonci so kar se da uspešno izrabili možnost in že na sejmju sklenili dva dogovora. Presemetljiva je udeležba (in tudi trmoglavost) Estonije (sedemnajst podjetij in devet obiskov), ki veliko računa na sodelovanje zlasti z državami, ki so geografsko precej oddaljene. S tega vidika je bilo srečanje zelo zanimivo tudi za slovenske operaterje, je naglasil

vodja delegacije Iztok Lenardič. Iz Slovenije je bilo prisotnih 23 podjetij realizirali pa so dvajset srečanj. Zanimiva je bila tudi ugotovitev Sergia Arzenija, predsednika znanstvenega odbora Informesta, glede ciljev in pomena te in podobnih pobud. Srečanje je priložnost, da mala in srednja podjetja stopijo iz utesnjenih razmer, iz nekakšnega provincializma. To pa je mogoče doseči le s pogumnimi koraki. Res je veliko odvisno od neposrednih stikov med partnerji - srečanje je bilo ena sama velika priložnost v iskanju partnerstva - ni mogoče pa pri tem prezreti vloge javnih ustanov, kakor je prav Informest.

Rajonski svet v Podgori za pomoč starejšim na domu

Rajonski svet v Podgori podpira pobudo, da bi kar se da razširili mrežo "Telesoccorso" med starejšimi občani, zlasti med tistimi, ki živijo sami. Pobuda je stara sicer že nekaj let, vendar se uresničuje zelo počasi in s precejšnjimi težavami.

Rajonski svet je na zadnji seji razpravljal prav o tem, kako krajane seznaniti s pobudo in to kar se da na neposreden način. Rajonski svet bo 3. februarja popoldne organiziral družabno srečanje starejših občanov in vseh, ki se za to obliko daljinskega nadzora in povezanosti zanimajo.

Kaj je sploh "Telesoccorso"? Po naše bi lahko rekli, da je to "pomoč na daljavo", preko telefona. Da prav telefon igra pomembno vlogo pri celotni zadevi. Ta oblika nadzora in

pomoči na daljavo pride v postev predvsem za starejše in bolne osebe, ki živijo same in ki ze s pritiskom na gumb opozorijo, da nujno potrebujejo pomoč. Hiter poseg zdravniške ekipe oziroma reševalne ekipe je odločilen zlasti v primeru srčnega ali možganskega infarkta ali tudi drugih nezgod, katerih žrtve so zelo pogosto prav starejše osebe. "Telesoccorso" torej pomeni možnost, da v vsakem trenutku zaprosiš za nujno zdravniško ali drugo pomoč.

Ustanova, ki upravlja službo, ima možnostčasno dostaviti in to brezplačno, nekaj aparatov, na daljši rok pa je treba vsekakor računati da je treba za storitev plačati določen znesek. In prav tu se menda začnajo prve in težko premostljive težave.

DAVKI / ROK ZAPADE V TOREK

Novosti glede takse za zasedbo javnih površin

V Gorici 5 tisoč obvezancev

V torek, 31. januarja zapade rok za placilo občinske takse na trajne oblike zasedbe javnih površin (TOSAP), med občani pa vlada še velika zmeda zaradi novosti, ki stopajo v veljavo letos in o katerih mnogi očitno se niso dovolj obveščeni. Na goriski občini sta zato včeraj na tiskovni konferenci podzupan Giorgio Noselli in funkcionarka Annamaria Soranzio, ki je odgovorna za občinske dajatve, skušala pojasniti zadevo.

Predvsem gre povedati, da zanima ta davek kar 5 tisoč goriskih občanov oz. družin. Velika večina (približno 4 tisoč) jih mora plačati davek za vhode za vozila (passi carrai). Davek se je letos več kot podvojil, novosti pa so tu-

di glede nacina in rokov izplačila. Doslej je bil davek skupaj z davkom za smeti vključen v izterjevalno kartelo, ki je omogočala plačilo v starih obrokih v teku leta pri občinski izterjevalnici ali tudi na banki z nakazilom iz tekočega računa. Po novem sta davka ločena: za smeti ostaja še vse po starem, TOSAP pa bo treba plačati do 31. januarja, v enem samem obroku in izključno na posti. V ta namen je družba AIPA, ki ima v zakupu izterjevanje te dajatve, že dostavila obvezancem delno izpolnjene poštne položnice. Tako so je treba vplačati na poštni tekoči račun stev. 10801496 - AIPA SRL Milano. Informacije (in položnice, če jo je kdo izgubil) nudijo na sedežu AIPA v Ul. Cascino 3 vsak delavnik od 9. do 12. ure.

Opozoriti gre, da se je v Gorici dodatna zmeda pojavila zaradi imena nove družbe, ki ima v zakupu izterjevanje. Doslej je z isto kratko bilo poznano le društvo za zascito zivali. Marsikdo je odrgel položnico misleč, da to društvo terja prispevek, v resnici pa gre za občinsko takso.

Se pojasnilo o zapadlosti, ki zanima tudi prebivalce drugih občin. Mnoge občine so zahtevale podaljšanje roka do 28. aprila in nekateri finančni časopisi pišejo, da bo vlada zaenkrat pa se velja rok 31. januarja in previdnost priporoča, naj se ga obvezanci držijo. Že po prvem dnevu zamude je namreč predvidena kazen, ki znaša kar 120-odstotkov zneska takse.

NOVICE

Danes v Sovodnjah 12. revija pevskih zborov Sovodenjska poje

Danes popoldne bo v Kulturnem domu v Sovodnjah 12. revija pevskih zborov Sovodenjska poje, ki jo prireja domače kulturno društvo. S koncertom bodo obnovili delovanje v sovođenjski kulturni dvorani, ki je bila od konca poletja do božičnih praznikov zaprta zaradi prenavljanja električne napeljave. Ponovno odprtje bodo obeležili s se posebno priljubljeno prireditvijo, kot je vsakoletna revija pevskih zborov in skupin iz sovođenjske občine. Na pevskem koncertu s pričetkom ob 18. uri bodo nastopili mešani pevski zbor Rupa-Pec, moski zbor Skala iz Gabrij, dekliska vokalna skupina Sovodenjska dekle, kot gost pa bo pel zenski zbor Ivan Grbec iz Skednja v Trstu.

V Kulturnem domu bodo jutri odprli razstavo Rada Jagodica

Jutri, 30. januarja, ob 18. uri bo v galeriji Kulturnega doma v Gorici otvoritev razstave umetnika Rada Jagodica iz Trsta. Mladi trzaski umetnik, ki je diplomiral na Visjem inštitutu za industrijsko umetnostno-grafično oblikovanje (ISIA) v Urbinu, se bo ob tej priložnosti predstavil z bogatim izborom likovnih del (slike, kipi). Razstava, ki jo prireja upravni odbor Kulturnega doma v Gorici, bo odprta od 30. januarja do nedelje, 12. februarja po naslednjem urniku: od 9. do 12. ure (ob delavnih) ter v večernih urah med raznimi kulturnimi prireditvami.

V Števerjanu se že pripravljajo na pustovanje KD Briški grič

Kulturno društvo Briški grič iz Števerjana vabi na veselo pustovanje z dobro pustno večerjo, ki bo 18. februarja v domu na Bukovju. Zabaval nas bo ansambel "Stirih vetrov" Rudija Komavlija iz Pevme. Na sporedu bo razstava pustnih slastic: krofi, strave in druge dobrote, ki jih bodo pripravile števerjanske žene. Najboljše bodo nagrajene. Poleg tega bo se srečolov, saljiva tekmovalnja in se kaj drugega. Zazelenje so seveda pustne maske, med katerimi bodo izbirali najlepše in jih tudi nagradili. Vpisujejo Maja Humar, tel. 884187, Tamara Mizerit, tel. 884110 in Emanuela Juretic, tel. 81163. Organizatorji priporočajo, naj zainteresirani pohitijo z vpisom, ker je število sedežev omejeno.

Godalni trio društva Lipizer bo v torek nastopil na OŠ Oton Župančič

Kulturno in glasbeno društvo Rodolfo Lipizer je v začetku januarja obnovilo zanimivo vzgojno dejavnost na osnovnih solah. Do konca marca bodo člani godalnega tria obiskali skoraj vse osnovne sole na Goriskem ter učenje v živo seznanili s svetom klasične glasbe, z možnostmi studija posameznih instrumentov, z možnostmi kasnejše zaposlitve. 30. t.m. bodo člani godalnega tria obiskali slovensko osnovno solo v ulici Brolo.

DOBROVO / PREDSTAVITEV

41. vinski sejem bo letos junija

Predstavitve sta se udeležila tudi Enzo Bevilacqua in Hadrijan Corsi

Na Dobrovem so v petek predstavili letošnji mednarodni vinski sejem v Ljubljani, ki bo, za razliko od prejšnjih let, že junija in sicer od 5. do 9. Prejšnja leta je prireditev potekal konec poletja, v glavne zadnje dni avgusta in prve septembrske dni. Izbira Dobrovega za predstavitev odmevne prireditve ni naključna, saj prav vinogradniki z območja Brd in to z obeh strani meje, v zadnjih letih dosegajo na sejmju odlične uspehe in priznanja. Tudi lani so vinogradniki s tega območja prejeli vrsto priznanj in predvidoma bo tako tudi letos, čeprav se v zadnjem času izrazito uveljavljajo predvsem avstrijski vinogradniki. Ker bo sejem

letos že v začetku junija, je treba vzorce v oceno poslati že do prvega aprila letos, ocenjevanje vin pa bo od 22. do 27. maja. Mednarodni (letos že 41.) vinski sejem, ki sodi v sklop manifestacij pod okriljem pariskega OIV, je na srečanju na Dobrovem predstavil ravnatelj Borut Jerše. Predstavitve so se udeležili tudi predsednik goriske Trgovinske zbornice dr. Enzo Bevilacqua, predsednik Briske gorske skupnosti Hadrijan Corsi, to je ustanov, ki sta doslej neposredno skrbeli za udeležbo tukajšnjih vinogradnikov na ljubljanskem sejmju in ravnatelj pokrajinskega kmetijskega nadzornstva dr. Claudio Fabbro. (MW)

KRONIKA / V PETEK ZVEČER

V socialnem centru takoj pogasili požar

Hiter poseg gasilcev preprečil hujše posledice

Pravcati preplah je nastal v petek zvečer v ulici Baiamonti, kamor so se usmerila kar tri vozila gasilcev. V javnem večnamenskem socialnem centru je namreč zagorelo v neki sobi. Ogenj pa so z ročnimi protipožarnimi jeklenkami brz pogasili stanovalci in osebe centra in tako je bil poseg gasilcev pravzaprav nepotreben.

Večnamenski socialni center, ki so ga obnovili pred kakimi desetimi leti, služi različnim namenom. V njem so tudi stanovanja za manj premožne občane, ki se znajdejo v stanovanjski stiski. Zagorelo je prav v enem od stanovanj. Na srečo pa hujših posledic ni bilo.

Na sliki (fotostudio Reportage) poseg gasilcev

ZVEZA SLOVENSKE KATOLISKE PROSVETE - GORICA

Balantičev večer

Krstna izvedba nagrajenih skladb in podelitev priznanj.

O pesniku bo govorila prof. Lojzka Bratuž.

Izdajo izvirnih skladb na besedilo Franceta Balantiča bo predstavila prof. Franka Zgavec.

Cetrtek, 2. februarja 1995, ob 20.30 v komorni dvorani ob Katoliškem domu v Gorici.

Corzutto Gianfranco

Od 10. januarja do 18. februarja

POPUSTI

PRI MODERNIH PREPROGAH
PREGRINJALIH - RJUHAH
SINTETIČNIH PREŠITIH ODEJAH

Posebne cene

tudi na vseh drugih artiklih

GORICA - UL. MORELLI 19/B - 23/B - TEL. (0481) 533432

ŠTANDREŽ / OB 50-LETNICI OSVOBODITVE

Vrednote NOB so še žive in aktualne

Množična udeležba na koncertu narodnih in partizanskih pesmi v domu Andreja Budala

Pozdrav Silvina Poletta, za njim pevski zbor Oton Zupancič (foto Studio Reportage)

Standreski Dom Andreja Budala je bil v petek premajhen, da bi vanj prišli vsi, ki so želeli prisostvovati koncertu narodnih in partizanskih pesmi, ki sta ga priredila VZPI-ANPI in kulturno društvo Oton Zupancič kot uvod v niz prireditev ob 50. obletnici Osvoboditve. Z množično prisotnostjo so Standrežci in obiskovalci z okoljskih krajev ponovno potrdili, da so med našimi ljudmi vrednote narodnoosvobodilnega gibanja globoko zakoreninjene.

Potrdila jih je sama predsednica domačega kulturnega društva Sara Hoban, ki se je v imenu mlajših generacij obvezala, da bodo te vrednote ohranile v trajen spomin. Poudaril jih je predsednik rajonskega sveta Božidar Tabaj, ki je ugotovil, da po petdesetih letih naša narodnostna skupnost se čaka na

obljube in ustavne obveze italijanske države. Podčrtal jih je predstavnik Zveze borcev iz Nove Gorice, Sempetra in Vetrisca Kerpan, ki je naglasil, da morajo priti v zamejstvo, da lahko se poslušajo partizanske pesmi in spomnil, da bo osrednja novogoriška proslava ob 50. obletnici osvoboditve 10. septembra na Lokvah.

Na to obletnico so se spomnili tudi predstavniki borčevskih organizacij in internirancev Silvino Poletto, Mario Merni in Milovan Bressan. Poudarila sta jih tudi govornika večera Rudi Pavšič in Giovanni Padovan - Vanni.

Prvi je opozoril, kolikšno škodo je naši nacionalni skupnosti povzročilo nekajmesečno vladanje italijanskih neofasistov. Vse bolj dramatičen položaj naših osrednjih kulturnih ustanov ter nenehni napadi

na zamejsko gospodarstvo jasno kažejo, kako si desnica zamislija reševanje manjšinskega vprašanja.

Pavšič pa je bil kljub zdajšnjim težavam optimist in je ugotovil, da bo naša skupnost ob solidarnosti in podpori italijanskih demokratičnih sil vendarle znala prebroditi tudi sedanje stanje, tako kot so to znali storiti vsi, ki so se pred petdeset in več leti postavili na stran demokracije v Evropi.

Partizanski komandant Vanni je ugotovil, da se je italijanska družba znašla v globoki krizi, ki je posledica propada političnega vodilnega razreda. Prepričan pa je, da se tudi zdajšnji zapleteni položaj da spremeniti. Potrebno je, da vse demokratične in zdrave sile delajo enotno, potrebno je, da se združijo vsi, ki verjamejo v takšno družbo, ki si je za vodilo postavila demokracijo, solidarnost in strpnost.

Kulturni program sta oblikovala domači mešani pevski zbor Oton Zupancič, ki ga vodi Miran Rustja, ter pevski zbor Podgora, ki ga vodi Mirko Spacapan. Partizanske in narodne pesmi pa so se slišale še dolgo v noč v domu Andreja Budala.

DOBERDOB / VOLITVE

DSL in SKP za potrditev levo usmerjene liste

V kratkem sestanek z društvu

MV Doberdobo se dosedanja večinska lista ze intenzivno pripravlja pomladanske občinske volitve. Po sestanku sekcije DSL Joze Srebrnič, o katerem smo že poročali, so se v prejšnjih dneh srečali delegaciji Demokratične stranke levice in Stranke komunistične prenove iz Doberdoba, da bi si izmenjali misli o bližnjih volitvah.

Pri obeh strankah je prišlo do soglasja, da se skupaj nadaljuje pozitivno izkušnjo združene liste Občinske enotnosti, ki je več kot štirideset let upravlja doberdobsko občino. V pretres so predstavniki obeh strank, vzeli tudi nov volilni zakon, ki narekuje izbiro kvalitetnega kadra kandidatov. V

tem smislu bo treba torej strniti najboljše sile v kandidatno listo, ne glede na pripadnost tej ali drugi vasi ali zaselku v občini.

Stranki sta se tudi domenili za širši sestanek z doberdobskimi društvu, kjer bodo vse komponente prispevale k sestavitvi komisije, ki bo imela nalogo, da bo izbirala kandidate za občinski svet in kandidata za župana. Stranka komunistične prenove je tudi sprejela predlog DSL, da se prilagodi znak Občinske enotnosti, ki je že deloma zastarel. Tudi ta predlog bodo morale podkrepiti vse laične komponente in društva doberdobskega območja na skupni seji, ki bo predvidoma čez nekaj tednov. (MJ)

PLANINCI / DRUŽABNI VEČER

Zimovanje SPD na Lazni pred skoraj 25 leti

Res je bilo prijetno na planinskem in družabnem večeru v sredo, v predavalnici knjižnice Damir Feigel. V arhivu planinskega društva je Zdenko Vogrič pred nekaj meseci "odkril" dva kratkometražna filma, ki ju je sam posnel pred skoraj petindvajsetimi leti, ob zimovanju in smučarskem tečaju, ki ga je društvo priredilo na Lazni. Marta Vizintin - Nanut, ki je bila tudi med tečajniki, je priskrbelo se tretji filmski zapis in tako je mojster Zdenko sestavil pravzaprav celovečerno predstavo. Sestavil in opremil, bi morali zapisati, kajti filmi so pač nemi in je bilo treba poskrbeti tudi za zvočno opremo, bodisi z neposrednim komentarjem, kakor z glasbo. In povedati je treba, da je Zdenko to naredil zelo lepo.

Povabilu se je odzvala večina nekdanjih tečajnikov, ki so z zanimanjem in predvsem zadovoljstvom uživali ob predvajanju filmov. Marsikdo si je ob gledanju posnetkov osvežil spomin na lepe trenutke pa tudi na dokaj hudo preizkušnjo lokvarske zime, ko so se ob koncu tečaja (prve dni januarja 1971) morali peš s smučmi in vso prtljago prebiti z Lazne do Lokvi. Videli smo tudi "boj" Saverija (Rožiča), ki se je s projektorjem na hrbtu prebijal (dobesedno valil) skozi snežne zamete z Lokvi na Lazno.

In se na nekaj bi radi opozorili: ni slo samo za obujanje lepih spominov. Prav tako pomemben je družabni oziroma združevalni trenutek, saj se mnogi od nekdanjih fantečev in deklic ter spremljevalcev in spremljevalk niso srečali že vrsto let.

KINO

GORICA VITTORIA 14.45-16.30-18.20-20.10-22.00 »The mask«. Igra Jim Carrey. Ozvočenje Dolby stereo.

KULTURNI DOM 16.00-18.00-20.00-22.00 »Miracolo italiano«. I. Ezio Greggio, Claudia Koll, Renato Pozzetto.

CORSO 15.15-17.30-19.45-22.00 »Rivelazioni«. Igrata Michael Douglas in Demy Moore.

TRŽIC

COMUNALE 16.00-18.00-20.00-22.00 »La teta y la luna«. Rež. Bigas Luna. Igra Mathilda May. Prep. ml. pod 14. letom.

PRIREDITVE

KD SOVODNJE vabi na 12. revijo Sovodenjska poje danes ob 18. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah. Nastopili bodo mešani zbor Rupa - Pec, moski Skala iz Gabrij, dekliska vokalna skupina Sovodenjska dekleta in ženski zbor Ivan Grbec iz Skednja.

DRUŠTVO JADRO IZ RONK vabi na ogled diapozitivov o naravi, ki jih bo predvajal Viktor Selva iz Standreža v sredo, 1. februarja, ob 20.15 na sežu društva v Romjanu.

PD ŠTANDREŽ vabi danes ob 16. uri v župnijsko dvorano Antona Gregorčica na ponovitev komedije Janeza Povseta Kandidiraj, le kandidiraj!, ki jo bo uprizoril dramski odsek društva, rež. Emil Aberšek.

RAZSTAVE

V GALERIJ KINA VITTORIA na Travniku razstavlja goriški fotograf Carlo Sciauzero. Ogled je možen med urnikom filmskih predstav do 7. februarja.

V KROZKU MITTELART na Trgu sv. Antona 13 razstavlja fotograf Roberto Marega. Ogled: torek, petek, sobota, nedelja 17.30-19.30 (sobota in nedelja tudi 10.30-12.30).

V GALERIJ KATOLISKE KNJIGARNE na Travniku je postavljena razstava fotografa Paula D. Redferna. Ogled do 10. februarja po urniku odprtja knjigarne.

ČRPALKE

Danes so na Goriskem dežurne naslednje bencinske črpalke

GORICA
AGIP - Ul. d'Aosta
ESSO - Ul. Brass
IP - Ul. Lungo Isonzo
ERG - Ul. Brig. Re
GRADIŠČE
IP - Trg Unità
TRŽIC
ESSO - Ul. Boito
API - Ul. Cosulich
MONTESHELL - Ul. Boito

AGIP - Ul. d'Aosta
RONKE
MONTESHELL - Ul. Redipuglia
ZAGRAJ
API - Trg Garibaldi
SKOČJAN
AGIP - cesta za Gradež
SLOVRENC
AGIP - drž. cesta 56
TURJAK
IP - državna cesta
VILES
ERG - Ul. Aquileia
KRMIN
API - Drev. Ven. Giulia
DOBERDOB
CHEVRON - Palkisce

OBVESTILA

DRUŠTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV ZA GORIŠKO obvešča, da bo pustovanje 25. februarja v znanem gostišču Al Fogolar v Gallianu pri Cedadu. Poskrbeli bodo za glasbo in prijetno zabavo v družbi s kabaretnim duom Boris-Kobal in Sergij Verč. Prijave bodo sprejemali na sedežu društva in pri poverjenikih od srede, 1. februarja dalje.

PRISPEVKI

Namesto cvetja na grob Viktorije Bagon darujeta Binka in Josko Pečar iz Bazovice 50 tisoč lir za SKD Kremenjak iz Jamelj. Ivan Bregant daruje 50 tisoč lir za KRUT.

Ob 51. obletnici smrti Duska Lebana darujejo seštra Nives, Dolfo, Danilo in Leda 100 tisoč lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB iz Standreža.

VČERAJ-DANES

Podatki iz matičnega urada goriške občine v tednu od 22. do 28. januarja 1995

RODILI SO SE: Francesca Zorat, Patrik Marchioro, Alessia Pinna, Matija Zorzut, Elisa Irovec, Nicholas Giralico, Lisa Carlotto, Monica Vendrame, Paolo Seravalli, Carla Tentile, Nicola Terpin, Martina Sfiligoj, Virginia Boemo, Davide Tesolin.

UMRLI SO: 88-letna upokojenka Anna Fornasari, 73-letna upokojenka Lucia Mastini por. Dadrjo, 81-letna upokojenka Giulia Sauli vdova Strgar, 84-letni upokojenec Leopoldo Vogric, 67-letni kovač Giovanni Sulligioni, 85-letna upokojenka Carmela Godino vdova Angotti, 70-letna gospodinja Benita Luigia Signoris vdova Bruni, 85-letna upokojenka Anna Padovan, 89-letni upokojenec Bartolomeo Marchesan, 95-letna upokojenka Irma Cantarut por. Cantarut, 60-letna upokojenka Giuditta Popovich por. Privitello, 92-letna upokojenka Maria Cella, 58-letna upokojenka Lidia Schiozzi vdova Ravagnin, 81-letna upokojenka Massimiliana Serti.

OKLICI: elektrotehnik Fabio Caselli in uradnica Claudia Terrana, uradnik Stefano Dlena in uradnica Anna Pirrò, vodilni funkcionar v podjetju Alfio Dopudi in komercialistka Maria Grazia De Zorzi.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
AL GIARDINO, Korzo Verdi 57, tel. 531879
DEŽURNA LEKARNA V TRŽICU
CENTRALE, Trg Republike 26, tel. 410341

POGREBI

Jutri ob 10.25 Lidia Schiozzi vd. Ravagnan iz splošne bolnišnice v Zagraj, ob 10.30 Livia Cargnel vd. Boemo iz hiše žalosti v Ul. Udine 184 v cerkev in na pokopališče v Ločniku, ob 13.00 Bruno Scalettari na glavnem pokopališču (prihod krste iz Bassana del Grappa), ob 13.15 Alcide Failutti iz splošne bolnišnice v Zagraj.

ZVEZA SLOVENSKEH KULTURNIH DRUSTEV

vabi v četrtek, 2. februarja ob 18. uri v prostore Feiglove knjižnice na odprtje

TRINKOVE RAZSTAVE

ter predstavitev

TRINKOVEGA KOLEDARJA

Spregovoril bo predsednik KD Ivan Trinko iz Cedadu **prof. Marino Vertovec**

ROLEX
Draguljarna - urarna
giorgio de savorgnani
se je preselila na
Korzo Italia 34
Tel. 533500

SEIKO
swatch

EBERHARD & CO
S.T. Dupont
PARIS

OMEGA
PERLE
MIKIMOTO

POOBLAŠČENI PRODAJALEC

CELOVEC / 30. OBLETNICA POBRATENJA Z GORICO IN NOVO GORICO

Partnerstvo med občinami kot porok za sodelovanje med državami

CELOVEC - »Upam, da se v Ljubljani, na Dunaju in v Rimu zavedajo pomembnosti takih partnerstev za krepitev sosedstva, kajti prijateljstvo preko meja na občinski ravni je vsekakor porok tudi za sodelovanje vseh treh držav tako na političnem kot tudi na gospodarskem, kulturnem in ostalih področjih.« S temi besedami je včeraj v Celovcu izpostavil novogoriški zupan Crtomir Špacapan pomen partnerstva med občinami v različnih državah, izjavo pa je dal ob priliki letosnje 30-letnice pobratenja koroske prestolnice Celovec z Novo Gorico in Gorico.

Na povabilo celovskega zupana Leopolda Guggenbergerja so se včeraj v celovškem rotovzu sestali najvišji politični predstavniki Nove Gorice in Gorice, da bi se dogovorili tako glede praznovanja obletnice, kot tudi glede novih impulzov za se tesnejše sodelovanje v prihodnosti. Novo Gorico sta zastopala zupan Crtomir Špacapan in referent za kulturo, sport in izobraževanje Stefan Krepše, Gorico pa zupan Gaetano Valenti in odbornik za kulturo Antonio Devetak.

Po prisrčnem sprejemu in vpisu obeh zupanov v Zlato knjigo mesta Celovec je stekla živahna razprava o možnostih skupnega praznovanja 30-letnice pobratenja ter nadaljnega sodelovanja treh mest. Glede osrednje prireditve ob 30-letnici pobratenja je bil nacelno sprejet predlog Celovca, po katerem naj bi stekla glavna prireditev ob 30-letnici pobratenja v obliki siršega srečanja ob tromeji Koroska-Slovenija-Furlanija-Juljska krajina jeseni letos. Srečanje naj bi potekalo v sprosenem in odprtem vzdušju, udeležilo pa se bi poleg političnih predstavnikov treh pobratenih mest tudi nameskenci vseh treh mestnih uprav ter občani Celovca, Nove Gorice in Gorice.

Novogoriška delegacija je ob tej priliki seznanila sogovornike tudi z drugimi načrti. Tako načrtuje Nova Gorica tudi veliko sportnih in kulturnih prireditev, poleg tega pa si želi tesnejšo povezavo s Celovcem tudi na gospodarskem področju - nenazadnje iz vidika, da je Avstrija postala članica Evropske zveze. Konkretno želi Nova Gorica sodelovati na tradicionalnem Celovškem sejmu, predvideno pa je tudi - skupaj s Celovcem in italijansko Gorico - vzpostaviti trdnjše vezi tudi med občani samimi in ne samo na ravni zupanov oz. komunalnih politikov.

Predlog o srečanju na tromeji je novogoriški

zupan pozdravil in izpostavil, da se je ta tromeja v zadnjih letih in mesecih (skupna kandidatura za ZOI leta 2002) pokazala kot neko stičišče skupnih dejanj. Menil je se, da se bo prav na tej točki v prihodnosti oblikovala tudi gospodarska moc, h kateri bo prispevala tudi Slovenija, katere želja je, da se čimprej vključi v Evropo.

Dejstvo, da sta tako Nova Gorica kot tudi Gorica pobratena s Celovcem, pa da lahko pozitivno vpliva tudi na reševanje napetosti med Slovenijo in Italijo, je v pogovoru z našim listom se dodal novogoriški zupan Crtomir Špacapan.

Ivan Lukan

Novogoriški zupan Crtomir Špacapan (desno) je izročil majhno darilo svojemu kolegu iz Gorice Gaetanu Valentiju (levo). V sredi je celovski zupan in gostitelj srečanja Leopold Guggenberger. (slika levo) Crtomir Špacapan (na desni sliki) se je vpisal tudi v Zlato knjigo mesta Celovec. (Foto Gert Guggenberger)

LJUDJE IN DOGODKI

LONDON / PRESTOLONASLEDNIKOV (NE) OKUS

Princa Charlesa obsojajo zaradi obnove Windsorskega dvorca

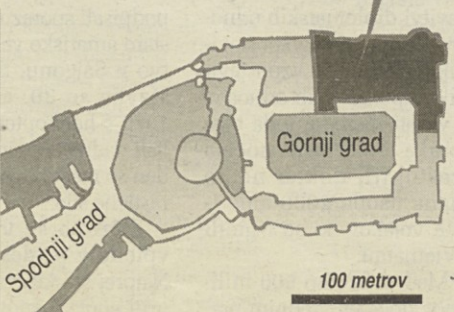
Tako bo izgledala dvorana sv. Jurija po končanih obnovitvenih delih.

Windsorski grad

V kratkem bodo začeli s popravili gradu, ki ga je novembra 1992 uničil požar. Windsorski grad je bil zgrajen leta 1.066 in je najstarejša kraljevska rezidenčna palača, ki jo še uporabljajo.

Windsorski grad leži približno 35 kilometrov zahodno od Londona. V Gornjem gradu so kraljeva stanovanja in uradni državni prostori za srečanja in sprejeme.

AP/Karl Gude, Terry Kole

LONDON - Britanski prestolonaslednik Charles se je ponovno znasel v vrtincu polemik, a tokrat ne zaradi svojih ljubezenskih pustolovčin, temveč zaradi svojega umetniškega (ne) okusa. Windsorski grad, ki ga je novembra 1992 hudo poškodoval požar, bodo namreč obnovili v novogotskem slogu.

Arhitekti tradicionalističnega studia »Sidel Gibson«, ki sta jih izbrala Charles in oče Filip, so namreč objavili skice, iz katerih je jasno razvidno, kako bo izgledala notranjost gradu, potem ko mu bodo do velike noči leta 1998 vrnil nekdani blesk. Dosledno se bodo držali izvirnega sloga pri obnovi najpomembnejših dvoran, ostalo notranjost pa bodo obnovili »v sodobni viziji gotskega sloga«.

Protimonarhistični Guardian je kot »grozen« ocenil »srednjeveski revival«, s katerim hoče kraljevska družina obnoviti windsorski grad. »Konec dvajsetega stoletja ispade gotika, kot nekaj idiotskega in brez okusa,« je s sarkazmom ozigosal Charlesovo izbiro napredni Guardian. Silasti loki so sovražnikom monarhije nov dokaz, kako kraljevska družina živi v zlati in neresnični preteklosti in se prilagodi sodobnosti le v svojih neverjetnih custvenih in ljubezenskih nadaljevanjih.

Charles ni nikoli skri-val svojega zaničevanja do avantgardnih arhitek-

tov, tako da so mu sedaj vrnilo milo za drag in se dobesedno rezijo ob nesrečni izbiri. »Iz restavratorskega načrta lahko razberemo, da je Velika Britanija izredno plaha in brez talenta,« je obso-dil načrt Jeremy Melvin, profesor arhitekture na londonski South Bank University.

Britanska pilota opazila NLP

LONDON - Piloti letala British Airways, ki je letelo na progi med Milanom in Manchesterom trdijo, da so med polemom opazili NLP trikotne oblike, ki se jim je le za las izognil. O dogodku so obvestili kontrolni stolp na manchestrskem letališču, ki pa na radarju ni opazil nič posebnega.

NOVICE

Ren preplaval Köln

BONN - Zaradi hudega dežja, ki je te dni prizadel vso severno Evropo, je reka Ren prestopila bregove in v noči na soboto preplavila zgodovinski center Kölna. Policija je skušala odstraniti na stotine radovednežev, ki so se nekaj ur čakali na ta dogodek: Ren je preplaval Köln že drugič v zadnjih 13 mesecih, ko je pred dobrim letom Nemčijo prizadela »povodenj stoletja«.

Ren so skušali zaustaviti z nasipom iz vreck peska, vendar jim to ni uspelo in reka je nekaj po polnoci preplavila mestno središče, kjer pa so v pričakovanju tega dogodka že postavili nekaj kilometrov mostič. Slabo vreme pesti tudi Nizozemsko. Prejsnjo noc je popustil jež pri Maastrichtu, kjer je voda preplavila dve vasi. Na kraj so že prihiti vojski, ki so zgradili začasni jež, s katerim so ustavili prodiranje vode.

ČEČENIJA

Grozni, postaja raj za sestradane pse

Ljudje se stiskajo v hladnih kletih in nekoga, ki jim bo prišel povedat, da je vojne konec

GROZNI - Ko je nevarnost čečenske krize se visela v zraku, se je ruski obrambni minister Pavel Gračov širokoustil, da lahko zavzame čečensko pretnost v borih dveh urah. Ruske enote so zdaj v Čečeniji že ves mesec, Grozni pa je še vedno v rokah upornikov. Mestne ulice, po katerih vseprek ležijo otrpla in zmrzjena trupla, so postale pravi raj za sestradane klateske pse.

Ko so Rusi ugotovili, da ne bodo mogli zlomiti »zanemarljivega« čičenskega upora niti s svojimi zloglasnimi tankovskimi enotami, so poklicali na pomoč težko topništvo, na Grozni pa so izstrelili tudi veliko raket. Zato ni čudno, da so vse hiše, ki se stojijo, počrnele od ognja in dima, povsod pa so tudi sledovi krogel. Ljudje so okenjska stekla prelepili z velikimi krizi iz lepilnega traku - kakor da bi se hoteli ubraniti pred kugo, ki jo lahko vsak trenutek prinesejo nove granate. Iz majhnih ognjišč na ulicah, ob katerih se grejejo prebivalci, ki so ostali brez strehe nad glavo - takih pa je vsak dan več - se nad mesto dvigajo majhni oblaki dima. Na bližnjem otroškem igrišču se bohoti nenavadna skulptura iz zvitič železnih palic, ki jo je pred nekaj dnevi ustvarila bombna eksplozija.

Med bobnenjem topovskih izstrelkov in strojničnih rafalov je slišati lajanje prestrašene psa, ki po ulicah zamašice svojega gospodarja. Ko pride do kupa smeti, neha oglušujoče bevske in začne sestradano kopati po vreckah.

Po tej apokaliptični pokrajini le redko zapelje kakšen osebni avtomobil, malo pa je tudi ljudi, ki tvegajo stopiti na ulico. Večina prebivalcev čečenske prestolnice je pobegnila, nekaj pa jih še vedno vztraja. Živijo v zabarikadiranih kletih, v katerih se vsak dan bolj ali manj uspešno spopadajo z mrazom in temo. Med njimi je največ muslimanov, katerim verā narekuje, da se morajo vsak petek posvetiti molitvi. Toda Anzoru Talajevu in njegovim varovancem ostane le malo časa za verske obrede. Ta petek se niso zbrali pri molitvi. Na obrobju mesta jih namreč čaka tovornjak, ki jih bo odpeljal na bojišče. Z okamenlimi izrazi na obrazih se zadnjič preverijo svoje orožje, nato pa se - nekateri med njimi verje-

tno zadnjič - povzpnejo na vozilo, ki jih odpelje negotovi usodi naproti.

»Smo kot volkovi. Selimo se z enega območja na drugega, za nami pa ostajajo sledovi morije,« pripoveduje Talajev. »Ruske enote niti ne skušajo več napredovati globje v mesto. Ustavile so se na obrobju, kjer nas pobijajo kot zajce. Vsak dan nas posteno zasujejo z granatami, saj nas lahko tako v kratkem času pobijejo dosti več. Z granatami res ni težko pobijati nemocnih civilistov.« Pred vojno je bil Talajev glasbenik, danes pa je svoj kitaro zamenjal za puško, za pas pa si je pripel ogromen vojaški nož in nekaj granat. Kljub vsemu pa ne more iz svoje kože. Kitare sicer ne more igrati - zgorela je skupaj z vsem njegovim premoženjem - zato pa se nenehno smeji in včasih mu uspe nasmejati tudi katerega od njegovih resnih »kameradov«.

Ustavimo se. V bližnji kleti zivi približno petdeset ljudi. Gnetejo se na posteljah, postavljenih v bližini majhnega plinskega stedičnika, v katerem do zdaj kot po čudežu se ni zmanjkalo plina. Vsakdo med njimi lahko pove kaksno zalostno zgodbo o tem, kako mu je vojna vzela katerega od najdražjih. Potrepičljivo sedijo ob gorilniku in zdi se, da kakaj nekoga, ki jim bo prisel povedat, da je vojne konec in da lahko odidejo iz te vlažne temne luknje in gredo domov. Med njimi je tudi veliko mladih ljudi, ki se sicer ne udeležujejo bojev, vsi po vrsti pa preklinjajo predsednika Borisa Jelcina. »Jelcinova mati je bila opica, on pa ni nič drugega kot zavaljen prasec,« sika starejši možki, zavrt v umazan površnik. »Le kako lahko se kdo rece, da je Jelcin demokrat,« mu pritruje njegov sin. »Poglejte samo, kaj nam je storil. Samo pogledite! Živimo kot podgane.«

Zunaj je zacei medtem nalezati sneg. Zadnja dva dni

je bilo nekoliko topleje, zato se snežinke že ob prvem stiku s podlago topijo. Nastali so majhni potoki, ki polzijo proti neki namišljeni točki in spreminjajo mestne ulice v umazano in lepljivo blato.

Ruske enote so zavzele severni del mesta in tudi večino mestnega središča. Pot na jug - proti majhnim vasem in zasneženim hribom - pa je še vedno odprta. Po njej vsak dan odhajajo tisti, ki so obupali in se odločili, da si raje poišejo nove domove. Južni del pa vliva upanje tudi čečenskim upornikom, ki zagotavljajo, da bodo Rusi - ne glede na to, koliko mesta zavzamejo - vedno znova naleteli na sveže in spočite čečenske vojake, ki bodo prihajali iz hribovitih predelov Čečenije. Sicer pa - Rusi v Grozni nimajo več skoraj česa zavzeti ... Vse je namreč uničeno.

Nicholas Doughty / Reuter

OROŽJE V ČEČENIJI

Najbolj priljubljeni orožja čečenskih upornikov in ruskih napadalcev v neizenačeni bitki za Grozni sta:

ČEČENSKI RPG-7:

Protitankovski ročni raketomet, ki lahko prebije do 400 mm debel oklep.

Domet: 300 - 500 m

Dolžina: 1 meter

Kaliber: 40 mm

Izstrelak:

Teža: 2,25 kg

Hitrost: 120 m/sek

RUSKI BM-21 (GRAD)

Standardni štiridesetcevni raketomet je pritrjen na tovornjak. Za polnjenje potrebuje izkušena ekipa približno sedem minut.

Izstrelak:

Domet: 20 km

Teža: 7,5 kg

Hitrost: 690 m/sek

Kaliber: 122 mm

REUTER

SVETOVNI GOSPODARSKI FORUM V DAVOSU

Za tesnejše stike z Azijo

Stara celina in Azija imata različne poglede na povezovanje

DAVOS (Reuter) - V ospredju včerajšnjih razprav na rednem letnem srečanju Svetovnega gospodarskega foruma v švicarskem Davosu je bilo gospodarsko povezovanje azijskih držav s Staro celino.

O tem sta spregovorila predsednik Evropske komisije Jacques Santer in singapurski premier Goh Tok Chong. Njuni viziji azijsko-evropskega povezovanja se sicer razlikujeta, vendar pa oba menita, da naj bi prvo azijsko-evropsko vrhunsko srečanje pripravili najkasneje v dveh letih. Santer se zavzema za nadaljnje odpiranje azijsko-pacifiškega trga in politično povezovanje Evrope z Azijo, medtem ko Goh meni, da bi morale zainteresirane evropske države in ZDA več vlagati v azijsko gospodarstvo, kar bi pripomoglo v njegovemu hitrejšemu razvoju, ureditvi socialnih razmer in k višji ceni delovne sile, ki je v tem delu sveta še vedno podcenjena.

Santer je včeraj spregovoril tudi o oblikovanju skupne evropske obrambne politike, kar naj bi bila po njegovem mnenju prednostna naloga Evropske zveze. »Nas cilj mora biti oblikovati sistem, ki bo krepil stabilnost in mir v Evropi. K temu nas zavezuje tudi Maastrichtski sporazum, ki je zvezo zavezal k skupni varnostni politiki,« je dejal Santer, ki je poudaril, da morajo evropske varnostne institucije okrepiti svojo učinkovitost, vendar pa s tem sedanje ravnotežje moči ne sme biti porušeno.

V razpravi je sodeloval tudi namestnik ruskega premiera Anatolij Cubajs, ki je pojasnil, da bo Moskva skušala stroške, ki jih je povzročilo posredovanje v Čečeniji, nadomestiti z izkupickom od čečenske nafte, saj je Čečenija lani nacrpalala dva milijona ton nafte. »Čečenska vojna za nas ni samo strošek, pač pa je hkrati tudi neke vrste možnost za kompenzacijo.«

ODNOSI MED VIETNAMOM IN ZDRUŽENIMI DRŽAVAMI AMERIKE

Otoplitev, ne pa še diplomatski odnosi

Odprtje veleposlaništev bo možno šele po odkritju dva tisoč pogrešanih ameriških

HANOJ (Reuter, AFP)

ZDA in Vietnam sta končno zakopala bojni sekiri, dvajset let po unicujoči vojni, ki je zaznamovala generacije prebivalcev v obeh državah. Med skromno proslavo v Hanoju sta nekdanja sovražnika uradno vzpostavila odnose med državama in podpisala dokumente, ki urejajo položaj državnega in zasebnega premoženja, zaseženega med dolgem obdobjem sovražstva, v obeh prestolnicah pa so odprli tudi pisarni za zvezo.

Vietnamski namestnik zunanjega ministra Le Mai je po podpisovanju dokumentov na majhni mizi z zastavama obeh držav zazelel novinarjem »srečno novo leto«, to pa je bilo tudi vse, kar so imeli Američani in Vietnamci povedati javnosti. Vietnam začena v pone-

deljek s proslavami svojega novega leta, zato bodo lahko Američani sele konec tedna dokončali svoje komunikacijske povezave z Washingtonom v sodobni devetnadstropni zgradbi v vietnamski prestolnici.

Vietnam in ZDA sta se ze lani dogovorila o odpiranju uradov, ki bosta delovala kot veleposlanistvi. Pravi veleposlanistvi bosta državi lahko odprli sele po vzpostavitvi diplomatskih odnosov. Razlika med vzpostavitvijo odnosov in vzpostavitvijo diplomatskih odnosov je videti majhna, toda tega koraka Američani nočejo prestopiti, dokler ne bo znana usoda 2000 ameriških vojakov, ki so izginili v Vietnamu.

Med približno 500 milijonov dolarjev vrednim premoženjem, o katerem so

Ameriški predstavnik v Hanoju bo James Hall, ki je včeraj podpisal sporazum (Telefoto: AP)

podpisali sporazume, je tudi staro ameriško veleposlanistvo v Sajgonu. S strehe te stavbe so 30. aprila leta 1975 s helikopterjem odpeljali zadnje Američane, preden so mesto zavzele komunistične sile.

ZDA so se v Vietnam vpletle v petdesetih letih. Najprej so Američani samo urili enote južnovietnamske vojske, leta 1959 pa so v

O čem pišejo drugje po svetu

Ob obletnici Auschwitza

»Ali bomo res vedno morali prenašati krivdo, ki so jo stori-li naši predniki? Vprašanje je povsem nesmiselno, poleg tega pa bo za odgovor nanj porabljeno še preveliko papirja. Tisti, ki so se rodili po vojni, niso krivi, ker nikomur niso storili nič zalega, so samo naslednja generacija. Take trditve nas opominjajo, da moramo biti odgovorna skupnost'. Povojna generacija se mora upreti pretiranemu moralizmu in skušnjavam, predvsem pa odpraviti zgodovinske primerjave... Zakaj spomini, če ta preteklost ne pozna junastva (nemskega) in če nismo sposobni preprečiti zla, ki danes vlada v svetu - terorja, izgonov in uničenja? Iz dimnikov Auschwitza se ni dvignil noben mesija, dim ni prinesel odresitve.« (Süddeutsche Zeitung, München)

»Kot so se lahko prepirali televizijski gledalci, je spominska slovesnost na mestu groze in zla na srečo dostojanstveno minila. Napetosti za kulisami ni začutil nihče. Poljski predsednik Lech Walensa se je v strahu, da bi sprožil skandal svetovnih razsežnosti, izognil provokaciji Židov. Zalna slovesnost v Oswiecimu je bila uvod v leto praznovanja obletnice padca tretjega rajha, konca druge svetovne vojne in osvoboditve Nemčije. Auschwitza, enega od peklov, v katerih si je masovni morilec podrejal celino, ne bi smeli nikoli pozabiti. Če bi se na dan spomina na Auschwitz sprli generacija preživelih in povojna generacija, bi bile posledice hujše od tež tistih, ki skušajo zanikati množične poboje.« (Frankfurter Rundschau, Frankfurt)

»Poljski predsednik Walensa je v Krakovu pravzaprav govoril o zločinu nad Židi, ceprav mu očitajo, da holokavsta ni omenil niti z besedo. Tudi njegove številne predhodne izjave dokazujejo, da predsednik razume smisel sprave med poljskim in židovskim narodom. Spominska slovesnot v Oswiecimu je vnovič povzročila nočne more protipoljske propagande, ki je prav tako neumna in zlagana kot protizidovska. Opazke o poljskih koncentracijskih taborišcih in obtoževanje poljskega vodstva, da vzpodbuja nacionalizem, je bilo slišati že veliko prej. Da so številni Židi uzaljeni, razumemo - antisemitizem se ni pojavil kar tako kot recimo tisoce drugih predsodkov na svetu. Težje se je sprijazniti s slepoto tistih, ki bi radi Poljsko označili kot glavnega sovražnika, na Nemce, ki so dejansko zagrešili holokavst, pa so skoraj pozabili.« (Zycie Warszawy, Varšava)

»Lech Walensa je v četrtkovem govoru v Krakovu ob obletnici Auschwitza zamolcal Zide - neljubi pripetljaj. Poljski predsednik je enostavno pozabil, da je bilo devetdeset odstotkov žrtv tega taborišča Židov - neprijetna izguba spomina... Walensa je isti dan naredil se eno napako - ni se udeležil spominske manifestacije, ki jo je organiziral Evropski židovski kongres. Manifestacije pa se je udeležil nemški predsednik Roman Herzog - plemenita gesta... Toda upanja nikoli ne bi smeli opustiti. Poljski predsednik je svojo prvo napako v petek popravil in spregovoril o »pogromu narodov, se posebej židovskega«. Ceprav bomo skušali, žrtv Auschwitza ne bi smeli nikoli pozabiti.« (Le Figaro, Pariz)

»Poljskemu predsedniku Walensi se v Karkovu ni zdelo vredno niti enkrat omeniti besede 'židovski'. V petek je sicer hotel to napako popraviti, vendar na zelo neokusen način, saj tudi v petkovem govoru ni bilo zapisno »pogrom židovskega naroda«. To je sramota. Walensa je v svojem neokusnem govoru sicer govoril o nacističnih zločinih, pobojih tisočih ljudi različnih ver, ras, narodov. Tudi komunisti vedo povedati nekaj o tem. Toda kako je mogel pozabiti, da je führer v imenu superiorne nemške bele rase ukazal sistematično pobiti Žide od Varšave do Berlina, od Budimpeste do Pariza... O pozabljenosti in izkrivljeni percepciji zgodovine nekega 'modernega' državnika bi bilo dobro razmisliti.« (L'Humanite, Pariz)

Dengova novoletna poslanica

PEKING - Vodja kitajske Komunistične partije Jiang Ze Min in premier Li Peng sta včeraj ob vstopu v kitajsko lunarno novo leto obiskala na domu voditelja Deng Xiaopinga, poroča tiskovna agencija Xinhua in hkrati namiguje, da je zdravje ljubljene voditelja zelo krhko. Poslanice, v kateri izraza veliko zadovoljstvo ob velikih dosežkih kitajskega naroda pod Jiangovim vodstvom, naj namreč več ne bi bil sposoben napisati in prebrati sam. Dengova hči je zanikala govorice in pisanje nekaterih casnikov, da njen 90-letni oče ne more več stati na nogah in se manj hoditi. Med drugim je tudi New York Times zapisal, da Dengu bijejo zadnje ure in da je to povzročilo padec vrednosti delnic na hongkonski borzi. (Reuter)

Američani se vračajo v Somalijo

MOMBASA - Vec kot 130 pripadnikov ameriške vojske, ki bodo sodelovali v operaciji »Združeni scit«, kakor se imenuje umik mirovnih sil OZN iz Somalije, je včeraj pripelalo v kenijsko pristanišče Mombasa. V operaciji, ki jo bo vodil viceadmiral Scott Redd, bo sodelovalo približno 8000 pripadnikov ameriške, britanske, francoske, italijanske, malezijske in pakistanske vojske. Podrobnejših podatkov o nalogah ameriških vojakov v Somaliji ni sporočil. Somalski voditelji so sicer obljubili, da ne bodo napadali umikajočih se sil OZN, toda če bi obljubo prelomili, smejo ameriški vojaki, kot poročajo dobro obveščeni viri, brez oklevanja odgovoriti. (Reuter)

SRBIJA

Šešelj na prostosti

»Miloševićev je komunistični bandit in izdajalec«

BEOGRAD - Vodjo srbskih radikalcev, četniškega vodjo Vojislava Seslja, so včeraj po starih mesecih zaporne kazni, med katero mu je bilo strogo prepovedano komunicirati z zunanjim svetom, izpustili na prostost. Seslja je ob deveti uri dopoldne pred centralnim zaporom v Beogradu pričakalo približno tisoč pripadnikov, ki so z vzkliki »Vojo, Vojo« in pesmijo »Tovariš Tito je vstal iz groba, ime mu je Milošević Sloba« pospremili njegovo izpustitev.

Med krajšim nagovorom vznemirjeni množici je glasno dejal, da je »Slobodan Milošević komunistični bandit«, in dodal, »da je Srbiji že davno povsem jasno, da je Milošević glavni kriminallec v državi in največji izdajalec srbskega naroda.« Sesljev najpomembnejši cilj bo strmoglavljenje srbskega predsednika.

V spremstvu pripadnikov je nato odšel do sedeža svoje stranke, kjer je spregovoril zbranim novinarjem. Dejal jim je, da bo njegova stranka »usmerila vse sile

proti Miloševićevemu režimu v Srbiji«. Ponovil je svoje besede iz govora pripadnikom pred zaporom in dodal, »da dokler v Srbiji ne bo padel komunistični režim, v ZRJ ne bo svobode in demokracije«.

O sodelovanju opozicijskih strank je dejal, da bi moral biti to njihov cilj, za katerega da je povsem jasno, kakšen je. »Pripravljeni smo sodelovati s tistimi opozicijskimi strankami, ki se zavzemajo za enake srbske nacionalne interese kot mi. Zaradi ljubezni do demokracije pa

Četniški vojvoda Šešelj trenutek potem, ko je stopil čez prag zapora (Telefoto:AP)

smo pripravljeni sodelovati tudi s tistimi opozicijskimi strankami, s katerimi se glede nacionalnega interesa Srbije ne strinjamo, in sicer do takrat, dokler ne bomo zrušili tega režima, ki dela proti srbskemu narodu.«

Seselj je bil prvič obtožen na mesec dni zapora, ker je zalil in pljunil predsednika spodnjega doma Radomana Božovića, zato je novinarje zanimalo, kakšni bodo Seseljevi odnosi z Božovićem v prihodnje. »Saj veste. Pridem, pljunem in grem,« je kratko odgovoril Seselj.

Davor Kriska

Shod za Sarajevčane

BEOGRAD - V središču srbske prestolnice so se včeraj v znak solidarnosti s prebivalci Sarajeva, ki prezivljajo že tisoč dan v srbskem obroču, sesli številni Beograjčani. Shod so organizirale različne skupine, kot na primer Živeti v Sarajevu, Ženske v crnem, beograjski Krozek intelektualcev in Državljan-ska zveza Srbije. Solidarnostne akcije se je udeležilo približno dvesto ljudi. Ena od organizatork shoda novinarka Milica Ljucić-Cavić je ogorčena izjavila: »To je sramota. Glejte, kako malo Beograjčanov se je odzvalo pozivu. Manifestacija je bila posvečena Sarajevčanom, ki že več kot dve leti trpijo v obleganem mestu. Ljudje so preveč pasivni.« Podobne shode so včeraj organizirali tudi v številnih drugih mestih sveta. Najodmevnejši je bil v New Yorku. V Parizu pa se je zbralo približno tisoč ljudi.

(D. K.)

INTERVJU S KOSOVSKIM VODITELJEM IBRAHIMOM RUGOVO

Vojna na Kosovu bi pomenila izbruh nove balkanske vojne

Med svojim zadnjim obiskom v ZDA ste se sli tudi z Anthonyjem Lakeom, svetovalcem za nacionalno varnost predsednika Billa Clintona. Pri tem je bila znova izrečena grožnja Srbiji, da Združene države ne bodo dovolile vojne na Kosovu. Ali to morda pomeni, da ameriška administracija se vedno ocenjuje, da obstaja nevarnost izbruha vojne na Kosovu?

Da, to je res. Tudi druge zahodne sile, ne samo ZDA, marveč tudi Nemčija, Velika Britanija in Francija, ne nameravajo dopustiti vojne na Kosovu, ker bi to pomenilo izbruh nove balkanske vojne. Zahod skuša konflikt na Kosovu preprečiti s preventivnimi ukrepi. Eden od ukrepov je tudi pritisk na oblasti v Beogradu, da bi dovolile vrnitev misije OVSE na Kosovo, ki je bila izgnana leta 1993. Zahodne države bi morale se odločneje uporabljati preventivne ukrepe, saj je Kosovo že pet let pod srbsko okupacijo. Srbsko nasilje je postalo nevzdr-

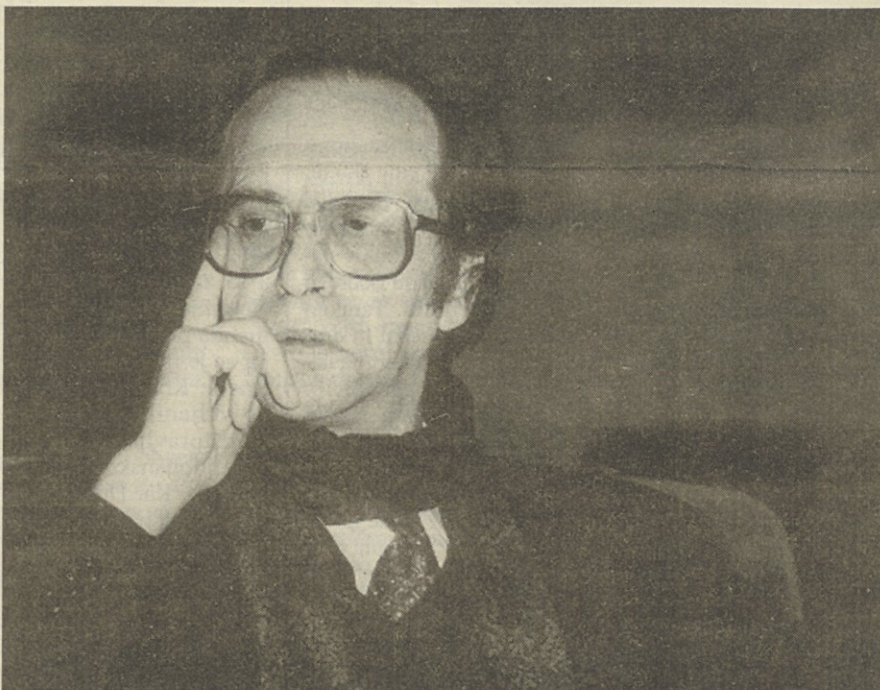
žno in na Zahodu vedo, da trajen mir na Balkanu ni mogoč, če kosovsko vprašanje ne bo rešeno.

V Nemčiji napovedujejo, da bodo odpravo ukrepov Združenih narodov proti Srbiji pogojevali z rešitvijo kosovskega vprašanja. Ali kaj podobnega napovedujejo tudi druge zahodne vlade?

Združene države imajo podobno stališče kot Nemčija. Naša zahteva je, da se vprašanje sankcij in vprašanje razmer na Kosovu rešuje skupaj in upamo, da bomo tudi v Londonu in Parizu dobili pozitiven odgovor.

Med sestankom s so-predsedujočima mirovne konference o nekdanji Jugoslaviji Davidom Owonom in Thorvaldom Stoltenbergom vam je bil ponujen sestanek s srbskim predsednikom Slobodanom Miloševićem. Ali to pomeni, da kmalu lahko pričakujemo srečanje Rugova - Milošević?

Na srečanje sem pripravljen, vendar le, če bodo sodelovali mednarodni po-

Ibrahim Rugova: »Srbsko nasilje na Kosovu je postalo nevzdržno.« (Foto: Hazir Reka)

sredniki. Naša stran ni postavljala pogojev za začetek pogovorov, zahtevali smo samo ustavitev nasilja na Kosovu. Srbska stran bo z nasiljem nadaljevala in tako vplivala na potek pogovorov. Če pa ste pod vsakodnevnim pritiskom srbske policije, se z državo, ki ji ta policija pripada, le težko pogajate.

V zadnjem času ste nekajkrat ponovili, da boste zahtevali oblikovanje konfederacije med Kosovom in Albanijo, če bo bosanski Srbi dovoljena, da stopijo v konfederacijo s Srbijo.

O tej možnosti smo razmisljali že leta 1991. Če bodo bosanskim Srbom dovolil oblikovanje kon-

federacije s Srbijo, imamo tudi kosovski Albanci vso pravico, da se z Albanijo povežemo v konfederacijo. Zahodne države se zavzemajo za globalni princip reševanja krize v nekdanji Jugoslaviji, zato našo zamisel o konfederaciji na Zahodu resno upoštevajo.

Blerim Shala

Po razpadu SZ ima bolgarsko elektrogospodarstvo premalo goriva in odlagališč za jedrske odpadke

SOFIJA - Bolgarsko elektrogospodarstvo, v veliki odvisno od ene same jedrske elektrarne, ki so jo zgradili sovjetski strokovnjaki, se srečuje s pomanjkanjem goriva. Po razpadom Sovjetske zveze se morajo Bolgari pogajati s predstavniki različnih držav - predvsem z Ukrajino in Moldavijo - ki naj bi nuklearno se naprej oskrbovale z gorivom. Velik problem predstavlja pomanjkanje jedrskih odlagalisc. Bolgarski predstavniki, ki so se pred kratkim vrnili s pogovorov v Moldavijo, zatrjujejo, da so bila pogajanja uspešna, čeprav vseh odprtih vprašanj niso rešili.

Predsednik komiteja za energijo Nikita Servaside je na nedavni tiskovni konferenci povedal, da bo njegova država 20. novembra izdala dovoljenje za oskrbo jedrske elektrarne Kozloduj. Rusija je že pred tem obljubila, da bo Bolgarijo oskrbovala z gorivom, vendar moldavske oblasti ne dovolijo prevoza preko njenega ozemlja. Bolgar-

ski predsednik Želez je zato predlagal sestanek na najvišji državni ravni.

»Z ruskimi predstavniki smo se pogajali vse leto, vendar mora Bolgarija dobivati gorivo preko moldavskega in ukrajinskega ozemlja,« je izjavil Servaside in poudaril, da naj bi za varen prevoz skrbeli predstavniki Moldavije.

»Če ne bo dosežen skupni sporazum, ki bi zajel tudi separatistično dnestrsko ozemlje, bomo skušali podpisati ločene sporazume,« je dodal Servaside. Novo pošiljko goriva, ki jo Bolgari nujno potrebujejo, naj bi zagotovil bližnji podpis sporazuma, ki ga napoveduje predsednik bolgarskega elektrogospodarstva, čeprav se vedno ni rešeno vprašanje, kam z jedrskimi odpadki, ki so jih nekdanji iz nuklearke Kozloduj vozili v ruska jedrska odlagališča, saj morata prevoz nevarnih snovi preko svojega ozemlja odobriti Ukrajina in Moldavija. Nek-

danja Sovjetska zveza je odpadke sprejemala brez placila, zdaj mora o tem vprašanju odločiti parlament.

»Bojim se, da bomo na odgovor dolgo čakali,« priznava Servaside. V primeru, da se z ruskimi predstavniki ne bodo mogli sporazumeti, bo morala Bolgarija sama zgraditi jedrska odlagališča. Bolgarija je zelo odvisna od električne energije iz jedrske elektrarne Kozloduj, ki naj bi s svojo zmogljivostjo 3760 megavatov pokrivala 40 odstotkov potreb po električni energiji v državi. Ker so bolgarski energetski viri dokaj skromni, je ta država odvisna od uvoza iz Rusije in Ukrajine.

»Z Ukrajinci se ne bomo pogovarjali le o prevozu goriva preko njihovega ozemlja - iz te države bi radi vsak mesec uvozili 150 tisoč ton premoga,« je povedal Servaside.

Liliana Semerdjieva/Reuter

PRESS OD ZAGREBA OD SKOPJA

Nekaj dni v Bihaću novinarja Corriere dela sera Bičića

Vjesnik v dveh nadaljevanjih objavlja pogovor z novinarjem milanskega Corriere della sera Erosom Bičićem, ki je nekaj dni prebil v Bihaću in o katerem so govorili, da so ga ujeli pripadniki Petega korpusa Vojske BiH: Bičić je odšel v Bihać, ker ga je zanimalo, kaj je s Carlom Bozzolom, ki so ga 23. decembra prijeli zaradi suma, da sodeluje s četniki in da je kot funkcionar človekoljubne organizacije ASIT (Associazione Solidarietà Internazionale Trieste) namesto tistim, ki jim je bila pomoč namenjena, to prodajal četnikom oziroma jo preprosto preprodal:

... »Bičić je izvedel, da posli, ki potekajo pod firmo ASIT, niso povsem čisti. Bilo je nekaj informacij o tem, da so Bozzolo ujeli zato, ker naj bi se ukvarjal z nelegalno trgovino v korist upornih Srbov v tako imenovanem UNPA območju in da je njihov vohun. Ob sodili so ga na 25 dni zapora, po prestani kazni pa se ni hotel vrniti... Ker nisem mogel dobiti dovoljenja za prehod čez srbsko ozemlje, sem se odločil, da bom sel na svojo odgovornost. Ilija Ivić, nekdanji paroh pravoslavne cerkve v Trstu, ki zdaj živi v Novem Sadu, sicer znan zagovornik četniške ideologije, me je prepehjal do Rakovice... Od tam sem sel sam, brez spremstva in varstva, to je bilo 13. januarja, na srbsko novo leto. Srbi so noro streljali, a se mi zdi, da bolj v zrak kot v smer, v katero sem sel... Takoj ko sem prišel čez most, sem opazil bosanske vojake, ki so me spremljali z naperjenim orožjem, niso pa streljali. Bili so v neki hisi, kjer so pili žganje, kar me je prijetno presenetilo, saj so mi Srbi govorili, da so na drugi strani sami mudzahiidi, ki me bodo kot kristjana takoj ubili... Vojaki so se do mene vedli zelo korektno. Po radiu so obvestili poveljstvo in od tam je pozno zvečer pripeljal dzip, v katerem so bili oficirji varnostno-obveševalne službe... Odpeljali so me v stab Petega korpusa k poveljniku generalu Dudakoviću... Ko sem vstopil v njegovo sobo, sem presenečen ugotovil, da je to zelo velik in lepo opremljen prostor. General je sedel za veliko hrastovo mizo. Vstal je, da bi me pozdravil in naročil dva viskija... Ko sem mu povedal, kaj vse se mi je zgodilo, mi je dal roko na ramo: Bičić, vi ste pogumen človek. Take imam rad...«

Odpeljali so me v ogrevano sobo (takrat je bilo v Bihaću -20° C), tam je bil tudi nekakšen televizor in omogocili so mi, da sem si ogledal video kaseto s starim filmom o Jamesu Bondu. Naslednji dan so me zaslisevali v varnostno-obveševalni službi, a so bili zelo korektni... Želim tudi povedati, kakšen je položaj Unproforjeve enote iz Bangladeša, ki je nameščena v Bihaću. To je skupina revežev, ki dobesedno zmrzuje in se hrani v kuhinji Rdečega križa, ki je sicer namenjena najtežjim socialnim primerom. Bil sem v tisti kuhinji. Dobijo nekaj kosov kruha in rjavkasto juho, ki je brez okusa... Vojaki te enote nimajo nobenega orožja, razen pusk. Njihovo težko orožje ter oklepna vozila in tanki bi morali priti z ladjó, a se je ta nekje »izgubila«, najbrž je končala v Boki Kotorski... V Bihaću sem generalu Dudakoviću povedal, da sem prišel zato, da bi videl, kaj je z Bozzolo. Tretji dan mi je eden od policistov vojaške varnosti dejal: »Imam darilo za vas!« Odpeljal me je v vojašnico, kjer sem v sobi naletel na Bozzolo... Nagovoril sem ga v italijansčini in osupel ugotovil, da Bozzolo zelo slabo govori italijansko oziroma da sploh ne obvlada tega jezika. Nato me je prosil, naj govoriva »po srbsko«. Povedal mi je, da ga Bosnjaki niso mučili, nobene zausnice ni dobil, pričakoval pa je marsikaj. Carlo Bozzoli se je poročil s Srbkinjo Rado in se v Trtu gibal predvsem v srbskih krogih. Bil je velik prijatelj popa Ilije Ivića, nekdanjega srbskega paroha v Trstu, ki so ga Italijani izgnali zaradi neke afere in četniške dejavnosti, zdaj pa živi v Novem Sadu. Bozzolo je pokopalo to, da so v njegovi beležki našli telefonske številke Karadžića, Martića, generala Mladića, Mikelića in številnih visokih funkcionarjev uporniških Srbov v Kninu in na Palah. Po pogovoru z Bozzolo sem dopolnil, kar sem že prej vedel o ASIT. Zdaj mi je jasno, da je ASIT predvsem krinka, za katero pod etiketo človekoljubne organizacije poteka tihotapljenje velikih razsežnosti. Blago dobijo z darili, delno ga kupijo, kot človekoljubna pošiljka pa je prosto vseh davscin in carinskih dajatev, pripeljejo ga v »krajino« z namenom, da bi ga tam preprodali. Bozzolo mi je povedal, da je slo blago naprej iz »krajine« h Karadžićevim Srbom in nato naprej v Srbijo in Makedonijo... Bozzolo je odšel svojih 25 dni zapora, Bosnjaki pa so mu dovolili, da odide s prvim konvojem v Zagreb, čeprav pod pogojem, da ga mora Unprofor predati italijanskemu veleposlaništvu. Bozzolo je energično zavrnil takšno možnost in zahteval, naj ga izpustijo samega, ker mora dokončati nekatere stvari. Ustrašil se je, da Srbi ne bi pomislili, da je ves posel propadel, zato se je najbrž »želel vrniti tja...« Meni pa so Bosnjaki dovolili, da se sam znajdem glede vrnitve... Bosnjaki vojaki, tisti, ki se na prvi frontni črti borijo proti krajiskim Srbom, so bili o tem obveščeni in so me veselo pozdravljali z opozorilom, naj se pazim četniških ostrostrelcev. Iskreno rečeno, tokrat me je bilo bolj strah kot ob prihodu. Menil sem, da bi mi uporniški Srbi utegnili povzročati težave, ker sem od Bozzole izvedel marsikaj o tem trgovini... A se je vse srečno končalo.

O vsem bom pisal v tem casniku, uporabil pa bom tudi posnetke z video kasete, ki so mi jo podarili Bosnjaki. Na njej je posnetek mojega intervjuja z Bozzolo, ki je odkrito govoril o številnih stvareh, ki so v Italiji neznane. Intervju bo objavljeno v Berlusconijevi TV mreži Rete 4. O tem sem se že dogovoril z uredniki...

Izbral Zoran Odic

VAROVANJE OKOLJA / SEŽIGANJE KEMIČNIH ODPADKOV

Tovarna Lek ima lastno sežigalnico odpadkov

Lendavčani so za sušenje topolov krivili Lekovo sežigalnico

LENDAVA - Nadzorovano sežiganje v pečeh pri visokih temperaturah je eden izmed najučinkovitejših načinov odstranjevanja vseh vrst odpadkov, od komunalnih do najbolj nevarnih. Nič čudnega, da se v slovenskih industrijskih obratih odločajo za izvoz svojih odpadkov in njihovo sežiganje v incineratorjih v tujini. Toda tovrstno trgovanje se je za podjetja precej podražilo, zlasti po uvedbi baselske konvencije in znane afere s kolumbijskimi odpadki. Incinerator, ki ga je zgradil Lek v Lendavi, je prva tovrstna naprava za uničevanje odpadkov v Sloveniji.

Za razliko od tovarne zdravil in kozmetike Krka, ki ji se ni uspelo pridobiti gradbenega dovoljenja za sežigalnico odpadkov v Novem mestu, je ljubljanski Lek zgradil lasten incinerator. To mu je uspelo se po stari zakonodaji, ko je za pričetek gradnje sežigalnice zadostoval zakon o graditvi objektov, nov zakon o varstvu okolja pa se ni bil sprejel. Brez težav seveda ni slo, predvsem zaradi nezaupljivosti prebivalcev, ki so imeli

predstavo, da bo Lek svoje odpadke smodil v nekakšni peči in jih z onesnaženimi dimnimi plini počasi zastrupljal. Ker je Lek k podpisovanju pogodb pred začetkom gradnje pozabil povabiti se požarnega inspektora, je moral naknadno porabiti veliko truda za pridobitev uporabnega dovoljenja za parni kotel, ki je eden izmed delov sežigalnice.

V obratu za proizvodnjo antibiotikov v Lendavi od lanskega leta Lek uničuje

svoje odpadke, ki jih proizvajajo enote v Ljubljani, Mengšu, Prevaljah, Lendavi in Lipovcih pri Murski Soboti. Zaradi posebnosti proizvodnje nastaja večina odpadkov (okrog stiri petine) v tovarni antibiotikov v Lendavi, kjer so zgradili tudi incinerator. Kmalu potem, ko so začeli sežigati odpadke, so Lendavčani opazili suseenje topolov, za kar so obtoževali Lek, vendar dokazov niso imeli. Predstavniki Leke so se zagovarjali s trditvami, čes da so topoli stari in da je znano, da se vsak topol pač enkrat posuši. Meritve, ki jih je pred začetkom rednega obratovanja incineratorja opravil mariborski Zavod za zdravstveno varstvo, so pokazale, da so emisije iz dimnika pod dopustnim mejnimi vrednostmi, nekaterih zdravju škodljivih snovi pa zaradi izjemno nizkih koncentracij sploh niso mogli izmeriti.

Sežigalnico v vsako kemično tovarno?

Naložbe v ekologijo so stale 10 milijonov švicarskih frankov. Poleg sežigalnice je Lek zgradil se biofilter za odstranjevanje neprijetnih vonjav iz zraka, ki ga potrebujejo za proizvodnjo zdravil, vložil pa je tudi v napravo za odstranjevanje železa iz tehnoloških odpadnih voda. Svoj desetodstotni delež je v lendavsko sežigalnico vložila tudi država, saj je ministrstvo za okolje in prostor pred dvema letoma priporočilo proračunski denar. S tem so odprte možnosti, da bi v lendavski sežigalnici uničevali se kaksne druge odpadke, ne samo tiste iz Lekove proizvodnje. Doba-

vitelj opreme za incinerator in nadzor emisij v ozračje je podjetje, ki je v Evropi postavilo okrog petdeset podobnih naprav. V komorah incineratorja pri temperaturi do 1200 stopinj sežgejo odpadke in dimne pline, sproti pa merijo podatke o emisijah, ki jih beleži računalnik. Na koncu ostane le pepel iz organskih ostankov in izcedne vode. Prve vozijo lendavski komunalci na depozit, druge pa vodijo po ceveh na čistilno napravo lendavske rafinerije. Na vprašanje, ali je res potrebno, da bo poslej vsaka kemična tovarna v Sloveniji gradila lastno sežigalnico, je minister za okolje in prostor Pavle Gantar dejal, da je tovrstno odstranjevanje odpadkov kot del proizvodnega procesa povsem ustrezno.

Borut Mesko

Tuji grosisti in domači mali trgovci

Bozo Kovac

Ustoličenje dveh novih ministrov s porodnimi zapletmi vred naj bi bil vrhunski politični dogodek tega tedna; za takšen vtis so se trudila nenehna sporočila in protisporočila vpletenih. Teziše je bilo na zunanjem ministru, gospodarski je bil samo del kupcije med dvema članicama koalicije. Za državo pa se vendarle zdi se najbolj koristen nekakšen stranski proizvod te zgodbe, namreč sporočilo, da bi se poslej morda lahko pogovarjali predvsem o zunanji politiki, se pravi nič več o posameznostih, denimo, kako se bo pisal kaksen minister in katera stranka ga bo postavila, na vrsti so vsebina, vizija, strategija.

Misel ni slaba, zlasti ker se zdi, da se je Slovenija zagledala v podrobnosti. Morda je to zmoten ali vsaj enostranski vtis, ni pa izmišljen, saj nastaja iz stvarnih dogajanj, ki se ne vzbujajo pretiranega upanja, da se bo Slovenija resno in celovito lotila premišljanja o sebi.

Tezko bo, recimo, kar čez noč opustila navado, da porabi veliko moci za drobne »incidente«, kot je to storila, ko je avstrijski zunanji minister javno podvomil, da ima Slovenija nepreklicno prav, ko tako rekoč z gnusom zavrača slovito oziroma zloglasno oglejsko deklaracijo. Nekakšna demarsa, ki je odpotovala na Dunaj, je kvecemu se zapletla vso zgodbo med Ljubljano in Rimom, zanesljivo pa ni pridobila novih zaveznikov za slovenski prav. Pretirana pozornost do podrobnosti, kar je nedvomno bila izjava avstrijskega zunanjega ministra, je zaposlila slovensko zunanjo politiko bolj, kot bi v tem primeru zaslužil glas z Dunaja, predvsem pa je speljala pozornost v stran od dejanske vloge, ki jo ima Dunaj pri umescanju Slovenije v mednarodni prostor. Preveč vneto skakanje na »prvo zogo« lahko »skakalcem« zarosi ocala. V tem pogledu (se politika nima samo slabih plati), so se kar dobro držali branilci zlogice, ki so v parlamentu letele na obrambnega ministra, ko ga je opozicija skušala zamajati. Parfum, toaletni papir in natančni popis početja neke tajnice jih niso prevzeli, pač pa jih je vznemirilo »puščanje« v enem najbolj občutljivih uradov.

V mednarodnih gospodarskih in političnih odnosih Slovenija na sploh rada kaže pretirano naklonjenost do posameznosti in podrobnosti. V tem pogledu so na moč poučni odnosi z Makedonijo. Slovenija na primer zaustavi uvoz makedonskega blaga, čes da je v resnici srbsko. V Skopju tudi niso od včeraj in recejo, aha, vi pa hočete pod slovensko znamko pri nas prodajati italijansko in avstrijsko blago. Nakar je Zlatarog imel težave z izvozom pralnih praškov in Krka z izvozom kozmetike. Koliko je imela katera stran prav, je posebno vprašanje, lahko da vsaka malo, morda nobena. V vsakem primeru pa zastaja slovensko - makedonsko trgovanje, kar Sloveniji na dolgo roko gotovo ne bo v korist, kot ne bo prav ničesar pridobila, ko bo ustregla trafikantom za mejo in zmanjšala število duty free trgovin na mejnih prehodih. Trgovcem za mejo bi se se bolj in dokončno prikupila, če bi tudi podražila bencin in zatrla igralnice. To bi bila nekakšna celota, o kakršni tam sanjajo.

Slovenija pa za zdaj se ne sanja o nikakršni (svoji) celoti. Tudi ko presteva dojenčke, ki jih je vsako leto manj, bolj premišlja, kako bi ženske kaksna tri leta pustila doma in jih s tem hočes nočes spodbujala, naj se odpovedo karieri, kot pa o celoti pogojev, ki bi postopno odpravljali strah pred večjo družino. Podobno počne v kulturi. Ko se rojeva nacionalni kulturni program, premišljanje o večjem ali manjšem deležu državne skrbi za posamezne kulturne ustanove preprosto preplavi v resnici bistveno vprašanje: kaksna sta pravzaprav vloga in položaj kulture v sorazmerno majhnem in ne ravno bogatem narodu, ki ima svojo državo, vojsko, močno policijo, številno uradništvo in po socialistično razvejane kulturne ustanove.

Najbrž je lažje premisljati o posameznostih in podrobnostih kot o celoti, ki je privilegij redkih cloveskih umov in samo gospodov v politiki. Toda sedanja zaposlitev slovenskega duha predvsem s posameznostmi utegne postati razvada, ki bo »gospodarje lastne usode« postopno spreminjala v trgovce na malo, odvisne od tujih »grosistov«.

Moznih je več razlag, zakaj ima Slovenija več občutka za posameznosti kot za celoto. Mnogim bi najbrž bila se najbližja tista o socializmu, ki je tudi njenega duha uklenil v povsod navzočo državo; ta hoče misliti za vse, samo podrobnosti prepušča podložnikom, dokler mislijo v skladu z vnaprej dano celoto. Zdaj naj bi bilo vse drugače. Toda izkazalo se je, da so se na začetku večje svobode razmahnile predvsem razdiralne sile, pravica do lastnega jaza pa je se vedno zagledana zgolj v posameznosti. Morda bodo drugačni novi rodovi. Ampak tudi do tedaj bo treba misliti.

TREBNJE / OBČINSKI SVET

Župan bo svojo funkcijo opravljal profesionalno

Na drugi seji občinskega sveta občine Trebnje so za podpredsednika občinskega sveta izvolili Antona Straha, začasnega sekretarja sveta pa bo Pavle Rot.

Izvolili so tudi devetčlansko komisijo za pripravo statuta občine in poslovnika ter imenovali nadzorni odbor občinskega sveta. Sprejeli so statutarni sklep, da bo Ciril Pungartnik funkcijo župana opravljal profesionalno. Župan je svetnikom predstavil trenutno stanje v občinski upravi. V občinski upravi je tako ostalo enajst zaposlenih, kar bo po besedah župana odločno premalo za nemoteno delovanje. V občini naj bi

imeli po novem 18 zaposlenih, predlog sistematizacije delovnih mest pa bo župan pripravil do naslednje seje občinskega sveta. Po nasprotujocih se mnenjih in pregledovanju so potrdili nastop občine Trebnje na mednarodnem sejmu Alpe-Adria, ki bo od 13. do 19. marca v Ljubljani. Na seji so sprejeli visilno sredstev za povrnitev stroškov volilne kampanje. Za vsak dobljeni glas za člana občinskega sveta bo stran-ka prejela 30 tolarjev, dvajset tolarjev pa za vsak dobljeni glas za županskega kandidata, če je ta zbral vsaj desetino glasov volilcev.

Jože Zura

VINARSTVO / BRICI SE PRIPRAVLJAJO

Sejem bo že junija

Vinarji si prizadevajo »ujeti« poletno sezono

Tradicionalna sejemska prireditve v Ljubljani - vinski sejem - se bo letos začela nekoliko prej kot običajno, 5. junija in bo trajala stiri dni - do 9. junija. Tudi mednarodno ocenjevanje in nagrajevanje vinskih vzorcev bo prej, od 22. do 27. maja.

Vzrokov za tako zgodnji termin je več. Predvsem je bila za takšno odločitev pomembna želja vinarjev, ne samo iz Slovenije, ampak tudi iz tujine, da bi zgodnejši sejem se »ujel« poletno turistično sezono. To bi dalo vinarjem večja zagotovila za uspešno trženje proizvodov. Do zdaj so morali na primer čakati več mesecev, da so

lahko »vnočvili« na sejmu dobljene medalje in priznanja. Prva predstavitev dogajanja ob letošnjem vinskem sejmu Vino 95 je bila v petek zvečer na gradu Dobrovo v Goriskih brdih. Tamkajšnji vinarji - zasebni in družbeni - pa tudi vinarji iz Italije so pobudo pozdravili. Se več: briski vinarji so sklenili na letošnjem sejmu namenovati skupaj in tako predstaviti na enem mestu vsa briska vina, ne glede na to, ali so zrasla v Sloveniji ali v italijanskem delu Goriskih brd. Podobnih predstavitev, kot je bila petkova v Goriskih brdih, bo po Sloveniji in Evropi se nekaj. (V. C.)

BOHINJ

Direktor žičnice Kobra odstopil

Potem ko so mu lansko pomlad delavci žičnic Kobra izrekli nezaupnico, je zdaj že nekdanji direktor Dusan Gorisek odšel, a le za nekaj mesecev. Notranja nesoglasja so ga menda pripravila do tega, da se je odločil za delo v Rusiji. Kot gradbenik se bo vključil v projekt, ki ga pripravlja neko zasebno ljubljansko gradbeno podjetje. Ker Dusan Gorisek v gradbeništvo odhaja le za določen čas, obstaja možnost, da se vrne na nekdanje delovno mesto.

Kot je znano, imajo žičnice Kobra velike finančne obveznosti na račun lanskega poslovanja pa tudi zaradi nabave 14 snežnih topov, s katerimi naj bi premostili težave zelenih zim. Ker umetni sneg podraži sezono, so morali določiti tudi nekoliko višje cene vozovnic, vendar tudi te ne prinašajo dobička, saj so smučarji na Kobli slabo obiskani. Tako je cena celodnevne karte za odrasle dva tisoč, za otroke pa 1500 tolarjev, poldnevna karta za odrasle stane 1300, za otroke pa 950 tolarjev. Smučarske naprave delajo od 9. do 16. ure. Proti žičničarjem Koble se je zarotila tudi narava, saj je v zadnjih dneh zaradi visokih temperatur pobralo precej snega, umetnega zaradi istega vzroka ne morejo narediti, strela v neurju iz četrtka na petek pa je poskovala žičnico Kobra 3.

Za zdaj je nadzor nad Koblo prevzel direktor družbenega podjetja Planum Janez Gorisek, novega direktorja žičnic pa do nadaljnjega ne bodo iskali. Podjetje Planum je družbeno podjetje, ki je hkrati tudi večinski lastnik dveh mesanih podjetij - T. G. Kobra in Sporting.

Mateja Faletic

S petjem se v Sloveniji ljubiteljsko ukvarja več kot sto tisoč pevk in pevcev

CELJE - S svečano akademijo so v petek zvečer v celjskem narodnem domu proslavili stoletnico Celjskega pevskega društva (CPD). Pevsko društvo so ustanovili 20. januarja 1895 kot odgovor na cedalje bolj grozoco germanizacijo spodnje Stajerske.

Slavnostni govornik v prepolni dvorani narodnega doma, zgrajenega na začetku stoletja kot središče kulturnega in družabnega življenja Slovencev v takrat sicer močno nemškem Celju, je bil minister za kulturo Sergij Pelhan. Ta je med drugim dejal, da je delovanje Celjskega pevskega društva pustilo neizbrisne sledove v slovenski kulturi in jo poneslo v Evropo. Tudi dandanes je v Sloveniji več kot sto tisoč aktivnih članov različnih pevskih skupin, ki v njih delujejo ljubiteljsko, prav ljubiteljska kultura pa v veliki meri

Pevcem je ob stoletnici čestital kulturni minister Sergij Pelhan (Foto: Sherpa)

oblikuje humanost našega življenja. Po Pelhanovih besedah si bo ministrstvo za kulturo prizadevalo se bolj podpreti ljubiteljsko, saj se z njim ukvarjajo ljudje, ki se na tak način odlo-

cijo bogatiti sebe in se razdajati drugim v nasprotju s tistimi, ki se posvečajo le kopicenju materialnih dobrin.

Pevci in pevke Celjskega pevskega društva so nato pred Celjani in

predstavniki zborov iz tujine, s katerimi CPD že vrsto let dobro sodeluje, pod vodstvom dirigenta Edvarda Gorsica izvedli slavnostni koncert.

Brane Piano

Nedeljske teme

MANJŠINA, DRŽAVA, MATICA

»Zaščita naj bo taka, da jo bo manjšina sprejela, in bo z njo zadovoljna«

V času, ko uslužbenci naših kulturnih ustanov ne vedo, ali bodo čez nekaj dni prejeli plačo - ali pa, se slabše, vedo, da je ne bodo prejeli - slišimo, da si italijanska diplomacija na vse kriplje prizadeva, da bi svoje slovenske sogovornike prepričala, da Italija manjšini ni odvzela ničesar, ampak ji je, nasprotno, se vrnila tisto, kar ji je bila vzela Ciampiјеva vlada, in ji za leto 1995 zagotovila osem milijard. V državnem proračunu pa teh sredstev nikakor ne moremo izslediti.

Slovenska manjšina v Italiji je že vsa povojna leta predmet mednarodnega dogovarjanja, najprej med Italijo in Jugoslavijo, sedaj pa med Italijo in Slovenijo. Raven tega dogovarjanja je nihala in italijanska stran je vedno zajela v svoja jadra močnejši veter. Kadar so bili odnosi med državama slabi, je bila manjšina talec teh odnosov in je zato Italija pač ni hotela primerno zaščititi. Kadar so bili odnosi dobri, pa je bilo vprašanje slovenske manjšine italijanska notranja zadeva, o kateri naj bi se na mednarodni ravni nikakor ne dogovarjali. Dovoljena je bila le dobra volja in obojestranska želja, da se bodo ta vprašanja reševala »v skladu z ustavo«. Nekajkrat so se dodali duha mednarodnih pogodb...

Višek tega

nihanja je vprašanje Slovencev v Italiji doseglo prav v zadnjih letih. Ko je vlada predložila Maccanicov zakonski osnutek, je besedilo podpisalo kak ducat ministrov. Med njimi ni bilo podpisa zunanjega ministra, češ, to je izključno notranje vprašanje. Vlade takrat sploh ni motilo dejstvo, da se je besedilo izrecno sklicevalo na nekatere mednarodne pogodbe (Londonški memorandum in posledično Osimski sporazum), ampak je to vprašanje mimo obsla. Od tistega ekstrema smo oktobra v Ogleju prišli na drugega, ko je italijanski zunanji minister ne samo načelno, ampak tudi vsebinsko vključeval v mednarodni akt vprašanja, ki zadevajo zaščito slovenske manjšine, oziroma strogo notranjepraven akt, to je določilo o financiranju slovenskih kulturnih ustanov.

Nekje vmes smo mi. Tam so tudi naše kulturne ustanove. Na prepihu, kot kaže.

Katere so pravzaprav obveznosti italijanske države do slovenske manjšine, katere so obveznosti Italije do Slovenije in katere so obveznosti Slovenije do slovenske manjšine? Poskusajmo odgovoriti na ta tri vprašanja, kajti samo tako bo jasno, ali so bile storjene nekatere napake, in kaj lahko naredimo, da te napake odpravimo.

Italijanska država je dolžna slovensko manjšino primerno zaščititi na osnovi notranjepravnih in mednarodnih obveznosti. Na področju notranjega prava je na prvem mestu predvsem italijanska ustava, ki državo obvezuje, da zaščiti jezikovne manjšine. Ta ustava je v veliki meri neizpolnjena. Italija pa je sprejela tudi nekatere mednarodne obveze, tako specifične za slovensko manjšino (Londonški memorandum in Osimski sporazum), kot tudi splošne za vse manjšine (listine OZN in druge mednarodne konvencije).

Do Slovenije Italija ni neposredno sprejela nobene mednarodno obvezujoče obveze. Ker pa je Italija priznala Slovenijo kot naslednico Jugoslavije za ozemlje, ki jo zadeva, je do Slovenije potrdila obveze, ki izhajajo iz Londonškega memoranduma

in osimskega sporazuma.

Slovenijo za skrb za manjšino obvezujejo njena ustavna določila. V slovenski ustavi je med drugim zapisano, da mora država s posebnim zakonom določiti pravice Slovencev brez slovenskega državljanstva; takega zakona Slovenija se ni sprejela.

Ce vse to pogledamo, lahko ugotovimo, da pravna določila obstajajo, niso pa tako natančno obvezujoča, kot si sami pogosto predstavljamo. Marsikaj je torej odvisno od dobre volje in tudi od naše učinkovitosti.

Začnimo pri dobri volji. Ko bi ponatisnili vse obljube italijanske države, iz katerih je izhajala dobra volja, bi jih bilo za kar zajetno knjigo. Ko bi natisnili samo tiste obljube, ki jih je država tudi uresničila, bi od knjige ostalo le nekaj skromnih lističev. Italijanska država bi morala torej vendarle začeti uresničevati obljube in izjave dobre volje, ki jih je bilo na pretek. Od prejšnje vlade tega nismo mogli pričakovati. Čeprav se nam je pogosto to zdelo skoraj neverjetno, je bila fašistična stranka sestavni del vlade in zato je bilo vsako upanje gola utvara. Po dolgih letih je bila to prva vlada, o kateri lahko rečemo, da ni noben njen predstavnik - kljub večkratnim zahtevam - sprejel nikakršnega kvalificiranega predstavnika Slovencev v Italiji. Berlusconiјeva vlada je vprašanje zaščite slovenske manjšine v bistvu prepustila zunanjemu ministru in ga uporabljala kot predmet pritiska na Slovenijo za doseg ciljev, ki so močno zaudarjali po irendentizmu. Tako je o vsem odločal zunanji minister Martino, ki je od Slovenije zahteval velike koncesije, v zameno pa je obljubljal manjšini tisto, kar bi morala dobiti že pred desetletji (Narodni dom pri Sv. Ivanu) ali tisto, kar ji je Berlusconiјeva vlada odvzela ali hotela odvzeti (prispevke za kulturne ustanove).

Sedaj, z novo vlado, bo treba sele ugotoviti, ali se vztraja pri stališčih prejšnje vlade. Izhodiščno vprašanje se ni bistveno spremenilo: ali se bo s tem ukvarjal predsednik vlade, oziroma zakladni minister (v obeh primerih je to Dini), ali pa bo zadeva prepustena zunanjim ministrom.

nistrici. V drugem primeru bo jasno, da Italija postavlja vprašanje slovenske manjšine se vedno na mednarodno raven in v tem primeru bo imela tudi slovenska vlada možnost, da uresniči Drnovškovo grožnjo in Italijo udari tja, kjer je najbolj občutljiva, to je, da jo na mednarodni ravni obtoži nespoštovanja manjšinskih pravic. Ker pa Dinija in Agnelliјevo označuje velika resnost ter ne bi mogli ne enemu ne drugi očitati šarlatanstva, lahko upamo, da se bosta o tem vprašanju dogovorila in ugotovila, da je izkoriščanje manjšine za talca lahko sila nevarno orožje, ki bi se znalo Italiji hudo masčevati. Ali je tako, ali ne, bomo najbrž kmalu ugotovili: vlada bo morala že na eni prihodnjih sej odobriti odlok o kritju nujnih stroškov. Če bo v ta odlok res vključila sredstva za kulturne ustanove slovenske manjšine v Italiji, bomo lahko upali, da se stanje »normalizira,« in da manjšina ni več samo talec v meddržavnih odnosih.

Seveda pa bi bila huda napaka, ko bi manjšina medtem samo čakala. Aktivna mora biti v obeh smereh, to je z italijanskimi in s slovenskimi oblastmi. Vendar v Italiji iz zgoraj navedenih razlogov ne more biti privilegirani sogovornik zunanji minister. Slovenci bi morali torej čimprej doseči sprejem pri Diniju: upoštevajoč njegove obveze, pa tudi njegov deklarirano kratkoročni mandat, bi se morali dogovoriti o nujnih vprašanjih (financiranje kulturnih ustanov in morda se kaj) ter nastavitvi reševanje dolgoročnih problemov. Prav v dneh, ko se je

Berlusconiјu iztekal mandat, smo izvedeli, da je minister Urbani že pripravil besedilo vladnega zakonskega osnutka. Koristno bi ga bilo videti in o njem razpravljati. Vsekakor pa bi kazalo predsednika vlade opozoriti, da je slovenska manjšina v Italiji subjekt, ki ga štiti italijanska ustava in torej ne more biti predmet izsiljevanja za dosego bolj ali manj upravičenih koncesij od druge države.

Seveda pa se mora manjšina obrniti tudi na matično domovino, ki lahko na mednarodni ravni pritiska na

Italijo z zahtevo, da manjšini prizna zakonite pravice. Vendar je v tem primeru morda koristnejši močan toda vsebinsko splošen pritisk, kot pa pogajanja o posameznih ukrepih, ki so v lanskem letu Berlusconiјevi vladi omogočila še večje pritiske. Morda ni napačno, če se spomnimo Vrhovca, Mojsova in druge jugoslovanske diplomate, ki so (pa čeprav morda zaradi nepoznavanja ali skromnega zanimanja) ponavljali oguljeno toda učinkovito formulo: želimo, da Italija zagotovi slovenski manjšini tako zaščito, da jo bo manjšina sprejela in bo z njo zadovoljna. Stavek, ki pove marsikaj in, med drugim, priznava manjšini vlogo subjekta, ter terja tudi od sogovornika, da ji to vlogo prizna.

..

KULTURNE USTANOVE SLOVENCEV V ITALIJI

BENEŠKA PRAVCA O DVOJEZIČNI ŠOLI, KI BI ZASLUŽILA SREČEN KONEC

»Čudež« v Špetru

Napisi nad vrati mnogokrat povedo vse. Tako nas uči že Dante s svojim dokončnim »...kdor vstopiš, pusti upe vsake.« Besede črne, »prečno zapisane nad nekimi tam vrati« so Pesniku trdo zazvene, ko se je odpravljal v pekel.

Pred dnevi sem se v Špetru zazrl v povsem drugačen tip napisa nad vrati. To ni bil le napis, bila je slika smejočega se cloveškega obraza: oči in nos so vabili v »dvojezično osnovno šolo«, ustnici v »scuola bilingue elementare.« Napis je stal nad notranjim vhodom v slovensko dvojezično osnovno šolo v Špetru.

Sola stoji na Cesti v Azlo 9. Odpri so jo lani. Prej je deset let delovala v središču Spetra. Ker pa so postali prvotni prostori mnogo pretesni, jo je bilo treba preseliti v druge, primernejše.

Ko bi Pesnik bil živ, bi morda napisal o tej soli novo Komedijo, Beneško, ali pa vsaj božanski potopis o teh krajih. Če se je sam zlojed, tako pravijo, sprehajal po bližnjem Cedadu, in mu, opeharjen, zapustil svoj sloviti most, zakaj pa bi se dobri bogec ne podal na obisk v 5 kilometrov oddaljeni Speter ob bregovih mirne Nadiže, da bi videl, kako živijo ljudje v kraju, ki nosi, povrhu vsega, ime po nebeskem vratarju?

V Špetru in sploh v Beneciji bi bogec izvedel mnogo stvari, saj so Benecani od nekdanji dobri pripovedovalci. S pripovedovanjem so ohranili jezik, ki mu je Italija že v preteklem stoletju zaprla solska vrata. Ko bi srečal Marcellinovo nono Dori, bi mu povedala, kako je hodila v solo, italijansko, podobno tako, kot je povedala špetskim otrokom, ko je prišla k njim v dvojezično solo na obisk:

»V suolo smo muorli hodit eno uro delc, peš, vsak dan, samuo v cetrk ne, an kar je biu cetrk, je biu pa nauk, takuo de vsak dan smo muorli iti, an nie bluo skuolabusa, je biu skuolabus nogè, smo morli hodit peš. Daž, mraz, an kar je blo sonce, je peklo, an smo hodil gor po tistih stazah... An lačni prit damu, ni blo merende kakor zdejele...«

Ko bi se ustavil pred solo na Cesti v Azlo, bi bogec opazil dva kombija-solabusa. »Deset do enajst ur vozita, da z več voznjaji pripeljeta jutraj otroke najprej v solo, nato v vrtec, in jih popolde odpeljeta domov, tudi do najbolj oddaljenih krajev, Mase-re pod Matajurjem in Vidma,« bi mu povedala ravnateljica sole Živa Gruden.

Bozji obisk bi verjetno malce presenetil nekdanjega komunističnega pokrajinskega svetovaleca Pavla Petriciča, a sla po pripovedovanju bi gotovo premagala svetovnonazorske pregrade, in predsednik Studijskega centra Nediza in upravnega odbora Zavoda za slovensko izobraževanje, kot je središču uradno ime, bi visokemu gostu povedal najlepšo sodobno beneško »pravco«, tisto o soli, seveda.

»Nekoc je v Beneški Sloveniji deloval (in se deluje!) Studijski center Nediza. Deloval je za tamkajšnje ljudi. Nekateri so jim pravili Slovenci, nekateri malce drugače, Slovini. Spet nekateri drugi pa so trdili, da tistih

Slovencev, ali Slovinov, sploh ni. A to ni za to pravco niti tako važno. Važno je le, da je ta center deloval (in se deluje!).

Sredi sedemdesetih let je center prirejal letovanja za domače otroke: v hribih, pa tudi pri morju, na Debelem rtiču v Sloveniji. Starši domačih otrok so radi vpisovali svoje puobe na letovanja, pa čeprav mnogi niso bili ravno prepričani, da ti Slovenci, ali Slovini, sploh obstajajo. Zanje je bilo važno, da so se njihovi otroci dobro počutili. Na letovanjih so otroci govorili domač jezik, slisali pa so tudi slovenskega, in lahko ugotovili, da med njima ni velike razlike.

Pa so se pri Studijskem

vo mesto so prišli drugi otroci iz se drugih beneskih občin, ki so tudi rasli, in tudi oni so stopili v solo, v kateri so se učili dva jezika. Otroci je bilo vedno več, vzgojiteljic in učiteljic tudi. Bolj so otroci, vzgojitelji in učitelji rasli, bolj je postajala sola zanje majhna. Poiskati je bilo treba zato drugo. In kot se dobrim ljudem dogaja, so jim drugi dobri ljudje priskočili na pomoč. Iz Slovenije so poslali nekaj denarja, nekaj denarja je na priporočilo takratne odbornice - ki je po italijanskem priimku sicer Vojna, a ji v srcu bije Mir - prišlo z Dezele. Pa se drugi so pomagali. Domači delavci in starši so zavijali rokave in nova sola je bila kmalu pripravljena. Pred enim letom se je Dvojezični solski center, kot mu pravijo, preselil vanjo, letos pa se v nji igra in uči 105 otrok, desetkrat več, kot pred desetimi leti.

»Pa saj to ni pravca, to je pravi čudež!« bi gotovo presenečeno vzkliknil ljubi bogec, ki se dobro spozna na tako zapletene zadeve, kot so pomnoževanja.

Pravo presenečenje bi ga se se čakalo ob ogledu nove sole. Se do pred dvema leto-

rejšati. Prilagodili so ga protipožarnim in drugim varnostnim normam; mojster-zidar je tlakoval pod in popravil strop; mojster-elektrikar je poskrbel za prenovo električne napeljave in za postavitev luci; mojster-instalater je namestil nove sanitarije. Ob njih se je ob udarniških sobotah sukalo v poslopu se na desetine ljudi, staršev, vzgojiteljev in prijateljev dvojezične sole. Iz njihovega truda je zablestelo solsko poslopje, ki so ga slovenski solniki s Trzaskega med novembrskim obiskom v okviru mednarodnega posveta o večjezični vzgoji otrok malce zavidali špetskim kolegom. Seveda niso upoštevali, da so se solniki iz Spetra sli tudi zidarje, kar na Trzaskem ni navada...

Ravnateljica Živa Gruden bi torej visokega gosta popeljala po prostornem hodniku (urejenost sole spoznaš po hodniku, špetski z risanimi sekvencami beneskih pravc, opisi krajev in solskih dejavnosti, grafičnimi prikazi o rasti sole pa je res zgleden), razkazala bi mu učilnice, laboratorije, projekcijsko dvorano. Povedala bi, kako poteka pouk: v enem in drugem jeziku se izmenično odvija v jutranjih in popoldanskih urah. Polovica učiteljev poučuje v slovenskem jeziku, druga polovica v italijan-

skem, po modelu ena oseba - en jezik.

Ko bi ravnateljica in visoki gost pokukala v učilnico prvega razreda, bi vanju uprlo oči osemnajst otrok. Nobena druga slovenska osnovna sola v Italiji ne premore toliko prvotnih otrok!

V desnem traktu poslopja bi ravnateljica in sveti popotnik stopila v vrtec. Tudi nad vhodom vanj stoji napis, mavričasti: Dvojezični vrtec - Scuola materna bilingue. Ko bi prebral pisemce, prilepčeno na vrata, bi se verjetno ljubila bogec nasmehnil: špetskim otrokom ga je poslal božicek iz daljne Laponske...

V vrtcu se imajo malčki res odlično. V veliki igralnici se lahko drsajo po toboganu, gugajo v zibelkastem colničku, plezajo po lesenih in vrvičastih lestvah; za krošnjarsko mizo lahko prodajajo, kar jim na misel pride; tudi pisanih zog ne manjka. V treh učilnicah imajo urejene se druge otroške prostore: kuhinjo, ambulanto. Pred dnevi so jim vzgojiteljice pripravile učno urico, med katero so se učili imena mesecev...

Malčki iz vrtca in tudi osnovnosolci ostajajo v solskem poslopu do 16. ure. Opoldne kosijo v veliki jedilnici: najmlajši prisedejo k liliptutanskim mizicam, učenci k velikim mizam. Ko bi ljube-

ga bogca premamljale cloveske slasti, bi mu med dopoldanskim ogledom kuhinje gotovo prijetno zadisalo pod nosom: »Brovada,« bi uganil.

»To pa kar mnogo stane,« bi potuhtal sveti moz, in se počohal po beli bradi. In že bi mu Pavel Petricič povedal drugo plat tiste lepe beneske pravce: finančno.

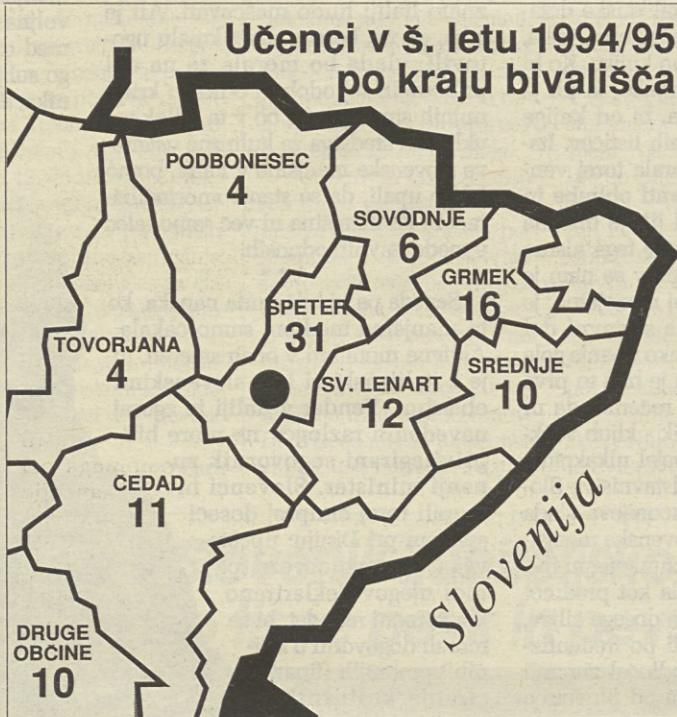
Solski center prejema državno podporo se od leta 1991. Prej je dobival manjše prispevke Pokrajine in Evropske skupnosti. Ti prispevki so ostali vedno enaki, medtem ko se je delovanje sole razširilo, s njim pa tudi stroški. Pred desetimi leti je center zaposloval štiri ljudi, letos jih zaposluje dvajset, a bi jih moralo biti še več.

Predsednik Zavoda za slovensko izobraževanje bi pred gostom razgrnil finančne papirje. Takole nekako piše v njih o kritju stroškov: tretjino krije deželni prispevek; tretjino obe krovni organizaciji Slovencev v Italiji, Slovenska kulturno gospodarska zveza in Svet slovenskih organizacij; kakih 12 odstotkov krije vpisnina otrok v zasebno solo in članarina. Za preostalih približno 20 odstotkov stroškov zmanjka denarja. Kriti ga je treba s posojili. Posojila je treba vračati, to pa ustvarja prenašanje in kopčenje dolga iz leta v leto. Sedaj je mera skorajda polna. Nadaljnje delovanje sole je pod velikim vprašajem.

»Bog pomagaj!« bi vzkliknil ljubi bogec ob odhodu. Spet bi bil potreben kak čudež. A beneski ljudje so svojega že storili. Sedaj bi morali drugi storiti, kar je v njihovih močeh, da bi napis nad vhodom v dvojezično osnovno solo tudi v prihodnjih letih vabil otroke iz Nadiskih dolin vanjo.

Sicer bodo morali ti živahni, radovedni otroci opustiti vsak up po učenem spoznavanju slovenskega jezika, Marcellinu pa ne bo dano, da bi prisel, kot pred leti njegova nona Dori, pravit svojim vnukom v solo, kako se je leta 1995 peljal iz Spetra domov. S solskim avtobusom, seveda.

Marjan Kemperle

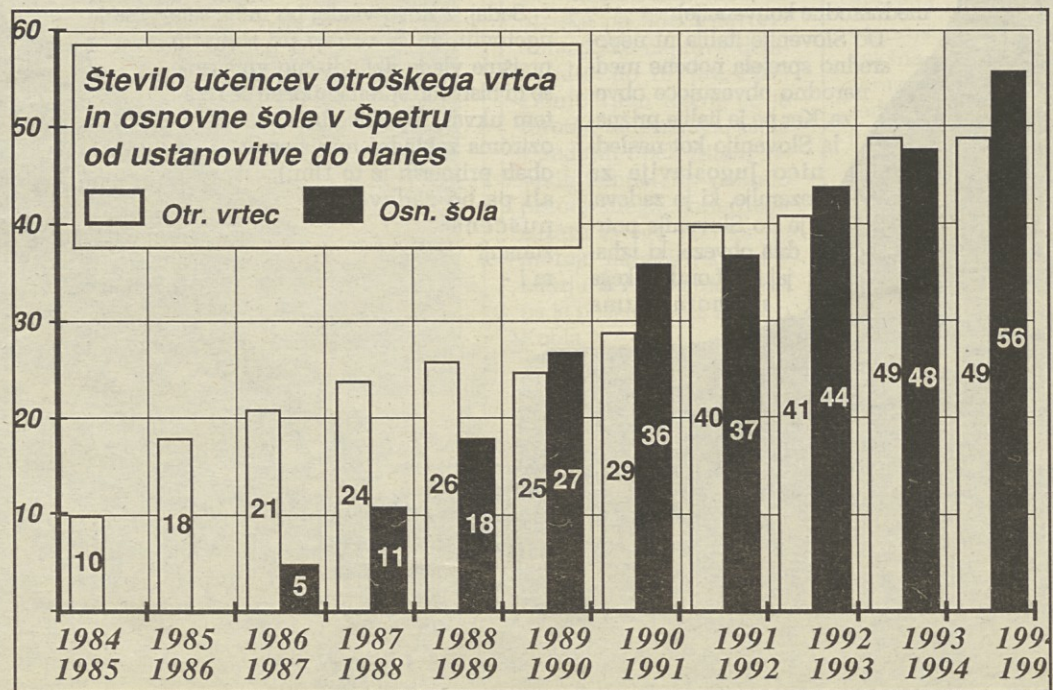
centru Nediza vprašali: »Zakaj bi ne ustanovili posebne sole, take, da bi otroci tudi v njej slisali jezik, ki je tako podoben domačemu jeziku?«

Pozanimali so se pri starših, ali bi dali svoje puobe v tako solo; povedali so jim, da bi se puobi v nji učili dva jezika, uradnega italijanskega in domačega slovenskega, ki bi bila povsem enakopravna; poiskali, dobili in uredili so prostore, in nato izbrali se srečen datum: 13. septembra 1984 je nova sola odprla v Špetru svoja vrata.

To pravzaprav se ni bila prava sola. Bila je najmanjša sola, otroški vrtec. Sprva so mislili, da se bo vanj vpisalo pet ali šest otrok, a prišlo jih je dvakrat toliko, deset: pet iz domačega Spetra, dva iz sosednjega Sv. Lenarta, eden iz Srednjega, dva pa iz drugih občin. Z njimi sta se igrali in jih učili dve vzgojiteljici.

Otroci so rasli, čez dve leti so že toliko zrasli, da so lahko stopili v solo. Na njho-

ma je tu stalo opuščeno solsko poslopje nekdanjega zavoda za zidarske vajence. Zob casa ga je že dobro načel, ko so ga začeli Benecani preu-

KAKO SO LIKVIDIRALI »TRŽAŠKO POSOJILNICO IN HRANILNICO«

Z notarsko pogodbo potrjena kraja našega premoženja

ZGODOVINA

Morda ni naključje, da so »težave« goriške Kmečke banke prišle na dan v obdobju, ko so bili fašisti prvič po vojni v vladi in da so bile »težave« tako hude, da so oktobra lani posegli po najbolj radikalnem ukrepu, ki ga predvideva italijanska zakonodaja, komisarski upravi. Tedaj so dejali, da bo komisarska uprava zagotovila »normalno poslovanje v korist banke, krajevnega gospodarstva in varčevalcev«. Natančno so torej vedeli, kaj morajo početi, da »pozdravijo« slovensko denarno ustanovo. Vendar Kmečka banka ni potrebovala ne zdravnika ne zdravil, ne komisarja ne posebnih ukrepov. Namen je bil drugačen, nekomu se je zahotel slovenski zavod, nekomu je slovensko gospodarstvo trn v peti, ker na tem gospodarstvu sloni vsa ostala dejavnost, iz nje črpajo sredstva naše kulturne in sportne ustanove ter društva. V dvajsetih letih so se fašisti najprej spravili na slovensko gospodarstvo.

Iz lanskih oktobrskih dni je tudi vest, da v finančnem zakonu ni več posebne postavke za prispevke za slovensko kulturo. Ukinila jih je vlada, a v vladi so bili fašisti. Na njihovo prisotnost v vladi smo večkrat opozorili, kot smo opozorili na škodo, ki jo ima zaradi tega slovenska manjšina in odnosi s Slovenijo. Morda je bila ta zavest premalo prisotna tako pri nas v zamejstvu kot tudi v sami Sloveniji.

Zakaj to znova poudarjamo? Primer Kmečke banke namreč potrjuje utemeljenost naših opozoril kot tudi dejstvo, da se je v teh nekaj mesecih od lanskega marca, ko so ključna mesta začeli zasedati Finijevi somisljeniki, kolo zgodovine hitro obračalo nazaj. Zacelo se je ponavljati, kar smo pred nekaj desetletji že doživljali na svoji koži. Tudi takrat so bili pod udarom naši denarni zavodi. Postopek za najstarejšo slovensko banko v Trstu, Tržasko hranilnico in posojilnico, je bil na las podoben (vsaj v začetni fazi): pod pretevzo, da je z banko nekaj narobe, so vanjo poslali svojega človeka, nakar so jo likvidirali. Danes se je na srečo ustavilo pri

Kmečki banki in pri komisarju. Upamo tudi, da se z novo Dinijevo vlado vrača pravna varnost. Iz lanskih oktobrskih dogodkov pa lahko potegnemo nič kaj spodbuden zaključek glede tega, kaj bi nas čakalo, če bi do vzvodov oblasti spet prišli tisti, ki so nam že enkrat pisali sodbo.

»Slo je za pravi rop«

»Slo je za rop v škodo Slovencev na Trzaskem, ki ga je Mussolini kot uradni predstavnik države naredil brez utemeljitve in v najhujših trenutkih za Slovence, ko so bili najbolj sibli.« Tako je tedanje dogodke ocenil občinski svetovalec Slovenske skupnosti odv. Peter Močnik, ki je med drugim tudi nasel originalno pogodbo, s katero so vse premoženje Tržasko hranilnice in posojilnice prenesli na Cassa di Risparmio di Trieste. »Glede na to, da so vsi razlagatelji italijanske ustave mnenja, da je sedanja republika zakoniti naslednik prejšnje države, je njena specifična dolžnost, da popravi

zgodovinske krivice, ki jih je fašizem zakrivil v duhu etničnega čiscenja.«

»Ker Italija zahteva od Slovenije znake dobre volje za dobrososedske odnose in v tem okviru postavlja na prvo mesto vrnitev podržavljenega premoženja,« je dejal se Močnik, »bi Italija v istem duhu morala preklicati oba Mussolinijeva odloka in vse povezane akte ter vrniti Slovincem ukinjeno banko in vse njeno premoženje, vključno z Narodnim domom, ki je bil sicer prodan, a s krivico pogodbo. Upam, da bo vlada republike Slovenije na pogajanjih z Italijo to tudi zahtevala, za kar obstaja, kot vidimo, vsa izvirna dokumentacija. Vsekakor je zelo čudno, da tega že doslej ni naredila.«

Zgodovina se ponavlja

Na osnovi ohranjenih dokumentov lahko vidimo, kje so se glede Kmečke banke zgledovali, zato ne bo odveč, če obnovimo usodo leta 1885 ustanovljene »Tržasko posojilnice in hranilnice, registrovane zadrage z omejenim porostvom«, ki je zaradi raznih zapletov sicer začela delovati šele leta 1891, a uradno je bila registrirana 25. novembra 1891. Namen konzorcija je bil podeljevanje posojil svojim članom, zbiranje denarnih plogov z nudenjem obresti, zbiranje denarja s kreditiranjem. Celo dvajsetletje je bila simbol slovenske gospodarske rasti, če pomislimo, da je prva slovenska velika kreditna ustanova zagledala luč v Trstu šele leta 1905. THP je svoje delovanje začela v neki sobi v Ul. Molin piccolo 1 (danes Ul. Marconi), katero je dalo na razpolago Delavsko podporno društvo. Kmalu je prostor v Ul. Molin piccolo postal pretesen in se je leta 1898 najprej preselila v Ul. sv. Franciska 2 in dve leti kasneje na Trg Caserma 2 (danes Trg Oberdan), kjer je za tedaj čedno vsoto 320 tisoč kron kupila poslopje. Leta 1903 je THP v Ul. Filzi kupila teren, na katerem je zgradila Narodni dom, v katerem so imele sedež najpomembnejše slovenske organizacije (tiskarna Edinost, Slovanska citalnica, Telovadno društvo Sokol, Gledališče, Slovenski akademski klub, kavarna, restavracija s hotelom Balkan in seveda hranilnica. To so bila najboljša leta, saj je kupila hotel v Rodiku, hotel s kopaliscem v Grljanu, večnadstropno poslopje v Ul. Torrebianca ter druge manjše nepremičnine v okolici. Čeprav so v teh letih v Trstu in okolici ustanovili številne bančne institute, je THP ostala največja za Jadransko banko in odigrala pomembno vlogo pri kulturni rasti Slovencev v Trstu.

S prihodom Italije so se začeli zgrinjati temni oblaki, leta 1919 in 1920 je bila povsem neaktivna, po pozivu Narodnega doma je morala za 1.450.000 lir prodati njegove ruševine (materialna škoda je znašala 15 milijonov lir, se leta 1910 je veljal poldrugi milijon kron). Kljub hudemu

udarcu si je hranilnica opomogla in s svojo dejavnostjo nadaljevala do avgusta 1940. Fašistične oblasti vse dotlej niso našle najmanjše nepravilnosti, zato so se odločile za radikalni ukrep: Mussolini je odredil komisarsko upravo, sklicujoč se na kraljevi odlok z dne 12. marca 1936-XIV st. 375. V kraljevem odloku je pisalo, da se z dekretom načelnika vlade, na predlog inspektorata za obrambo prihrankov in upravljanja kreditov (načelnik tega inspektorata pa je bil sam predsednik vlade) razpustijo upravni organi kreditnih ustanov v primeru hudih upravnih ali zakonskih nepravilnosti, težkega primanjkljaja ali v primeru, da za razpustitev zaprosijo sami upravni organi določenega instituta. Niti eden od teh treh primerov ni prišel v poštev za THP, a to ni imelo več pomena.

Istega dne, torej 3. avgusta 1940, je bil v Uradnem listu objavljen sklep guvernerja Bance d'Italia, ki je imenoval komisarje. Za izrednega komisarja je bil imenovan odv. Carlo Chersi iz Motovuna, njegov pomočnik je bil Alberto Volsi, člani nadzornega odbora so bili Oscarre Staffieri, Antonio Petito in Silvio Suppani.

Cilj izrednega komisarja je bil, da hranilnici poberejo premoženje, uradni akti, njihova objava v uradnem listu so bili le lepoto slepilo. Za »rešitev« se je trudila tudi

Cassa di Risparmio. Izrednemu komisarju Chersiju je 3. februarja 1941 ponudila, da prevzame posle, osebje in premoženje ter pomaga pri sanaciji. Za kaksno sanacijo je slo, najboljše govorijo številke: hranilnica je imela aktivno (!), in sicer nekaj več kot 54 tisoč lir. Chersi je predlog takoj sprejel, saj je bilo vse očitno že dogovorjeno, osrednji organi so dali svoj blagoslov in z Mussolinijevim dekretom z dne 16.4.41 (10 dni po napadu na Jugoslavijo) je bila hranilnica dejansko likvidirana (v Uradnem listu je bil dekret objavljen 12. maja 1941). Da je bilo vse do potankosti zrezirano, priča tudi podatek, da je istega dne, torej 14. aprila, guverner italijanskega osrednjega bančnega zavoda Chersija imenoval za likvidatorja, sklep je bil v Uradnem listu objavljen 12. maja istega leta.

Vse to izhaja iz notarskega akta, s katerim so premoženje THP prenesli na CRT. Konvencijo pred notarjem Silviom Quarantotto sta 21. avgusta 1941 poleg Chersija podpisala se Ugo Trevisini iz Pirana in Oreste Rozzo iz Trsta, predsednik in glavni ravnatelj CRT. V tej konvenciji med drugim piše, da se je upravni svet CRT ze 3. februarja 1941, na vabilo omenjenega Inspektorata za obrambo prihrankov, odločil, da »olajša likvidacijo THP s prevzemom aktive in pasive«. Na podlagi poročila, ki

ga je 13. avgusta leta 1940 pripravil Chersi, pa pasive ni bilo, prebitek je znašal 45.251, 62 lir. V premoženju THP so bili hotel s kopaliscem v Grljanu, sedež banke v Ul. Torrebianca (večnadstropna hiša) in več zemljišč. Tudi Narodni dom je bil last banke, vendar ga je bila po pozivu prisiljena prodati s krivično pogodbo za malenkostno vsoto.

V pogodbi, ki jo je napisal notar Quarantotto (urad je imel v Ulici degli Squadristi) je se marsikaj zanimivega in tudi poučnega, predvsem glede osebja, ki je bilo odpuščeno. CRT je obljubila, da bo osebje sprejela v službo, »razen utemeljenih izjem, v posebni stalež, o čemer se je treba dogovoriti s pristojnimi sindikalnimi organizacijami, vendar pod pogojem, da je redno vpisano v fašistično stranko in da ima dovoljenje za sprejem v službo, ki so ga izdale politične hierarhije v primeru, da je brez zgoraj omenjenega naslova.«

Ne bo odveč spomniti, da je CRT ob prihodu jugoslovanskih čet v Trst maja 1945 imela vse pripravljeno, da bi premoženje THP vrnila Slovincem. Zaradi ustanovitve zavezniske vojske uprave in umika jugoslovanskih čet je namero opustila. Ni se vse zamujeno, lahko to danes stori Italija, se predno zahteva vrnitev zapuščene imetja onstran meje. Lep zgled bi morda se kdo posnemal.

Danielj Bizjak

DECRETO DEL DUCE DEL FASCISMO, CAPO DEL GOVERNO, PRESIDENTE DEL COMITATO DEI MINISTRI, 3 agosto 1940-XVIII.

Scioglimento degli organi amministrativi della Cassa triestina di credito e depositi, con sede in Trieste.

II, DUCE DEL FASCISMO
CAPO DEL GOVERNO

PRESIDENTE DEL COMITATO DEI MINISTRI

PER LA DIFESA DEL RISPARMIO E PER L'ESERCIZIO DEL CREDITO

Veduto il R. decreto-legge 12 marzo 1936-XIV, n. 375, sulla difesa del risparmio e sulla disciplina della funzione creditizia, modificato con le leggi 7 marzo 1938-XVI, n. 141, e 7 aprile 1938-XVI, n. 636;

Ritenuta la opportunità di sottoporre la Cassa triestina di credito e depositi, con sede in Trieste, alla procedura di amministrazione straordinaria di cui al titolo VII, capo II, del Regio decreto-legge sopra citato;

Sulla proposta del Capo dell'Ispettorato per la difesa del risparmio e per l'esercizio del credito;

Decreta:

Gli organi amministrativi della Cassa triestina di credito e depositi, con sede in Trieste, sono sciolti.

Il presente decreto sarà pubblicato nella Gazzetta Ufficiale del Regno.

Roma, addì 3 agosto 1940-XVIII

(2984)

MUSSOLINI

ODNOSI MED SOSEDI

PREDSEDNIK DRŽAVNEGA ZBORA ŠKOLČ SE BO JUTRI SESTAL S CRUDERJEM

Delegacija slovenskega parlamenta po skoraj petih letih spet v Trstu

Školč: Slovenija ni pripravljena plačevati dodatne cene

Vas obisk pri predsedniku deželne sveta v Trstu seveda ne more neposredno vplivati na razrešitev italijansko-slovenskih razhajanj, saj je Slovenija država, sosednja Furlaniji-Juljski krajini pa ima status avtonomne dežele. Vendar pa lahko ima dežela po italijanski ustavi pomembnejšo vlogo pri določanju zunanje politike in takšno vlogo tudi terjati. Kakšne so osnovne usmeritve reševanja splošnih problemov?

Ambicija obiska ni urejanje slovensko-italijanskih odnosov, lahko pa bo z njim narejen korak k ustvarjanju boljšega medsebojnega ozračja. Vprašanja dvostranskih državnih odnosov niso v neposredni pristojnosti Dežele Furlanije-Juljske krajine in domnevam, da ne bodo v ospredju tržaskih pogovorov. Prav tako pa tudi domnevam, da je za vodstvene predstavnike dežele zelo pomembno, če so odnosi med Slovenijo in Italijo na kar se da visoki ravni in tu se interes sosednje dežele prekriva z interesom Slovenije. Kar zadeva odnose z Italijo, nas zavezujejo znana stališča državnega zbora in zunanjepolitičnega odbora. Osnovno načelo je v ločevanju dvostranskih vprašanj od večstranskih. Slovenija ni pripravljena plačati Italiji nekakšne posebne cene za vstop v Evropsko unijo, cene, ki bi bila dodatna v primerjavi s tisto ki jo nalagajo drugim kandidatom.

V stikih obeh parlamentov in vlad je prislo do skoraj stiri letnega premora, tako niso bile izkoriščene vse možnosti za dvostransko sodelovanje. Kaj bi bilo treba okrepiti?

Zadnji tak obisk je bil leta 1990, toda takrat je bilo bistveno več sodelovanja tudi v okviru skupnosti Alpe-Jadran, saj sta dežela Furlanija-Juljska krajina in republika Slovenija sodelovali na bolj primerljivih osnovah. Zdaj je Slovenija samostojna država in zato je morala komunicirati kajpada predvsem z Rimom. To obdobje je bilo za Slovenijo seveda burno, v Sloveniji pa včasih pozabljam, da so bili burni časi tudi v sosednji deželi Furlaniji-Juljski krajini, saj so nastale povsem nove politične elite. V tem trenutku je treba narediti neke vrste katalog, treba je opredeliti in zabeležiti vse interese, ki se pojavljajo v tem prostoru. Svojcias je bilo zelo veliko govora o avtomobilskih cestah, zdaj pa smo, kar zadeva cestne povezave, že naredili velike korake naprej, saj je Slovenija že sprejela in že izvaja cestni program in vanj so vključene tiste ceste, o katerih smo se takrat pogovarjali z deželo. Obnoviti bo treba sodelovanje obmejnih županov, saj je Slovenija povsem spremenila sistem lokalne samouprave. Marsikaj se je spremenilo v zvezi z varstvom manjšin in to temo bo treba obravnavati na drugačen način. Pomembne so pobude za gospodarsko in drugo sodelovanje.

Bo na dnevnem redu vaših pogovorov tudi specifično sodelovanje dveh parlamentov?

Med pripravljanim sestankom s predsednikom

Jutri pride po skoraj petih letih od zadnjega srečanja na uradni obisk v Trst delegacija slovenskega parlamenta, ki jo bo vodil predsednik državnega zbora Jože Školč. Slovenska delegacija bo gost predstveda deželne skupščine F-Jk. Sprejel jo bo Giancarlo Cruder. Pred tem obiskom smo zaprosili za kratek intervju oba predsednika.

kom s predsednikom Cruderjem sva se strinjala, da je treba okrepiti sodelovanje parlamentarnih odborov in obnoviti tristransko sodelovanje treh parlamentov, torej tudi Koroskega v Avstriji, s čimer se predsednik koroskega deželne zbora že strinja. Sprejeta je že pobuda, da se februarja sestanemo in obnovimo tristransko parlamentarno sodelovanje. Skupnih interesov je več in bo sodelovanje terjalo tudi strokovno poglobitev.

Položaj slovenske manjšine v Italiji je v znatni meri pogojen z dobrososedskimi odnosi. Zdaj je manjšina pod udarom, kar so vam že podrobneje pojasnili zamejski predstavniki. Kako boste

obravnavali to vprašanje?

To vprašanje smo uvrstili na dnevni red sporazumno in pričakujem, da bo mogoče o težavah slovenske manjšine v Italiji in italijanske v Sloveniji govoriti povsem odkrito. Treba pa je vedeti, da vsi problemi slovenske manjšine v Italiji niso resljivi na deželni ravni. Pri tem pa drži, da bi bilo moč marsikatero težavo naših rojakov odpraviti tudi na deželni ravni. Nase izhodišče je, da je treba podpirati manjšino in pomagati pri preživetju manjšinskih institucij povsod, kjer Slovenci v Italiji živijo, od Kanalske doline do Trsta in Miljskih hribov. Zato bomo govorili z deželo, ker bo te stvari treba urediti. To so problemi glo-

balnega zakona, obstoja in razvoja institucij, ki jih Slovenci že imajo in ki so v tem trenutku brez običajno zagotovljenih denarnih sredstev. Tretje vprašanje se nanasa na finančne zavode in slovensko gospodarstvo v zamejstvu. Imamo pa tudi jasna stališča in predstave, kako bi bilo treba reševati probleme političnega zastopstva, dostopa do televizijskih programov itd. Menim da gre za vprašanja različne teže ali bolje rečeno urgence.

Na preizkušnji pa bodo tudi slovenska politika in nerazumne zahteve, naj bi na ravni recipročnosti obravnavali slovensko manjšino v Italiji in italijansko pri nas. Sem odločno proti negativni recipročnosti, ker sem odločno proti temu, da bi pri nas komurkoli kratili pravice, to pa tudi v primeru, da teh pravic drugje ne spoštujejo. Naš napor mora biti usmerjen k zviševanju ravni manjšinske zascite, ne pa narobe.

Bogo Samsa

Predsednik državnega zbora R Slovenije Jože Školč

Cruder: V odnosih med državama in ljudmi mora zavladati evropski duh

Gospod predsednik, jutrišnji obisk delegacije slovenskega parlamenta v deželni skupščini Furlanije-Juljske krajine bo prvo uradno srečanje dveh skupščin po proglasitvi neodvisnosti Slovenije. Kaj si obetate od jutrišnjih pogovorov?

V prvi vrsti sem prepričan, da bo obisk potrdil dobre odnose med našima izvoljenima telesoma in seveda med Slovenijo in Furlanijo-Juljsko krajino. Čeprav zgleda banalno, je to prvi cilj naših jutrišnjih pogovorov in signal obema vladama, da cimprej premostita znane težave. Nasa dežela bo s tem tudi potrdila svoje naravno in zgodovinsko poslanstvo do sodelovanja s sosedo in tudi spet pozdravila neodvisno Slovenijo, saj ne smemo pozabiti, da je Furlanija-Juljska krajina od vsega začetka toplo podpirala rojstvo nove države. Zadovoljen bom, če bomo jutri potrdili ta osnovna načela in prepričan sem, da se bomo skupno s slovenskimi poslanci lotili konkretnih vprašanj.

Menite, da bo bilo jutrišnje srečanje tudi v spodbudo vladama obeh držav, da premostita sedanje znane težave ter da končno ubereta pot resnih in stvarnih meddržavnih pogajanj?

Tudi to sodi na dnevni red naših pogovorov. Vsi dobro vemo, da so v deželni skupščini Furlanije-Juljske krajine različni pogledi na odnose s Slovenijo, različna gledanja pa so prisotna tudi v sloven-

Predsednik deželne skupščine F-Jk Giancarlo Cruder

skem parlamentu. Tako pri nas kakor v Ljubljani imamo tako imenovane jastrebe in golobice, ki jih pač imajo v vseh demokratično izvoljenih skupščinah. Večina na-

sih deželnih svetovalcev pa gleda naprej in si zeli kvalitetne odnose prijateljstva in sodelovanja s sosedo ter skupno bivanje v evropskem domu. Prepričan sem, da tako

misli tudi ogromna večina prebivalcev nase dežele in sosednje Slovenije. Vsa odprta vprašanja, ki jih sicer ne gre priktivati, so resljiva, se posebno če bo v odnosih med državama in ljudmi res zavladal evropski duh.

Furlanija-Juljska krajina in Slovenija sta bili med pobudniki mednarodne delovne skupnosti Alpe-Jadran, ki je v zadnjem času precej v ozadju. Kako si to razlagate?

Skupnost se je rodila na nekaterih zelo zdravih temeljih, predvsem na področju kulture. V začetku ni imela drugih ciljev in je bila izrazito delovna skupnost. Če jo ocenjujemo z danasnjeega zornega kota, lahko rečemo, da je ta pobuda spodbudila in naznanila nove case in nove odnose med ljudmi in narodi, ki živijo v tem delu Evrope. Skupnost Alpe-Jadran je igrala veliko vlogo tudi pri spodbujanju znanih sprememb v tukajšnjem prostoru, potem pa je s časom razširila svoj vlogi, ki se je z leti korenito spremenila. Nastala je Srednjeevropska pobuda, rodile so se nove države, skratka v Srednji Evropi se je krepko spremenila politična scena.

Vloga skupnosti je zato danes zelo vprašljiva, v marsičem tudi presežena. Načela, ki so spodbudila njeno ustanovitev, pa so se kako aktualna, seveda v zelo spremenjenih političnih razmerah.

Trbiz, Kranjska gora in avstrijska Koroska žal ne bodo

gostili zimskih olimpijskih iger v letu 2002. Kako ocenjujete skupne napore za izvedbo te pobude, mislite, da se pri taksem načinu sodelovanja splača vztrajati?

Zelo mi je žal, da so nekateri pri utemeljitvi zavrnitve skupne kandidature za ZOI namignili na trenutne težave v odnosih med Italijo in Slovenijo. Mislim, da je treba razloge za zavrnitev iskati drugje, zato mi je res žal, da nekateri vztrajajo pri teh utemeljitvah. Skupna kandidatura je bila vsekakor čudovita izkušnja, ki je presegla ozke sportne meje. To bom jutri povedal tudi našim slovenskim gostom, saj je ta žal neuspela kandidatura nesporno pokazala, da je treba nadaljevati in vztrajati na tej poti. Ne samo v sportu, ampak povsod tam, kjer je mogoče.

Narodni manjšini - slovenska v Italiji ter italijanska v Sloveniji - sta od vedno povezovalec člena v odnosih med FJK in Slovenijo. Bo to tudi v prihodnosti?

Seveda, in tudi pri tem je treba biti zelo konkretni. V mislih imam proračunska sredstva, ki jih Italija letno namenja obema manjšinama in ki so trenutno, kot znano, pod velikim vprašajem. Dobro bi bilo, da bi o tem zavzeli skupno stališče v priporočanju, da so narodne manjšine vir skupnega bogastva ter da sodi njihova pravična zascita med temeljne naloge obeh držav.

Sandor Tence

ELETTRA - PRILOŽNOST ZA SLOVENSKO ZNANOST

Slovenski žarek na bazovskem sinhrotronu

Projekt slovenske žarkovne linije je trenutno zagotovo največji slovenski znanstveni projekt, tako po svojem obsegu kot udeležbi in zanimanju med raziskovalci. Odpira namreč perspektive za osnovne in uporabne raziskave. Obenem pa je tudi priložnost raziskovalcev po različnih institutih in laboratorijih, da hitreje poiščejo produktivne povezave z industrijo, ki je uporabnik njihovega raziskovalnega dela. Zato ga lahko nekoliko metaforično imenujemo: »Vstopnica v mednarodno družbo raziskovalcev z najvisjo tehnologijo«. Kajti pred nedavnim je bil pričujoči projekt predmet zelo stroge mednarodne recenzije, ki je potrdila njegovo kakovost.

Elettra kot mednarodni raziskovalni center

Raziskovalne metode, kakršne so razvili pri osnovnih raziskavah na področju atomske in jedrske fizike, so danes čedalje bolj uporabne tudi pri fundamentalnih in aplikativnih raziskavah znotraj številnih drugih znanstvenih disciplin, se posebej naravoslovnih, tehničnih ter celo v znanostih o človeku. Vendar zaradi visoke stopnje zahtevnosti in drugih posebnosti mnoge od teh metod niso neposredno uporabne v industrijsko izdelanih napravah, zaradi česar je malo verjetno, da bodo z njimi že v bližnji prihodnosti upravljali ljudje brez raziskovalnih izkušenj na področjih, iz katerih pravzaprav izvirajo omenjene metode. Nemara se zato krepí pomen centrov, ki poleg svojega raziskovanja delujejo se kot svojski eksperimentalni servis za druge stroke, pri katerih nikakor ne bi mogli izvajati tako zahtevnih poskusov. Laboratoriji teh centrov so praviloma zasnovani multidisciplinarno, saj povezujejo mnogo manjših specialističnih skupin iz celotne znanstvene sfere in tehnološkega razvoja, po obsegu svojih dejavnosti pa so nacionalnega ali transnacionalnega pomena.

Mednarodna udeležba, zasnovana na prostem pretoku informacij, raziskovalcev in projektih, je tisto polje sodelovanja, kjer so znanstveni rezultati in industrijska aplikativnost edino merilo učinkovitosti - torej ne glede na državne meje ali druga državna porekla posameznih udeležencev. V takšnih centrih se srečujejo strokovnjaki z različnih področij, pri čemer oplajajo svoje ideje in porajajo nove projekte. Svoje znanje o novih tehnologijah hitro prenašajo v druge laboratorije in industrijo, kjer podpirajo pospeševanje tehnološkega razvoja.

Žarkovna linija je sistem vakuumskih cevi z zrcali, kristali in zaslonkami, s katerimi zberemo žarke iz sinhrotrona in jih vodimo do približno trideset metrov oddaljene eksperimentalne postaje. Na enem sinhrotronu je navadno nameščenih tudi do trideset žarkovnih linij s pripadajočimi, ustreznimi eksperimentalnimi postajami.

loskega razvoja. Zivahno raziskovalno okolje je seveda najprimernejše tudi za izobraževanje bodočih strokovnjakov, zaradi česar je delež studentov in podiplomcev, ki delujejo po takšnih centrih, praviloma dokaj velik.

Najbolj izraziti primeri takšnih centrov so sinhrotroni, ki proizvajajo ultravijolično in rentgensko svetlobo, t.j. sinhrotronsko sevanje. Tovrstno sevanje je postalo ustaljeno raziskovalno orodje na začetku osem-

desetih let. Uporabnost tehnologij, ki zaobsegajo tudi sinhrotronsko sevanje, se je od tedaj močno razširila, se posebej zato, ker so omenjene raziskovalne tehnike precej napredovale. Obstojecim metodam je namreč sinhrotronsko sevanje odprlo nove možnosti, hkrati pa so se uveljavile tudi povsem nove tehnike.

Kmalu po svečani otvoritvi je bila ustanovljena projektna kolaboracija Boss (Beamline Of Slovenian Scientists - Žarkovna linija slovenskih znanstvenikov), kajpada kot neformalno združenje vseh raziskovalnih ustanov in posameznih raziskovalcev, ki želijo opravljati poskuse na trzaskem sinhrotronu. Ustanovnega sestanka se je udeležilo stideset raziskovalcev z različnih oddelkov Univerze v Ljubljani, Univerze v Mariboru, Instituta Jožef Stefan, Kemijskega instituta, Instituta za kovinske materiale in tehnologijo, Instituta za elektroniko in vakuumsko tehniko ter vrsta uglednih slovenskih znanstvenikov. Najprej je bilo potrebno ugotoviti resnične potrebe po raziskavah s sinhrotronsko svetlobo, kajti bilo bi nesmiselno, če bi zgradili linijo samo za nekaj poskusov, pa naj bodo raziskovalno se tako zani-

pomeni, da bi avtomatično dobili vsa potrebna dovoljenja za izgradnjo linije. Edino merilo je namreč vrhunska kakovost predvidenih raziskav, kar pomeni, da si pozitivno recenzijo lahko pridobijo samo tisti predlogi za žarkovno linijo, ki so po tehnični plati dobro zasnovani in znotraj raziskovalnega polja vsebujejo dovolj veliko število predlogov za neposredne raziskave, tako da bodo kar najbolj izrabljene vse kakovosti sinhrotronske svetlobe. Tovrstne mednarodne recenzije so sicer ustaljena praksa pri vseh velikih mednarodnih raziskovalnih centrih, torej ne samo za sinhrotronske laboratorije.

V Trstu opravlja recenzije poseben programski odbor, katerega člani so samo mednarodno priznani strokovnjaki iz različnih držav. Glavni dokument, ki ga morajo raziskovalci predložiti programskemu odboru,

Izključni namen Elettre je uporaba ultravijolične in rentgenske svetlobe. Z njo raziskujemo in ugotavljamo strukturo snovi, njeno kemijsko sestavo in njene elektronske lastnosti. Vse te metode so zelo pomembne za najrazličnejša področja, kot so: kemija, biokemija, biologija, ekologija, medicina, farmacija, geologija, metalurgija, veda o materialih, fizika in druge sorodne znanosti, pa tudi za arheologijo in umetnostno zgodovino, kadar jih zanima sestava posameznih predmetov, ki jih nikakor ne smejo poškodovati.

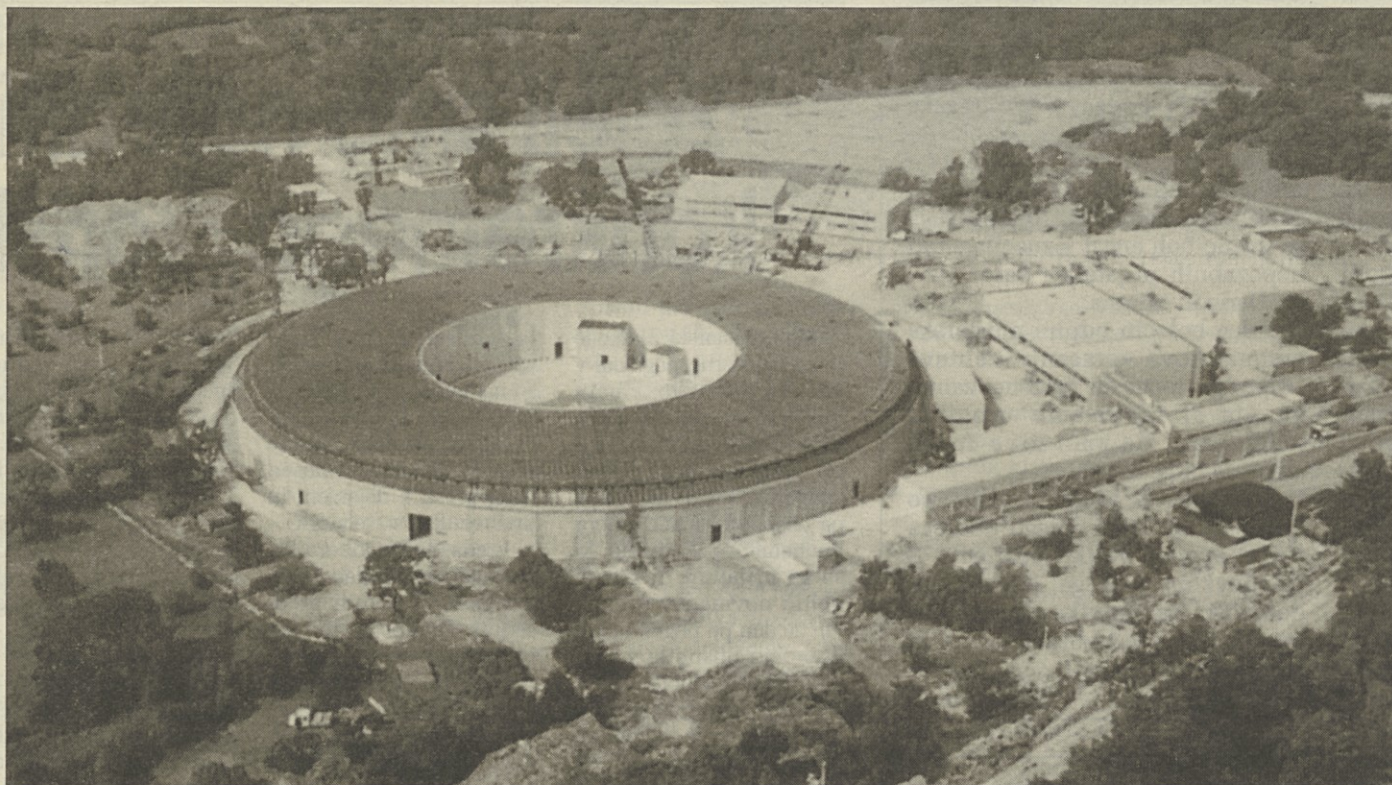
Pred nedavnim je prof. Giorgio Margaritondo, predsednik programskega odbora in direktor Instituta za uporabno fiziko na Swiss Ecole Polytechnique Fédérale, slovenskemu združenju posredoval tale sklep: »Na seji programskega odbora, dne 3. decembra 1994, so člani soglasno sprejeli znanstveno utemeljitev zar-

Boss pa je načrtovana tako, da bo večnamenska: zadostila bo torej različnim potrebam uporabnikov iz Slovenije. Kljub temu ne pozna kompromisov pri kakovosti posameznih raziskav in poskusov. Predvidene eksperimentalne metode povezuje v štiri skupine: absorpcijska, fluorescenčna in fotoelektronska spektroskopija ter sipanje rentgenskih žarkov. S sipanjem rentgenskih žarkov je mogoče določiti strukturo snovi in površin. Absorpcijska spektroskopija omogoča selektivni studij lokalne okolice posameznih elementov v snovi in njihove kemijske vezave. Fluorescenčna spektroskopija omogoča merjenje zelo majhnih koncentracij elementov v snovi, na primer v bioloških vzorcih ali pri meritvah onesnaženja okolja. Fotoelektronska spektroskopija pa daje informacije o elektronski zgradbi materialov.

Ena izmed pomembnih prednosti sinhrotronske svetlobe je v tem, da omogoča »in-situ« meritve na bioloških vzorcih, spremljanje kemičnih in drugih reakcij v zelo kratkih časovnih intervalih. Zato je na žarkovni liniji predvidena možnost priključitve posebnih komor za kristale, amorfne, tekoče ali plinaste vzorce, ki dopustijo meritve pri različnih temperaturah ali pritiskih ter pri drugih spremenljivih fizikalnih ali kemičnih pogojih.

Cena posameznih konvencionalnih naprav za vse metode, ki jih bo žarkovna linija omogočala, bi večkrat preseгла ceno linije. Glavni razlog je v tem, da bo slovensko združenje kupovalo opremo po komponentah in ne bo plačevalo tujega znanja, saj ga imamo na Slovenskem dovolj, preostale segmente pa bo pridobilo v sodelovanju s trzaskim sinhrotronom. Tudi načrtovanje in izdelava dodatne eksperimentalne opreme bo po predvidenih željah uporabnikov potekala v Sloveniji pod enakimi pogoji. Uporabniki bodo tako razbremenjeni iskanja in plačevanja dragih ponudnikov celovitih rešitev.

Na osnovi vsega tega združenje predvideva dve skupini raziskav. Osnovne, fundamentalne raziskave, predvsem na področju fizike, kemije in znanosti o materialih, ter številne uporabne raziskave, kjer bodo raziskovalci iz drugih znanstvenih disciplin, javnih zavodov in industrije določevali fizikalne in kemijske parametre svojih vzorcev. Dosedanje dokaj veliko zanimanje raziskovalcev in podjetij dokazuje, da je pomen, ki ga bo imela slovenska žarkovna linija za slovensko znanost in industrijo, zelo velik, kar je najboljša zagotovilo, da linija ne bo ostala neizkoriščena. (IJS)

Mednarodni raziskovalni center Elettra v Bazovici pri Trstu

Slovenski načrti za žarkovno linijo

Kot smo že poročali, je bil lani v Bazovici pri Trstu zgrajen sinhrotron Elettra, ki je najsvetlejši izvor ultravijolične in mehke rentgenske svetlobe na svetu. Na uradni otvoritvi, dne 26. februarja 1994, sta se minister za znanost in tehnologijo Rado Bohinc in direktor Instituta Jožef Stefan Danilo Zavrtar-

mivi. Zato so se dogovorili, da bodo vse ideje pripravili v obliki pisnih predlogov, po podobni metodologiji kot jo predpisuje ministrstvo za znanost in tehnologijo. Do danes je več kot sto raziskovalcev z desetih raziskovalnih ustanov po Sloveniji pripravilo petintrideset celostnih predlogov za raziskave in jih posredovalo združenju. V tem času je več kot dvajset podjetij pisno izjavilo, da želijo uporabljati možnosti slovenske žarkovne linije in podpirajo projekt izgradnje slovenske žarkovne linije.

Stroga mednarodna recenzija

Na osnovi predlogov in zasnove načrta za žarkovno linijo, ki jo je pripravil dr. Iztok Arčon, je slovensko združenje pripravilo znanstveno utemeljitev in jo uradno posredovalo v odobritev družbi Sincrotrone Trieste, ki sicer upravlja s trzaskim sinhrotronom. Predlagani projekt slovenske žarkovne linije so nato preučili po strogih merilih mednarodnih recenzij, kakršne omenjena italijanska družba zahteva za vsako žarkovno linijo, ki naj bi bila postavljena na sinhrotronu Elrttra. Kajti tudi v primeru, če bi imeli na voljo vsa potrebna finančna sredstva, to se zdalec ne

ru v recenzijo, je znanstvena utemeljitev. Ta utemeljitev mora vsebovati celotno zasnovo načrta linije in vse predloge za predvidene raziskave. V zasnovi načrta morajo biti opisane vse komponente linije in potrebni izračuni oziroma rezultati, ki naj jasno pokažejo, da je linija tehnično izvedljiva, vendar brez tehničnih podrobnosti za posamezne komponente. Zasnova načrta je tudi predstavitev pričakovanih značilnosti linije, na osnovi katerih raziskovalci lahko pripravijo predloge za neposredne, konkretne eksperimente. Slednji morajo vsebovati celoten opis problematike, program raziskav in predvidene rezultate na žarkovni liniji. Znanstveno utemeljitev tvori vsaj 10 do 20 predlogov, ki dokazujejo, da bo linija kasneje optimalno izkoriščena.

kovne linije Boss. Na osnovi najstrožje mednarodne recenzije je torej slovenski predlog odobren.

Naslednji cilj združenja je zagotoviti finančna sredstva za izgradnjo. Linija ima vse modalitete vrhunskega znanstvenoraziskovalnega projekta, razen tega pa je tudi predmet sodelovanja med Italijo in Slovenijo, zaradi česar ima velike možnosti za finansiranje iz posebnih mednarodnih virov, saj celoten projekt ni zgolj znanstvene narave, niti samo regionalnega pomena. Seveda bo tudi Slovenija prispevala svoj delež, če želi izkoristiti to izjemno raziskovalno priložnost.

Odlike slovenske linije

Navadno so žarkovne linije specializirane za eno samo merilno tehniko. Žarkovna linija

Pred nedavnim je prof. Giorgio Margaritondo, predsednik programskega odbora in direktor Instituta za uporabno fiziko na Swiss Ecole Polytechnique Fédérale, slovenskemu združenju posredoval tale sklep: »Na seji programskega odbora, dne 3. decembra 1994, so člani soglasno sprejeli znanstveno utemeljitev žarkovne linije Boss. Na osnovi najstrožje mednarodne recenzije je torej slovenski predlog odobren.«

MOSTARSKA

ŽRTVE

POKLON MARIU D'ANGELU, MARCU LUCHETTI IN SAŠI OTI, KI JIH JE PRED LETOM DNI SREDI NESREČNEGA

Ob spominu tudi zaveza, kdo in zakaj jim je tako

Mostarska granata nas sili, da si tudi mi izprašamo vest

Čas se ni ustavil, minilo je leto, in vendar je vse še tako živo, kot da bi mostarska granata šele včeraj pokosila tri kolege, tri prijatelje. Spomini, ki so najprej lajšali bolečino, postajajo zdaj podzavestna prisila k razmisljanju, razglabljanju o človeku prirojeni sli po uničevanju, ki nezadržno rase prav tako naglo kot potrošniško izobilje.

Mostarska granata nas svari pred pohlepom po oblasti, ki se kaj rad izrodi v sadizem, neozdravljivo bolezen proti kateri ni cepiva. Sadizem narekuje ne le zmago nad sovražnikom pač pa njegovo totalno uničenje, samo sadist lahko iz varnega okolja strelja na civiliste, otroke, priletne ljudi. In le sadist, ki mu je zavest povsem oglušela, se ne upre povelju: ogenj na nezaščiten mestno središče.

Mostarska granata govori o prijateljstvu, ki se je čez noč izrodilo v smrtno sovraštvo, govori o spominih invalida v beograjski vojaški bolnišnici na mladostna leta, preživeta v Vukovaru skupno s hrvaškimi in madžarskimi vrstniki. Bili so neločljivi prijatelji tako v solskih klopih kot v prostem času. Skupno so igrali nogomet, skupno ribarili na Donavi. Nenadoma je bilo vsega konec. Ponoči so prijatelji, ki so se pridružili hrvaški gardi, minirali njegovo hišo. Zbežal je s starši preko Donava v Vojvodino in se prijavil k prostovoljcem. Mesec dni kaseje je bil v izvidnici na hrvaški strani. Kot novincu so mu naročili, naj straži hišo, ki je bila, tako je zgledalo, zapuščena. Nenadoma sta iz kleti stopila dva mlada moška. Poznejši invalid je sprožil in enega ubil. Po-

stal je morilec. Le teden dni kasneje mu je mina raznesla nogi. Tolazil se je, da je s tem plačal svoj greh, toda zaman izgubljeni nogi nista nič v primerjavi z življenjem, ki ga je pokončal. Nič ne more zabrisati dejstva, da je morilec, čeprav mu vojna, ki ga je naredila za zločinca, ni dala izbire.

Mostarska granata ne opozarja, da ne smemo pozabiti vojne in njenih grozot, in se istočasno spoprijazniti z vsakdanom, najti notranje ravnotežje. Toda po tolikih mesecih spomin na mostarski prizor ni ničmanj moten, nasprotno podrobnosti so vse bolj jasne. Bosanski sindrom noče odnehati. Samohranitev podzavestno sili k pozabi, k zničenju dogodkov, zato nič več razmišljati o vojnih grozotah. Tudi to ne pomaga, ker se nočne more aktualizirajo. Baščaršija se spreminja v podzavesti v tržasko Terezijanske četrti, minaret ob Gazi Husrefbegovi mošeji v Sarajevu zadobiva obliko zvonika cerkve sv. Antona novega, obraz ranjenca pa se vedno bolj enači z značilnostmi nepozabnih prijateljev Sase, Marca, Daria in Mirana.

Poleg bolečin odpira mostarska granata nova vprašanja, zahteva odgovore, točne in poštene, zahteva, da si izprašamo vest, da dokažemo, da smo živa in ne amorfna bitja.

Saša, Marco, Dario in Miran so dokazali, da je za zmago dobrega nadzlim moč veliko postoriti. S prispevkom vsakega, je vsak cilj dosegljiv. Za vodnika nam bo vaš zgled, ki nam je razbistril razum in izprašal vest.

Saša Rudolf

Če se človek iz zgodovine ne uči, se vanjo pogrezne...

AUSCHWITZ/OSWIECIM - Lech Walensa stopa ob bodeči žici, nad njim napis »Arbeit macht frei«, okoli njega množica snemalcev, sami mladi in pogumni fantje kot je bil Saša. Mnogi so ga poznali, veterani z bosanskih in hrvaških bojišč, in sedaj me sprašujejo, kaj se je tisti črni dan zgodilo v Mostarju. Saša je vsem ostal v spominu kot simpatičen in solidaren kolega, ki je sadove svojega dela - posnetke - rad dal na voljo vsem. Kajti večkrat se je sam znašel na kraju dogodka, ko so drugi ostali doma, prav kot je bilo v Mostarju, ko se pred njim, Marcom in Dariom se ni bila pojavila nobena televizijska ekipa v tisti nesrečni otroški bolnici.

Pa se nekaj drugega Saši v spomin od tu in ob obletnici osvoboditve Auschwitza in Birkenaua. Na tem neizmernem grobišču brez grobov, kjer so nacisti pokončali več kot milijon ljudi, so barake, zgrajene pred več kot pol stoletja, srhljivo podobne barakam za vojne ujetnike in za žrtve etničnega čiščenja, ki so jih novi nacisti, ljudje z mrtvo dušo, postavili na bosanskem pogorišču. In to v našem času, v naši Evropi, petdeset let po odritju pekle v Auschwitzu. Razmišljam o

tem, ker so prav fantje kot je bil Saša pokazali svetu obstoj prisilnih taborišč v Bosni. V slikah, ki jih je prinesel Saša, so v nas zastrelili okostnjaki prav kot iz arhivskih posnetkov iz nemških lagerjev strmijo deportiranci. In velikokrat je Saša s svojo kamero bil med obupanimi ženskami in otroki, zlasti v Hercegovini, kamor so se stekale množice muslimanov in Hrvatov pred prisilo srbskega etničnega načrtovanja. Ko bi ne bilo pogumnih fantov, kot je bil Saša, bi za to svet ne izvedel, kot je malo vedel za nacistični načrt za uničenje Židov. Takrat pričevanje in dokumentov o holokavstu se ni bilo. Če se človek iz zgodovine ne nauči, se vanjo pogrezne kot se je zgodilo na Balkanu. Auschwitz in Bosna: to sta strupena sadova totalitarizma, še prej se le-ta pojavlja v ideološki, verski ali nacionalni preobleki.

Saša je s svojim delom nakazal, da odpor ni brez upanja, ko svetu pokažeš, kaj opravlja krvnik. Če bodo drugi pogumni fantje, kot so bili Saša, Miran, Marco in Dario potem ni strahu, da nas bo zaradi pozabe in nepoznavanja ali sprenevedanja spet pogoltnila zgodovina.

Sergij Canciani

Saša Ota, Marco Luchetta in Dario D'Angelo

POGOVOR S PREDSEDNIKOM ODBORA FULVIOM GONOM

»Želeli smo narediti nekaj konkretnega, koristnega«

Mali mostarski Zlatko je malo nejeverno pogledal v kamero Sase Ote, kmalu nato pa je granata ubila triclansko televizijsko ekipo deželnega sedeža Rai, kamera je ostala cela, v njej pa posnetki Zlatka. Odbor Luchetta-Ota-D'Angelo, ki so ga prijatelji in kolegi ubitih novinarjev ustanovili že dan po pogrebu, je s pomočjo posnetkov poiskal in našel Zlatko - nihče ni vedel, kako je otroku ime - resil ga je iz vojnega pekla in mu omogočil, da je s starši srečno prisel na Svedsko.

To je droben kamenček oziroma prvi dragocen kamenček, ki ga je v svoj nastajajoči mozaik vnesel Odbor Luchetta-Ota-D'Angelo. Ze kmalu po nastanku se je ime odbora podaljšalo, saj so dodali se ime Mirana Hrovatina, ki so ga marca lani z novinarjo Ilario Alpi ubili v Mogadišu. Sedaj se odbor spreminja v sklad, kar naj bi mu omogočilo razširitev delovanja in pravno priznanje.

»Zamisel o odboru se je porodila sama od sebe, ko smo se prijatelji in kolegi zbrali dan po pogrebu. Vodili sta nas dve glavni želji: tragičen dogodek smo želeli sprevreči v izziv življenju, da bi tako premagali smrt, istočasno pa smo hoteli storiti nekaj konkretnega, lepega v spomin na nase prijatelje. Danieli (zeni Marca Luchette, op. ur.) je kot privrelo iz srca, da bi morali narediti nekaj za otroke, žrtve vojne, saj je ekipa šla v Mostar, da bi snemala otroke, vsi člani ekipe so imeli radi otroke, sicer pa so otroci vselej največje žrtve. Vprašanje je bilo seveda, kaj konkretno narediti, in tako se je iz nadaljnjih pogovorov izluści-

la zamisel, da bi v Trstu uredili dom za otroke, ki so na zdravljenju v bolnišnici, in za njihove svojce. Po enem letu lahko mimo recem, da smo od besed takoj prešli k dejanjem in prvi rezultati so se vidni«.

Predsednik Odbora oz. nastajajočega Sklada Fulvio Gon, ki je tudi predsednik deželnega sindikata novinarjev, z zadoscenjem govori o projektu, ki se uresničuje. Zasluga seveda ne gre samo članom odbora, temveč vsem, ki so se takoj odzvali na njegovo vabilo. Velih posluh so pokazale javne in deželna uprava - pokrajinska je dala na voljo poslopje za dom otrok, deželna pa je obljubila denar. Dober je bil tudi odziv na zbiralno akcijo odbora, čeprav zbrana vsota ni izredna (220 milijonov lir). Zadovoljstvo nad odzivom pa nekoliko greni spoznanje, da so bili Tržacani tudi tokrat, pa

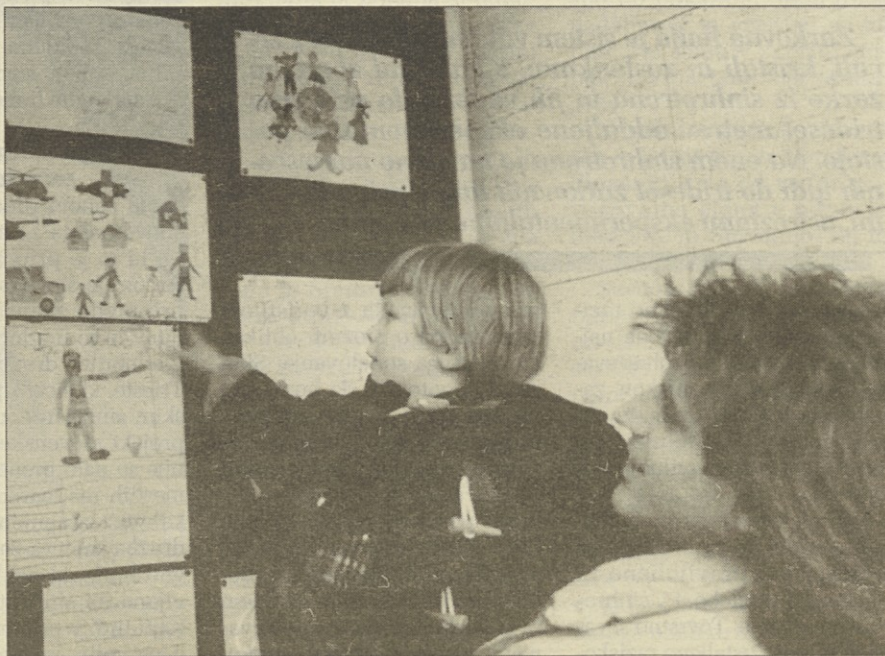
čeprav so bili umrli »njihovi«, v radodarnosti in solidarnosti bolj zadržani od drugih. Tako med tistimi, ki so na tekoči račun nakazali nekaj tisoč lir - to so v glavnem dijaki in upokojenci - kot med onimi, ki so lahko dali visje zneske, ni bilo veliko imen s tržaskim naslovom.

Tudi ena od najbolj domiselnih »spremnih« pobud prihaja od drugod. Tajnik združenja obrtnikov Confartigianato iz Pordenona Maurizio Luchetta (kljub sličnemu priimku ni v nikakršnih sorodstveni zvezi z umrlim Marcom Luchetto) je namrec predlagal, da bi izdelali »mozaik miru«. Original bodo, ko bo mogoče, namestili v Mostarju, zmanjšana kopija bo krasila tržaski dom za otroke žrtve vseh vojn. Po vzorcu mozaika pa bodo izdelali tudi 100 tisoč priponk, ki jih bodo prodajali po 10 ti-

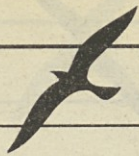
soc lir vsako, izkupicek prodaje bo seveda šel Skladu. Povedati je se treba, da so tudi tržaski trgovci letos prispevali svoje, saj so izkupicek letošnjega novoletnega koncerta »Srečno novo leto Trst«, ki je bil 6. januarja v gledališču Rosssetti, namenili Skladu.

Dom v Ul. Valussi je skoraj nared, blizu se trenutek, ko ga bodo naselili otroci, ki jih je z doma pregnala vojna, v članih odbora pa se občutki zadosčenja nad uresnitvijo projekta mesajo s trpkim spoznanjem, da vojna na območju bivše Jugoslavije ni nič blizu koncu, kot pred letom, ko so se v Mostar odpeljali Saša Ota, Marco Luchetta in Dario D'Angelo. Dom bo torej imel veliko stanovalcev, saj tudi druge divjajo prav tako krute vojne in ni videti, da bi jih v kratkem cloveski razum želel ali mogel premagati.

Breda Pahor

Sašov sin Milan si v naročju strica Pavla ogleduje risbe bratranca Gabrijela (Foto KROMA)

MOSTARJA POKONČALA GRANATA V TRENUTKU, KO SO SNEMALI NIČ HUDEGA SLUTEČEGA MALČKA

MOSTARSKÉ

ŽRTVE

da ne bomo pozabili, kruto odvzel življenje

Saša, nesebičen človek in prijatelj

Leto dni po mostarskem pokolu je se boleče živ spomin na tri mlade moze, ki so v bratomorni balkanski vojni pod granato izgubili življenje. Ob mislih na trojico nam je najbližji v srcu Sasa, postaven moški visoke rasti, nasmejanega obraza, globokih prijateljskih oči.

Mnogi smo se zaprepaseno zazrli v praznino, ko nas je pred letom dni dosegla vest: Sase za daljša obdobja ni bilo doma, zato je bilo tudi naravno, da ga medtem niso srečeval. Pa kaj, saj smo vsi nekako zaposleni, z vsakdanjim delom, z domačimi opravili, v društvu, pevskega zboru, drugod...

Sasa je bil zvest član krožka Foto Trst 80, h kateremu se je vračal vsakic, ko je imel kaj prostega časa. »Spominjam se ga, ko je kot 16-letni fant prvič prišel v naš krog,« pravi

Duilio Vecchiet, pravi starosta v tržaškem fotokrožku. »Skupaj sva takrat delala društveni grb. Potem je Sasa postal snemalec tržske ekipe RAI, včasih sva v pogovor vpletala tudi komentarje na bodočo slovensko televizijo. Ne morem pozabiti, da je o tem včasih govoril s prizvokom slutnje, kot bi vedel, da je sam ne bo videl.«

Večkrat je na seje fotokrožka prihajal kar na svoji vespi, in to z Milančkom na prednjem koncu sedla. »Tedad sva klepetala, o tem, o onem. Pripovedoval je o svojih novih delovnih izkušnjah, kako se je - med drugim - v vojni zblizal z nekaterimi ljudmi, jim nosil kavo, cigarete. Eden od teh mu je v daljšem negibnem cakanju na utisanje strelav postavil vprašanje, ob katerem je Sasa za trenutek kar obnemel. Človek ga je

čudno pogledal v oči in ga vprašal, komu bi dal svoje kosilo, Hrvat, Bosanec ali Srbi? Sasa je segel po denarnici, iz nje vzel fotografijo svojega sina in odgovoril, da bi svoje kosilo dal najprej njemu.«

Sasa je bil dolgo let predsednik fotografskega krožka, nasledil mu je Janko Kovacic, ki je tudi sedanjí predsednik Foto Trsta 80. »Zmanjkalo nam je drag prijatelj, ki je vsako našo pobudo dopolnil s svojim doprinosom. Spominjam se ga se posebno v teh dneh, ko imam nenehno pred očmi Sašove posnetke. Večkrat sta se najin poti križali na Oberdankovem trgu: ceprav sva bila oba zaposlena, sva vedno našla čas za pozdrav in se prijateljsko besedico zraven.«

V društvenem delu - najprej v fotokrožku, nato pa se v borstanskem društvu - je Sasa s svojim srčnim bogastvom uveljavil vazno načelo: vedno moras delati, če hočeš kaj imeti, vaditi moras, poskusati in vztrajati, predvsem pa nikoli izgubiti navdušenja.

Kot družabnega fanta in odličnega društvenega delavca se ga spominja Boris Rapotec, član PD Slovenec, v katerega se je Sasa vključil, ko se je preselil v Zabrezec.

»Prišel je v naš odbor, kmalu prevzel vlogo podpredsednika in bil vedno

Saša Ota med snemanjem filma za televizijo (Foto Križmančič/KROMA)

zraven pri vsakem društvenem delu. Spodbujal nas je, da gremo naprej: bil je prava gonilna sila, človek, ki te prepriča predvsem z lastnim delom.«

Z Emilom Petarosom, prav tako odbornikom PD Slovenec, sta bila istih let in sosolca na liceju. »Na misel mi prihajata njegova odprtost, velika pripravljenost na sodelovanje. Sasa je bil vselej pripravljen priskočiti na pomoč, kar je značilno za našega človeka, ki je predan delu za

našo stvarnost. Vselej se je zavzel za naše tradicije in kulturo. Požrtvovalen je bil za udarniške akcije, ki smo jih izvedli v vasi, bil je zgleden oče. Malo je takih ljudi, ki se nesebično predajajo skupnosti, in to z lastno spodbudnostjo: na takih ljudeh sloni naše organizirano družbeno življenje. Tak je bil Sasa, zato je vsakemu od nas se težje.«

Z Borisom Pangercem sta bila tudi v družinskih prijateljskih vezeh: »Večkrat je prišel k nam na

obisk, se posebno tedaj, ko si je popravljal hiso v Zabrezcu in mu je moj tast, Drago, pomagal tudi z nasveti. Poleti smo sedeli pod latnikom, pripovedoval je o svojih izkušnjah, odkar je zaradi delovnih obveznosti "zašel" v vojno. Enkrat sem ga vprašal, če se mar ne boji, ko s kamero teka med streli, med drobci granat. Odgovoril mi je, kako vedno misliš, da ne boš na vrsti prav ti! Pustila sva se z običajnim nasmehom, bilo pa je eno najinih zad-

njih srečanj.«

Tezko je pozabiti dogodek, ki se je krvavo zarezal v vsakdanost naših dni, ki je - čisto vsakemu od nas - odvzel se delček vere v "boljše in srečnejše dni". Življenje pa gre svojo pot: trpka ugotovitev, mimo katere, žal, ne moreš... Med nami ostaja praznina, zmanjkalo nam je dragocen človek, ki se je nesebično razdal in verjel v svet, v katerem je živel.

Hočem zato verjeti, da ne njegova, ne žrtev ostalih dveh niso bile zaman... **Damiana Ota**

Razstava otroških risb

»To je stric Sasa«, je na solsko risbico napisal mali Gabrijel. Narisal je tudi, kako si predstavlja atentat, v katerem je umrl njegov stric s kolegom Marcom Luchetto in Dariom D'Angelom. Njegove risbice so s prispevki drugih otrok razobesili ob vhodu v dvoranico, ki so jo včeraj poimenovali po televizijski ekipi deželnega sedeža Rai, ki so jo pred letom ubili v Mostarju. Iz risbic in tekstov otrok je jasno razvidno, da jih je dogodek zelo prizadel, zelo neposredno pa podajajo tudi željo po miru in takem svetu, v katerem granate ne bi ubijale stricov ali otrok, sploh nikogar.

Bo general prisluhnil Mladenu?

Srečanje vseh tistih, ki niso pozabili in nočejo pozabiti: tako, pomenljivo, se glasi vabilo na razstavo z nazivom Mostar v Trstu, ki so jo odprli predsončnim v dvorani Kulturnega doma »Prosek-Kontovel«, da bi počastili spomin Daria D'Angela, Marca Luchette in Sase Ote. Televizijski tehnik s Proseka, novinar iz Trsta in televizijski snemalec iz Borsta so podlegli granati, ki je pred letom dni počila sredi Mostarja in jih pokončala v trenutku, ko so želeli posneti malčka na dvorišču; smrtonosni drobci so jih pri priči pokosili, vendar so s svojimi telesi obvarovali otroka, da je ostal živ in brez praske. Dvorišče je videti na razstavljenem fotografskem posnetku, ob strani pa cvetje, ki so ga prinesli domačini na kraj tragedije, in pokojni trojici posvečeno ploščo z napisom, da je kri tekla zaradi ustaške granate.

Ze samo to tako pretre-

sljivo učinkuje na obiskovalca, da si takoj zastavi vprašanje - zakaj? Odgovora seveda ne dobi. Na vprašanje ne znajo odgovoriti niti prireditelji razstave Rudi Pobega, Dario Andlovich, Giulio Bernetti, Giorgio Galopin, Piero Purini, Susanna Rebula, Franco Reggente, Michela Rovelli in Marialuigia Timoteo, ki pa odgovora morda niti ne iščejo, ker imajo s svojim človekoljubnim delom že dovolj opraviti. »Konec lanskega poletja sem bil dva tedna v Mostarju,« nam je povedal Rudi Pobega, ki je član italijanskega solidarnostnega konzorcija. V zapadnem, muslimanskem delu nekdanj cvetočega, zdaj pa razdejanega mesta je s petimi kolegi skrbel za sirote in siceršnje problematične malčke v poletnem centru, ki traja tri mesece in se v njem vsak tretji teden izmenjujejo skupine prostovoljcev iz raznih krajev Italije, tako na primer iz Bolgne, Neaplja, Turina in

Razstava Mostar v Trstu bo odprta še danes zjutraj in popoldne (Foto Križmančič)

seveda Trsta.

Pobega nam je izrecno pokazal dovolilnici za vstop v Mostar: eno jim je izdala Hrvatska republika Herceg-Bosna in je bilo treba nanjo čakati dve uri, drugo pa Republika Bosna-Hercegovina in so jo

dobili v petih minutah... Po ogledu fotografij, posterjev, otroških risb in clankov, ki sta jih priobčila Primorski dnevnik in Piccolo, ljudje odhajajo iz dvorane prežeti z najbolj tesnobnimi vtisi; tembolj se, ker si poleg eksponatov

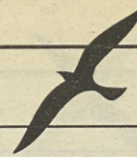
lahko ogledajo na televizijskem ekranu mučne prizore z bojnih prizorišč v Balkanu, ki so jih posneli ravno Sasa, Marco in Dario, istocasno pa poslušajo presunljiv klic Johna Lenona po miru, sožitju in svobodi.

Skratka, klic po tistem, cesar v Mostarju (in drugje) ni. Od hotela Neretva so ostali po strašnem bombardiranju samo zunanji zidovi, v konservatoriju samevajo trobenta, klavir in violina, starci, zenice in otroci, ki izzemajo pipo na trgu, da bi prisli do kancka vode, so preplasnjeni, ker jih utegne vsak trenutek pokončati izstrel, ljudski vrt je zamrl, za pravoslavno cerkvijo iz leta 1873 je ostal kup ruševin, ker so jo po bombni plohi se minirali, podobna usoda je doletela mosejo Tabacica iz leta 1500 in druge verske hrame, a v vsem Mostarju je ostal nepoškodovan le en minaret. Potem so tu razvaline Titovega mostu in seveda Starega mosta iz leta 1566, ki so ga hrvatske granate porušile predlanskim, tu so preluknjana pročelja marketa Nama in mestnega gledališča ter poslopja z napisom Robe di Kappa, kjer pa ni več nicesar na prodaj. Če vstopiš v stano-

vanjsko hiso, zapaziš razdejano ognjišče, a tudi četniške podpise... Vsej tragediji navkljub zagledas tudi punčko, ki ima v rokah hrvasko zastavo s sahovnico in povprašuje: »Moj oče je pripadnik HVO, ali tudi tvoj?« HVO je skrajno-desničarski Hrvatski obrambni svet, nacionalizma pa ne zatrejo niti bombe. Seveda je to politična propaganda, v katero odrasli neodgovorno vpletajo otroke.

Povsem drugače nam izzveni poziv Mladena Belja iz drugega razreda: neznanega generala prosi, naj vendarle ukaže ustavi- tev ognja. In kaj reci o Biserki Hibser iz petega razreda, ki zama lovi golobice miru? Ali o Lindi Hibseri in Dijani Malinić, ki nimata česa drugega risati kot letalske rakete? Otroci torej, mladina. Ali jih bo sploh se kdaj mogoče posneti, kako prijateljsko in objeti se sprehajajo po Mostarju in si ne očitajo, čes, ti si Musliman, Srb ali Hrvat?

Drago Gasperlin

RAFKO DOLHAR - OD TRENTE DO ZAJZERE

Kako je Kugy doživiljal slovenske gore in ljudi

»Gore naj ne bodo so-vrazniki...Podlaga alpinizma mora biti vselej čista ljubezen do narave in do gora.« To je samo eden tolikih stavkov, ki jih Rafko Dolhar, avtor knjige *Od Trente do Zajzere*, citira iz zapuščine Juliusa Kugyja. Toda menim, da je ravno ta stavek najprimernejši, da z njim povzamemo duh knjige.

Od Trente do Zajzere - dolga, življenjska pešpot znanega tržaškega alpinista, ki je zivel na prehodu iz devetnajstega v dvajseto stoletje in katerega ime je tesno povezano s slovenskimi Julijci. Knjiga je izšla pri Goriski Mohorjevi družbi ob petdesetletnici smrti glavnega junaka Dolharjevega dela - Juliusa Kugyja. Delo je napisano tako, da ga lahko uvrščamo v neko vmesno zvrst med biografijo in avtobiografijo, saj se odlomki, ki jih je napisal sam Kugy, prepletajo s pripovedovanjem in razmišljanji Rafka Dolharja, interpreta in enega od dedičev Kugyjevega izročila. (**Rafko Dolhar je prispeval tudi fotografsko gradivo, na sliki Jesen v Rutah.**)

Uvodno poglavje je postavljeno v naš čas in z začasnega vrha zgodovine gleda na lik alpinista, takega, kot ga imamo pred sabo danes, petdeset let po njegovi smrti. V tem uvodnem delu se jasno izkristalizira tudi ena od značilnosti dela, pravzaprav ena tistih stalnic, ki so morda nam, slovenskim bralcem slovenskega avtorja, toliko bolj očitne: problem narodnostne pripadnosti, problem narodnostne strpnosti. S to lucjo je Rafko Dolhar osvetlil (ali osencil, to je pač stvar zornega kota) kar nekaj poglavij knjige, s čimer se seveda delo razprostira preko ozkega življenjepisa.

Z narodnostnim vprašanjem se na primer začneja že prvo poglavje knjige: prerez Trsta, kakršnega je poznal svet v prejšnjem stoletju, s posebnim poudarkom na italijanskem iredentizmu. Tudi Kugyjeve krvne korenine so s problemom narodnostne pripadnosti tesno povezane: »Razvidno je, da je bil Julius Kugy žrtev kar dvojnega slovenskega narodnega odpadništva: koroskega in tržaškega,« pravi o alpinistovi narodni identiteti Rafko Dolhar. Kljub temu pa (in to se mi zdi eno od sporočil knjige, ali vsaj njenega biografskega, ne pa avtobiografskega dela) se je Kugy slovenskemu narodu zopet približal prav zaradi ljubezni, ki jo je čutil do visokogorskega dela njegovega etničnega ozemlja. Toda mimo tržaškega slovenstva, nad katerim tako radi zdihujemo, je v knjigi nakazano se eno vprašanje, ki gre sicer zlahka mimo nas neopazeno: kam je izginila po prvi svetovni vojni tržaska nemška skupnost? Toliko torej o narodnostni problematiki, ki predstavlja, kot sem že omenila, ono od zariše knjige.

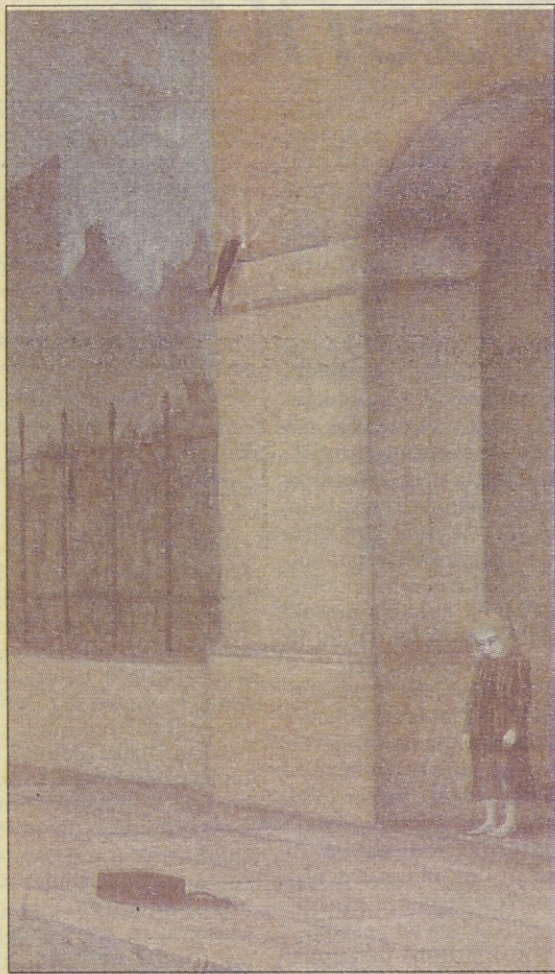
Drugo zariše, ki ga je (vsaj tako mislim po tem, kar izhaja iz knjige) Kugy veliko bolj zavestno podživiljal, je že v začetku omenjena ljubezen do gora. Ljubezen, ki predpostavlja poniznost, s katero se mora človek približevati nedostopnim vrhovom. Tako opisuje odnos med alpinistom in goro Rafko Dolhar: »Njegov odnos do gora je bil skoraj ljubezenski in sta mu bil vsaka misel na boj z vrhovi in torej tudi na osvajanje popolnoma tuja. Vrhovom, ki jih je mislil raziskati, se je približeval silno ponizno in si jih je ogledoval iz vseh mogočih izhodišč.« Prav tej

miselnosti je mogoče pripisovati občutek, ki dejansko preveva knjigo od Trente do Zajzere, da je bil alpinizem Kugyjo poslanstvo, ki ga je čutil globoko v sebi: »Kugy nekje pravi, da Triglav ni vrh, temveč kraljestvo. (...) Kako bi se danes zgrajal nad tistimi, ki prihitijo na vrh, pogledajo na uro, se vpišejo v knjigo in takoj odbrzijo nazaj v dolino!« Med vrsticami dela je lahko zaznati silo gora, ki je privlačevala Juliusa Kugyja že od mladih dni in kateri se niti kasneje ni mogel odpovedati.

Sprehode v gore, iskanja neznanih poti do najvišjih vrhov v Julijcih, srečanja s krajani, ki so mu bili za vodnike, je spremljala Kugyjeva literarna dejavnost. Zvesto je opisoval dogajanje ob svojih vzponih in prav iz tega gradiva črpa Rafko Dolhar za tisti del knjige, ki smo ga na začetku poimenovali za avtobiografskega, saj spregovori v njem alpinist sam. V enem od teh odlomkov se Kugy pokloni Soci in za opis »bistre hčere planin« se zateče k metaforiki, ki jo je sam dobro poznal iz glasbenega sveta: »Soca je sumela tako blizu mimo nas in hrumela tako silno, da smo se le s težavo sporazumeli med seboj. In pod njenim zivahnim, sedaj divje zagnanim in naraščajocim, pa zopet pridušeno pojemajocim sumenjem se je glasilo neprekinjeno, venomer enako, globoko bucanje in bobnenje kot prasičen osnovni ton, ki po vsem videzu ni prihajal od skakajocih in padajocih voda, temveč od tresocih se skal njenega dna. (...) Grmenje voda ustvarja osnovni ton v Trenti.« ...Nekako tako, kot je bilo bobnenje gora osnovni ton življenja Juliusa Kugyja...

Matejka Grgic

Ko pravljice zaživijo v zgovornih ilustracijah

Decembra je bila v kraju Sarmede pri Trevisu tradicionalna, že 12. razstava ilustracij »Le immagini della fantasia« ali Podobe domišljije. Sedaj, točneje od 27. januarja do 26. februarja pa je ista razstava na ogled v Trevisu v prostorih starega tipičnega krajevnega poslopja »Casa dei Carraresi« v starem jedru mesta. Tudi letošnji izbor nosi pečat pobudnika in umetniškega vodje razstave Stepàna Zavrela, ki je s svojo osebnostjo odločilno vplival na sirjenje umetniške, vzgojne ilustracije, s svojimi poletnimi delavnicami pa je istocasno pustil spoznavno sled med številnimi ilustratorji, ki jih zapazimo zlasti v prosojnih monokromatskih obdelavah s tehniko akvarela.

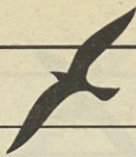
Ce to velja za nekatere, seveda ne velja za vse. Poseben odsek razstave je posvečen umetnici Firuzeh Golmohammadi, ki je s posebno mešano tehniko prenovila iransko miniaturno slikarstvo; vzporedno se obenem uk-

varja s fotografijo arhitekturnih sklopov. Predelane podobe vnasa v svoje ilustracije ter jih oblikovno predeluje in ovrednoti obenem iransko kulturno dediščino. (**Na sliki desno ena njenih ilustracij.**)

Arcadio Lobato mehko crta s pasteli na barvni podlagi prosojnega akvarela, raznobarnih prelivi, ki se spajajo v sugestivne atmosfere. Octavia Monaco prikazuje prizore z akrilčno tempero, scenografsko a obenem občuteno in zametno pravljicno. Maurizio Olivotto je prav tako izoblikoval zelo osebno izrazni stil s svojimi pobarvanimi jedkancami, ki so polne šrafur, grafizmov in skrivnostnih znakov. Sončne vibracije barv zablestijo v igrivih, pravljicnih figurah z dolgimi nosi velike Kvetke Pavcove. Marija Lucija Stupica nas v otožnih temnejših tonih popelje v surrealno vzdusje pravljice »Srečnega kraljevica« (**na sliki levo**).

Jasna Merku

NAJSTAREJŠA IN NAJPRESTIŽNEJŠA REGATA NA SVETU

Po Raulu Gardiniju so prišle na vrsto ženske

AMERICA'S CUP

Samo dve leti sta minili, a nihče se ne spominja več tistega, kar je tedaj bilo veliko italijansko upanje: »Moro di Venezia« se je pred kalifornijsko obalo potegoval za America's Cup, Italijani so kar čez noč postali jadralski izvedenci, spoznali so spinnaker in še celo vrsto tehničnih pripomočkov, Paul Cayard je bil Roberto Baggio trenutka, Raul Gardini pa je bil hočeš nočeš, predstavljen kot podjetnik, ki se lahko celo kosa s stricem Samom.

Letos Italijanov v San Diegu ni. Samomor Raula Gardinija je prav tako pozabljen in na tem mestu ne bomo obujali okoliščin, zaradi katerih je do njega sploh prišlo. Dejstvo je, da vedno zago-relega mogotca, ki bi narod preprical, da njegov trmasti konjček se zdalec ni razmetavanje denarja, ni nadomestil nihče. Morda tudi zato, ker se je italijanski vsakdan spremenil. Prva republika je prepustila mesto drugi, Kdorkoli bi se dandanes lotil take avanture, bi nemudoma postal sumljiv. Tako tudi tisti bogatši, ki jih jadranje veseli, saj imajo v Porto Cervu zasedrane svoje jahte, niso pomislili na tvegano potezo, s katero bi si v najboljšem primeru nakopali sovraštvo tistih, ki zama-cakajo na milijon delov-nih mest.

Medtem ko so se pred San Diegom že vneli prvi jadralni dvoboji, pri nas velikega hrupa sploh ni zaznati. Kot vedno, ko Italijani pri (sportnem) dogodku niso neposredno soudeleženi. Toda, ce se mi »jočemo«, se tudi v Združenih državah ne smejejo. Stostiriinstirideset krizev je veliko breme tudi za ramena najprestižnejše regate na svetu in zanjo vlada določeno nezanimanje. American namrec ni Italijan, ki je kot vsak narod latinskega porekla razbrzdani sanjač. American je pragmatik in ga zato bolj zanimajo bezbol, kosarka in ameriški nogomet, ker se s temi sportnimi panogami lahko ukvarja konec tedna tudi v newyorškem Central Parku, nedosegljive jahte in bleščeče spremstvo pa večina omalovažuje. Zato tudi ni čudno, da so osebnosti v svetu America's Cupa bolj ali manj ene in iste. V prvi vrsti rekordnih prisotnosti je seveda krmar Dennis Conner, konkurenc pa mu dela magnat Bill Koch, ki ima vsaj to zaslug, da je letos vnesel v tekmovanje bistveno novost: v celoti žensko posadko.

»Da bi tekmovala na America's Cupu nikoli nisem niti sanjala, ker nisem nikoli verjela, da bi bilo za žensko to sploh možno«, pravi 25-letna Hannah Swett, ena izmed jadralk, kar že dovolj jasno priča, kakšno prese-nečenje predstavlja jadrnica America Cubed (beri: America... na tretjo potenco). V resnici je po-

sadka žensk jasen pokazatelj, da je zanimanje za America's Cup padlo. Sponzorjev je cedalje manj in njihova vlaganja bi lahko prebudila le taka domiselna poteza. Tudi trditve Billa Kocha, ki vneta napoveduje zmago svojih varovank, ne gre jemati preveč resno: se enkrat je jasno, da prav na takih malodane folk-lornih tekmovanjih najbolj obvelja De Coubertinovo olimpijsko načelo: »Vazno je sodelovati, ne pa zmagati«.

Drugi dve ameriški jadrnici, ki bosta skušali ohraniti pokal v družve-

nih prostorih San Diego Yacht Cluba, sta Young America in že znana Stars and Stripes omenjenega Dennisa Connerja. Prav najmanj poznana jadrnica, Young America krmarja Kevina Mahaneya, je doslej najugodnejše pre-

senetila in ima po šestih regatah pet zmag, medtem ko imata tekmece vsak zmago in tri poraze. Toda troboj bo se dolg, play-off NBA-ja je v primerjavi postanek v boxu pri formuli Indy, da ostane onkraj velike luze.

Najboljši jadrnici se bosta nato spoprijeli v seriji »best - of - nine«, to je na pet zmag in iz nje bo izšlo ime jadrnice, ki bo branila ameriško čast proti najboljšemu izmed izzi-valcev.

Med tako imenovanimi

»challen-gerji« je konkurenca hujsa, kar morda tudi prispeva k dejstvu, da se njih predstavnik v finalu predstavi že m o c n o z d e l a n , zlasti psihološko. Dodaten handicap predstavlja tudi večjo važnost, ki ga ima sam pokal izzi-valcev, Vuitton

Cup. Zanj se bo kot vedno potegovala kar barvita paleta držav: tradicionalna tekmece iz Nove Zelandije in Avstralije (ki je med drugim edina enkrat premagala Americane) bosta predstavila po dve posadki, Win New Zea-

land in Team New Zealand oziroma One Australia in Sidney 95. Spanijo bo predstavljala Rioja de España - Caixa de Galicia, Japonsko Nippon in Francija France 2. Sedem jadrnic bo uprizorilo neskončno serijo regat, najboljši dve pa se bosta prav tako pomerili za pet zmag. Tu so napovedi lažje, saj bo Team New Zealand Petra Blake pre-trd oreh za vse, izključen pa ni niti povsem novoze-lanski dvoboj.

Marsikdo je za pozivitev America's Cupa predlagal, da bi prizorišče dogajanj preselili v Oceanijo, katere prisotnost, in to tudi kakovostna, je postala že prava stalnica. Toda v Avstraliji, ki se je kandidirala v tej vlogi, bi se taka poteza lahko izkazala za pravi bum-rang: verjetno le se slavn preteklost omogoča nadaljevanje obreda, ki pa bi daleč na južni polobli izgubil vsak pomen.

Dimitrij Krizma

AMERICA³

Na letošnji America's cup sodeluje tudi ameriška jadrnica, katere posadko sestavljajo samo ženske.

»MOZGANI« POSADKE

Teh pet žensk sestavlja »mozgane« posadke: same pripravljajo taktiko za vsako regato in vodijo jadrnico

Courtenay Becker-Dey

Bivališče: New York, Oregon
Starost: 29
Izobrazba: Diploma iz psihologije in podjetništva
Zadnja zaposlitev: Lastnica jadrnalne sole
Opombe: Prva na ameriskem seznamu jadralk

Leslie Egnot

Bivališče: Južna Karolina, Nova Zelandija
Starost: 31
Izobrazba: Diploma na univerzi Canterbury v Novi Zelandiji; diploma učitelja telesne vzgoje.
Opombe: Srebrna kolajna na olimpijskih igrah v jadrnanju za ženske. Rojena v ZDA, je sedan najboljka novozelandska jadralka.

Jennifer "J.J." Isler

Bivališče: Kalifornija
Starost: 31
Izobrazba: Diploma na univerzi Yale
Opombe: Bronasta kolajna na olimpijskih igrah v Barceloni v razredu 470. Osvojila je več državnih in mednarodnih naslovov.

Annie Nelson

Bivališče: Florida, Kalifornija
Starost: 35
Izobrazba: Diploma na mednarodni univerzi na Floridi.
Opombe: Udeležba na številnih tekmovanjih na dolge proge. Srebrna kolajna v olimpijskem prikazu deskanja leta 1984. Sodelovanje na 110 km dolgem tekmovanju v deskanju na jezeru Titicaca v Peruju, najvišjem plovnem jezertu na svetu.

Dawn Riley

Bivališče: Michigan
Starost: 30
Izobrazba: Diploma na državni univerzi v Michiganu
Opombe: Kapitan ženske posadke na tekmovanju Whitbread z jadrnico okoli sveta v letih 1993-94. Kapitan jadrnice Maiden z žensko posadko na tekmovanju Wihitbread 1989-90. Članica posadke jadrnice America 3 na America's Cup leta 1992.

Posadka jadrnice America 3 pred kalifornijsko obalo

DVA PRIMERA »MIŠIČ«

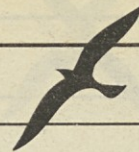
Stephanie Armitage-Johnson

Bivališče: Washington
Starost: 33
Izobrazba: Magister znanstvenih ved na univerzi Washington.
Zadnja zaposlitev: Trener za kondicijo univerzitetne ekipe ameriškega nogometa v Washingtonu (ena od 4 žensk v ZDA, ki opravljajo ta poklice). Dvigalka uteži na svetovni ravni.

Shelley Beattie

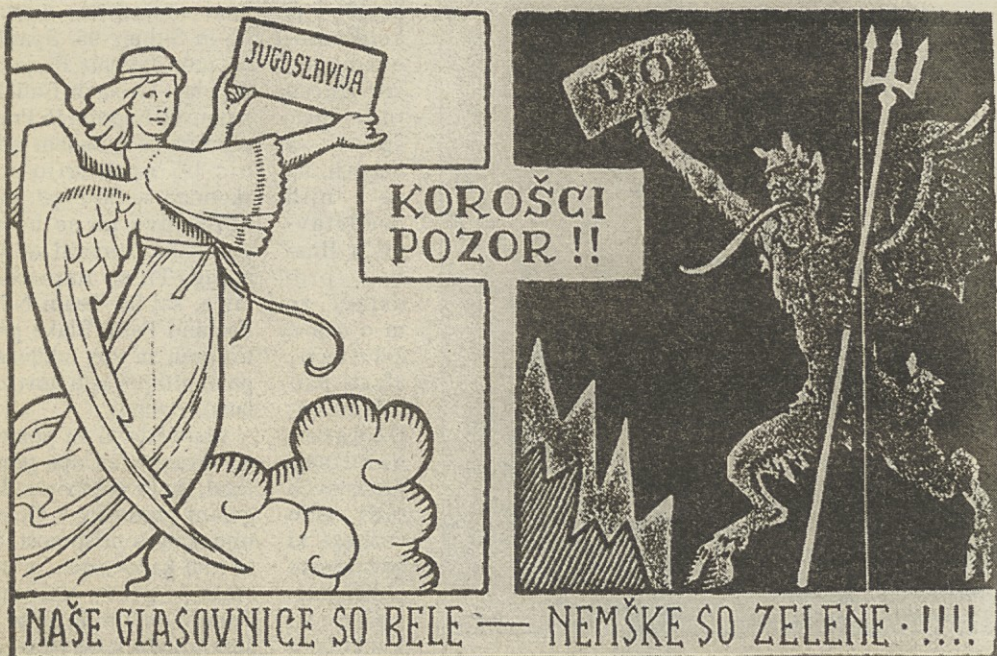
Bivališče: Oregon, Kalifornija
Starost: 26
Izobrazba: Državna univerza Western Oregon.
Zadnja zaposlitev: Tri leta sodeluje na televizijski zabavni oddaji, kjer nastopa kot sirena.
Opombe: Šest let je sodelovala v delovnih skupinah za fizično in umsko prizadete. Leta 1990 je zmagala na prvenstvu ZDA v body buildingu. Bettie je gluha.

KOROŠKI PLEBISCIT

Zmagala je »kripljasta« država

Deset tisoč slovenskih glasov je prevesilo tehtnico - v slovensko škodo

Plebiscit na Koroskem so slovenski politiki pričakovali z velikim optimizmom. Slovenec je 30. septembra 1992 pisal, da stoje Slovenci pred nestetimi vprašanji notranje politike: pred volitvami v konstituantno, pred sprejetjem nove ustave, v spopadu z draginjo, ki ogroža obstoj vseh itd. »In vendar stoji pred Slovenijo vprašanje, ki je važnejše od vseh drugih. To je koroški plebiscit, od katerega nas deli le še deset dni. Takrat se bo odločalo, ali bo naše koroško pleme živelo ali poginilo, volilo si bo življenje ali smrt.«

Slovenski narod je hitel dokazovati, da koroško vprašanje ni samo vprašanje meje med Slovenijo in Avstrijo, ampak tudi evropsko vprašanje, če Evropa noče, da bi Nemčija nekoč segala od Trsta do Severnega morja.

Optimistično ubrani naslovi v slovenskih časnikih so si bili podobni kot jajce jajcu: katoliški Slovenec je napovedoval »dan radosti, dan zmage, dan placila«, liberalni Slovenski narod pa se je zagledal v »zarjo zmage«. Prvi je pozival koroške Slovence z geslom »Na delo bratje, na zadnji boj!«, drugi pa z »Vsi na delo za sijaj zmage!«

V Pliberku, kjer se je mudil član plebiscitne komisije, italijanski podpolkovnik Navarini v civilu, je prišlo do pretepe med Slovenci in Nemci. Nemski nacionalisti so vpili: »Crepa Jugoslavija!« Slovenci so najbrž mislili na pristranskost Italije, ko so Nemcem vračali milo za drago: »Crepa Italia!« Eden od slovenskih fantov je »pomotoma« udaril s palico po glavi Navarinija, misleč, da gre za eno od »nemskih kričev grl.«

Težko je bilo »z ozemljem, kjer je bilo toliko omahljivcev«

Slovenec je objavil vest, da je plebiscitna komisija prepričana o slovenski zmagi. V te vrste olepševanja dejanskega stanja je sodila tudi vest o izjavi angleške vlade, po kateri »tako cona A kakor cona B ne smeta v nobenem slučaju pripasti Avstriji«. Previdnejši je bil dr. Jovan Cvijić, predstavnik SHS v plebiscitni komisiji, ki je v Slovenskem narodu odkrito priznal, da je težko prerokovati izid glasovanja »na ozemlju, kjer je toliko omahljivcev«. Dodal je, da je strah koroških Slovencev pred Nemci stvar in ne namisljen.

Italijanski časopis »Popolo Romano« je svetoval Avstriji-

cem, naj se odpovedo ljudskemu glasovanju in plebiscitno ozemlje, ki meji na Gorenjsko in Italijo, raje prepustijo Italiji.

Z obeh strani so svigale propagandne strele. Nemci so trobili med omahljivci:

»Pribandrani kranjski učitelji, farji in drugi agenti nam mečejo pesek v oči in trobijo v svet, da bomo slovenski Korošci, če glasujemo za Avstrijo, izgubili našo spraho, našo vero, naše slovenske duhovnike, lerarje in uradnike.

To je satanska laž, ki jo je mogla pogruntati le kaka srbska buča okoli 'Mira' (Katoliškopolitika in gospodarsko društvo za Slovence na Koroskem, op. pisca) ali 'Korošca'. Mi Slovenci dobro vemo, da smo pred vojsko z našim nemskim sosedom v popolnem miru in prijateljstvu živeli in da so se ti odnosi sele tedaj skalili, ko so prišli k nam kranjski lečarji...«

Slovenska propaganda je Avstrijo imenovala »ein Krüppelstaat - pohabljen država«. O usodnosti plebiscita je pisala:

»Ta dan se ima koncati suženjstvo, pod katerim ste vi, najstarodavnejše slovensko pleme, tisoč let jecali... Noben narod (si) ni s svojim trpljenjem tako kakor Vi zaslužil svobodo... Danes vas taisti Nemci z vsemi sredstvi, kar si jih more izmisliti izprijenost, grdobija in propalost, zopet skušajo prikleniti nase... In kam Vas vabijo? V okrilje najbolj zaničnega in nemarne države na svetu...«

Beograd je poskušal pristaviti lonček z razpravo vlade o »osvoboditvi vseh Korošcev od vojaške službe in o uvedbi milice na severni meji na Stajerskem in Koroskem«. Liberalci so pristavili še svoj strankarski lonček, ko je Slovenski narod poročal, da minister za socialno skrbstvo dr. Kukovec razmišlja o »različnih social-

nih in ekonomskih olajšavah in koncesijah na Koroskem«.

Slovenski časniki so v dneh pred desetim oktobrom, dnevom plebiscita, poročali o »nemskih tolpah, ki streljajo na Slovence«, »nemskih tolovajih na Koroskem«, napadu celovskega škofa na pastirsko pismo slovenskega generalnega vikarja in o številnih drugih pritiskih na Slovence. Nemška propaganda je raznasalala vesti o »celih bataljonih Orlov in Sokolov«, ki da so se pripeljali na Korosko. Hkrati je zavračala trditve, češ da na Koroskem kar mrgoli nemških agitatorjev.

Vmes je prihajalo tudi do medsebojnih strankarskih spopadov. Dr. Anton Korošec je na zborovanju v Mariboru pozival stranke, naj vodijo volilni boj mirno in dostojanstveno. Vse bi bilo lepo in prav, če ne bi pri tem osvrknili

ni primerna oseba, da bi napadal narodno vlado. Pri tem je pozabil, da ga je kot privrženca stranke, katere predsednik je bil dr. Tavčar sam, prav on predlagal za zaupnika narodne vlade.

»Železniski minister« dr. Korošec se je v dneh pred plebiscitom moral braniti pred očitki, da je slovenski separatist. Jezil se je, kako morajo kaj takega očitati njemu, ki se je odločil za eno državo, za skupni parlament in za centralno upravo, hkrati pa se bojuje za široko samoupravo v Sloveniji. Mar je to izdajstvo?

O lepoti bele in gnusnosti zelene barve

Dan pred plebiscitom je Slovenec se pisal, da so »Slovenci neustrašni in gotovi zmage«. Se zadnjič je pozival koroške Slovence, naj pogledajo v volilne imenike in se ne dajo oropati volilne pravice. Slovenski narod je slovenskim Koroscem polagal na srce: »V tistem trenutku, ko boste stali popolnoma sami, brez vsake priče v celici, boste odločevali o svoji usodi in o usodi svojih potomcev.« Potem jih je še poučil o tem, da bodo dobili volilna lističa bele in zelene barve. »Bela barva je barva zveličanja, zelena je barva bede, pomanjkanja, suženjstva in barva zavisti.« In dan kasneje: »Korošci in Korošice! Bodite Crtomiri in Mikloze Zale! V nedeljo bo ognjeni duševni krst, narodovo prerojenje ali pa boste sami sebi okovali roke s suženjskimi verigami na veke!«

Končno je napočil usodni dan, dan glasovanja. Slovenec in Slovenski narod sta bila v posebnih izdaji še vedno optimistična. Poročala sta, da poteka glasovanje v glavnem

čez celo stran. Slovenski narod je se dva dni po plebiscitu zagotavljal: »Potrpimo, zmaga je naša!« Naslednje dni so se začele vrstiti vesti o »potvrjenem plebiscitu«, o »ukradenih slovenskih in podtaknjenih nemških glasovih« in podobnih »sleparijah«.

Da bodo jugoslovanske cete zasedle Korosko, je bilo jasno že dan prej, ko je Slovenec pisal:

»Pogum! Izid ljudskega glasovanja na Koroskem je strahovit udarec za slovenski narod. (Toda) položaj ni tako brezupen, če le beograjska vlada v zadnjem trenutku spremeni smer svoje zunanje politike. Slovenska vlada je storila svojo dolžnost. Več ne more, ker nima moči.«

Ozemlje cona A je obsegalo 1768 km². Po statju iz leta 1910 je na njem živele 73.488 prebivalcev, od teh jih je kot občevalni jezik navedlo (potrdilo) slovensčino 50.837 ali 69,18 odstotka. Od 39.291 glasovalnih upravičencev se jih je glasovanja udeležilo kar 37.636; oddanih je bilo 37.304 veljavnih glasov, od tega za republiko Avstrijo 22.025 (59,04 odstotka), za Kraljevino SHS pa 15.279 (40,96 odstotka). Z izidom glasovanja je bila določena meja med Kraljevino SHS in Republiko Avstrijo. Iz cone A so Libelice prešle v Kraljevino SHS.

Kako so glasovali Slovenci? 40,8 odstotka Slovencev je glasovalo za življenje v Republikli Avstriji in s tem omogočilo avstrijski strani doseči tisto globalno večino, ki je odločila o državni pripadnosti vseh. Približno deset tisoč slovenskih glasov za Avstrijo je torej pomenilo več kot le ježek na tehtnici.

Naslednje dni so časniki objavili vest, da so jugoslovanske cete zasedle plebiscitno ozemlje. A ne za dolgo, kajti že štiri dni pozneje je Beograd »ukazal izprazniti Korosko«.

Od »Aleluja!« do »Končano je!«

dezelne vlade. Zvečer se je ponovno zbrala in prisilila predsednika vlade dr. Brejca, da jim spregovori z balkona. Ljudje so se mirno razšli sele tedaj, ko je dr. Brejc »pozval prostovoljce, naj se zberejo in pripravijo za odhod na Korosko«.

V Slovenskem narodu je o tem dogodku pisal Fran Govekar, ki je zavrnil nekatere vzklike in nastope na protestnem zborovanju, kot na primer zahtevo, da je treba obesiti vse »velezasluzne« za narodovo katastrofo. »Ce je kje kaj krivde, naj pade ta na vse tri brate Mmjavcevice (na vse tri narode v SHS, op. pisca) enako,« je Govekar sklenil svoje pisanje, čeprav je večji

del krivde le pripisal pasivnosti inteligence, ki je daleč stran od narodnega boja, in aktivnosti pronemsko usmerjenih delavcev. Pri tem se je skliceval na izrek: »Javno misljenje je na zemlji tisto, kar je Bog v nebesih!« Vendar ga je dopolnil z mislijo italijanske-

slovenskih liberalcev. V imenu teh mu je odgovoril dr. Ivan Tavčar in dejal, da se boji, da bo Korošec poziv le »dim v zraku«.

Dr. Ivan Tavčar se tudi v dneh pred plebiscitom ni opravičil naprednemu slovenskemu Koroscu, celovskemu odvetniku dr. Müllerju. O njem je namreč govoril, da je po prejetih informacijah nemškega rodu in da se v njegovi hiši govori več nemško kot slovensko. Menil je, da kot tak

mirno in da je udeležba Slovencev »izborna«. Ponekov so orožniki zapirali »volkswehrovce«, ki so se prekršili zoper volilne zakone. V Gustanju (zdaj Ravne na Koroskem) so nemški agitatorji hajlali, izživali in prepevali.

Ko je Slovenec tri dni po plebiscitu udaril plat zvona, je bilo jasno, da so Slovenci doživeli strahovit poraz. »Vladi Srbov, Hrvatov in Slovencev! Nemci na Koroskem že požigajo!« se je glasil naslov

V sredo, 13. oktobra, je bilo pred mestnim domom v Ljubljani veliko protestno zborovanje, ki se ga je udeležilo več kot 20 tisoč ljudi. Zborovalci so od beograjske vlade zahtevali, naj takoj zasede Korosko in »tako obvaruje naše koroške brate pred nemškimi tolovajstvi«. Razjarjena množica je nato krenila proti francoskemu mostu in po Wolfovi ulici pred sedež Dravske divizije, čez čas pa pred poslopje

ga pisatelja Bonghija, da ima javno mnenje nujno avtoriteto, če temelji na splošnem in soglasnem misljenju izobražencev.

Boj za Korosko je najlepše ponazoril Slovenec, ki je več kot eno leto pred plebiscitom zapisal:

»Vse straže zbeže, ko pride nasa ura - Aleluja!«. Devet dni po ljudskem glasovanju pa je moral grenko priznati: »Končano je.«

France Trebčan

Proces stoletja!

O.J.
SIMPSON
NA
SODIŠČU

Morali bi živeti v Ameriki, da bi lahko razumeli vihar, ki tam ze sedem mesecev divja zaradi sojenja nekdanji nogometni zvezdi O.J. Simpsonu. Pred sodiščem v Los Angelesu so se utaborile najpomembnejše televizijske postaje. Največje med njimi neposredno spremljajo proces, druge in tisoči časopisov pa v vsaki oddaji ali vsaki številki posvečajo prve minute in strani procesu stoletja, kot so ga upravičeno imenovali. Celotno najmočnejšemu možakarju na svetu, ameriskemu predsedniku Clintonu, je jasno, da ne more tekmovali z dramo na sodišču v Los Angelesu. »Hvala bogovom, da smo v Washingtonu in ne v Kaliforniji, saj vas drugače ne bi niti najmanj zanimalo naše delo,« je potožil novinarjem predsednik Bill Clinton pred razmisljanjem o spremembi socialnega skrbstva, programa, ki zadeva življenja deset milijonov Americanov. Kaj pa je to v primerjavi z začaranostjo Americanov s Simpsonom! Kar 82 odstotkov Americanov izjavlja, da bodo spremljali tragedijo sportnega idola do konca, pa čeprav bo procesa konec sele čez pol leta ali pa se takrat ne.

Neamericanom ni jasno, zakaj takšno razburjenje, saj zgodbe, podobne Simpsonovi, vsak dan bremo na straneh črne kronike. Za nepoznavalce (Neamericane, nebralce Republike, nepismene, alergične na televizijo in prebivalce Marsa) ponovimo zgodbo. Trinajstega junija lani so nasli trupli ločene žene nogometne legende O.J. Nicole Simpson in njenega prijatelja Ronalda Goldmana. Na vrtu Nicoline hiše sta ležala s prerezanimi morilskih vbodov. Sedemnajstega junija priprejo ločenega soproga Orenthala Jamesa Simpsona, ki ga vsi Američani poznajo pod kratico O.J. Aretacijo idola ameriske nogometne, uspešnega poslovnega in zvezde televizijskih nadaljevalov, ki je sledila bizarnemu počasnemu zasledovanju policijskih avtomobilov na losangeleski avtocesti, spremljajo pred malimi ekrani milijoni. Primer je videti jasn kot rez s skalpelom. Nekaj ur pred umorom se je O.J. vrnil iz Chicaga, Nicolina hiša je od njegove oddaljena samo nekaj minut, v času umora je sofer zamenjal na Simpsona pred vrati, pol ure kasneje pa je opazil senco, ki se je prikradla domov in O.J. Simpson je nenadoma odgovoril na zvonjenje. Pri Simpsonu so našli sledove krvi žrtev, tožilci pa so našli tudi motiv. O.J. naj bi bil bolešno ljubosumen na svojo nekdanjo soprogo in ji je menda že grozil s smrtjo, če bi si poiskala drugega. Med 17-letnim zakonom, v katerem je rodila dva otroke, naj bi jo nenehno trpinčil, pretepal in nadzoroval ter s tem nadaljeval tudi po ločitvi.

Vse skupaj je videti nadvse pre-

prosto, kajne? Toda umor Nicole Simpson in Ronalda Goldmana ni navaden zločin. Vanj so vmešani denar, seks, visoka družba in različne barve kože, to pa zadostuje za eksplozijo, ki je začarala Američane med šestmesečnimi pripravi na sodni proces, iskanji pric in motivov ter brskanju po zasebnem življenju vpletenih. Pred ekranom jih je obdržala tudi ta teden, ko se je pred sodnikom Lancom Itonom začel pravi proces, in jih bo tudi v prihodnjih mesecih. Simpson je bil prevelika sportna legenda in preveč bogat, Nicole pa prelepa in preveč živahna, da bi lahko z njuno tragedijo Američani na hitro opravili.

Ameriška tragedija

Zivljenje in smrt družine Simpson sta Americane kot strelo z jasnega soočila z drugim Janusovim obrazom družbe - z neskončno bolečino in mascevanjem prikritega rasizma ter z nasiljem proti ženskam in otrokom za štirimi stenami domov. Ameriki, raju rumenega tiska in komercialne televizije, nikoli ne primanjkuje afer. Toda drugi razvpiti lanske skandali niso v isti sapi oslepili z zvezdniskim sijajem in hkrati prisilili ljudi, da so se z njimi poistovetili. Ubogi mali deklini iz revnega predmestja Tonyi Harding so se krohotali, ko je po slavnem udarcu po tekmičnem kolenu z dvignjeno nogo in domnevno razvezano vezalko jokala pred sodniki na olimpijskih igrah. Michael Jackson je s svojim prijateljevanjem z mladimi fanti koncal neke med perverznejši, med drugačnimi od »nas«. O.J. Simpson pa je še najbolj podoben

razbolelemu ameriskemu živcu: nadvse boli!

Z njim je padla iluzija, da je med črnimi in belimi Američani že dosežena enakopravnost. O.J. Simpson je bil bogat, uspešen, kot prvorazredni reklamni agent družbe za izposojanje avtomobilov Hertz spoštovan, imel pa je tudi veliko uglednih belih prijateljev. Njegova druga žena Nicole je bila bele kože, svetlih las in se najbolj podobna ljubki punčki Barbie. Če pade takšen človek, pade z njim veliko več kot njegova osebna sreča, pade iluzija bele večine, da so za obarvane potomce sužnjevi naredili dovolj in si izbrisali zgodovinsko krivdo. Streznilo so se tudi črni Američani, čeprav drugače. Ves čas so sumili, da je z ljudmi Simpsonovega kova nekaj narobe. O.J. je bil ponosen na raziskave javnega mnenja, ki so trdile, da pri njem ljudje sploh ne opazijo barve kože in menda so ga spolno privlačila samo bela dekleta. Takšnim ljudem ameriški črnici pravijo »orio« in pri tem mislijo na znane piskote, ki so na zunaj črni, znotraj pa beli. Po padcu O.J. Simpsona so si rekli, da so imeli prav. To so naredili z grenkobo, ker so kot vsa človeška bitja željni enakopravnosti, nedeljene simpatije in enakih možnosti, zato so globoko v sebi najbrž upali, da se motijo.

Simpsonovi odvetniki - najposobnejši, kar jih je mogoče z denarjem kupiti v ZDA in na vsem svetu - pa so prepričani, da bodo ta vprašanja zadostovala za dvom v vsaj enem članu od večinoma črno-polte porote. Po ameriški zakonodaji se morajo porotniki odločiti soglasno, če ne, obtoženca izpustijo. Če brez tega so tožilci popustili bolj kot bi pri manj slavnih in revnejših ljudeh. Pregledali so statistike, ki kažejo, da bogati ljudje preprosto ne sedajo na električni stol, zato so za Simpsona predlagali samo dosmrtno ječo. Seveda so briljantni Johnnie Cochran, Robert Shapiro, Lee Bailey in harvardski odvetniški guru Alan Dershowitz pripravili tudi druge adute za poroto. Simpson je že pokazal koleno in domnevni artritis, zaradi katerega menda ne bi mogel v petnajstih minutah umoriti dveh ljudi, odkrili so prico, ki naj bi videla v času umora bežati štiri ljudi v bližini

Nogometna in televizijska velezvezda za zapahi

Nicoline hiše ... Toda prav namigovanje na razizem bo najpomembnejša točka obrambe. Losangeleski policist Mark Fuhrman, ki je našel najresnejši dokaz proti nogometni zvezdi, krvavo rokavico, naj bi sovražil črnce in je morda zato sam v Simpsonovi hiši podtaknil dokaze.

Agatha Christie ni pomembna

Z domnevmi, da se rasisti mascejujejo preveč uspešnemu črnemu sportniku, potihoma soglasajo številni ameriški črnici. Moski z obarvano poltjo so že nekaj časa v očeh javnosti dežurni krivci za vse temne plati ameriske družbe. Zenske so uspešnejše in če jih usoda ne potegne v začarani krog samohranilskih nosečnosti, se nekako prebijajo navzgor po družbeni lestvici. Moski pa so bolj kot katerakoli druga družbena skupina podvrženi kriminalu, brezdomstvu, nasilni smrti ... Simpsonov odvetnik Johnnie Cochran je se posebej dober pri prepričevanju porote o rasističnih zarotah. Nekoč se mu je posrečilo resiti celo nekoga, ki je v žrtev izstrelil osem nabojev, pa čeprav je

zrtev prezvela in ga imenovala.

Vprašanje črnih moskih in krivic, ki jih doživljajo v ameriški družbi, je pomembno. Toda v Simpsonovi poroti so večinoma temnopolte ženske, te pa so prve žrtve svojih moskih, ki jih pogosto pretepajo, zaplodijo in zatem zbežijo. Zato bo morda o kazni za domnevne Simpsonove zločine odločil izid druge vroce razprave, ki jo je spodbudilo sojenje, tiste o napetih odnosih med ženskami in moskimi v ameriški družbi. Nasilje nad sibkejšim spolom je namreč povsod razsirično in ni omejeno na posamezne družbene skupine. Zenske so tudi v ZDA tako kot povsod po svetu žrtve pretepanj, mučenj in zasledovanj. Zato bo za obsodbo O.J. najbrz odločilno, ali ga bo tožilstvo lahko predstavilo kot nasilneža, ki je pred prijatelji iz visoke družbe kazal prijazen obraz, doma pa kruto obračunal s svojimi. Simpsonova prva temnopolta žena nima lepih spominov na njun zakon, obstaja pa tudi policijski zapisnik in magnetofonski trak iz oktobra 1993, na katerem Nicole prestrase no kličje policijo, O.J. pa grozi in razgraja v ozadju.

Toda pri Simpsonovem procesu ni nič preprostega in napovedljivega. Obtoženci odvetniki so sli na vse ali nič. Kalifornijska državna tožilka Marcia Clark je Simpsona opisala kot kruto človeško pošast, ki jo je treba najstrožje kaznovati, v predstavitvi obrambe pa je nedolžna ovčka, ki so jo rasistični policisti po krivem obtožili umora najljubše osebe na vsem svetu. Morilca bi po njihovem mnenju morali iskati med Nicolinimi novimi prijatelji, uživalci mamila. Zacel se je odvetniški boj na življenje in smrt, ki ga bodo nedvomno razlagali v vseh učbenikih prava. Zaradi izjemno sposobnih odvetnikov je povsem mogoče, da bo O.J. odkorakal iz sodišča v Los Angelesu kot svoboden človek, Američani pa se bodo vekomaj sprasevali, kdo je v resnici ubil Nicole in njenega prijatelja. Sicer pa, ali se ne že desetletja zama sprasejujejo o morilcih predsednikov in senatorjev? Življenje ni stran iz romana Agathe Christie, ki vedno razkrije prave morilce. Žrtve padajo, toda: vive le spectacle! Naj živi skandal!

Barbara Kramzar

KAKO SODIJO O.J. SIMPSONU

Sodni poročevalci
»prevaja« in prepisuje stenografske zapise, da jih je mogoče prikazati na ekranih.

Priče
uporabljajo svetlobna peresa, s katerimi izpisujejo svoje izjave, tako da jih je mogoče videti na vseh ekranih v sodni dvorani.

Sodnik
na ekranu pregleda vse dokazno gradivo, preden ga pokaže poroti in gledalcem.

Tehnik
skrbi, da se dokazno gradivo, ki ga odobri sodnik, pojavi tudi na ekranih v sodni dvorani.

Porota
ocenjuje dokaze prek velikih ekranov.

Veliki ekran z visoko ločljivostjo
prenaša videoposnetke in drugo dokazno gradivo.

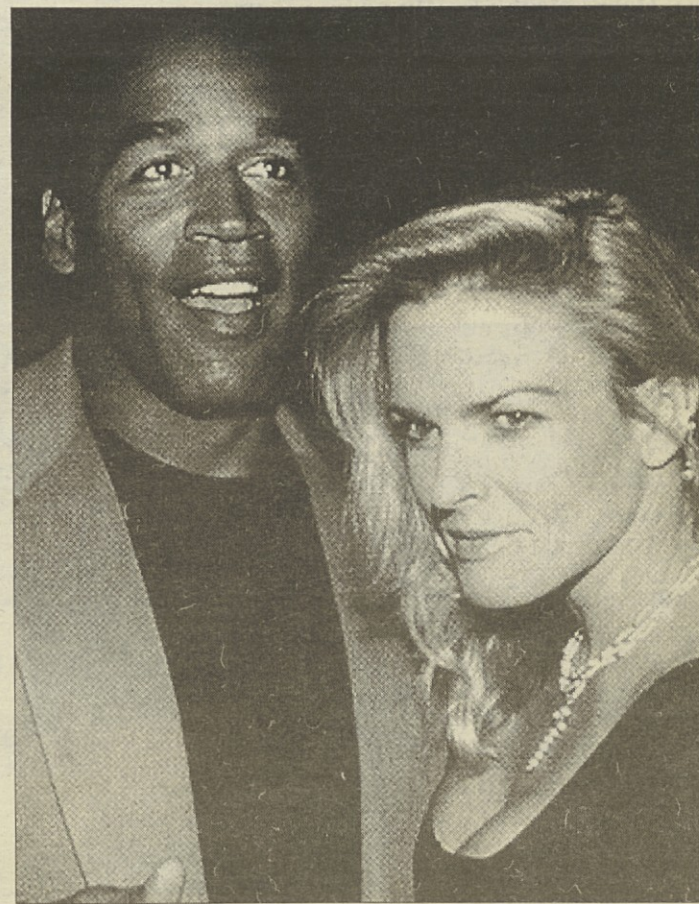
Sedeži za javnost
so namenjeni predvsem novinarjem in družinskim članom.

Ekrani

Obramba (odvetniki),
in obtoženi O.J. Simpson

Tožilci,

ki lahko - tako kot priče - s svetlobnimi peresi pišejo po ekranih.

Lepotica in zver - ali ljubiteljica noči in prijazen zapuščen soprog?

ČLOVEK,
VELIKA
NEZNANKA

Vojna spermijev

Biti spermij ni enostavno, toda kdo bi si mislil, da je obupno težko

V moskih spolnih organih vladata red in disciplina, tako kot v vojski. Nič nenavadnega, saj gre vendar za preživetje človeštva! Med prvimi, ki so to vedeli, so bili Woody Allen in njegovi oboževalci ter vsi tisti, ki so si ogledali njegov film Vse, kar ste želeli vedeti o seksu, pa si niste upali vprašati. Uradno mnenje, ki prevladuje danes pa je: »Biti spermij ni enostavno. Toda, kdo bi si mislil, da je celo obupno težko?«

Angleška znanstvenika sta prišla do osupljivih odkritij

Angleška biologa Mark Bellis in Robin Baker z oddelka za biologijo okolja (Department of environmental Biology) na manchesterski univerzi sta raziskovala mosko spermo in prišla do osupljivega odkritja. Boj za preživetje se nikjer drugje ne odvija tako očitno kot prav v moskih modih. Dvaintridesletni Edgar Dahl, antropolog in etnolog iz Schwerina, je znanstvene rezultate angleških biologov zbral v knjigi

»Geni ljubezni«. Del omenjenih odkritij vam predstavljamo v naslednjih vrsticah.

Raziskave so pokazale, da 40 odstotkov spermijev ene ejakulacije ni sposobnih oploditi ženskega jajčeca. Doselej so jih znanstveniki označevali kot sibka bitjeca - neaktivne lenobe - kot maso, ki nima nikakršne funkcije. Napaka! To so spermiji »kamikaze«, bojno razpoložene in pogumne semencice, ki se odpravijo v vagino na lov. Njihova misija je ubijalska. »Kamikaze« v vagini iščejo morebitne predhodne tuje spermije, ki jih potem, če jih odkrijejo, nevtralizirajo. To so bojvniki za oploditev, ki pa ne prispevajo k nadaljevanju vrste neposredno. Baker in Bellis sta namreč v semenski tekočini odkrila nenavadno pravilno organiziranost. Za »kamikazami« pridejo tako imenovani spermiji »strazarji«, ki so organizirani v manjših enotah in po ejakulaciji kot prve bojne vrste hitro prodirajo naprej, vse do jajce-

voda. Tam oblikujejo nekakšno obrambno spremstvo za »kraljevske« spermije, kajti le te semencice se smejo boriti za oploditev.

Za »kraljevskimi« semencicami je na vrsti bataljon, ki ga sestavljajo tako imenovane »obrambne semencice«. Njihova naloga je varovati hrbet »kraljevskim« spermijem. Ta bataljon si ne utira poti do maternice, temveč se vkoplje v vagino in zgradi nekakšen obrambni nasip pred materničnim vratom, neke vrste cestno zaporo za morebitne kasnejše vsiljivce - tuje spermije.

Vsakega moškega je strah kukavičjega jajca v svojem gnezdu

Toda zakaj taka agresivnost do tujih spermijev?

»To je strah pred kukavičjim jajcem v lastnem gnezdu,« se glasi odkritje angleških znanstvenikov. V nasprotju z žensko ni moški nikoli gotov, da so otroci, ki jih vzgaja, res njegovi. Če bi bili vsi moški stoodstotno prepričani, da so jim zene zveste, bi bila vsaka »semenska tragedija« odveč. Tudi temu sta hotela priti Baker in Bellis do dna. Raziskala sta spermo 25 moskih, ki so svoje partnerke videvali različno pogosto. In res: moški, ki svoje zene strogo nadzorujejo, proizvajajo manj »kamikaz« kot tisti, ki svoje partnerke videvajo bolj porredko. »Število ejakuliranih kamikaz je padlo premo sorazmerno s časom, ki ga je posamezen par prebil skupaj,« pojasnjuje Edgar Dahl. Znanstveniki so odkrili se eno pogojenost. Moski, ki ve, da ne-

kaj časa ne bo videl svoje izvoljenke, pred odhodom

ejakulira zelo veliko »obrambnih semencic«, ki se zasedajo ob materničnem vratu. Ta biološki »NO ENTRY« (ni vstopa) je opozorilni znak za tiste, ki skačejo čez plot. Toda samo opozorilni znak, kajti med prvim spolnim odnosom po vnovičnem snidenju bo moški naprej ejakuliral predvsem »kamikaze«, ki se bodo podale na lov za tujimi spermiji.

Narava že ve, da je zaupanje sicer lepa stvar, a nadzor je se boljši.

Jan Speielhagen / Tango
Priredila
Melita Stolnik

Strokovnjak za spermo

Edgar Dahl se je rodil leta 1962 v Schwerinu v Nemčiji. V Göttingenu je studiral filozofijo, antropologijo in etnologijo. Lansko jesen je izdal knjigo »Geni ljubezni«, v kateri opisuje zgodovino človeške spolnosti. Z veliko znanstvenih primerov in dokazov poskuša bralcu pokazati, kakšne posledice ima »majhna razlika« med moškim in žensko.

KAKO DALEČ SMEJO V SVOJIH RAZISKAVAH ZDRAVNIKI?

Prvi otrok iz kokošjega jajca

Pasquale Bilotta je razburil Vatikan in tekmece, toda njegove metode umetnega oplojevanja bi lahko postale poštevanka stroke

»Cez dvajset let,« pravi Pasquale Bilotta, »bo vsak otrok na svet privekal iz epruvete. Zamrznjen in po želji odtajen.« Dr. Bilotta, dvaintridesletni ginekolog v Alma-Res-kliniki v Rimu, je strokovnjak za umetno oploditev. »Plodnost človeške vrste se zmanjšuje,« zatrjuje Bilotta. »Želja po otroku iz epruvete bo vse večja. Dobiti otroka kmalu ne bo več prepuščeno naključju. Prihaja čas tako imenovanih 'designer-babys'.«

Premostitev dveh tabujev na en mah

Bilotta, oče treh otrok, je pred kratkim na poti v takšno prihodnost premostil dva tabuja. Na svet je pomagal otroku dve leti po smrti njegove matere, kar smo že zapisali v Repu-

bliki 22. januarja v rubriki Ljudje in prizorišča. Bilotta vstavi oplojena človeška jajčeca v jajčni beljak, kjer nekaj časa dozorevajo. Obe metodi sta pravzaprav naslednji razvojni stopnji invitro-fertilizacije, kot strokovnjaki imenujejo združitev clo-

veške jajčne celice in spermijev v epruveti.

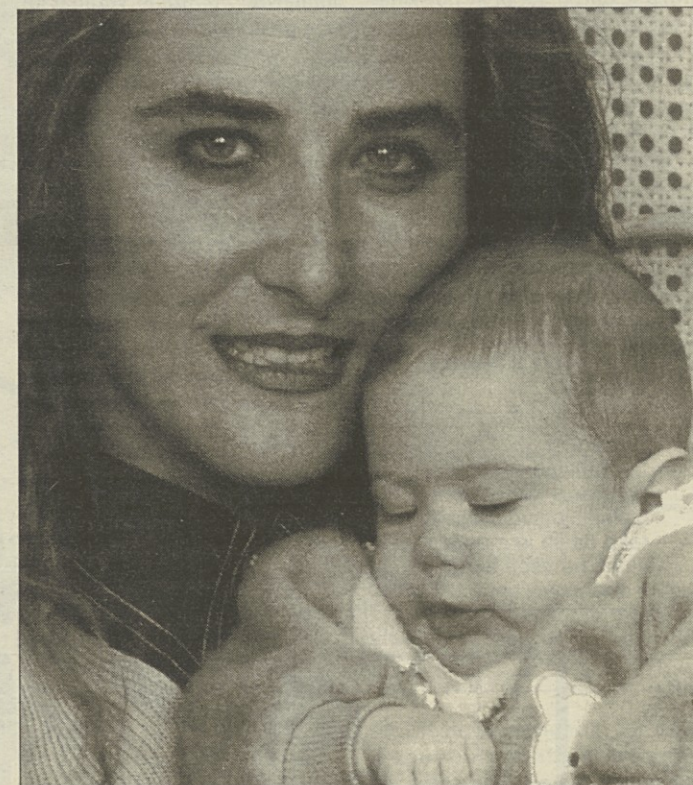
Prvi preboj tabuja: Luigi in Elisabetta, ki po šestih letih zakona nista imela otrok, sta se po pomoč zatekla k Bilotti. Ta je Elisabetti odvzel osem jajčec in jih oplodil z Luigijevo spermo. Stiri je nato vsadil v Elisabetino maternico, stiri pa zamrznil. Elisabetta se je kmalu zatem smrtno ponesrečila. Po pol leta je Luigi znova obiskal Bilotto: »Ali se imate ženina jajčeca?« »Da«. »Želim si otroka svoje pokojne zene.« Nadomestna mati, Luigijeva sestra, je petega januarja rodila zdravo deklico Elisabetto.

Vatikan je seveda ogorčen: »Pravico do rojstva na humani način so dobesedno poteptali.« Dva zdravnika iz Bilottine ekipe sta odstopila, ker naj bi Bilotta eksperimentalno za njunima hrbtoma. Eden od teh, Severino Antinori, strokovnjak za umetno oploditev vendar pri ženskah po menopavzi, meni, da so opitimične napovedi za tako imenovane »oma-mamice« pretirane. Vendar Antinori z ničemer ni dokazal svojih nasprotovanj, zato nekateri drugi strokovnjaki menijo, da so njegove izjave le izraz užalostenega tekmeča.

Drugi preboj: Federica, prvi otrok iz kokosjega jajca. Federica je kot embrio nekaj dni prebila v beljaku kokosjega jajca. Federicina mati Anna Marini že od 15 leta starosti, ko jo je ugriznil pes, boleha za neozdravljivo infekcijo. Za večino ginekologov, na katere se je obrnila z željo po otroku, je drzalo kot pribito: »Nobene možnosti ni. Bakterije bi oplojeno jajčece tudi po umetni oploditvi ubile.«

Po nasvetu živinozdravnika

Tako je prišla Anna do doktorja Bilotte, ki se v iskanju hrane za človeški embrio spomni nasveta nekega veterinarja: »Poskusi z beljakom kokosjega jajca.« Njegova teorija temelji na dejstvu, da beljak kokosjega jajca, bogat s proteini, pospešuje dozorevanje jajčnih celic in jim

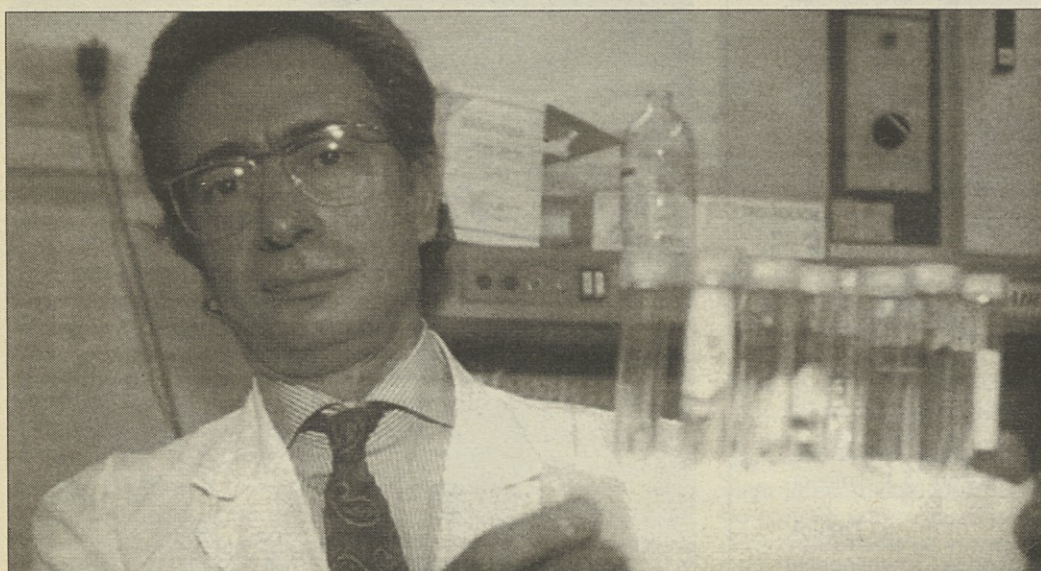

Anna Marini in njena hči Federica, prvi otrok iz kokosjega jajca

daje večjo odpornost. Bilotta je Annina oplojena jajčeca za stiri dni potopil v jajčni beljak in jih sele nato vsadil v maternico. 20. avgusta lani je Anna rodila popolnoma zdravo Federico. Medtem je Bilotta na svet pomagal se dvema otrokoma iz »embrionalno jajčne terapije«, ena od teh je Elisabetta. Bilotta je do

otroka pomagal se osmim pacientkam. In ker je dokazal, da se zanositev z umetno oploditvijo za 25-31 odstotkov povisa se s pomočjo jajčnega beljaka, bi lahko Bilottina metoda kmalu postala postevanka stroke.

Martin Mayer in
Elvira Terranova / Tango
Priredila Melita Stolnik

Ginekolog in strokovnjak za umetno oploditev Pasquale Bilotta in njegove »epruvete življenja«

Hladna vojna v Istri

Ugledni francoski tednik o »prvi resni krizi po padcu berlinskega zidu«

Leta 1953 je moralo na tisoče Italijanov zapustiti to obmejno območje, ki je po drugi svetovni vojni pripadlo Jugoslaviji. Po dolgih letih molka Rim zdaj podpira zahteve Zveze izgnancev. Do kod se bo razmahnil spor med obema državama?

Hisa je na moč običajna, dvo-nadstropna. Njena arhitektura je italijanska. Toda zgrajena je v majhnem slovenskem pristanišču, v Kopru, katerega cerkveni zvonik je posnetek bazilike Sv. Marka in spominja na nekdanjo vladavino Serenissime. »Dvesto let je tukaj stanovala naša družina,« pripoveduje »izgnanec« Paolo Sardos Albertini, potomec stare rodbine trgovcev in odvetnikov. Zdaj je v pritličju te hiše avtomobilski klub, v nadstropju pa stanujejo druge stranke.

Vcasih se je Koper imenoval Capo d'Istria. Iz beneskih rok je presel v francoske, avstrijske, potem po letu 1920 v italijanske in po drugi svetovni vojni pristal v objemu Jugoslavije. »Leta 1953 so moji stari stari pobegnili v Italijo, v Trst, trideset kilometrov stran od rojstnega kraja, da bi zbežali pred komunistično vladavino,« nadaljuje Albertini. Skupaj z njimi je odslo 350 tisoč Italijanov, ki so tam bivali že nekaj stoletij in so jih pregnali iz Dalmacije in Istre (ko je ta s Pariškim sporazumom pripadla Jugoslaviji). Petdeset let pozneje, na celu mogocnega lobija, Zveze izgnancev (ki med svoje voditelje priteva tudi modnega kreatorja Missonija), Paolo Sardos Albertini iz svojega urada v Trstu zahteva za »nekdanje prebivalce Jadrana« vrnitev premoženja, ki so ga pustili in so si ga prilastili jugoslovani.

Dolgo časa je bila ta drama v Rimu tabu, »predmet narodove izgube spomina«, kot temu pravi Paolo Rumiz, novinar trzasega dnevnika Il Piccolo. Niti krščanska demokracija niti center niti se prej Komunistična stranka Italije (PCI) niso hotele odpreti tega dosjeja. To je storila sele skrajna neofasistična desnica. In danes so zahteve izgnancev naletele na odprta usesa pri italijanskih politikih.

V hipu je obmejno območje zajelo vzdusje hladne vojne, kot da teh krajev ne bi že dovolj prepihal »burja«, mrzli veter, ki piha na Jadranu. Da bi izsilila to soglasje, je Italija dejansko zablokirala Ljubljano pri njenem pridobivanju statusa pridružene članice EZ. »Naše zahteve so skladne z evropskim pravom,« zatrjuje Albertini, »prvič, vrnitev nacionalizirane lastnine in premoženja; drugič, prost dostop do trga nepremicnin; tretjič, spoštovanje

italijanske manjšine, ki je ostala v Istri.« Se pred dvema mesecema so verjeli, da je vsa zadeva urejena s pomočjo kompromisa, ki sta ga skrbno pripravila oba ministra za zunanje zadeve. Toda zaman! Sporazum, ki je bil seveda dvoumen, so zavrnili tako jastrebi v Ljubljani kot pregnanci v Trstu!

Rim pa je nadaljeval s svojo strategijo obstrukcije. In pri cetrtem italijanskem vetu, decembra lani, je slovenski predsednik Milan Kučan eksplodiral: »Slovenija ne more sprejeti te politike izseljevanja, enostranskih prednosti, vračanja duha revanšizma in diskriminacije. Gre za poskus revizionizma zoper nekdanjo članico protifasistične koalicije.«

Na mejnem območju, kjer se stikata romanski in slovanski svet, ni nobena stvar preprosta. Tu se težki pretekli čas zgodovine meri z vatlom pokolov. Razum odstopa mesto strastem se zmeraj živih ran iz druge svetovne vojne. Jugoslovanska stran nikakor noče pozabiti na grozodejstva, ki jih je zagrešila fasistična vojska v spopadu s partizani. Italijanska stran ne pozabi omeniti, da je na planoti, ki obkroža Trst, se zmeraj spomenik, ki govori o »tristo kubicnih metrih mrlicev«, vojakov in civilnih prebivalcev, ki so jih zmetali v naravne podzemne jame, tako imenovane »fojbe«, Titovi partizani, ko so zasedli ta območja maja in junija leta 1945. Lani oktobra je Gianfranco Fini, vodja Nacionalne zveze, od Slovencev zahteval, naj pokleknejo pred temi jamami in priznajo, da so bila ta ozemlja italijanska ter da je tu prislo do pravega genocida. Dve leti pred tem pa je ta politik, gnan z iredentističnimi vzgibi, katerih visek predstavlja romantični spomin na zavzetje Fiumeja (danasnje Reke) leta 1920, ki ga je vodil pesnik Gabriele D'Annunzio, organiziral pohod na Slovensko primorje. Ko so ti nostalgiki velike Italije prisli do meje svojih teritorialnih voda, so vanje odvrgli nešteto steklenic, ki so vsebovale eno samo sporočilo: »Istra je italijanska.«

Med vladjo Silvia Berlusconija so bile te zahteve nekaj časa zelo glasne. Na primer glas sedemdesetletnega Mirka Tremaglie. Ta nekdanji predsednik komisije za zunanje zadeve v prav tako nekdanji salojski republiki (zadnjem

oporišču fasizma), je zahteval »spremembo meja... četudi čez dvajset ali petdeset let«. Livio Caputo, nekdanji minister za zunanje zadeve, pa je Istro primerjal z Alzacijo in Loreno. Po tistem pa so začeli na obeh straneh zelo skrbno paziti na besednjak. »Morali smo utisati nase sanje,« priznava Tremaglia, »nobenih ozemeljskih zahtev nimamo. Sploh ne gre za problem meje, pač pa za vprašanje človekovih pravic in pravičnosti.« Trzaski poslanec Roberto Menia (iz Nacionalne zveze) pa se zmeraj noče popustiti: »V zgodovini je bila Istra romanska, potem benecanska in potem italijanska. Kdo lahko zanesljivo reče, kje bo tekla meja jutri?«

Vsi ti predlogi (kakor tudi preteklost tistih, ki jo ozivljajo) ne lajšajo skrbi Ljubljani. »Kaj prav-

stališči osamljena. Nemčija, ki je prva priznala neodvisno Slovenijo, je že izrazila svoje nesoglasje, podobno tudi Francija. Ne brez razloga. »Revizija povojnih sporazumov bi lahko ustvarila nevaren precedens, ki bi ga lahko zlorabili tudi drugod,« pojasnjuje Zoran Thaler. Na primer v morebitnem sporu med Nemčijo in njenima sosedama Češko in Poljsko, kjer sta se morali obe nemški manjšini po drugi svetovni vojni prav tako izseliti...

Na jadranski obali, v Istri, ki je danes razdeljena med Slovenijo in Hrvaško, je majhna italijanska skupnost (ki šteje 30 tisoč članov) zaskrbljena. Roberto Battelli, »italijanski« poslanec v slovenskem parlamentu, priznava: »Naso lojalnost so zmeraj postavljali pod vprašaj: pod Avstrijo, pod Italijo, pod Titom, zdaj pa to

Tudi v Italiji so vse glasnejše zahteve, da je treba prenehati s temi problemi meja. Navsezadnje je bil Silvio Berlusconi prvi, ki je vlagal v Slovenijo. Tudi Giancarlo Fini se dobro zaveda, da mora nekoliko omiliti svoj besednjak, ki ga črpa iz neomussollinizma, če hoče se naprej ostati najbolj popularni italijanski politik. V Trstu pa župan Riccardo Illy - kavarnar in dedič ene od lokalnih dinastij - poziva k pameti: »Slovenija je neizogibno območje pri gospodarskem prodoru na vzhod,« je prepričan, »če bi zaprli mejo, bi pustili prosto pot edinole nemskim in avstrijskim vlagateljem. Za Trst, ki bi ostal brez svojega zaledja, bi to pomenilo katastrofo.«

va stranka Istrski demokratični sabor (IDS), ki je dobila na lokalnih volitvah 73 odstotkov glasov, si prizadeva, da bi med vsemi tremi državami nastala nekakšna »evroregija«, ki bi olajša-

dinastij - poziva k pameti: »Slovenija je neizogibno območje pri gospodarskem prodoru na vzhod,« je prepričan, »če bi zaprli mejo, bi pustili prosto pot edinole nemskim in avstrijskim vla-

Razum odstopa mesto strastem se zmeraj živih ran iz druge svetovne vojne. Jugoslovanska stran nikakor noče pozabiti na grozodejstva, ki jih je zagrešila fasistična vojska v spopadu s partizani. Italijanska stran ne pozabi omeniti, da je na planoti, ki obkroža Trst, se zmeraj spomenik, ki govori o »tristo kubicnih metrih mrlicev«, vojakov in civilnih prebivalcev, ki so jih zmetali v naravne podzemne jame, tako imenovane »fojbe«, Titovi partizani, ko so zasedli ta območja maja in junija leta 1945. Lani oktobra je Gianfranco Fini, vodja Nacionalne zveze, od Slovencev zahteval, naj pokleknejo pred temi jamami in priznajo, da so bila ta ozemlja italijanska ter da je tu prislo do pravega genocida. Dve leti pred tem pa je ta politik organiziral pohod na Slovensko primorje. Ko so ti nostalgiki velike Italije prisli do meje svojih teritorialnih voda, so vanje odvrgli nešteto steklenic, ki so vsebovale eno samo sporočilo: »Istra je italijanska.«

zaprav hočejo Italijani?« se sprašuje Zoran Thaler, predsednik odbora za zunanjo politiko v slovenskem parlamentu. Kajti Osimski sporazum (1975) in Rimski sporazum (1983) sta uradno uredila vprašanje odškodnine v višini 110 milijonov dolarjev, ki ga je jugoslovanska vlada že začela odplačevati. Ker pa je država razpadla, Rim meni, da ta sporazum ne velja več. »Nekdaj niso priznavali zasebne lastnine,« meni Antonio Martino, nekdanji minister za zunanje zadeve. »Zdaj, ko jo, pa jo morajo le se vrniti.«

V Evropi je Italija s svojimi

počno nekateri slovenski nacionalisti.« Zaenkrat se je latinski svet ohranil, prepoznaven po makaronih, kuhanih'al dente', in po'pasti', medtem ko severni Slovani delajo'cmoke'. Toda razpad Jugoslavije je prinesel tudi nove probleme za italijansko manjšino. »Problem vračanja premoženja, ki je legitimen, ne sme biti povezan z vprašljivostjo statusa nase skupnosti,« zatrjuje Battelli. Le dvajset kilometrov stran od tu, na Hrvaškem, pa so besede ostrejšje: »Resitev za večno vprašanje meja ima ime. Glasi se: avtonomija,« zagotavlja poslanec Dino Debeljuh. Njego-

la promet ljudi in blaga. A zaenkrat te zahteve ostajajo le pobožne želje na Hrvaškem, ki je prizadeta od vojne s Srbi in nezaupljiva do kakršnegakoli partikularizma v Primorju.

Tudi v Italiji so vse glasnejše zahteve, da je treba prenehati s temi problemi meja. Navsezadnje je bil Silvio Berlusconi prvi, ki je vlagal v Slovenijo. Tudi Giancarlo Fini se dobro zaveda, da mora nekoliko omiliti svoj besednjak, ki ga črpa iz neomussollinizma, če hoče se naprej ostati najbolj popularni italijanski politik. V Trstu pa župan Riccardo Illy - kavarnar in dedič ene od lokalnih

gateljem. Za Trst, ki bi ostal brez svojega zaledja, bi to pomenilo katastrofo.«

Po padcu berlinskega zidu je tako prvič prislo do resne krize med eno od držav članic EZ in eno od novih nestabilnih držav, ki so izšle iz komunističnega sveta. Resitev tega spora bi bila lahko solski zgled. Župan Trsta, mesta na meji, bistvo povzema z zelo preprostim vprašanjem: »Ali je spor, čeprav legitimen, zaradi nekaj nepremicnin vreden izbruha vojne za mejo?«

Jean-Michel Demetz,
L'Express (5. januar 1995)
Foto: Joze Suhadolnik

LJUDJE, ODNOSI, LETA

Čas sprememb

Za korenit zasuk v življenju je potrebna iskrenost do samega sebe

V vsakodnevnem življenju si premalokrat vzamemo čas za to, da bi posteno premislili, kaj delamo narobe oziroma kaj bi nam ga lahko olepsalo. Takšno samospraševanje nikakor ni lahka zadeva, saj na prvem mestu zahteva popolno iskrenost. Pa tudi če nam to uspe, je naslednja »faza« se tezza, saj pomeni konkretne poteze; seveda samo v primeru, če smo se zatrdno odločile, da bomo storile nekaj zase. Najbolj priročno bi bilo, če bi vprašanja razdelile na več skupin, po področjih - kaj nam gre najbolj na živce v službi, doma, v partnerski zvezi, pri prijateljih, v seksu...

V službi imas grozen občutek, ko ves, da nadrejeni, ki ga ne prenašaš, ne bo nikoli odsel. Enako je, ko ves, da za svoje delo nisi dovolj nagrajena, se bolj pa, ko ne zadostiš svojih ambicij in ciljev. Beg v bolezen, ko nisi bolna, je eden od znakov, ki opozarja na nezadovoljstvo. To lahko pripelje do tega, da delaš samo najnujnejše. Ko začneš sovražiti ponedeljkova jutra in začetek novega delovnega tedna, je skrajni čas, da nekaj ukreneš.

Doma so stvari zelo podobne. Spremembe so nujne, ko si priznas, da nisi srečna, da zivis s starši in misliš, da bi jih razočarala, če bi se odselila na svoje. Zato ni čudno, da za pot iz službe do doma porabis vedno več časa. Pa tudi če zivis s sestanovalko, si začel, da bi imela vsaj enkrat na teden svoj »tihi« večer, brez ne-nehnega prilagajanja in slabe volje.

Vse skupaj seveda terja tudi postene odgovore na vprašanja, ki zadevajo partnerja. Najslabše je,

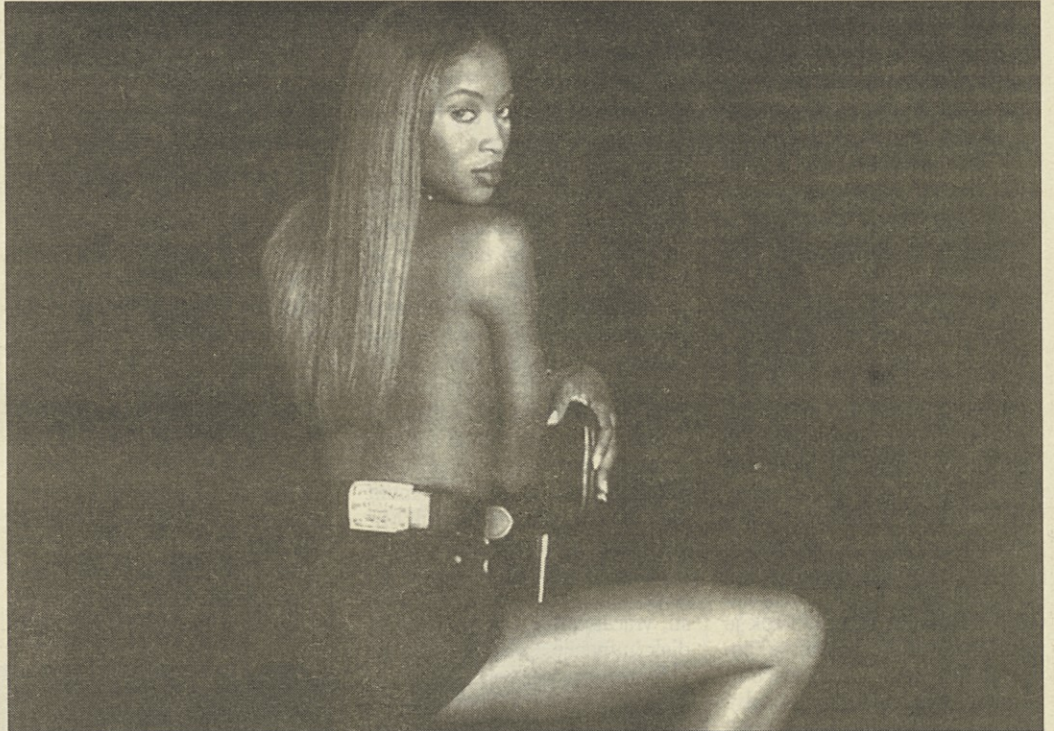
da se ti zdi dolgočasen, pa vseeno pristajaš na zvezo, ker je to menda se vedno bolje, kot biti sama. Dodaten minus je, da se najraje izognes seksu ali pa, če že mora biti, izključiš custva in zadevo »pretrpiš«. In če ga niti se nisi predstavila staršem in prijateljem, pa se na počitnice se ti ne gre znjim, je stvar dozorela za korenit obrat. Kaj ni res, da si z njim samo zato, ker si tako navajena ali ker se bojiš, da ne boš nikoli srečala nikogar več? O varianti, ces, »saj ga imam rada«, a v srcu veš, da ni »tisti pravi«, sploh ne gre izgubljati besed. Če k temu dodas se resnico, da je seks z njim v redu, ni pa ravno bistre glave, in obratno, je brihten, v postelji pa ne najboljši, začni razmišljati o nujnih spremembah.

Brskanje po lastni zunanosti je se bolj hudičev posel. Ves, da bi morala shujšati za recimo deset kilogramov. Obleke kupuješ vedno v isti trgovini. Nikoli si še nisi depilirala nog ali si privoščila manikiranja nohtov. Bojiš se ek-

sperimentirati z barvami, zato so vse tvoje obleke črne, rjave ali modre. Omaro imas nabasano z oblacili, a med njimi ni nič atraktivnega. Za službo imas kup oblek, nobene pa za posebne priložnosti. Zadnje leto si pozabila na telovadbo. Psihično se počutiš neprivlačno in pogosto »nese-ksi«. Ko ugotoviš, da se moški nič več ne zanimajo zate, bi to v glavi moraloo sprožiti alarm: sprememba je nujna!

Se kdaj vprašas, zakaj že dolgo časa nisi sklenila nobenih novih prijateljstev? Tudi socialno življenje je lahko vzrok za nezadovoljstvo, ki bi moralo spodbuditi pogum za spremembe. Že nekaj let hodiš v isti kraj na dopust ali ostajaš doma, ker nimaš nikogar, s katerim bi kam šla. Vnaprej veš, kjer boš za konec tedna, s kom, kaj bo kdo rekel ali naredil, kako bo... Sploh se ne spomniš, kdaj si se nazadnje nasmejala od srca. Na misel ti ne pride, da bi kupila nekaj norega ali da bi (bog ne daj!) povabila moškega ven.

Za spremembe je potrebna velika iskrenost do same sebe. Pomisli malo nazaj, ali si zadovoljna s tem, da se v vajinem seksu pravzaprav ne dogaja nič novega, da se zadeva vedno dogaja ponoči ali čez vikend, in se to vedno samo v spalnici, pa da sama že dolgo nisi spodbudila česa drugačnega. In kdaj sta si nazadnje privo-

Za spremembe je potrebna korajža in iskrenost do sebe

scila ostati ves dan v postelji?

Če se prerines skozi vsa ta vprašanja, potem res ni razloga, da ne bi začela vsaj razmišljati o spremembah. Volja in energija najbrž pri tem ne bi smeli biti problem. Saj gre konec koncev vendar zate, mar ne?

Ko in če o vsem tem razmisliš

posteno, si lahko zastaviš se nekaj vprašanj. Kaj bi si želela početi naslednji dve leti?

So tvoji cilji uresničljivi?

Narediš kaj konkretnega, da bi jih izpolnila - na primer: varčuješ za stanovanje, se učiš tujega jezika, ker bi rada šla v tujino?

Bi te starši in prijatelji podprli?

Se ti zdi, da bi bila bolj srečna, če bi uresnicila določen cilj, ali pa bi ti bilo vseeno, če ga ne bi?

Misliš, da se bodo tvoji cilji v naslednjem letu dni spremenili?

In končno: bi tvoji najbližji, prijatelji ali sodelavci raje videli,

da se ne bi spremenila? Če je tako, se vprašaj - zakaj. (KaN)

Po zdravila k živalim

Znanstveniki proučujejo nenavadno mehanizem bitij, med katere so vključene zabe, krastace, kače, muhe, pijavke in morski psi - zato, da bi odkrili nova zdravila. Kemične sestavine v njihovem tkivu utegnejo pozdraviti vrsto tegob, s katerimi se spopada človeštvo, vključno z visokim pritiskom, težko ozdravljivimi vnetji in celo rakom.

Zamisel o zatekanju k naravi, da bi v njej našli zdravila, ni nova. Cetrtina zdravil, ki jih predpisujejo na Zahodu, je izdelana na osnovi rastlinskih izvlečkov, in kar petino tridesetih najboljših zdravil po vsem svetu pridobijo iz gob. V zadnjem času pa raziskovalne mreže »mečejo« tudi na druga področja. Možnosti za pridobivanje zdravil v živalskem kraljestvu so neizmerne. Samo dvoživke proizvajajo v svojih kožnih zlezah »spostovanja vredno« količino različnih sestavin in nekatere kemične sestavine, ki jih imajo v svojem telesu zabe in krastace, lahko pomagajo pri vnetjih pljuč in pri zdravljenju kožnih bolezni. Posebno pozornost zdaj namenjajo nekaterim živalskim vrstam, ki imajo zelo okrnjen imunski sistem, a kljub temu preživijo v skrajno sovražnem okolju, v katerem mrgoli patogenih bakterij in gliv. Ključ njihove obrambe je brzkone v za-

pleteni vrsti molekul, ki jih imenujemo peptidi, ki posamezni živalski vrsti zagotavljajo učinkovit obrambni sistem zoper vsakovrstne mikrobo. S peptidi, ki so jih doslej osamili v tkivu afriške zabe, imenujejo pa jih magainini, so že opravili nekaj poskusov v ZDA pri Magainin Pharmaceuticals. Čeprav so bili izidni začetnih kliničnih poskusov zdravljenja otroške kožne bolezni impetiga neobetavni, ni zamisel o morebitni uporabi peptidov izgubila nič svoje privlačnosti za raziskovalce in farmacevtske družbe. Znanstveniki na tokijski univerzi se prav zdaj ukvarjajo z enim od peptidov, s tako imenovanim sapecinom, ki so ga odkrili v krvni plazmi oz. hemolimfi ličinke muhe. Sapecin naj bi bil izjemno učinkovit antibiotik, saj nemočne ličinke uspešno varuje pred milijardami bakterij, ki obdajajo njihovo naravno okolje - mrhovino. Če bi bili napor okronani z uspehom, bi pridobili novo zdravilo, ki bi se lahko uspešno spopadlo z vse bolj narasčajočim številom bakterij, ki so že odporne na antibiotike. Tudi morski psi imajo vgrajen sistem obrambe proti mikrobom, ki po vsej verjetnosti tiči v neobičajni steroidni sestavini, ki jo imenujejo skvalamin. Ta jih varuje pred infekcijami. Na nekaterih področjih,

ki so jih prizadele različne bolezni, so se že uveljavila zdravila, pridobljena iz živalskih tkiv. Vse bolj znana je nova vrsta zdravil za srce, tako imenovanih ACE inhibitorjev, ki so jih sprva pridobivali iz strupa brazilske jamske kače. Na temelju natančne analize tega strupa zdaj že proizvajajo sintetično inacico, ki jo lahko jemljemo oralno. Tudi drugi živalski strupi utegnejo razkriti svoje prednosti in zdravilne sestavine, meni profesor Jevgenij Grišin iz ruske akademije znanosti, saj napadajo okolje celičnega sistema. Predvsem pa je teh strupov neizmerno veliko število, tako da jih ima ena sama vrsta skorpipijona kar 20 različnih vrst. Pijavka je še ena od tistih živali, ki je že odigrala svojo vlogo v zgodovini zdravilstva in utegne postati znova zanimiva. Potem ko so jo stoletja uporabljali pri zdravljenju visokega pritiska ter za odstranjevanje »obolele krvi«, so znanstveniki odkrili, da njena slina vsebuje vrsto kemičnih sestavin, ki preprečujejo strjevanje krvi. Čiba-Geigy je že uspela razvozljati enega od genetskih kodov ene od sestavin v slini pijavke, hirudina, za katerega farmacevtski analitiki napovedujejo, da se bo na tgu znašel že prihodnje leto.

(Ben Hirschler, Reuter)

Kreposti javne - slabosti tajne

Mali oglasi dandanes povedo največje resnice o življenju. »Žensko poročno obleko ugodno prodam.« »Mati samohranilka potrebuje tri tisoč mark za leto dni. Pripravljena na intimna srečanja.« »Če niste prepričani v zvestobo vsega partnerja, nas pokličite.« »Pripravljen na tvegane naloge nudi svoje usluge.« »Čiscenje uma - cena 2000 sit.« »Astrološko društvo daje odgovore na konkretna vprašanja: Ali se bova z možem ločila? Ali sem noseča...« »Dve seksi mački vam uprizorita lezbo show, kateremu se po želji lahko priključite.« »Vase stirinozne ljubljence vodim na sprehod in kopam.« »Odpovedujem se sinu...«

Sodobna umetnost je vse bolj oddaljena od življenjske resnice, novonastajajoča filozofska dela pa so vse plitkejša. Njihovi žarometi osvetljujejo samo del življenjskega odra, tistega z manj dramskimi zapleti. In ko v topli postelji beremo neživljenjske dialoge literarnih junakov kakega uglednega člana PEN kluba, se pod strehami našega (in njegovega) mesta odigravajo krvave drame. Pri podoživljanju banalne lirske slike (terasa hotela Hilton, sinja morska gladina, na kroznikih polnjene prepelice, nad njimi od sonca ogoreli obrazi, globokoumna razprava o Armanijevi novi kolekciji in jutrisnjem safariju) bi si težko zamislili, da je prav v tem trenutku neka naša someščanka z drhtečo nogo odrinila stol pod seboj in se počasi nihajoč odpravila v edino zanesljivost. Medtem ko se poglobljamo v »veliko misel« alternativnega filozofa (»V vsakem človeku je Boga«), tu nekje v naši bližini nekdo zaripe s pijanimi očmi posiljuje enajstletno pastorko, obnemelo zaradi nemoci, paralizirano od groze.

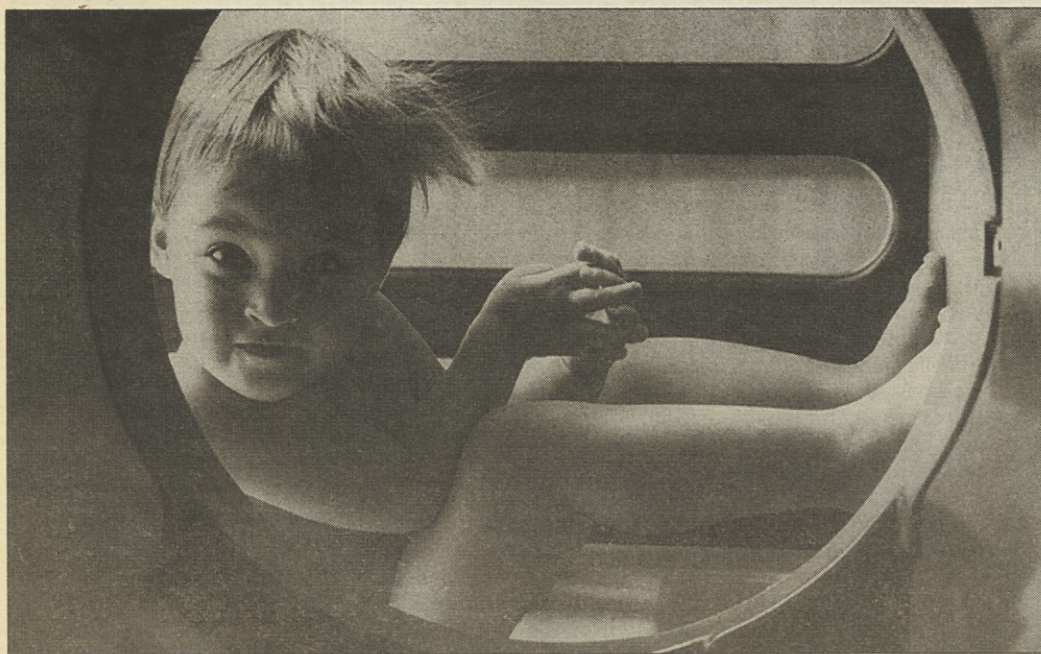
Ljudje, ki jih srečujemo po uradih in časopisnih redakcijah, v samopostrežnih trgovinah in na trgih, so na videz urejeni in spodobni. Vljudno nas pozdravljajo, zaskrbljeni so zaradi naravnih nesreč, pišejo humanistične članke, slavijo Boga. Pod svojo streho pa so ti ljudje živčni in izgubljeni, perverzni in željni krvi. Izmišljajo si ukane in zakonske prevare, sanjajo o slavi in moči. Na tem neosvetljenem delu odra se odigravajo življenjske kalvarije, rusijo se svetovi, tu se srečuje mračna brezizhodnost, tu se slisi glasba pekla. O tem dandanes pričajo samo Mali oglasi.

Vpijoc pogled zbegane matere, »cmok« v grlu na videz vesele deklice, krč na obrazu »uspešnega« moškega, zverinski pogled »dobronamernega« soseda redko srečamo v sodobni literaturi ali na slikarskih platnih. Najdemo jih v oglaših matere samohranilke, »očarljive seksi mačke, ki nežno poskrbi zate«, »pokornega suznja, ki hrepeni po bicu«, »urejenega poslovneza, ki išče dve studentki«. Če jih občutimo, bomo rekonstruirali boleca in travmatična otroštva, mladostno vznemelenost in izgubljene iluzije, novonastalo dezorientacijo in brezup.

Zakaj je tako in kaj bi lahko storili? Aristotel in Platon, Biblija in Marx, Shakespeare in Dostojevski, Cankar in Krljeza so o tem povedali veliko. Ko smo to od njih zahtevali, so nam pomagali pri iskanju izhoda iz labirinta življenjskega misterija. Danes so drugi smerokazi: »Če zelite med bolj premožne, pokličite agencijo...!« »Z dihalnimi vajami do popolnosti.«

Prisluhnite - slisali boste krič!

Anej Sam

Če pogledam v svet s take okrogle perspektive, so stvari videti zelo zanimive (Foto: MIG)

ZA NOVO

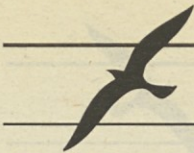
OTROCI JO POTREBUJEMO!

PRISPEVAJTE PO SVOJIH MOČEH!

Žiro račun: 50101-654-41037.

Hvala.

Objave o prispevkih preberite v reviji Otrok in družina.

LJUDJE,
ODNOSI,
LETA

Odgovornost zdravnika in zavoda pri medicinski napaki

Izsel je drugi del monografije Medicina in pravo, skupno delo znanstvenikov s področja prava in medicine. Knjigo, ki je plod tradicionalnih srečanj pravnikov in zdravnikov v Mariboru, sta skupno izdala Zdravniško društvo Maribor in Pravniško društvo Maribor. Uredila sta jo Vojko Flis in Viktor Planinsec, souredila pa Jelka Gorisek in Sime Ivanjko. Po prvi knjigi (izšla je pred dobrim letom dni), ki je obravnavala različna vprašanja, s katerimi se ubadajo omenjeni stroki, je druga knjiga že bolj specializirana. Obravnava predvsem vprašanje medicinske napake oziroma odgovornosti zdravnika in zavoda. V knjigi je zbranih dvanajst prispevkov. Jože Drinovec razpravlja o zdravniku in javni besedi, Anton Dolenc pa o poklicni odgovornosti zdravnika. Vojko Flis je avtor dveh prispevkov: Medicinska napaka ter Katalogizacija medicinskih napak. Ada Polajnar-Pavcnik je avtorica prispevka Od zdravniške napake do »informed consent«. Tudi Zlatko Dezman je prispeval dvoje člankov: Kriterij za presojanje poklicne odgovornosti pri kirurških posegih in O metodi tipizacije pojasnitvenega postopka v zdravstvu. Igor Strnad predstavlja pojasnilo dolžnost zdravnika v sodni praksi Republike Avstrije, Viktor Planinsec pa odškodninsko odgovornost zdravstvenega zavoda kor pravne osebe. Dvoje prispevkov govori o zavarovanju poklicne odgovornosti zdravnika - avtorja sta Sime Ivanjko in Matjaz Rode. Karel Zupancic pa je avtor zadnjega prispevka Varstvo življenja pred rojstvom in osebnostne pravice ženske, ki ga nosi. Jelka Gorisek je v uvodu med drugim zapisala: »Poklicna odgovornost ni nov pojem, zdravniki smo ji zavezani že od Hipokrata naprej. Kako je vsebinsko globoka, pa se dokazuje s tem, da je z manjšimi dopolnitvami prenesla številne družbene procese. Danes, na pragu tretjega tisočletja, je poklicna odgovornost zdravnika se bolj kot kdajkoli v luči javnosti in javne besede, vedno pogostejša pa je tudi predmet odškodninskih zahtevkov. Zdravnik je pri svojem delu etično, poklicno in kazenskopravno ter civilnopravno odgovoren.« Janko Struc

Svetovno srečanje otrok

Disney Magazines v sodelovanju z Unescom letos maja prireja drugo svetovno srečanje otrok v Disneylandu v Parizu. Tako kot na lanskem srečanju, na katerem so sodelovali otroci iz 14 držav, bo tudi tokrat univerzalni jezik umetnosti vodilo velikega risarskega tekmovanja v organizaciji lokalne Disneyeve revije. Letošnja novost pa je, da bodo otroci napisali Listino okolju, katere vsebina se bo ujemala z izbrano temo, in jo predstavili na uradni slovesnosti na Unescovem sedežu v Parizu. Pričakujejo okrog osemsto otrok iz 27 držav. Po Sloveniji prireja tekmovanja revija Miki Miska, ki vabi vse šolske razrede z učenci, starimi od osem do dvanajst let, k sodelovanju. Na svojih risbah, ki naj jih posljejo na naslov revije do sredine februarja, naj otroci izrazijo svojo zaskrbljenost in sanje glede okolja. (KaN)

(Ne) kadilci, pozor!

SKOTSKA - Ta mesec je začela na veh železnih progah na Skotskem veljati prepoved kajenja. Pristojni na železnici so bili namreč siti nenehnega pritoževanja nekadilcev. Kaditi se že do slej ni smelo v 350 vagonih, in to od leta 1989, zdaj pa bo prepoved veljala se za 250 vagonov. ANGLIJA - Letalski prevoznik British Airways je zaprosil ameriško vlado, da bi mu dovolila prepovedati kajenje v letalih, ki letijo v ali iz ZDA. Delta, tretja največja ameriška letalska kompanija, je s 1. januarjem prva prepovedala kajenje na svojih progah. ČESKA REPUBLIKA - Češka vlada je sprejela osnutek zakona o prepovedi oglaševanja tobaknih izdelkov v vseh medijih razen na radiu in televiziji. Tu bo reklamiranje dovoljeno samo ob določenem času, v revijah in na plakatih pa bo ob reklamah potrebno opozorilo o škodljivosti tobaka za zdravje. (Ash Bulletin)

Magična moč TV

TV je prodrla v naš vsakdan in lahko recemo, da je eden glavnih virov informacij in zabave za večino ljudi. Nanko se že zgodaj navežejo tudi otroci in raziskave v svetu kažejo, da otroci preživijo pred TV ekrani od dve do štiri ure dnevno. To pa ima nedvomno tudi vpliv na njihov način življenja in misljenja. Vedno več je zaskrbljenih staršev, ker njihovi otroci preveč časa presedijo pred televizorjem in jim tako zmanjkuje časa za druge dejavnosti. Cesto pa prekomerno sedenje na neustrezno oblikovanem stolu pripomore tudi k slabi drži, ki jo ima že skoro vsak drugi otrok. Kako torej ravnati, da bo otrok uporabil pravilno mero časa za gledanje televizije in kaksne programe naj gleda, smo povprašali Nataso Nikolic, socialno delavko.

Televizija otroke močno privlači, kot kaže, vsak dan bolj. Zakaj otroci tako radi obsedijo pred televizijskim zaslonom?

TV je že globoko posegla v življenjske navade odraslih in otrok. Ugotavljamo, da zavzema pomemben del otrokovega dne. Danes otroci radi gledajo TV oddaje, raje jih imajo kot knjige, glasbo, sport oziroma pogovore. Nekaterih je TV edina zabava in sprostitiv. Zaradi sodobnega načina življenja, hitrega tempa, zaposlenih staršev in splošnega pomanjkanja časa za nadzor in vzgojo otroka je televizija otroku velikokrat nadomestilo in tolažba za pomanjkanje ljubezni staršev, je »varuška« v odsotnosti staršev. Televizija je otroku vedno pri roki, tudi, ko ne ve, kaj bi počel. K njej se zateče v trenutkih žalosti ali zaskrbljenosti. To so pogosti razlogi za gledanje.

Cesto pripisujejo gledanju televizije negativne učinke, ki se zlasti kažejo v obnašanju, vendar moramo priznati, da daje otrokom tudi pozitivno osnovo.

TV ima svoje dobre in slabe lastnosti. Njena prednost je v tem, da prikazuje dogodke nazorno, z živo sliko in zvokom hkrati. Otroka popelje v svet, v oddaljene kraje, ob njej spoznava življenje v njih. Privlačna je tudi zaradi junakov, ki nastopajo v raz-

znih oddajah in filmih. Otroci se enači z njimi in pri igri in v vsakdanjem življenju posnema televizijske junake, včasih ponavlja cele prizore, ki jih je videl v TV oddaji. Otroci se pogosto tudi pogovarjajo o tem, kar so videli na TV. Televizija je otroku tudi učiteljica, ga izobražuje in uči, a kaj, ko otroci radi gledajo zabavne programe, saj imajo učenja dovolj že v soli. Poleg prednosti ima TV tudi pomanjkljivosti, saj ne more nadomestiti živega in neposrednega čustvenega stika med otrokom in starši. Posreduje tudi veliko nasilja, kot so posnetki z vojnih prizorišč, katastrofe, lakota, nasilje v kriminalnih itd., kar pri otroku vzbuja strah in spodbuja nasilno vedenje. Otroci sčasoma ta grozljivi svet sprejema kot nekaj običajnega, vsakdanjega, in tako izgublja občutek za pravo mero in resničnost. Poleg vsega tega pa pretirano gledanje TV pušča posledice na otrokovem zdravju. Zmanjkuje mu časa za druge aktivnosti in gibanja na prostem, lahko se pojavijo okvare hrbenice kot tudi vida.

To so lahko zelo resne okvare, na katere morajo biti starši pozorni in otroka usmerjati tudi v telesno aktivnost ter ga usmerjati pri izbiri programa.

Staršem ne bi smelo biti vseeno, katere oddaje otroci gledajo in koliko časa preživijo pred malimi ekrani. S primernim zgledom morajo otroku pokazati, kaj je prav in kaj ne, saj se otrok uči s posnemanjem našega vedenja in naših navad. Če starši veliko časa prebijejo pred TV zasloni, se teh razvad navzamejo tudi otroci. Skupaj z otrokom izberimo oddajo, ki jo bo gledal, jo občasno z njim tudi spremljajmo, da mu lahko sproti pojasnimo vse, česar ne bi razumel. Pokažimo otroku, da v prostem času lahko počne še marsikaj zabavnega in koristnega. Ponudimo mu primerno igro in igračo, knjigo, sporte aktivnosti, da si bo ob tem nabiral najrazličnejše izkušnje in življenjske vrednote, tako se bo lažje odrekel TV oddajam, ki mu niso v korist. Vzemimo si več časa za otroka, skupaj preživljamo prosti čas, da se otrok ne bo počutil samega, osamljenega in nesrečnega.

Silvija Mozetič

Rešitev emocionalnih problemov je v nas samih

Naše življenje se v največji meri zapleta zato, ker vzroke za svoje počutje pripisujemo le okolju

Ponavadi smo prepričani, da so vzroki za naše emocionalne probleme (bojazni, omahovanja, skrbi, sovrastvo...) izključno zunanjega izvora: v pomanjkanju pozitivnih, zelenih stvari oziroma v vsiljivi prisotnosti negativnih, nezazelenih. Ampak napetosti vendar doživljamo tudi tedaj, kadar je na zunaj vse v redu in prav - recimo zvečer, kadar ležemo k počitku in nas prav nič ne ogroža in vznemirja. In psihični problemi vendar tarejo tudi tiste, ki so dosegli vse, kar potrebujejo in želijo. Kako to?

Na to vprašanje je možen samo en realen odgovor: dejavnik, ki v največji meri določa kvaliteto našega vsakokratnega počutja, tiči v nas samih. Kjerkoli že smo, karkoli že počenjamo, kamorkoli se že umikamo in s čimerkoli se že obkrožamo, osnovne vzroke trenutnega počutja nosimo venomer s seboj, v sebi. Prav zato nam taktika približevanja k domnevno pozitivnim in oddaljevanja od domnevno negativnih stvari ne more kaj prida pomagati, kajti notranjih vzrokov naših težav z njo ne moremo ukiniti. Ne moremo jih pridušiti s prav nobeno navzven usmerjeno aktivnostjo, ne moremo se jim umakniti s prav nobenim potovanjem in od njih se ne moremo ograditi s prav nobenim zidom.

Notranji vzroki našega počutja izvirajo iz našega psihičnega ustroja, oblikovanega v zgodnjih izkustvih našega življenja, ki so bila v veliki meri negativna, mučna, protislovna, polna konfliktov, neuspehov, porazov, zgrešenih potez, razočaranj, pritiskov, strahu, kaznovanj, omejevanja svobodnega izražanja, in so zarisala v našo psiho močne

in trajne sledi. Zato je naša »odrasla« duševnost v glavnem kaotična, nemirna, ranljiva, občutljiva, polna protislovij, konfliktov, predsodkov in neprestano ponavljajočih se bolj ali manj neprijetnih emocij. V preteklosti zarisani sledovi se obujajo kot tok predstav, spominov, razlag,

Doživljajska dominantnost notranje povzročenih misli in emocij pa hkrati pomeni, da le-te določajo tudi naše reakcije. Na sicer nevtralen zunanji dražljaj se odzivamo tako, kot nam narekuje celota z njim zgolj sproženih in nadalje notranje povzročenih misli in emocij. Na

zamisli prihodnosti, predvidevanj, sumničenj, dvomov, bojazni, kot občutek manjvrednosti in odrinjenosti, skrbi, negotovosti in ogroženosti - skratka, kot notranje breme, po svoje nujno, a hkrati nepotrebno, odvečno.

Psihični ustroj nam povzroča večino emocij, ki jih trenutno doživljamo in obarva sleherni nase novo izkustvo. Od notranje povzročenih emocij najbolj izstopajo prav tiste, ki so najbolj neprijetne: napetosti, konflikti, bojazni... Res je, trenutni zunanji dražljaji nam prav tako povzročajo določene napetosti, vendar pa so te napetosti v primerjavi z notranjimi zelo majhne, že kar zanemarljive - objektivni dražljaji so zgolj začetni impulz, ki sproži v naši obstoječi psihični strukturi dolgo verigo dodatnih misli in emocij. In ce je ta notranji tok buren in kaotičen, je nase počutje slabo, napeto, mučno, konfužno.

zunanje izzive se zato velikokrat odzivamo neprimerno, zmedeno, agresivno, pretirano, nerealno. Pri vsem tem pa se povrh vsega dogaja se to, da pogostokrat sploh ne razlikujemo, kaj od celotnega doživljanja povzročajo zunanji dražljaji in kaj notranji vzroki, kajti celotno svoje počutje doživljamo kot nekaj, kar »pripada« objektivni situaciji, kot nekaj nelocljivega z njo, kot nekakšno njeno lastnost, celo bistvo. Zaradi takega »metanja v isti kos« tudi krivdo za svoja počutja (še zlasti ce je problematično) enostransko pripisujemo le zunanjim dražljajem (ki so pravzaprav največ povod zanj). In zato se v težnji po ublažitvi tako nastalih psihičnih napetosti (kot so na primer bojazen, zadrega, občutek manjvrednosti, ponizanje, prizadetost...) enostransko usmerjamo le k objektu (ga okrivimo, napademo, mu »vrnemo«, ga utišamo,

kaznujemo, mu moraliziramo, se branimo pred njim, se mu umaknemo, ga »popravimo« ali ga skušamo kakorkoli drugače prilagoditi), medtem ko notranji vzroki naših emocionalnih neviht ostajajo nedotaknjeni, nespremenjeni.

Nase življenje se v največji meri zapleta prav zaradi tega, ker vzroke za svoje počutje enostransko pripisujemo le okolju, v težnji po izboljšanju življenja se usmerjamo le navzven, k zgolj delnim vzrokom (povodom) naših težav, glavnino vzrokov za nizko kvaliteto počutja pa puščamo vnemar. Taktika približevanje-oddaljevanje bi bila upravičena le v primeru, ce bi prav vse naše psihične napetosti (pa tudi pozitivne emocije) povzročali zunanji dražljaji. A ker so le-ti v glavnem nevtralen impulz, ki v naši notranjosti napetosti zgolj sproži, pa za rešitev tako nastalih težav ne more zadostovati se tako intenzivno ukvarjanje z zunanji stvarmi. Nasprotno, na tak način se v nedogled vrtimo v začaranem krogu: bežimo od nevarnosti, ki jih dejansko ni, grabimo za stvarmi, ki dejansko niso nič vredne, in se zaganjamo k ciljem, ki jim dodajamo željeno vrednost sami. Na tak način lahko obstoječe napetosti kvečjemu zacasnó ublažimo, medtem ko se nereseni notranji konflikti zaostrejujejo, napetosti kopirajo, negativni efekti nasprotja med težnjo po boljsem in nezmogljivostjo njenega udejanjanja pa se nemalo krat potencirajo do kritične točke.

Rešitev naših emocionalnih problemov se potemtakem nahaja v nas samih, in sicer prav v tolikšni meri, kolikor se s približevanjem k enim ter z umikanjem od drugih zunanjih stvari nase življenje ne more več izboljševati. Ali drugače povedano, doslej navidez neresljive probleme lahko rešimo le tako, da se zazremo vase ter začnemo urejevati svoj kaotični psihični ustroj.

Bojan Rauter Kosic

Skalerasov kupon zaščitnikov otrok kadilcev

Vpisujemo se v veliko družino zaščitnikov otrok kadilcev.

Od danes dalje ne kadimo več v prisotnosti otrok, predvsem pa ne v lastnem stanovanju.

Priimek

Ime očeta podpis

Ime matere podpis

Ime otroka podpis

..... podpis

Ostali družinski člani: podpis

..... podpis

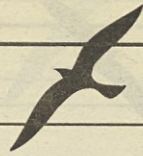
Naslov in telefonska številka:

Sekcija zaščitnikov otrok kadilcev Humanističnega društva ER iz Ljubljane.

Republika je član Skalerasovega kluba zaščitnikov otrok kadilcev.

Kupon pošljite na naslov: HUMANISTIČNO DRUŠTVO ER p.p. 78, 61101 Ljubljana

Postajamo očetje edinega naroda na svetu, kjer nihče ne kadi v prisotnosti otrok.

KRATKOČASJE ZA KRATKOHLAČNIKE

Miška je šla k čevljarju

Nekoč je bila miška, pa je zlezla skozi plot, pa si je trebusček pretrgala. Potem je šla k čevljarju in ga prosila, da bi ji trebusček zasil.

Čevljar je rekel:
»Daj mi masti!«
Potem je miška šla k svinji in ji rekla:

»Daj mi mast!«
Svinja pa je rekla:
»Daj mi koruzo!«
Potem je šla miška h koruzi in je rekla:

»Daj mi en storž!«
Koruzi pa je rekla:
»Moraš mi dati mleka, da bom rasla!«

Miška je šla h kravi in rekla: »Daj mi mleko!«

Krava pa je rekla:

»Daj mi krme!«

Miška je urno vzela koso in je šla kositi travo. Nato je dala kravi travo, krava ji je dala mleko, z mlekom je poskropila koruzo, koruzi ji je dala koruzni storž, storž je dala svinji, svinja ji je dala mast, z mastjo je tekla k čevljarju in čevljar ji je zasil trebusček.

Potem je miška se enkrat zlezla skozi plot in si je trebusček pretrgala...

(Slovenska pripovedka)

Gozdovi so zelo različni

Razlikujejo se zaradi podnebja

Na svetu je veliko gozdov. Poznamo tri glavne vrste gozdov: tropski deževni gozd, zmerni gozd in iglasti gozd. V vsaki vrsti gozda rastejo različna drevesa. Kakšne vrste dreves rastejo v kakšnem gozdu pa je odvisno predvsem od temperature in količine padavin.

Gozdovi v vročih krajih

Tropski deževni gozdovi prekrivajo obsežna območja v Južni Ameriki, Afriki in jugovzhodni Aziji, kjer je vroče in veliko dežuje. V teh gozdovih rastejo zelo raznolika dre-

vesa, v njih pa živi tudi več kot polovica živalskih vrst našega planeta. Drevesa so visoka in rastejo tesno skupaj. Zaradi tega je njihovo listje kot nekakšna streha ali baldahin. Pod njimi pa rastejo v medli svetlobi mlada drevesa, palme in grmovje. Nekatera se ovijajo okrog drugih in mnoga so zelo čudnih oblik. Tu na primer rastejo gumovci.

Za življenje na zemlji so ti gozdovi bistvenega pomena: drevesa v južnoamerikanskem deževnem gozdu proizvajajo četrtno vsega kisika na svetu.

Gozdovi v zmernih krajih

Zmerni gozdovi rastejo med tropskimi in polarnimi predeli, kjer se letni časi med seboj izrazito ločijo. Večina dreves v zmernih gozdovih jeseni izgubi listje. Med te spadata tudi hrast in bukev.

Gozdovi v mrzlih krajih

Iglasti gozdovi rastejo v hladnejših podnebnih severne Evrope, Rusije in Kanade. V predelih okrog severnega in južnega tečaja so zime dolge in mrzle. Večina dreves v tamkajšnjih gozdovih so borovci in smreke, ki imajo ostre, bodeče iglice.

Gozdovi so koristni za živali

Gozdovi so polni hrane za živali. Tam lahko živali najdejo celo vrsto oreškov, jagod in listov, ki jih lahko pojedjo, pa tudi najrazličnejših žuželk. Stevilne živali si najdejo bivališca na drevesih. Tam vzgajajo mladice in varno prespijo mrzlo zimo. V gozdu se živali lahko skrijejo pred sovražniki.

Zakaj je gozdov vse manj?

Danes živi na Zemlji veliko več ljudi kot pred nekaj sto leti. Da bi se lahko vsi prehranili, ljudje krčijo gozdove in na njihovem mestu širijo rodovitna polja. Drevesa pa sekajo tu-

Življenje v gozdovih nikoli ne zamre.

di za kurjavo, gradbeni les in za izdelavo papirja. Zaradi vsega tega je na svetu vsako leto manj gozdov.

Kaj lahko naredimo za ohranitev dreves?

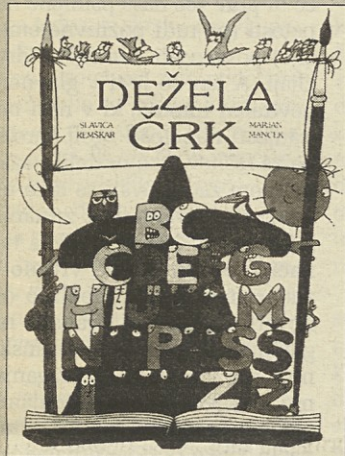
Drevesa nam dajejo kisik za dihanje, zato moramo zanje dobro skrbeti. Poglejmo si nekaj primerov, kako lahko ohranimo okolje prijetno za vsakogar in kako lahko zaščitimo drevesa.

Kadar greš na izlet ali na taborjenje, prinesi odpadke do-

mov; če si zakuril taborni ogenj, pazi, da ga tudi pogasiš; ne lomi vej z dreves; ne vrezuj svojega imena v lubje; in sploh ne poškoduj nobenega drevesa.

Ljudje po vsem svetu skrbijo za ohranitev dreves. V zameno za tista, ki so jih posekali, sadijo nova, v nekaterih predelih pa je sekanje sploh prepovedano. Ponekod skrbijo za zaščito dreves pred kislim dežjem in iščejo načine vnovične uporabe stvari, narejenih iz lesa.

(M.M.)

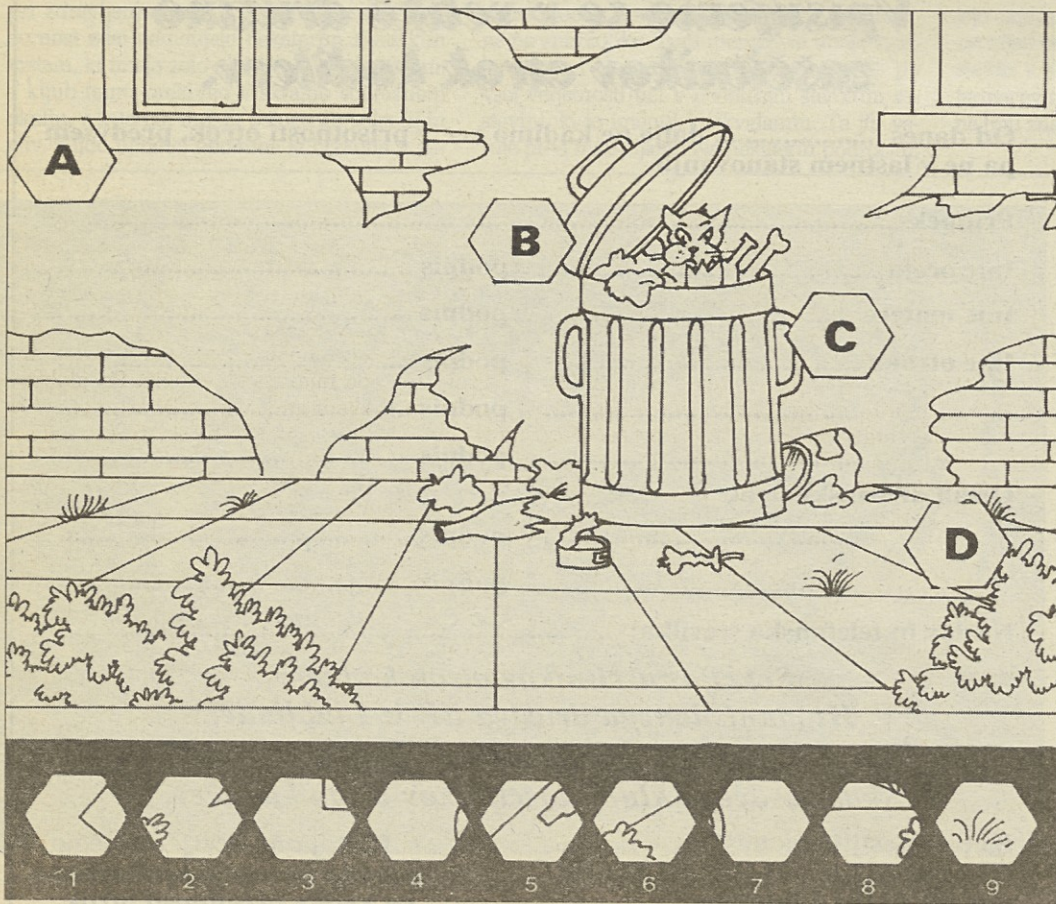

Poučno potovanje po deželi črk

Pri Zalozbi Mladinska knjiga je izšel učbenik za otroke, ki se sele učijo abecede. Učbenik je poln zanimivih zgodbic z ilustracijami, ki otroku pomagajo napisati manjkajoče črke v besedah. Vsaki črki je namenjena najmanj ena stran učbenika. Tako o črkah D in B govori zabavna DeBela pesmica, o prijateljih I in J zgodbica o dežniku in sončniku, kaj počne vrtnar V, pa lahko preberemo na sliki, ki smo si jo (pomajnsano) sposodili iz učbenika.

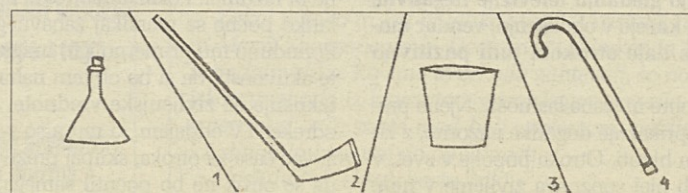
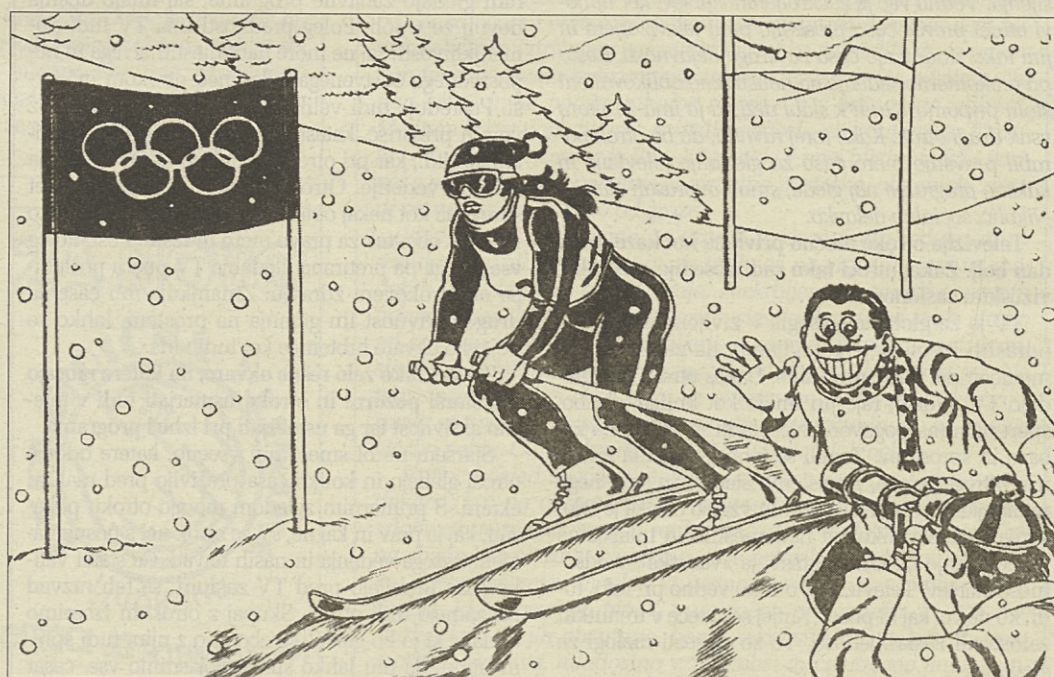

LUKNJE V SLIKI

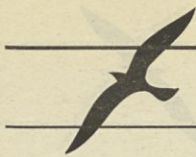

Ugotovi, katera polja je risar izrezal iz zgornje risbe

SKRITA PREDMETA

Na risbi poišči dva od štirih predmetov

ŽIVLJENJSKI JUBILEJ / GIUSTO KARIŽ BO ZADNJEGA JANUARJA PRAZNOVAL 60 LET

Človek, ki pooseblja boj za slovensko zemljo na Kolonkovcu

Kot odbornik Kmečke zveze in Kmetijske zadruga se je vneto boril proti razlastitvam

Ko se pojavi s svojo zajetno postavbo v prostorih Kmečke zveze, te takoj osvoji z vedrim pogledom, s prijaznim smehom in prav tako prijazno besedo. Nekakšen nalezljiv življenjski optimizem zaveje iz nje in se prenese na sogovornika, pa čeprav njegove življenjske izkušnje takega optimizma ne bi opravičevale, kot niti čas, ki ga živimo kot Slovenci na svojih tleh, zal vse manj svojih.

Beseda je o Giustu Karizu, dolgoletnem članu glavnega sveta Kmečke zveze in odbora Kmetijske zadruga, po izvoru kmetovalca, ki mu je razlastitvena hajka na rodnem Kolonkovcu pobrala velik del najboljše vrtnarske zemlje. Giusto bo namreč zadnjega dne tega meseca dočakal 60 let življenja, polnega dogodkov, ki so zaznamovali njegovo življenjsko pot.

Rodil se je 31. januarja 1935 v slovenski kmečki družini na Kolonkovcu v hiši, v kateri se vedno živi, in je po vojni obiskoval slovensko osnovno šolo in nato se nizjo slovensko strokovno šolo v Rojanu. Solanje je delil z delom na domači zemlji ob očetu, ki si je pogosto manjkajoci kruh služil se z zidarstvom.

Vojna leta so se takrat 9-letnemu fanticu dramatično zapisala v spomin, pa ne zato, ker je bil Kolonkovec ves čas tesno povezan z narodnoosvobodilnim gibanjem in je tudi neposredno pred vstajo aprila 1945 odigral pomembno vlogo, pač pa zaradi zavezniške letal-

ske bombe, ki je precej naključno padla prav v neposredno bližino njegovega doma. Pred nevarnostjo bomb se je z materjo zatekel v nekakšno napol podzemno zavetišče poleg vodnjaka. Na nesrečo je bomba padla prav na to zasilno zavetišče, ga porušila, povrhu pa ga je zalila se voda. Giusta in mater so se pravočasno resili iz vode in rusevin, za tri sode pa ni bilo več pomoči.

Po končanem solanju je tudi Giusto moral po očetovih stopinjah za dodatnim zaslužkom. Zaposlil se je kot delavec v tovarni Italcementi, kjer pa je doživel hudo nesrečo na delu, katere posledice nosi še danes in je tudi priznan delovni invalid. Toda zemlji, tisti vrojeni ljubezni do zemlje, se ni nikoli odpovedal. Potem so pršla prva osemdeseta leta in razlascevalni pohlep za ljudske gradnje je segel tudi po njegovi zemlji. Več kot polovico so mu je pobrali in bi mu se več, če se ne bi kolonkovski vrtnarji in s Kmečko zvezo uprli, z buldozerji in kmetijskimi vozili blokiral dohod do zemljišč in z največjo odločnostjo kljubovali tudi nastopu sil javnega reda. Giusto je bil med njimi, in kako ne bi, saj je slo za njegov obstoj in za obstoj marljivih kolonkovskih vrtnarjev; se več, slo je za od nekdanj slovensko zemljo.

V naslednji fazi je bil Giusto v prvi vrsti tistih, ki so si naprtli se breme težkih pogajanj z občinsko upravo in podjetji ter zadrugami, ki so gradili

ljudske hiše. Uspelo jim je za polovico zmanjšati prvotno predviden obseg razlastitev, tako da so kolonkovski kmetje-vrtnarji le ohranili se nekaj zemlje za preživetje.

Neprestani boj, pa tudi posledice invalidnosti so Giusta privedli do odločitve, da večji del ohranjene zemlje odda v najem, zase pa je ohranil le toliko, da lahko goji svoj vrtnarski hobi. Hotelo se mi je zapisati, da je sel v pokoj, pa bi bila to zalitev, kajti čeprav se zdaj ne ukvarja več toliko s samim kmetovanjem, se je pa zato se z dodatnimi močmi vključil v strukture nasih kmečkih stanovskih in strokovnih organizacij, predvsem Kmečke zveze in Kmetijske zadruga. Praktično ni pobude v korist kmetijstva in v obrambo slovenskega človeka na lastni zemlji, pri kateri se ne bi na en ali drug način angaziral. Naj pri tem samo omenim njegovo dragoceno pomoč v času volitev v kmečko bolniško blagajno, ali pa sodelovanje na tradicionalnih praznikih solate.

Pa to se ni vse. Ves zavzet za zemljo in kmetijstvo in željan vedeti čim več, pa tudi s svojim odprtim in lepim značajem, je znal splesti znanstva s strokovnimi službami v Sloveniji in celo stike z ljudmi in vodstvom biotehniške fakultete v Ljubljani, kjer je vedno prijazno sprejet gost, pa čeprav včasih tudi samo za kratek obisk in pozdrav.

Tak je naš Giusto Kariz, prijatelj vseh in z vsemi, vedno pripravljen

dati, kot se reče - eno roko prej za druge kot zase.

In da bi tak tudi ostal, mu želimo vsi, ki ga poznamo.

Jože Koren

Kmečka zveza in Kmetijska zadruga čestitata svojemu članu in odborniku Giustu Karizu k življenjskemu jubileju in mu želita se veliko zdravih in aktivnih let!

Čestitke Kmečke zveze prof. Prestamburgu

Ob njegovem imenovanju za kmetijskega podministra, je vodstvo Kmečke zveze poslalo tržaškemu univerzitetnemu profesorju Mariu Prestamburgu kot svojemu večletnemu sodelavcu in sogovorniku ter naklonjenemu in dobremu poznavalcu tržaške kmetijske stvarnosti naslednje sporočilo:

»Dragi Mario, z velikim zadovoljstvom smo sprejeli vest o pomembnem imenovanju v vladi. Z veseljem Ti izražamo svoje iskrene čestitke za zupanje in priznanje, ki sta Ti bili s tem izkazani in ki si ju prav gotovo zaslužil kot globok in pozoren poznavalec mednarodne kmetijske realnosti, realnosti v naši državi in se posebej v deželi Furlaniji-Juljski krajini.

V imenu vseh prijateljev kmetovalcev Kmečke zveze in v svojem imenu Ti z globokim spoštovanjem in vosečili za dobro delo potrjujemo svojo polno pripravljenost za sodelovanje.

Vosečilo so v imenu slovenske kmetijske strokovne organizacije podpisali Alojz Debelis, Mario Gregorič in Edi Bukavec.

NASVETI / STROKOVNA SLUŽBA KMEČKE ZVEZE

Gnojenju sadnega drevja velika pozornost

Za pravilno gnojenje je treba poznati lastnosti posameznih sadnih vrst in tudi tal, za to pa je neobhodna laboratorijska analiza tal

Zadnjič smo posredovali nekaj splošnih napotkov za gnojenje z rudninskimi gnojili. Danes bomo malo podrobneje pogledali, kako gnojimo sadno drevje, med katero sodi seveda tudi oljka, ki je na Tržaškem najbolj razširjena sadna sorta. Zato bodo ta navodila s pridom uporabili tudi številni gojilci te sredozemske kulture.

Uvodoma gre poudariti, da odgovoriti na vprašanje, kako gnojiti sadno drevje, ni enostavno. Sadno drevje je namreč večletna rastlina z globokim koreninskim sistemom, zato moramo predvsem vedeti, v kateri globini in obsegu se razprostirajo korenine sadnega drevja in kako hitro ter v kakšni obliki prodirajo posamezna gnojila v zemljo. Za prehrano sadnega drevja ne skrbijo debele osnovne korenine, ki izhajajo iz koreninskega vratu, temveč tanke lasaste ali kapilarne korenine, ki so večina v globini 20 do 40 centimetrov, predvsem na obodu drevesne krošnje oziroma malo zunaj nje.

Korenine absorbirajo hranila v obliki ionov, raztopljenih v vodi,

skozi celicne membrane koreninskih laskov, od koder potujejo s tokom rastlinskega soka v vse organe. Voda in v njej prisotni ioni sestavljajo talno raztopino, ki vsebuje hranila v majhni koncentraciji in večkrat ne more zadostiti potrebam sadnih rastlin. V tem primeru je potrebno gnojilo, da se ta koncentracija povisa in imajo tako rastline dovolj hranil. Poleg tega je potrebno, da vlada med hranili pravilno razmerje, da jih lahko rastlina uporablja v vsakem trenutku. Včasih se zgodi, da hranila rastlini niso vedno dosegljiva, ker jih je premalo ali pa preveč. Večkrat pa se tudi zgodi, da se zaradi pomanjkanja vode težko topijo. Vazno je torej, da je v zemlji ob zadostni količini vode tudi ustrezna količina gnojil ter pravilno razmerje med njimi. To pa dosežemo le s pravilnim gnojenjem, ki je mogoče samo, če poznamo potrebe posameznih sadnih vrst in lastnosti tal. Te lastnosti pa nam razkrije, kot smo že poudarili, le laboratorijska analiza, mimo katere torej ne more-

mo, če želimo razpolagati s potrebnimi podatki, na osnovi katerih lahko določimo pravilne gnojilne odmerke.

Odrasle strnjene nasade, v katerih se korenine razpredejo ze pod vso površino, gnojimo enakomerno po vsem sadovnjaku. Če imamo mlado sadno drevje ali drevje, ki raste posamično, gnojimo le drevesne kolobarje. Obseg kolobarjev je odvisen od starosti in je velik od 0, 5 do 2 metra. Pri mladnem sadnem drevju gnojimo celoten kolobar, medtem ko pri starejšem sadnem drevju, ki v bližini debela nima drobnih srkajocih korenin, gnojimo le pas pod krošnjo ali malo zunaj nje. Upoštevati pa moramo, da so posamezna gnojila v zemlji različno topna in zato prodirajo v globlje plasti zemlje z različno hitrostjo.

Dusična gnojila so lahko topna in hitro prodirajo v globino, kjer se kmalu izgubijo zaradi izpiranja. Zato dusičnih gnojil ni potrebno vnašati v globlje plasti zemlje, pač pa zadošča ze, da plitvo obdelamo pognojeno površino.

Fosforna gnojila in - čeprav v manjši meri - kalijeva so težko topna in izredno počasi prodirajo v tla. Zato jih spravimo kar najbolj globoko v zemljo.

V sadnih nasadih se bomo torej za težko topna gnojila poslužili globinskega gnojenja, za katero uporabljamo trda granulirana ali pa raje tekoča gnojila. Pri globinskem gnojenju gnojimo v brazde, jarke, luknje ali raztopljeno gnojilo vbrizgavamo v tla do globine 30 - 40 centimetrov z injektorji. Če se odločimo za gnojenje v brazde, moramo paziti, da ne zaorjemo pregloboko, ker lahko pri tem poškodujemo korenine.

S tekocimi gnojili je učinek gnojenja hitrejši in boljši. Tekoča gnojila delamo iz gnojil, ki se lahko topijo in ne dajejo usedlin. S kalijevimi gnojili pri tem nimamo težav, medtem ko se fosforna le težko topijo. Se najbolj topen in zato najbolj primeren je superfosfat. Pri uporabi tekocih gnojil moramo paziti na njihovo koncentracijo, ki ne sme presegati 10 odstotkov.

Mario Gregorič

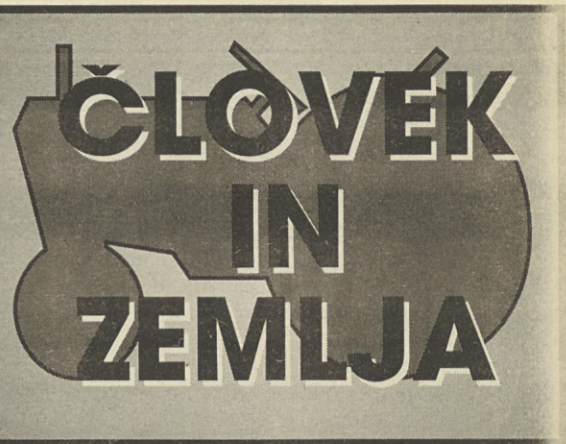
SOCIALNI KOTIČEK / INAC

Samostojni delavci diskriminirani pri predčasni upokojitvi

Spremni zakon finančnega manevra 1995 med drugim omejevalno urejuje možnost predčasne upokojitve za zavarovance pri skrbstvenem zavodu INPS. Ob zamrznitvi tovrstne upokojitve priznava pravico do takojšnje uveljavitve pokojnine odvisnim delavcem v zasebnem in javnem sektorju, ki so do 31. 12. 1993 dopolnili 35 let zavarovalne dobe.

Povsem neupravičeno in neutemeljeno pa ta pravica ni priznana samostojnim delavcem (kmetom, obrtnikom in trgovcem), ki so tako postali žrtve grobe diskriminacije, saj bi si kot enakopravni državljani zaslužili enak tretman kot namestenci. Zato so stanovske organizacije samostojnih delavcev napovedale ostro nasprotno

vanje temu ukrepu in bodo v primeru, če zakonodajalec ne bo sam popravil normativa in priznal pravico do predčasne upokojitve tudi kmetom, obrtnikom in trgovcem - ki so že leta 1993 imeli 35-letni staz (vključno seveda z morebitnimi obdobji odvisnega dela) - sprožili sodni postopek in se pritožili na ustavno sodišče. Nova vlada bo tako imela priložnost, da se izkaže in predlaga parlamentu, naj z novim zakonom odpravi to krivico. Če do tega ne bo prišlo, bo vprašanje verjetno rešeno v okviru splošne pokojninske reforme, vendar pa bi se postopek za priznanje te pravice prevec zavlekel in bi bili upravičenci dalj časa prikrajšani za možnost predčasne upokojitve. (B)

NOVICE

Prispevki za ukinjanje sadovnjakov

Dezelno odborništvo za kmetijstvo je sporočilo, da morajo tisti, ki želijo izkoristiti prispevke za delno ali popolno ukinitve sadnih nasadov, vložiti ustrezno prošnjo do 31. januarja letos. Prispevek je mogoče dobiti le pod pogojem, da znaša ukinjena (izruvana) površina vsaj en hektar v zaključenem obsegu, tudi če ga sestavljajo sosedne katastrske parcele. Drevesa ne smejo biti starejša od 20 let, njihovo število pa ne sme biti manjše od 400 na hektar. Prispevek oz. nagrada znaša 3.500 ekujev za hektar za delno izruvanje dreves in se poveča na 5.000 ekujev na hektar za ukinitve (izruvanje) vseh sadovnjakov podjetja.

Prispevki za setveno rotacijo

V torek, 31. januarja zapade tudi rok za vložitev prošenj v zvezi z azurniranjem deželnega kmetijskoživilskega programa za leto 1995, ki je potrebno za izvajanje pravilnika EU št. 2078 iz leta 1992. Ta rok velja za kmetovalce, ki morajo v letošnjem letu aplicirati tehniko setvene rotacije. Na osnovi azurniranja preverja AIMA vrsto kulture, ki jo je izbralo posamezno kmetijsko podjetje za letošnje leto in sele nato določi plačilo predvidenih prispevkov.

Prošnje morajo obvezno vložiti tisti kmetovalci, ki so se že vključili v program ukrepov A1 - B1 in B2, torej vsi tisti, ki so uvedli omejevanje uporabe fitofarmacevtskih in protiparazitskih sredstev ali so se odločili za biološko proizvodnjo.

Podrobnejše informacije in obrazce dobijo zainteresenti na pokrajinskih nadzornistvih za kmetijstvo.

Izvozni uspehi italijanskega vina

Pri lanskem celotnem prometu v vrednosti 170 milijard lir, kar je za 9 odstotkov več kot leta 1993, je operativni presežek v obračunu GIV (Italijanska skupnost za vino) znašal 7, 5 milijarde lir ali milijardo več kot leta 1993. Od tega prometa ga je na italijanski trg odpadlo 37, na tuje trge pa kar 63 odstotkov, pri čemer je notranji trg v primerjavi z letom 1993 nazadoval za 8 odstotkov. Prodor italijanskih vin na tuje potrujejo podatki, da je izvoz v 50 držav sveta dosegel vrednost 100 milijard lir, kar je 20 odstotkov več kot leto prej. Najmočnejši uvoznik italijanskih vin ostaja Nemčija s 34 milijardami (+13%), sledijo ji ZDA s 21 milijardami (+10%) in Velika Britanija (+50%), medtem ko velja za izrednega izvoz vin skupnosti GIV na Japonsko, ki se je v primerjavi z letom 1993 povečal za 75 odstotkov.

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

08.50	Živ zav, ponovitev
09.40	Sest ta pravih in novi moz, pon. 3/6 dela nemske nanizanke
10.05	Vrtljak, pon. 16/28 dela mehiske nadaljevanke
10.30	Domace obrti na slovenskem, 4. oddaja
11.00	25. tabor slovenskih pevskih zborov Sentvid pri Sticni, 2. oddaja
11.30	Obzorja duha
12.00	Biblija, pon. 3. oddaje: Literarne značilnosti Stare zaveze
12.30	Ljudje in zemlja
13.00	Porocila
13.05	Queen, ponovitev 5/6 dela ameriske nadaljevanke
13.50	Video strani
14.15	Gospa kmetica, nemski film
15.55	Majski cvetovi, 12/13 del angleske nanizanke
16.45	Podarim - doblin, ponovitev
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Po domače, ponovitev
18.50	Hugo, igrice
19.05	Risanka
19.19	Loto
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
19.50	Zrcalo tedna
20.10	Nedeljskih 60
21.10	Zgodbe iz Amerike: Od Indijancev do Boeinga, 3/4 del dokumentarne oddaje
21.45	Scepec sirnega sveta: Kari po svetu, 8/13 del angleske dokumentarne nadaljevanke
22.15	TV dnevnik 3, vreme, sport
22.35	Sova: H. de Balzac: Cloveska komedija: Stricek Pons, 5/7 del farncoske nanizanke

SLOVENIJA 2

07.50	Video strani
08.00	Euronews
10.00	R. Seligo: Volci cas ljubezni, posnetek gledališke predstave drame SNG Ljubljana
	Sova, ponovitev:
11.50	Severna obzorja, 21/33 del ameriske nanizanke
12.40	Ona + on, pon.
13.35	Video strani
	Sportna nedelja
14.05	Odperto prvenstvo Avstralije v tenisu, finale (M), posnetek iz Melbourne
16.35	Ljubljana: DP v rokometu (M): Slovan - Kodeljevo, prenos
18.00	Sp v alpskem smučanju v Sierra Nevadi in Alhambra, span-ski dokumentarni film
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
19.50	Zrcalo tedna
20.10	Beatlomanija, ameriški film
21.45	Biblija, 4. oddaja: Stvarjenje in clovekov padec
22.15	Sportni pregled
22.50	Video strani

KANAL A

09.00	Spot tedna
09.05	Crna puščica, risani film
10.00	Video igralnica, oddaja o računalniških igriceh
10.30	Male zivali, oddaja o hisnih ljubljenskih
10.50	Risanka
11.05	Splosna praksa, ponovitev 6. dela avstralske nanizanke
12.00	Epikurejske zgodbe, oddaja o slovenskih gostilnah
12.10	Helena, glasbena oddaja
12.55	Spot tedna
13.00	Video strani
17.25	Spot tedna
17.30	Do konca sveta, ponovitev filma
20.00	Vreme
20.05	Tropska vročica III, 12. del nanizanke
	Ukradel si mi srce
21.00	Kino, kino, kino, oddaja o filmu
22.00	Plinska svetilka , ameriska drama
	Igrajo: Charles Boyer, Ingrid Bergman, Joseph Cotten in drugi; režija: George Cukor
23.30	Vreme
23.35	Spot tedna
23.40	CMT
01.00	Video strani

MTV MMTV (62. kanal)

13.30	Video strani
14.00	MMTV shop, televizijska prodaja
15.00	Vesela nedelja, glasbeno razvedrilna oddaja
18.00	Avtodrom, oddaja o avto - moto sportu
19.00	Obvestila
19.05	Risanka
19.30	MMTV shop, televizijska prodaja
20.00	Slovenec leta '94, ponovitev
22.00	Art Of Dying , film
23.30	Mr. Kingstreets War, film
01.00	Deutsche Welle

RAI 1

6.00	Aktualno: Euronews
6.45	Dok.: Kvarkov svet - Potovanje po Severni Ameriki (P. Crawford)
7.30	Otroski variete Aspetta la banda!, risanke, 8.00 L'albero azzurro, 8.30 La banda dello Zecchino, vmes risanke
10.00	Zelena linija
10.55	Masa
11.55	Nabožna oddaja
12.15	Zelena linija
13.30	Dnevnik
14.00	Variete: Domenica in (vodita Mara Venier, Stefano Masciarelli), vmes (15.20, 16.20) sportni oddaji Cambio di campo in Solo per i finali)
18.00	Dnevnik
18.10	Sport: 90. minuta
18.40	Variete: Domenica in
19.50	Vreme, dnevnik in sport
20.40	Film: La famiglia Ricordi (biog., It. '93, r. M. Bolognini, i. L. Barbareschi, F. Barilli, A. Gassman, Kim Rossi Stuart, 4. del)
22.25	Sportna nedelja, vmes (23.25) dnevnik
0.05	Dnevnik in vreme
0.15	Aktualno: TGR Sredozemlje
0.45	Doc Music Club
1.15	Nad.: Il mulino del Po (zadnji del)

RAI 2

6.55	Variete: In famiglia, vmes (7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 9.30, 10.00) dnevnik TG2
10.05	Disneyeve risanke
10.40	Kviz: Che fine ha fatto Carmen Sandiego?
11.30	Nan.: Blossom
12.00	Variete: Fiorelo Show
13.00	Dnevnik in vreme
13.40	Film: Caccia al ladro (kom., ZDA '55, r. A. Hitchcock, i. C. Grant)
15.30	Komicni filmi S. Laurela in O. Hardyja
16.20	Domenica Disney, vmes (17.10) film herbie al rally di Montecarlo (kom., ZDA '77, i. D. Jones)
19.00	Nogomet A lige
19.35	Vreme in dnevnik
20.00	Sport: Domenica sprint
21.00	Film Perry Mason: Poker di streghe (krim., ZDA '93, i. R. Burr, B. Hale)
22.40	Aktualno: Uomini (vodi Antonella Boralevi)
23.20	Dnevnik in vreme
23.50	Protestantizem
0.20	Aktualno: Videosapere - Palzseschi v Rimu
1.20	Nan.: Soko 5113
2.05	Sanremo Compilation

RAI 3

6.45	Variete: Fuori orario
9.00	KOncert: I Solisti Veneti
9.45	Film: Adieu Bonaparte (zgod., Fr.-Egipt, '85)
11.35	Film: Insieme a Parigi (kom., '64, i. W. Holden)
14.00	Deželni dnevnik
14.15	Popoldanski dnevnik
14.25	Sport: Quelli che il calcio...
16.30	Sport: SP Juniores v ciklokrosu, 17.45 smucarski tek - Marcialonga
18.45	Sport: Domenica gol
18.50	Vreme, dnevnik, deželne vesti
19.50	Variete: BlobCartoon
20.30	Film: La storia di Qiu Ju (dram., Kit. '92)
22.30	Dnevnik in vreme
22.45	Variete: Il laureato (vodita Piero Chiambretti in Paolo Rossi)
24.00	Pregled tiska in vreme
0.20	Film v originalu: Madame de... (Fr. '53, r. M. Ophüls, i. D. Darrieux)
2.05	Jazz club: L. Patruno

RETE 4

7.45	Film: Nel giardino delle rose (dram., It. '90)
9.30	Teleprodaja: Affare fatto
10.00	Nedeljski koncert
11.00	Aktualno: C'eravamo tanto amati story
11.55	Dnevnik TG 4
12.00	Aktualno: Medicine a confronto
13.30	Dnevnik
14.00	Film: Animal House (kom., ZDA '78)
16.15	Film: Mezzogiorno e mezzo di fuoco (kom., ZDA '74, r. Mel Brooks)
18.10	Film: La vendetta della Pantera Rosa (kom., ZDA '78, i. P. Sellers), vmes (19.00) dnevnik
20.40	Film: Torna a settembre (kom., ZDA '61, i. R. Hudson, G. Lollobrigida)
22.40	Nan.: I casi di Rosie O'Neill
23.30	Dnevnik, 0.10 film

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Nabožna oddaja
9.45	Dok.: 5 celin, 10.30 La compagnia dei viaggiatori (vodi Licia Colò)
12.00	Risanka: Simpsonovi
12.30	Glasba: Superclassifica Show, vmes (13.00) dnevnik
13.30	Varieteja: Gommapiuma, 13.45 Buona domenica (vodijo G. Scotti, G. Carlucci, C. Pistarino)
18.15	Nan.: Nonno Felice
18.45	Variete: Buona domenica
20.00	Dnevnik TG 5
20.30	Variete: Fiorelo Show
22.30	Aktualno: Rotocalco, 23.00 Nonsolomoda, 23.30 Knjižne novosti
24.00	Dnevnik
0.15	Kulturni tednik: L'angelo
0.45	Sgarbi settimanali
1.15	Nan.: Missione impossibile - L' intrigo

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
10.25	Nanizanke
12.25	Odpri studio
13.00	Sport: Vodič nogometnega prvenstva
14.00	Odpri studio
14.30	TV film: Sceriffo di contea (western, ZDA '88)
16.30	Nan.: Paradise - La caravana (i. Lee Horsley)
17.30	Film: Su e giù per Wall Street (kom., ZDA '86, i. K. Bacon, J. Gertz)
19.30	Odpri studio, vreme
20.00	Variete: Benny Hill
20.45	Nan.: Highlander - Il ritorno di Amanda (i. A. Paul, Stan Kirsch)
22.30	Sportni odd.: Pressing (vodi R. Vianello), 23.45 Mai dire gol - Pillole
24.00	Italia 1 sport
1.05	Film: Vacanze d'estate (kom., It. '85, i. P. Pellegrino, Y. Porzio)

TELE 4

19.15	22.15, 0.10 Dogodki in odmevi
20.30	Nad.: Falcon Crest, 21.20 nan. Le spie

MONTECARLO

14.00	18.45, 20.25, 22.30 TG
12.15	Verde Fazzuoli
14.10	Film: Assassinio al Network (dram., '89)
23.00	Film: Rita, Sue e Bob in più (kom., '86)
0.45	Sport: Golagoal

Koper

16.00	Euronews
16.10	Muzej glasbe - potovanje v Benetke, 8. oddaja
	»Luigi Boccherini a ca Rezzonico«
17.00	Achtung Baby!, oddaja o kulturi, avtor: Robeto Ferrucci
17.30	»Il piacere degli occhi«, tedenska oddaja o filmu
18.00	Slovenski program
	Kam vodijo naše stezice - »osvobodilno gibanje na Trzaskem in Goriskem«
19.00	TV dnevnik
19.30	»Canale 27«, tedenski tv spored
20.00	Euronews
20.25	Zrebanje lota
20.30	Resnična zgodba dame s kamelijami, italijanski film, 2. del
	Igrajo: Isabelle Huppert, Gian Maria Volonte in drugi; režija: Mauro Bolognini
22.00	No Comment
22.15	Dnevnik
22.30	Svet danes
.....	Horoskop

Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
09.05	Zunanjepolitično poročilo
09.30	Katoliška masa
10.15	Zmaji prihajajo
11.00	Pogovor s tiskom
12.00	Tednik
13.00	Cas v sliki
13.10	Zlata dekleta
13.35	Asso, italijanska komedija, 1980
15.00	Palec Nilsa Karlssona
15.25	Hisa v Jeruzalemu
15.30	Otroski program
16.35	Parker Lewis
17.00	Mini cas v sliki
17.10	Melrose Place
18.00	Cas v sliki
18.05	Baywatch
19.00	Nas hrupni dom
19.30	Cas v sliki
19.48	Sport
20.15	Za vse case
21.00	Zgodbe iz vsakdanjega življenja
21.05	K 1
21.50	Cas v sliki/sport
22.05	Glas islama
22.10	John Ford, portret
23.35	Sadovi jeze , am. film, 1940
01.40	Toru Takemitsu
02.00	Video strani

Avstrija 2

04.00	Tenis: Australian Open, finale (M)
09.00	Poletje z mladim tujnom Selikom, 3., zadnji del
09.30	Beverly Hills 90210, pon. iz Visegrada
10.15	Izpit, angleska komedija
10.40	Pan - optikum
10.50	Dediscina v Oregonu, am. pustol. film, 1977
12.30	Pogledi od strani
13.00	Dober dan, Koroska
13.30	Slike iz Avstrije
14.30	Umetnost in kic
15.00	Sportno popoldne
16.10	Kraljica slonov
16.55	Klub za seniorje
17.40	Po sledeh Salome
18.25	Slika Avstrije
18.50	Kristjan v času
19.00	Avstrija danes
19.30	Zakladnica Avstrije
20.15	Moonraker , angl. - franc. triler, 1977
22.20	Policijski klic 110
23.50	Cas v sliki
23.55	Morilec z rožnim vencem, pon. filma

Hrvaška 1

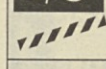
09.00	TV-koledar
09.10	Porocila
09.15	Zajckove zgodbe , risanka
09.40	Risanka
11.00	Porocila
11.05	Malavizija
13.00	Narodni obicaji
13.30	Mir in dobrot
14.00	Duhovni klic
14.05	Porocila
14.10	Plodovi zemlje
15.00	Razstava na tv: Zelimir Janes
15.15	Opera Box
15.45	Drazba, dokumentarna oddaja
16.15	Umetnine svetovnih muzejev
16.25	Svet zivali, 10. del dokumentarne serije
16.55	Porocila
17.15	Nori cesar , nemski film, 1955
	Igrajo: O. W. Fischer, Ruth Leuwerik, Marianne Koch, Klaus Kinski in drugi; režija: Helmut Käuter
18.50	Mojster Fantaz, risanka
19.15	TV fortuna
19.30	Dnevnik
20.00	Vreme
20.02	Sport
20.10	Sedma noc, zabavnoglasbena oddaja
21.55	Dr. Quinn, 2. del ameriske nanizanke
22.45	Slika na sliko
23.25	Sport
23.45	Porocila
23.50	Sanje brez meja

Hrvaška 2

14.05	Cro Pop Rock
14.50	Svet narave, 3/10 del dokumentarne serije
15.40	Kosarka: NBA pregled
16.15	Tenis: Australian Open, finale (M), posnetek
18.45	Hrvasko kosarkarsko prvenstvo - A liga: Zrinjevac - Cibona, prenos
20.20	Crno - belo v barvah: Elizabeth Taylor
	Ko sem poslednjic videl Pariz , ameriski film, 1954
	Igrajo: Elizabeth Taylor, Van Johnson in drugi
	Kmalu
	1963
	Spomini, 2. del
	Everly Brothers
	Iz arhiva HRT
	Leteci cirkus Montya Pythona
00.00	Video strani

Madžarska

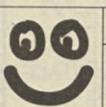
07.25	Risanka
07.55	Biblija
08.05	Racunalnistvo
08.30	Leporelo, nedeljski magazin
11.00	R. K. bogosluzje, prenos iz Visegrada
12.00	Zvon, video strani
12.05	Otroski program
13.05	Gospodicina, serija
15.05	Delta, znanstveni porocivalec
15.35	Reformatorski verski program
16.00	Disneyeve risanke
17.05	Kultura bivanja
17.35	Bremen
18.25	Kolo sreče
19.00	Teden, notranjepolitični pregled, vmes porocila
20.00	Deklamacija
20.10	Kumara, politična solata
20.35	Obala v plamenih, 1. del serije
22.20	Dnevi obleganja Budimpeste
22.25	Evropskih stinrajst
23.10	Vodnar

2/5	TV SLOVENIJA 2	20.10
	BEATLOMANIJA, ameriški film, 1978	
Scenarij: Robert Zemeckis, Bob Gale Režija: Robert Zemeckis Fotografija: Donald M. Morgan Igrajo: Nancy Allen, Bobby Diccico, Marc McClure, Eddie Deezen, Christian Sultner, Murray the «K» NEW YORK - 1964. Na svojo prvo turnejo v ZDA pripejo v Evropi slavni BEATLES. Na letališču jih dočaka ponorela množica mladih, ki jim nato sledi pred hotel, v katerem stanujejo. Čeprav je njihov glas že segel v Ameriko in povsem razburil duhove mnogih mladih, pa se jim vendarle nekateri upirajo. Raje imajo ameriško glasbo Joan Baez in Boba Dylana. V tej nenavadni euforiji se znajdejo tudi tri dekleta, ki so trdno odločena, da bodo Beatlese videle v živo, jih po možnosti tudi poslikale in intervjuvale. A mladostne sanje so le sanje. V množici se morajo preiriti prav tako kot drugi »vojskujoči se« navdušenci. Film je seveda komedija, v kateri dekleta, ki se jim sicer vsaki po svoje sanje uresničuje, doživijo ob svojih domislicah, kako priti do Beatlesov, kup peripetij v hotelu, kjer slavne fante seveda stražijo. Tako se dekleta, čeprav odločna, znajdejo v marsikateri zagati, pa vendar ne odnehajo. Film, katerega zgodba je seveda izmišljena, je oplemeniten z dokumentarnim gradivom o prihodu Beatlesov v ZDA in predvsem s številnimi starimi skladbami, ki so vzdignile na noge ves svet.		

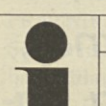
	TV SLOVENIJA 2	21.45
	BIBLIJA, Stvarjenje in človekov padec	
Po treh oddajah, ki so pomenile nekakšen splošen uvod v razumevanje Svetega pisma, prehajamo tokrat k posameznim knjigam. Dr. Marijan Peklaj, profesor na Teološki fakulteti v Ljubljani govori o prvi Mojzsovi knjigi ali Genezi, kakor jo popularno imenujemo. Kritično razčlenjuje vire za opis stvarjenja in podaja teološke temelje za krščansko verovanje o Bogu-Stvarniku in usodnih odločitvah prvih ljudi.		

	TV SLOVENIJA 1	20.10
	NEDELJSKIH 60, razvedrilna oddaja	
Za lepo nagrado, ki čaka najboljšega avtorja domače video smešnice, se bosta tokrat spoprijela posnetka z dvema simpatičnima štirinožcema v glavnih vlogah. Pes, ki je tudi pevec in pes, ki se je po svoje lotil petelina. Uresničeno skrito željo bo prispevala madžarska televizija z mladeničem, ki si je želel odnesti šopek k svoji babici. Toda po kakšni poti in s kakšnim spremstvom! Košarkar Dušan Hauptman bo s soprogo ugibal, kaj je o sebi in družini pripovedovala sedemletna hčerka, z glasbo pa bodo razveseljevali ansambel Napoleon, Vita Mavrič, Heidi...		

	TV SLOVENIJA 1	21.45
	ŠČEPEC ŠIRNEGA SVETA, Kari po svetu	
Kdo bi vedel, ali si je vinska trta izposodila ime od indonezijskega sadeža ali so tega poimenovali po zlahtnem grozdju. Res pa je, da je vse, kar se imenuje muškat, sladkobelega okusa, da slastno vonja in je drago in dragoceno. Oddaja pripoveduje o eni rastlini, ki rodi dve muškatni začimbi.		

	TV SLOVENIJA 1	17.10
	PO DOMAČE, razvedrilna oddaja	
Boris Frank je prava legenda med pionirji naše narodnozabavne glasbe. Voditelj Jože Galič bo kramljal z njim, nato pa še z obetavnim ansamblom Mladi prijatelj iz Pesnice. V posebnih prispevkih bomo spoznali starinarja Franca Avbrehta in pevce z Ljubnega, ki v zimskem času ob pečju radi pripravijo kakšno družabno igro. Humoristi Danijel Barle, Slavko Podboj (Modra kronika) in Franc Pestotnik - Podokničar pa se bodo tokrat oglašili iz gostilne.		

	TV SLOVENIJA 1	10.30
	DOMAČE OBRTI NA SLOVENSKEM, Lončarji	
Videli bomo tiste lončarje, ki delajo okrasne izdelke - najprej Bojca in Nosana z ribniškega konca s slovečimi in priljubljenimi lončenimi igračami in piščalmi, potem Hašaja iz Kuzme s prelepo, pisano okrašeno belo lončevino in na koncu Bojnečeve iz Filovcev z znamenito prekmursko črno lončevino, ki jo žgejo v enako znamenitih, za prekmursko lončarstvo značilnih, svojvrstnih - zelo slikovitih - pečeh.		

	ORF	13.00
	DOBER DAN KOROŠKA informativna oddaja	
Sožitje dljakov in dljakinj s Koroškega in iz Slovenije je tema igranega filma »Karavanke«. Po odpravljenih mejah se bo bolj kot kdajkoli pokazala razlika med takolimenovanimi zamejskimi in matičnimi Slovenci in Slovenkami. »Film mladje Koroške dljaške zveze se je problema lotil iz dljaki Zvezne dvojjezične trgovske akademije v Celovcu. V glavnih vlogah: Nataša Žigon in Tamara Ojdaric.		

TV SLOVENIJA 1/ NOCOJ OB 21.10

Od Indijancev do boeinga

Zgodbe iz Amerike

Eden od simbolov Divjega zahoda je Dolina smrti. Z njo zacenjamo tretjo oddajo Zgodbe iz Amerike - od Indijancev do Boeinga. Mesto Ballarat je nastalo konec prejšnjega stoletja, ko je skupina naseljencev, ki se je izgubila v Dolini smrti, tam našla zlato in srebro. Danes ima Ballarat župana in pokopališče, na katerem strasijo duhovi.

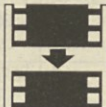
Manj sijoc od zlata je Borax. V rudnikih so delali predvsem Kitajci, belci pa so bili bolj znani kot vodici mul. Kar stiri deset trmastihi zivali so vpregli v vozove z Boraxom, ki so bili namenjeni prek puscav in težko prehodnih gor do 270 kilometrov oddalje-

ne železniške postaje. Ljudje, ki so živeli v divji in neukročeni pokrajini, v katero so prisli prek oceana in nato se čez celoten kontinent, so morali biti vztrajni, trmasti in tudi cudaski. Eden od cudakov, ki je bil že za časa življenja legenda, je Scotti iz Doline smrti. Laznivec, goljuf, domnevni lastnik rudnikov zlata in pripovedovalec cudovitih zgodb je za sabo pustil pravi grad. Nenavadnost zgodbe o Scottiju potrjuje že to, da Scottijev grad, ki je vpisan v vse turistične vodice ali na obcestne table, sploh ni bil Scottijev.

Seveda pa divji zahod niso le puscave. Zvezdan Martić je s

snemalcem Vladom Draskovicem obiskal tudi zelen narodni park Yosemite. V narodnem parku, ki je dobil ime po sekvojah, sta posnela največje živo bitje na svetu. Več tisoč ton težka drevesa so tako velika, da so skozi eno celo izsekali tunel, skozi katerega lahko vozijo avtomobili.

Potovanje iz kalifornijskih puscav bomo končali na vlažnem severozahodu v državi Washington. Na otoku blizu Seattla smo obiskali Indijance, ki skušajo ohraniti izročilo njihovih prednikov s plesom v vetru. Spoznali bomo njihov pogled na religijo oz. duhovnost, kot sami pravijo.

	TV SLOVENIJA 1	22.35
	STRIČEK PONS, Človeška komedija	
Francoska barvna nani-zanka po Honoreju de Balzacu Scenarij: Jean-Louis Bory Režija: Guy Jorre Igrajo: Henri Virlojeux, Dominique Aavray, Francois Vibrot, Etienne Bierry, Francois Darbon Striček Pons je še en lik iz zakladnice portretov Balzacove ČLOVEŠKE KOMEDIJE. Tako kot večina glavnih junakov, je tudi on tragični lik, ki mu osoda ne prizanaša. Častljiv gospod je dirgent orkestra in znan v svoji pariski četrti. Ker je samec, je vabljen na večerje v družinsko okolje, k sestrični in nečakinji. Zaveda se, da niso nad temi vabili posebno navdušeni, toda nekega večera ga dokončno užalijo. Odloči se, da bo prekinil s to tradicijo, a je nenavaden prizadet. Pons, ki ljubezen nadomešča z dobrimi večerjami, zbiranjem tobачnic in miniaturo, se nena-		

doma počuti, kot da bi bil zdaj, na stara leta, vsem na svetu odveč, še posebej ker sorodniki menijo, da ni bogat. Odloči se, da bo zaživel po svoje. Odkloni opravilo družine in začne večerjati na pariških ulicah sredi rajanj. Življenje pa se zasluče po svoje. Seveda tudi ta epizoda ČLOVEŠKE KOMEDIJE kaže prizore pariškega življenja v devetnajstem stoletju in obenem kritizira navade in miselnost malomeščanske družbe.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

08.00 Rock Weekend; 11.00 The Big Picture; 11.30 European Top 20; 13.30 First Look; 14.00 Sport; 14.30 Real World 3 Weekend; 18.00 Real World 3; 18.30 Us Top 20; 20.30 The Brothers Grunt; 23.00 Beavis & Butthead, pon.

SKY ONE

14.30 Here's Boomer; 15.00 Entertainment This Week; 16.00 Star Trek: The Next Generation; 17.00 Coca Cola Hit Mix; 18.00 Rokoborba; 19.00 Simpsonovi; 20.00 Beverly Hills, 90210; 21.00 Melrose Place; 22.00 Star trek, The Next Generation; 23.00 No Limit

PRO 7

07.05Risanka; 12.25 Primer za profesorja Chasica; 13.25 Ben Cropp, avstralski dokumentarni film; 14.20 Emmeran; 14.30 Orka - ubijalski kit, am. pustolovski film; 16.10 Godzilla, japonski zffilm; 17.45 The Goonies, am. pustol. film; 20.15 Superman, am. serija; 21.20 Iskalci izgubljenega zaklada, ameriški pustolovski film; 23.30 Otroci jeze, am. grozljivka

PREMIERE

14.30 Hokej, nemška liga; 17.30 Premiere; 17.45 Nespodobno povabilo, ameriški ljubezenski film, 1993; 20.00 Premiere, napoved programa; 20.15 Hudičev odvetnik, ameriški psihološki triler; 22.10 Easy Rider, ameriški kulturni film, 1968

SAT 1

06.15 Otroški program; 08.00 Komisar Rex, pon.; 08.55 Smešno dekle, am. glasbeni film; 11.05 Bravados, ameriški vestern, 1958; 12.40 Česnje s sosedovega vrta, nemški domovinski film; 16.30 Princeza Fantaghiro, 5/6 del it. fantazijskega filma; 19.00 Poročila; 19.20 Peter Ustinov predstavlja Terro Magico; 20.15 A. S.; 21.15 A. S. serija; 21.15 Chicago Hope

EUROSPORT

08.30 Tenis; 11.00 Boks; 12.00 Tenis; 15.00 Ciklo Cross, prenos EP iz Eschenbacha; 16.30 Golf; 18.30 Nordijsko smučanje, prenos iz Lahtija; 19.30 Smučarski skoki, prenos iz Lahtija; 20.30 Bi-athlon; 21.00 Atletika, posnetek iz Grenobla; 22.00 Tenis, posnetek iz Melbournea

RTL

05.50 Za otroke; 11.25 Nazaj v preteklost; 12.20 Tropska vročica, 13.20 Pacifiška flota; 14.15 Teniški čudež; 14.45 Nogomet; 16.55 Renegade, it. komedija; 19.10 Westerdelch, 1. del nemške družinske serije; 20.15 72 ur v ognjenem peklju, ameriški film katastrofe; 22.50 Prime Time

RTL 2

05.35 - 15.35 Ponovitev; 15.35 California Highschool; 16.05 Nasmehnite se, prosim; 17.05 Times Square, am. mladinski film; 20.00 Poročila; 20.15 Zdravnica dr. Quinn; 21.15 Cobra; 22.10 Zgrešen strel, ameriška komedija

SKY MOVIES

15.00 Elvis And The Colonel, am. drama.; 17.00 Thunderball; 19.10 Morons From Outer Space; 21.00 City Of Joy; 23.15 Under Siege; 01.30 Braindead

MOVIE CHANNEL

13.00 Three Warriors; 15.00 The Flood; 17.00 This Can't Be Love; 19.00 Ladybugs; 21.00 The Vanishing; 23.00 Kuffs

FILMNET +

14.30 The Horsemasters; 16.00 Guitar Legends; 20.00 Como Agua Para Chocolate; 22.00 Witchoyboard 2 - The Devils Doomwoy

SUPER CHANNEL

05.30 Novice; Gospodarstvo; Počitniški cilji; Super Shop; Ushuaia; 15.00 Srečanje s tiskom; 16.00 McLaughlinova skupina; 16.30 Davos Special; 17.00 Golf; 18.00 Konjeništvu; 19.30 S prvim razredom okoli sveta; 20.00 Moda; 21.30 Govorimo o jazzu

CNN

06.00-23.00 World News; 09.30 Science And Technology; 10.30 Style; 14.30 Earth Matters; 15.00 Lary King Weekend; 16.30 Future Watch; 17.00 World Report; 17.30 This Week In NBA; 19.30 Diplomatic Licence; 20.30 Global Wiew; 23.00 CNN Late Edition; 00.00 The World Today; 01.30 Managing; 03.00 CNN Presents

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 13.00, 17.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Duhovna misel; 7.50 Blovreme; 8.05 Veseli tobogan; 9.05 Sledi časa; 10.05 Kviz: Quo vadis; 11.05 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 12.05 Na današnji dan; 13.25 Za naše kmetovalce; 14.15 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Naš gost; 18.00 Nedeljska reportaža; 18.30 Zborovska glasba; 19.45 Lahko noč, otroci; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 22.40 Za prijeten konec dneva; 23.05 Literarni nokturno.

Slovenija 2

5.00, 6.00, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 7.25 Zvezdni pregled; 8.40 Kulturne prireditve; 9.35 Popevki tedna; 9.45 Stergo ergo; 10.00 Uganka; 10.40 Gost; 11.35 Obvestila; 13.00 - 19.00 Športno popoldne, vmes aktualne informacije in glasba; 15.10 Dogodki in odmevi; 19.30 Top albumov; 21.00-23.00 Drugi val, vmes Zrcalo dneva, vreme, promet.

Slovenija 3

8.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.05 Na poljani jutro; 8.30 Preludij; 9.00 Maša; 10.05 Glasbena matineja; 11.05 Prenos iz slov. filharmonije, 13.05 APZ Tone Tomšič; 14.05 Humoreska; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 S prijatelji glasbe; 18.05 Spomini, pisma, potopisi; 20.00 Sedmi dan; 20.15 Umetnost ZDA; 22.30 Nove prevodne strani; 22.55 Voklano-instrum. glasba; 23.55 Lirični utrineki.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88,5 - 93,8 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz)
8.30, 10.30, 17.30 Poročila; 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Otvoritev, napoved, kalendar; 8.20 OKC obveščajo; 9.00 Za zdravje; 9.15 Od zrna do klasa; 9.30 Po domače; 10.10, 10.50, 11.10 Primorski kraji in ljudje; 11.30 Glasba po željah; 12.30 Primorski dnevnik; 14.00 Du jes - humoristična oddaja; 14.30 Nedelja na športnih igriščih; 19.00 Dnevnik-prenos RS; 19.30-23.15 večerni program Modrega vala RK.

Radio Koper

(italijanski program)

8.30, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Radijska igra; 9.00 Saltimbanchi; 9.30 Kulturna poročila; 9.45 Knjižne novice; 10.00 Film tedna, gledališče; 11.00 Narečna oddaja Su e zo per le contrade; 11.30 Aktualnosti; 12.00 Glasba po željah; 14.30 Športna nedelja; 17.32 Lestvica LP; 18.00 London Calling (1x mesečno Alpe Adria Magazine); 20.00 Prenos RMI.

R. Glas Ljubljane

6.15, 11.15, 12.15, 15.15, 17.15 Poročila; 7.00 Callmero in otroci; 9.30 Kam

danes v Ljubljani; 10.00 Horoskop; 12.00 Duhovna misel; 13.00 Reportaža; 14.00 Glasbena lestvica; 15.00 Vodeni program; 17.15 Hollywood; 18.00 Mi smo od tam doma; 19.00 American Top 40; 22.30 Jazz galerija; 1.00 Sat.

Radio Kranj

5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 11.00 Po domače na kranjskem radiu; 12.00 Mali oglasi; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 12.40 Kmetijska oddaja; 13.00 Dobrodošli med praznovanci; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.20 Hitro, daleč, visoko; 18.20 Kino kviz; 19.30 - 24.00 Večerni pr. - Lestvica Radla Kranj.

Radio Maribor

9.00, 10.00, 13.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 9.05 iz roda v rod; 9.30 Vstopite, prosim; 10.05 Marjanca; 11.00 Kmetijska oddaja; 11.25 Osmrtnice, obvestila; 11.35 Meh za smeh; 12.00 Mariborski feljton; 13.05 Zeleli ste; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Zeleli ste; 18.00 Šport in glasba; 20.00 Nedeljski klepet; 23.15 Nočni program.

Radio Študent

11.00 Pokloprodopotop; 12.00 Nisam ja odavde; 15.30 Moderna galerija - pogovor z Z. Badovinac; 17.00 Auschwitz; 18.00 Koncertne napovedi; 19.00 TB: American Music Club; 20.00 Odprta družba in njeni sovražniki (K. Popper); 21.00 Oldies Goldies Chart; 23.00 Koncert: Dr. Sikiru Ayinde Barister.

Radio Trst A

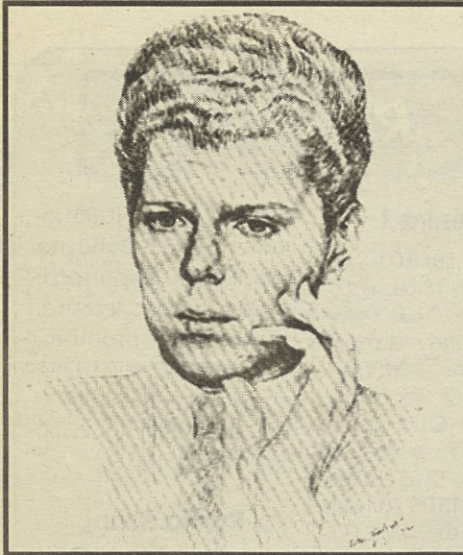
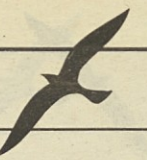
8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 14.00 Poročila; 8.20 Kalendar; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Maša iz cerkve v Rojano; 9.45 Pregled slovenskega tiska; 10.00 Mladinski oder; Miši v operni hiši (r. Aleš Jan); 10.45 Veselo po domače; 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.15 Orkestralna glasba; 11.30 Na-božna glasba; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Koroški obzornik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Dezelna kronika; 14.10 Mala scena; Po galeriji Herodotovih muz (A. Rebula, r. M. Prepeluh, 7. del); 14.35 Potpuri; 15.00 Krajevne stvarnosti; 15.30 Šport in glasba; 17.00 Krajevne stvarnosti; iz naših prireditvev, nato Potpuri; 19.20 Spored za naslednji dan.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Izmenično Jutranji val - Nedeljska matineja.

Radio Koroška

6.30-7.00 Dobro jutro na Koroškem - Duhovna misel (žpk. Valentin Gotthardt, Galicija); 18.10-18.30 Dogodki in odmevi.

	OTISČANEC, ZULJ (STAR.)	REKA V Z. ROMUNJI	VILI RESNIK POTOMEC SP. V.J. AMERIKI		ELEKTRICNA RIBA			OCESNA KOZ- NA GUBA KRAJ PRI ZADRU				IVAN VIDAV OREL V GERM. MIT.			BELA SUZNUJA V HAREMU	NIKEJ	NEKDANJI MALJUSKI POLITIK (MODIBO)	SODOBNI SL. DIRI- GENT (BLAZ)	
AM. FILMSKA NAGRADA (NASA PISAVA)					ANG. PARNIK, POTOPLJEN L. 1912 KOSITER						BREZ- NAGLASNA BESEDA								
PRITOK GA- RONE IN FR. DEPARTMA (IZ CRK NART)					ZRAKOPLOV, NAPOLNJEN Z ZRAKOM						NEKDANJI FR. POLITIK (EDUARD, 1884 - 1970)								
PREBIVALEC EVROPSKE OTOSKE DRZAVE					ČRTA, KI VEŽE KRAJE Z ENAKO MAGN. DEKLINACIJO					STVARNIK SVETA PRI STARIH EGIPČANIH	OKUSNA MORSKA RIBA 					IVAN NAPOTNIK OSKAR KOGOJ			
PRIPRAVA ZA SEDEJNE					AFRISKI VELETOK			SKOPLJEN BIK	IZUMRLI GLAVONO- ZEC	ANGLESKI IGRALEC (DAVID)	DVOJICA			JEZIKOVNA SKUPINA V V. AFRIKI ORANJE					
SKOTSKI OVČAR					PRODAJALEC ZLATA	ALPSKI SMUČAR (MATEJ)				TONE ROP ZALOŽBA OBZORJA		STROJNI KOLUT ZA ODMIKANJE DEL STATEV							
VRHUNSKI SPORTNIK			BENO ZUPANČIČ STARORIMSKI POZDRAV		PRIPRAVA ZA RAZPRSITEV SKROPIVA, MEGLJILNIK								IVO SVETINA IGRALKA NIELSEN				AM. PEVKA SUMMER	SUITA RIMSKEGA KORSAKOVA	
	PROTES- TANTSKI DUHOVNIK	KAVKASKA VAS KRAJ NAD AJDOVSCINO			KITAJSKO- JAPONSKA UTEZNA ENOTA	MESTO V SR. BOSNI LETNI GOZDNI POSEK				UNITED STATES MALHA			OBOK						
VRNITEV							NEON INDIJANSKI SOTOR			RASTLINSKA BODICA JEZERO NA FILIPINIH			AM IGRALKA STONE TOMO ČESEN						
NAPAD NA ZNANO OSEBNOST							IT. SLIKAR (1518 - 1594) MANJŠA KNJIGA									TRIMITRO- TOLJEN			
SONJA LOKAR			IGRA V TENISKEM NIZU	PREBIVALEC ANAMA FRSKA CRKA					OTOK Z OD- NOVE GVINE- JE (IZ CRK URA)			PRIVLACNOST, MIK TROPŠKA PAPIGA			REKA MED HRV. IN BIH DOLORES IBARRURI				
AZUJSKA VELIKA DIVJA MAČKA					ZNAČILEN PRIMEREK VRSTE		GLAVNO MESTO KENJE		BIVŠA SVED. POP SKUPINA KRAJ NAD VIPAVO				OROŽJE WILHELMA TELLA	POSTAVLJAC ZID. ODRA ASTROLOGI- NJA KURENT					
KIS					JANEZ ERZEN	MESTO NA J. NORVESKE (IZ CRK LIMA)	AM. PISEC («BABBITT») BLAZENOST V BUDIZMU											PREGLED IN JEZ. POPRAVA BESEDIL	
STAROIN- DUŠKI JU- NASKI EP							ANTON OCVIRK VELIKA MAC, KA, ČITA		JAZ. (LAT.)	MANEKENKA CAMPBELL DAN. SAHIST (BENT)					CENE LOGAR AM. SLIKAR (THOMAS)			POČELO TAOIZMA	
								EDVARD RAVNIKAR METULJ Z OCESCI		INDUSKO GOROVJE NA DEKANU GALJI		VERO- UČITELJ IVAN LENDL							
													RIJBE JAJČECE	PAST, NASTAVA HRVASKA IN NASA CRKA					
															STRIM. DR- ZAVNIK IND. PISEC (RAJA)				
		JORDANSKA LUKA IGOR BERGANT								SILICIJ DRAGO JANČAR		SEVERNOAM. JELEN ALJAZ PEGAN						ALENKA DOVŽAN	
	FINSKO JEZERO, ENARE								PLAČILNO SREDSTVO						DRAMA IVA BRESANA				
KELTSKI SREDNJE- VESKI PEVEC								JAN NERUDA			PAUL ANKA			TRAVNIŠKA ALI MOCVIR- SKA RAST- LINA					

Gesla prejšnje križanke

Charlie Chaplin, Moderni časi, Gospod Verdoux, 1 - Lov za zlatom, 2 - Veliki diktator, 3 - Mirna ulica, 4 - Kid.

Rešitev prejšnje križanke

Vodoravno: praporščak, regulativa, iva, Izolan, Si, nakere, trsek, cm, CIA, amater, oljenka, Stahanov, Omo, adoptant, para, Nuakšot, Dev, Anaa, Lie, Edda, No, arzen, analiziranje, ornat, Eva, Veliki diktator, IZ, osir, Er, Ajar, pračlovek, Na, Cal, alibi, Saarinen, oreh, IR, Edina, starina, sa-pa, nit, Aram, fiola, DT, TG, plaža, Erida, Mons, Rogla, krstilnik, Java, O'Neill, Sela, dromedar, Mir-na ulica, Ban, Ola, era, Ota, ne, Eberharter, Kid, Gospod Verdoux, Natta, NG, VM, Eton, Egon, Haiti, slava, Pareto, licitator, PN, žir, anatomija.

GLEDALIŠČA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/222-815
Danes, 29. januarja, ob 20. uri: B. Slade - OB LETU OSOREJ (SD).
V nedeljo, 5. februarja, ob 20. uri: Sinja Ozbolt - ZRCALJENJE, premiera. Predstava bo se v petek, 10. februarja, ob isti uri (DP).

SNG DRAMA, tel.: 061/221-511

V ponedeljek, 30. januarja, ob 19.30: D. Jovanović - UGANKA KORAJZE, za abonma dijaski 3 večerni in izven. Predstava bo se v četrtek, 2. februarja, ob isti uri, za abonma dijaski 4 večerni in izven in v petek, 3. februarja, ob isti uri, za izven.
V sredo, 1. februarja, ob 19.30: D. Zajc - GRMACE, za abonma dijaski 5 večerni in izven.
V soboto, 4. februarja, ob 20. uri: A. Nicolaj - BLA-GI POKOJNIKI, DRAGI MOZJE, za izven.

MALA DRAMA, tel.: 061/221-511

V ponedeljek, 30. januarja, ob 20. uri: A. Nicolaj - BLA-GI POKOJNIKI, DRAGI MOZJE. Razprodano!
V sredo, 1. februarja, ob 20. uri: A. Nicolaj - PRVA KLASA, za izven in konto.
V četrtek, 2. februarja, ob 20. uri: F. Boyer - ALI BOG LAJA? za izven.
V petek, 3. februarja, ob 20. uri: M. Jesih - LJUBITI, za izven.

OPERA, tel.: 061/331-950

V soboto, 4. februarja, ob 19. uri: P. I. Cajkovski - HRESTAC, zadnjič v sezoni za izven in konto.
V torek, 7. februarja, ob 11. uri: B. Adamič - SNE-GULJICA. Predstava bo se v sredo, 8. februarja, ob isti uri, zadnjič v sezoni.

MGL, tel.: 061/210-852

V ponedeljek, 30. januarja, ob 19.30: T. Bernhard - PRED UPOKOJITVIJO, predpremiera za abonma mladinski 2. Predstava bo se v torek, 31. januarja, ob 19.30, predpremiera za abonma red U in v sredo, 1. februarja, ob isti uri, predpremiera za abonma sredo.

SMG, tel.: 061/310-610

Danes, 29. januarja, ob 20. uri: D.Z.F. - LEPA VIDA.

LGL, tel.: 061/314-789

VELIKI ODER

Danes, 29. januarja, ob 11. uri: S. Makarović - ME-DENA PRAVLJICA, za izven.
V četrtek, 2. februarja, ob 17. uri: B. Stampe-Zmavc - CIRKUS CIGUMIGUS, za izven.
V soboto, 4. februarja, ob 11. in 17. uri: S. Makarović - SAPRAMISKA, za izven. Predstava bo se v nedeljo, 5. februarja, za izven.

CELJE

SLG CELJE, tel.: 063/25-332

DNEVI KOMEDIJE
od 3. do 26. februarja

V petek, 3. februarja, ob 19.30: J. Mortimer-B. Co-oke - KADAR MACKE NI DOMA. Gostovanje Prešernovega gledališča iz Kranja.
V soboto, 4. februarja, ob 19.30: W. Bauer - CHANGE. Gostovanje SNG Drama iz Ljubljane. Predstava bo se v nedeljo, 5. februarja, ob 17. uri, za izven.

ODERPODODROM

V nedeljo, 5. februarja, ob 20.30: Z. Hočevar - SMEJCI, za izven. Predstava bo se v sredo, 8. februarja, ob isti uri, premiera.

MARIBOR

DRAMA, tel.: 062/221-206

Danes, 29. januarja, ob 20. uri: LA DIVINA COM-MEDIA - PARADISO.

OPERA, tel.: 062/221-206

V ponedeljek, 30. januarja, ob 18. uri: G. Verdi - TRAVIATA. Razprodano!
V četrtek, 2. februarja, ob 19. uri: G. Verdi - RIGO-LETTA, za red beli in izven.
V soboto, 4. februarja, ob 19.30: J. Massenet - MA-NON, za red sobota 1 in izven.
V sredo, 8. februarja, ob 18. uri: L. Minkus - DON KIHOT, za red torek, tam in izven.

LGM, tel.: 062/26-748

Danes, 29. januarja, ob 11. uri: P. Polak - CON-CERTO GROSSO, za izven.

MEDVODE

KUD KOMANDANT STANE

ODER TREH HEROJEV, Zg. Pirnice 6

Danes, 29. januarja, ob 16. uri: J. Kranjc - DETE-KTIV MEGLA.

NOVA GORICA

PDG, tel.: 065/25-326

V soboto, 4. februarja, ob 10., 11.30 in 16. uri: B. Stampe-Zmavc - CIRKUS CIGUMIGUS, za abonma malega polzka in izven.

VELENJE

DOM KULTURE VELENJE

V soboto, 11. februarja, ob 10. in 16. uri: MOJCA POKRACULJA, za Piki abonma (4).

Danes, 29. januarja, bo ob 11. uri v
Slovenski filharmoniji v Ljubljani koncert
KOMORNGA ANSAMBLA SLOVENICUM
posvečen J. HaydnuRAZSTAVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, Prešernova 10

V torek, 7. februarja, bo ob 18. uri v Galeriji CD otvoritev razstave skulptur in risb DRAGA TRSARJA. Razstava bo na ogled do 20. marca.

V ponedeljek, 6. februarja, bo ob 19. uri v 1. predverju otvoritev razstave SLOVE-NIJA IN DUNAJ. Razstava bo na ogled do 5. marca.
Razstava fotografij DEJANA HABICHTA je na ogled do 12. februarja.

MODERNA GALERIJA, Slovenska 35

V Mali galeriji je do 12. februarja na ogled razstava svedskega umetnika ULFA ROL-LOFA.

V spodnjih prostorih Moderne galerije je do 2. februarja na ogled retrospektivna razstava FRANA KRASOVCA.

V zgornjih prostorih Moderne galerije je do 28. februarja na ogled retrospektivna razstava MAKSIMA SEDEJA.

Danes, 29. januarja, bo ob 11. uri organizirano javno vodstvo. Tokrat bo po razstavi vodil Marijan Trsar.

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5

Razstava madžarskih umetnikov Árpáda Szabadosa in Andrása Márkosa je na ogled do 4. februarja.

GALERIJA ARS, Cevljarska 2

Razstava skulptur IRENE BRUNEC je na ogled do 6. februarja.

GALERIJA AVLA NOVE LB,

Trg republike 2

Razstava risb, slik in skulptur VELJKA, KATARINE IN URSE TOMAN je na ogled do 7. februarja.

GALERIJA SKUC, Stari trg 21

Instalacija SAMO je na ogled do 3. februarja.

GALERIJA TIVOLI, Pod turnom 3

Danes, 29. januarja, bo ob 11. uri organizirano javno vodstvo po retrospektivni razstavi grafik ADRIANE MARAZEVE.

GALERIJA ZDSLJU, Komenskega 8

Pregledna razstava del DUSANA LIPOVCA je na ogled do 10. februarja.

BEGUNJE

GALERIJA AVSENIK

Razstava TROFEJE IZ NAMIBIJE je na ogled do 13. februarja.

IZOLA

GALERIJA INSULA, Smrekarjeva 20

Razstava slik MAJDE SKRINAR je na ogled do srede meseca februarja.

KOPER

GALERIJA MEDUZA, Cevljarska 34

Razstava del BOZIDARJA JAKCA - Risbe iz obdobja 1918-1966.

RAZSTAVNI SALON ROTOVŽ,

Trg Borisa Kraigherja 3

Razstava likovne skupine MI je na ogled do 11. februarja.

MURSKA SOBOTA

GALERIJA MURSKA SOBOTA

Razstava del nagajencev društvenih razstav DLUM 1993-1994 je na ogled do 12. februarja.

NOVO MESTO

DOLENJSKI MUZEJ

Razstava del DALIBORJA JELAVICA je na ogled do 8. februarja.

Retrospektivna razstava JAKOBA SAVIN-SKA je na ogled do 13. februarja.

PIRAN

MESTNA GALERIJA, Tartinijev trg 3

Razstava litografij MARCA CHAGALLA je na ogled do 20. februarja.

PTUJ

V razstaviscu na ptujskem gradu je do 21. februarja na ogled razstava prilagojena za slepe in slabovidne PROSIMO, DOTIKAJ-TE SE PREDMETOV.

TACEN

V torek, 31. januarja, bo ob 17. uri v dnevnem prostoru Srednje policijske sole otvoritev razstave risb predsolskih otrok iz vrtecev enote Rožnik.

VELENJE

KC IVANA NAPOTNIKA

Razstava slik TEREZIJE BASTELJ je na ogled do 21. februarja.

GLASBA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM,

tel.: 061/222-815

V soboto, 11. februarja, ob 19. uri: TURANDOT, premiera (GD).

Dirigent: Andrea Licata, Turandot: Sophia Larson, Kalaf: Alberto Cupido.

Prva ponovitev - premier-na zasedba - bo v ponedeljek, 13. februarja, ob isti uri.

SLOVENSKA

FILHARMONIJA,

tel.: 061/226-544

Danes, 29. januarja, ob 11. uri: nedeljska matineja posvečena J. Haydnu - KOMORNI ANSAMBEL SLOVENICUM. Solisti: NORINA RADOVAN, MICHAEL TURNOVSKY, ZORAN MITEV, CRTO-MIR SISKOVIC, MILOS MLEJNIK.

V nedeljo, 5. februarja, ob 19.30: koncert ELENE FILIPOVE (sopran). Program: Verdi, Puccini, Rossini.

KUD FRANCE

PRESEREN,

tel.: 061/332-288

V sredo, 8. februarja, ob 20. uri: koncert skupine BOYE (predskupina) BABY CAN DANCE.

MARIBOR

V četrtek, 9. februarja, STUK ob 20. uri: koncert skupine BOYE (predskupina) BABY CAN DANCE.

MURSKA SOBOTA

V torek, 7. februarja, Gimnazija ob 20. uri: koncert skupine BOYE (predskupina) BABY CAN DANCE.

FJK

TRST

Glasbena matica - Koncert-na abonmajška sezona 1994/95

V ponedeljek, 6. februarja, ob 20.30 koncert Ljubljanskega godalnega kvarteta.

Gledališče Verdi - Dvorana

Tripčevich

Opera in baletna sezona 1994-95

Danes, 29. t.m. t. m., ob 16. uri (red D) zadnja ponovitev Puccinijeve opere »La Bohème«.

Prodaja vstopnic in rezervacije pri blagajni dvorane Tripčevich (urnik: 9-12/16-19 - zaprto ob ponedeljkih).

Gledališče Rossetti

V ponedeljek, 21. februarja, ob 21. uri enkratni koncert Fiorelle Mannoia. Predstava izven abonmaja. Za abonente popust, izkaznice niso veljavne.

Trzasko koncertno društvo: Jutri, 30. t.m., ob 20.30 bosta nastopila E. Guglielmo in J. Violante Guglielmo.

Gledališče Miela

Trzaski jazzovski krozek

V torek, 7. marca, ob 20.45 nastop organista »Brother» Jack Mc Duff.

TRZIC

Občinsko gledališče

V torek, 31. t. m., ob 20.30 nastop pianista Enrica Pace.

KOROŠKA

CELOVEC

Mohorjeva knjigarna: na ogled je foto-razstava

»Planine v sliki«.

Koroška deželna galerija: se danes, 29. t. m., je na ogled razstava del Josefa in Ludwiga Willroiderja.

BOROVLE: Galerija Rieser: razstava 50 koroških umetnikov.

BEGUNJE: Galerija Avsenik: Do 13.2. bo na ogled razstava »Trofeje iz Namibije«.

KOROŠKA

CELOVEC

Mohorjeva knjigarna: na ogled je foto-razstava

»Planine v sliki«.

Koroška deželna galerija: se danes, 29. t. m., je na ogled razstava del Josefa in Ludwiga Willroiderja.

BOROVLE: Galerija Rieser: razstava 50 koroških umetnikov.

BEGUNJE: Galerija Avsenik: Do 13.2. bo na ogled razstava »Trofeje iz Namibije«.

KOROŠKA

CELOVEC

Mohorjeva knjigarna: na ogled je foto-razstava

»Planine v sliki«.

Koroška deželna galerija: se danes, 29. t. m., je na ogled razstava del Josefa in Ludwiga Willroiderja.

BOROVLE: Galerija Rieser: razstava 50 koroških umetnikov.

BEGUNJE: Galerija Avsenik: Do 13.2. bo na ogled razstava »Trofeje iz Namibije«.

KOROŠKA

CELOVEC

Mohorjeva knjigarna: na ogled je foto-razstava

»Planine v sliki«.

Koroška deželna galerija: se danes, 29. t. m., je na ogled razstava del Josefa in Ludwiga Willroiderja.

BOROVLE: Galerija Rieser: razstava 50 koroških umetnikov.

BEGUNJE: Galerija Avsenik: Do 13.2. bo na ogled razstava »Trofeje iz Namibije«.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Kulturni dom

Danes, 29. t.m., ob 16.00 (red C) - Peter Handke »Cas, ko nismo vedeli nicesar drug o drugem«. SSG v koprodukciji s Stalnim gledališčem Furlanije-Juljske krajine. Režija Giorgio Pressburger.

Ponovitev v torek, 31. t.m., ob 16.00 (red I).

Gledališče Rossetti

Danes, 29. t. m., ob 16. uri (red prost) zadnja ponovitev dela Doris Lessing »Maudie e Jane« v izvedbi gledališke skupine Società Teatrale Alfieri. Režija Lorenza Zambon. Predstava v abonmaju: predstava 2V (zele-na).

Prodaja vstopnic za predstav »I giganti della montagna« (predstava 3) je v teku pri blagajni gledališča 8.30-14.30 in 16.00-19.00 ob delavnikih (tel. 54331) in pri blagajni v Pasazi Protti (tel. 630063): 8.30-12.30 in 16.00-19.00.

V gledališču je na ogled razstava »40 stagioni in mostra«. Urnik od 16.00-19.00.

KOROŠKA

CELOVEC

Mestno gledališče: jutri, 30. t. m., ob 10.30 in ob 14.30 »Das Dschungelbuch«.

BELJAK

Studijski oder (Kellertheater): jutri, 30. t.m., ob 20.00 - »Aladin und die Wunderlampe«.

RADIŠE

Kulturni dom: na ogled je razstava del G. Loiskandla nato Koncert Adija Smolarja.

RAZNE PRIREDITVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM,

tel.: 061/222-815

V ponedeljek, 30. januarja, ob 20. uri: izraelski film Imenovani (1990).

V torek, 31. januarja, ob 20. uri: izraelski film Cudovita milina (1992).

Od srede, 1., do 5. februarja, ob 20. uri: EKSOITKA, Kanada 1994 (LD).

V četrtek, 2. februarja, ob 19. uri: literarni večer Društva slovenskih pisateljev - PRESERNOVI NAGRAJENCI ZA KULTURNI PRAZNIK.

Sodelovali bodo: Andrej Brvar, Ales Debeljak, Milan Dekleva, Evald Flisar, Maja Haderlap, Dušan Jovanović, Boris Pahor, Franček Rudolf, Zorko Simčič, Rudi Seligo in Marjan Tomsic.

GORNJA RADGONA

V torek, 7. februarja, Kulturni dom ob 19. uri: osrednja prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku. Uvodni nagovor bo imela KAROLINA KOLMANIC. Nastopila bosta

VITAL AHACIC (harmonika) in MILOS GENORIO (tenorist).

SLOVENSKA BISTRICA

DOM KULTURE

V četrtek, 2. februarja, ob 18. uri: ponovitev DRUGEKA LJUDSKEGA VECERA.

Večer, na katerem bodo prepevali stare slovenske pesmi ljudski pevci iz Slovenske Bistrice, Kovače vasi, Zgornje Loznice, s Tinja, iz Makol in Poljcan.

ŠKOFJA LOKA

KNJIZNICA IVANA TAVCARJA,

Solska 6

V ponedeljek, 30. januarja, ob 19. uri: literarni večer s SILVO BRANK.

VELENJE

DOM KULTURE VELENJE

V sredo, 8. februarja, ob 19. uri: SVEČANA AKADEMIJA ob kulturnem prazniku in 20-letnici delovanja Kulturnega centra Ivana Napotnika Velenje.

PROMOCIJSKA LIGA

Z zmago bi se Juventina spet priključila vrhu

Toda naloga ne bo lahka

V 18. kolu te lige bo danes na sporedu veliki derbi med drugouvrščenim Aiellom in vodilno Torviscoso. Standreska Juventina ima zato danes veliko priložnost, da se povzpne se korak višje na lestvici in da z domačo zmago proti Maraneseju dohiti na 24. točkah eno ali drugo ekipo.

Treba pa bo zmagati. Naloga pa ne bo lahka. Maranese, ki je na zadnjih treh tekmah zbral kar pet točk, se na vse kriplje bori za obstanek v ligi, saj je z 12 točkami na 13. mestu. Ima namreč le dve točki več od Lucinica, ki je z 10 točkami na 14. mestu. Pričakovati

je, da bodo nogometaši Maraneseja dopotovali v Standrez s ciljem, da osvojijo točko. Zato je pričakovati, da bodo igrali zelo obrambno.

Juventina bo morala zato igrati izredno zbrano in odločno, obenem pa se ne pre nagliti v napadu, da bi nasprotnikom ne nudila možnost protinapada. Standresko mostvo bo nastopilo z okrnjeno tekmo, brez izključenih Kovica in Gandina. Vprašljiv je tudi nastop Kausa.

Na tekmi prvega dela prvenstva je Juventina zanesljivo premagala tega nasprotnika kar s 4:0. Bila je to prva zmaga standreske ekipe v gosteh.

PRVA AMATERSKA LIGA / V KRIŽU DANES ŽE 27. MEDSEBOJNI DERBI

Za Vesno in Primorje dovolj tudi točka

V Bazovici Zarja proti drugouvrščenemu Sovodenjci računajo na novo zmago

V Križu bodo danes igrali 27. prvenstveni derbi med domačo Vesno in prosekim Primorjem, ki sta doslej igrala prvih pet derbijev v 3. AL, nato sta se 18-krat zaporedoma srečala v 2. AL. Zadnje tri derbije pa sta ekipi igrali v 1. AL. Za kroniko bi dodali, da je to prvi derbi, ki ga Vesna in Primorje igrata v 1. AL v Križu, ostala dva derbija sta bila na Proseku v sezoni 1991/92, ko je Vesna takrat gostila na Proseku Primorje zaradi preurejanja krškega igrišča. Zadnji derbi v Križu med Vesno in Primorjem (31. 9. 1989) se je končal neodločeno z 1:1 z goloma Naldija in Savarina. Za ljubitelje statistik bi omenili še, da je Primorje že trikrat premagalo Vesno v Križu, in sicer 19. 11. 1972 (2:1), 23. 1. 1976 (2:0) in 29. 3. 1987 (1:0).

Skupni obračun dosedanjih derbijev je v korist Primorja, ki je 10-krat zmagal, Vesna pa osemkrat.

Prav tako osemkrat sta se ekipi razšli pri neodločenem rezultatu (trikrat brez gola). Skupno je v 26 derbijih padlo 64 golov, od katerih jih je Primorje dalo 34, Vesna pa 30.

Kakšen bo izid 27. derbija? Na to vprašanje je težko odgovoriti predvsem zato, ker imata oba trenutno težave s postavami zaradi številnih poškodb in izključitev, kar se seveda odraža tudi na lestvici. Vesna sicer na lestvici trenutno nima večjih težav, položaj Primorja pa je še vedno precej kritičen.

Zato nas je zanimalo, kaj menita o tem derbiju nogometaša, ki sta bila že večkrat protagonisti tega derbija.

Paolo Soavi (Vesna): »Mislil, da bo derbi zelo napet. Kot mi ima tudi Primorje probleme s postavami, obenem pa bodo Prosečani zaradi kocljivega položaja na

lestvici igrali zelo zagrizeno. Primorje je solidno mostvo. Kot lani pa ima tudi letos težave v napadu, oziroma da premalo golov. Mi bomo skušali izkoristiti te pomanjkljivosti, vendar bomo morali biti zelo pazljivi, ker dobro vemo, da se v derbiju vsako napako lahko drago plača. Za nas bi bila tudi ena sama točka dobrodošla, saj že nekaj tednov zaporedoma igramo v precej okrnjeni sestavi. Tokrat poleg izključenega Leonardija zaradi poškodb ne bosta igrala Beorchia in Perlit ter brni- lec Ricci, ki je odsoten. Vprašljiv je tudi nastop Venturini, medtem ko je naš »jolly« Kricjak v nedeljo odigral stoto prvenstveno tekmo in zato upamo, da bomo to po tem derbiju praznovali na najboljši način.«

Dimitrij Luksa (Primorje): »Zaradi poškodb se peto oziroma tretjo nedeljo ne bosta na igrišču Savarin in Au-

Kako bo tokrat v Križu? (Foto Kroma)

ber, ki v nasi postavi igrata pomembno vlogo, Zucchi pa je izključen. Na srečo bosta igrala Stolfi in Trampuz, ki sta v nedeljo »pocivala« zaradi izključitve. Glede nedeljske »nesrečne« tekme z Bearzijem pa mislim, da poraza res nismo zaslužili. Kljub okrnjeni postavi smo igrali zelo zagrizeno in agresivno, žal pa smo bili pri zaključevanju akcij ponovno brez sportne sreče. Upam, da tokrat ne bomo odpovedali, čeprav se zavedamo, da naloga ne bo lahka. sprijaznili bi se tudi z delitvijo točk.«

Zarja - Rivignano

Gre za dvoboj med tretjo in drugouvrščeno ekipo, zato lahko pričakujemo, da bomo danes v Bazovici priča lepi nogometni predstavi.

Nasprotnik Zarje je v zadnjih tekmah pokazal, da je v izredni formi. Rivignano je sicer startal med glavnimi favoriti in to je v začetku tudi potrdil z dobrimi rezultati, nato je nekoliko popustil, vendar si je kmalu opomogel in se prebil do drugega mesta na lestvici. Gostje, ki so doslej doživeli le dva poraza (Muggesana, Primorje), imajo svoje najboljše orožje v obrambi (osem prejetih golov). V prvem delu prvenstva so se premagali Zarjo z 2:0.

Bazovci pa tokrat upajo, da bodo Rivignanu vrnilo milo za drago, čeprav se zavedajo, da jih čaka težka naloga. Glede poškodb se položaj pri Zarji znatno izboljšuje. Danes gotovo ne bo

igral Fabio Coccevari, ki je bil v nedeljo izključen. Trener Bidussi pa bo lahko računal na Sclaunica in Dussonija. Na igrišču bomo morda videli tudi Pescatorja, možno pa je, da bo po dolgi odsotnosti ponovno zaigral tudi Ispiro. Te novice so za Zarjo gotovo pomembna spodbuda in se večja za kapetana Tognettija, ki bo danes igral svojo 300. tekmo. (Bruno Rupel)

Sovodnje - Union 91

Sovodenjsko mostvo, ki je v prejšnjem kolu iztržilo 5. neodločen izid v tem prvenstvu, bo danes igralo proti Unionu 91, ki ga je ze v prvem delu prvenstva premagalo z 2:1 z zadetkoma Caporaleja in Dorie, ki pa je novembra prestopil v vrste Audaxa.

Sovodenjci bodo tokrat igrali brez Marka Fajta, ki je izključen za eno kolo. Ne- vomno bo njegova odsotnost dokaj boleča, saj je Fajt eden izmed stebrov ekipe. Vprašljiv je tudi nastop Casagrandeja, ki je komaj prebolel gripo.

Kljub temu so vodilni Sovodenjci izraziti favoriti. Union 91 je sicer na 10. mestu razpredelnice, ni pa še na varnem pred izpadom v nizjo ligo. Ima namreč le dve točki več od Latisane in Villanova, ki imata po 12 točk in sta na 13., oz. 14. mestu lestvice. Sovodnje pa si spodrsrljajev (niti delnih) ne smejo privoščiti, saj bo neposredni tekmelec za vrh, ekipa Zaula gostovala pri nevarni Latisani.

domači šport

Danes

Nedelja, 20. januarja 1995
NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA

14.30 v Standrezu: Juventina - Maranese

1. AMATERSKA LIGA

14.30 v Križu: Vensa - Primorje; 14.30 v Bazovici: Zarja - Rivignano; 14.30 v Sovodnjah: Sovodnje - Union 91

2. AMATERSKA LIGA

14.30 na Padricah: Gaja - Villesse; 14.30 v Repnu: Kras - Audax; 14.30 v Fari: Pro Farra - Primorec

3. AMATERSKA LIGA

14.30 v Doberdobu: Mladost - Strassoldo; 10.30 v Dolini: Dolina - CGS; 14.30 v Dolini: Breg - Campanelle

NAJMLAJSI

9.00 v Trstu, Sv. Alojzij: Fani Olimpia - Bor Farco

KOSARKA

MOSKA D LIGA

17.30 v Brisčkih, dom Ervatti: Kontovel - Acli Ronchi

PROMOCIJSKA LIGA

15.30 v Trstu, Ul. Ginnastica: Momo Gió - Breg DECKI

16.00 v Brisčkih, dom Ervatti: Sokol - Poggi A PROPAGANDA

11.00 v Skednju, Servolana - Bor B Autocarrozzeria Boris; 16.00 v Trstu, Istrska ulica: Don Bosco - Sokol; 11.00 v Trstu, Vrdelska cesta: Libertas A - Jadran; 17.30 v Trstu, Ul. Ginnastica: SGT - Bor A Ediauto

ODBOJKA

MLADINKE

11.00 v Trstu, Visentini: Bor Friulexport - Nuova Pallavolo; 11.00 v Trstu, Ul. Ginnastica: SGT - Koimpex DEKLICE

9.30 na Opcinah: Koimpex - Altura; 11.00 v Trstu, Galilei: Pallavolo Trieste - Sloga

Jutri

Ponedeljek, 30. januarja 1995

KOSARKA

MLADINCI

18.30 v Brisčkih, dom Ervatti: Jadran TKB - Ardita; 20.30 v Brisčkih, dom Ervatti: Cicibona - Don Bosco; 20.00 v Trstu, Ul. Zugnano: Santos - Bor Radenska.

Obvestila

ZSSDI

sklicuje v petek, 10. februarja 1995, ob 20. uri v prvem sklicanju in ob 20.30 v drugem sklicanju 24. DEZELNI REDNI OBCNI ZBOR. Dnevni red: 1. otvoritev obcnega ubora; 2. izvolitev organov obcnega zbora; 3. sprejetje nove članice; 4. poročila; 5. pozdravi in razprava; 6. razno. Dom Andrej Budal, Standrez, ul. Montello 9.

Paolo Tognetti danes tristotič v dresu Zarje

Paolo Tognetti, 30-letni nogometaš in kapetan bazoviške Zarje, bo danes odigral 300. prvenstveno tekmo v članski ekipi. Za Tognettija je to že 13. sezona v dresu Zarje, sicer ne zaporedna, ker je bil v sezoni 1988/89 na posodo pri S. Marcu iz Ribiskega naselja. Krstni nastop v članski ekipi je opravil v sezoni 1981/82 in od takrat dalje je pravi steber bazoviške enajsterice. Sicer smo njegovih nastopih in posameznih dosežkih obširno pisali že 4. aprila 1993, ko je odigral 250 prvenstveno tekmo. Zato tokrat lahko dodamo, da je bil tudi v zadnjih sezonah skoraj vedno na razpolago, prej trenerju Pongracicu, nato pa Bidussiju.

Ceprav Paolo ni izrazit napadalec je v zadnjih sezonah postal prava uganke za nasprotno branilce, obenem pa tudi odlični izvajalec 11-metrovk. V sezonah 1992/93, 1993/94 in letos je točno izvedel kar 10 najstrožjih kazni.

Sedaj ko je prišel do 300. prvenstvene tekme, pa lahko izboljša še en osebn rekord. Doslej je največ golov (10) dal v sezoni 1987/88, letos pa jih je dosegel že devet in ker do konca prvenstva manjka še 12 tekem ima vse možnosti, za lep podvig. Prihodno sezono pa lahko prehitita Damjana Fondo, ki je v dresu Zarje igral 316 prvenstvenih tekem in nato naslednje rekord Iva Grigica, ki je v 17 sezonah pri Zarji igral 392 prvenstvenih tekem.

Ob današnjem 300. natopu v članski ekipi čestitamo Paolu z željo, da bi o njegovih dobrih igrah lahko še večkrat poročali. (B. R.)

DRUGA IN TRETJA AMATERSKA LIGA / NEKAJ ZAHTEVNIH TEKEM ZA NAŠE ENAJSTERICE

Gaja, Kras in Primorec si spodrsrljajev ne smejo privoščiti - Ali bo Breg presenetil?

Skoraj nemogoča naloga za Dolino - Mladost se bo skušala revanširati Strassoldu

2. AMATERSKA LIGA

Kras - Audax

Kras je doslej doma sicer premagal le Piedimonte, s serijo sedmih uspešnih nastopov pa je potrdil, da je prebolel krizo, po ceprav je njegov položaj na lestvici se vedno kritičen. Prav zato morajo krasovci danes jurisati na zmago. Audax, ki ima šest točk več, igra precej spremenljivo. V gosteh je Audax premagal le Fogliano in Villesse, ki sta v spodnjem delu lestvice, to pa kaže, da imajo krasovci realne možnosti za obe točki. Pozabiti sicer ne smemo, da so Goricani v prvi tekmi zmagali s 4:3 s pomočjo dveh avtogolov (Martellani, Maiorano). Zato upamo, da bodo krasovci tokrat bolj pazljivi, predvsem pa, da bodo stili odpor nasprotnika ze takoj na začetku.

Pro Farra - Primorec

Nekoliko težjo nalogo bo imel Primorec, ki je nasprotnika ze premagal v prvem delu prvenstva. Pro Farra je bila doma vse do 13. kola nepremagljiva. Po porazu, ki ga je doživela s Poggioni v 14. kolu, je pred stirinajstimi dnevi sledil se spodrsrljaj z Isonzom. To pa kaže, da ne predstavlja več nepremagljive ovire.

Vzdusje v Primorčevem taboru se je po zadnjih uspešnih nastopih precej izboljšalo. Devet zaporednih porazov se sicer ne more tako hitro nadoknaditi. Nogometaši Primorca so pokazali, da imajo veliko volje, da to storijo. Položaj na lestvici ostaja se vedno kritičen. Trebenci se morajo zato danes vrniti iz Fare vsaj s točko.

Kar zadeva postavu, večjih novosti ne bo. Tinunin je izključen, trener Colavecchia pa upa, da bo lahko spet poslal na igrišče napadca Birso.

Gaja - Villesse

V Gajinem taboru upajo, da ne pričakovan poraz v zaostali tekmi s Foglianom ne bo pustil posledic. V goste prihaja spet neposredni tekmelec za obstanek v ligi. Mostvo iz Viles je od 14 osvojenih točk kar šest zbralo v gosteh, ni pa nikdar zmagalo. Gaja pa se ni zmagala na Padricah in zato se danes obeta res oster boj za točko.

Gostje bodo verjetno ubrali obrambno taktiko z namenom, da pridejo do točke, ker bi z neodločenim izidom ohranili prednost pred stirim ekipami, ki jih imajo za petami (Kras, Gaja, Primorec, Fogliano).

Gajevci pa morajo, po drugem prvenstvenem porazu na domačih tleh, igrati na vse ali nič, ker njihov položaj na lestvici ni rožnat.

3. AMATERSKA LIGA

NA TRZASKEM

Breg - Campanelle

Brezanom, ki so v nedeljo zapravili morda se zadnje upanje, da ostanejo med kandidati za napredovanje, prihaja v goste celo kandidat za končno zmago. Mostvo Campanel, ki se ni okusilo grenkobe poraza, je na 13 tekmah zbralo 23 točk (10 zmag, 3 neodločene rezultate) in ima kar štiri točke prednosti pred drugouvrščenim dvojico CGS - Servola. Moc ekipe predstavlja obramba, saj so Tržacani doslej dobili le štiri gole. Kot vidimo, so torej Brezani danes pred težko oviro. Pozabiti pa ne smemo, da so letos »plavi« tudi večkrat presenetili in prav zaradi tega navijaci upajo, da tokrat ne bodo odpovedali, čeprav na visoko uvrstitev pri Bregu skoraj ne računajo več.

Dolina - CGS

Z nedeljsko zmago Venusa nad Lelio Teamom je Dolina zdrsnila na rep lestvice in danes bo imela težko nalogo s CGS, ki prihaja v

Dolino po seriji osmih zaporednih zmagah.

CGS, ki je v prvem delu prvenstva nekoliko odpovedal (6 tekem, 5 točk) je od 8. kola naprej nadigrala vse nasprotnika in se prebila na drugo mesto lestvice. Če bi Kozini in soigralcem danes uspelo osvojiti točko, bi to bil že velik podvig.

(B. R.)

NA GORISKEM

Mladost - Strassoldo

Po nedeljskem spodrsrljaju v Terzu (0:2) bo doberdobska Mladost danes doma igrala proti tretjeuvršenemu Strassoldu. Za doberdobske nogometaše bo to lepa priložnost, da se domaćim navijačem oddolžijo za nedeljski poraz in tudi za poraz iz prvega dela prvenstva, ko je Strassoldo prav v zadnji minuti in z enajstmetrovko zmagal z 1:0. Za doberdobsko mostvo bosta danes spet igrala Aleksander Devetta, ki je bil izključen, in Ezio Bressan, ki je prebolel gripo.

Mladost, ki je z 10 točkami 7. na lestvici in je torej odrezana od boja za napredovanja, sedaj isce prestižne rezultate. In prav danes se ji nudi lepa priložnost, saj ji bo stal nasproti kar dober tekmelec.

TENIS / ODPRTO PRVENSTVO AVSTRALIJE

Mary Pierce v finalu gladko premagala še Sanchezovo

Francozinja dobila svoj prvi turnir za Grand slam brez izgubljenega niza

MELBOURNE (STA/AP) - V finalu ženskega dela odprtega teniskega prvenstva Avstralije je Francozinja Mary Pierce premagala Spanko Arantxo Sanchez Vicario s 6:3 in 6:2 in tako osvojila svoj prvi »Grand Slam« turnir.

Mary Pierce je postala prva Francozinja, ki je po letu 1967, ko je v Parizu zmagała Françoise Durr, osvojila enega od »Grand Slam« turnirjev. Četrta nosilka je znala izkoristiti slabo igro prve nosilke Arantxe Sanchez Vicario, ki bo tako morala se nekaj časa počakati, da bo prišla na prvo mesto računalniške lestvice. Francozinja je odprto prvenstvo Avstralije osvojila brez izgubljenega niza, Spanka pa tako ni obrnila lanskega naslova, ko je v finalu gladko odpravila Nemko Steffi Graf.

Finale je bilo izenačeno le 24 minut, do rezultata 2:2 v prvem nizu. Kasneje je Francozinja prevzela pobudo, povedla s 5:2 in niz na koncu dobila s 6:3. V drugem nizu je imela še manj težav, tako da ga je gladko dobila. V njeno korist seveda kaže tudi statistika. Pierce je imela 59 odstoten prvi servis, dosegla en as, naredila dve dvojni napaki, na mreži je igrala s 66 odstotno uspešnostjo. Sanchezova je imela

47 odstoten prvi servis, asa ni dosegla, naredila je dve dvojni napaki, na mrežo pa ni dosti prihajala, kadar je, je imela 57 odstoten izkupicek. Srečanje je trajalo uro in 25 minut.

Z zmago si je 20-letna Francozinja prislužila 360.000 ameriških dolarjev, za eno mesto je napredovala tudi na računalniški lestvici. Porazenka je zaslužila pol manj, izgubila pa je nekaj ATP točk in s tem zaprila možnost, da na računalniški lestvici prehití poskodovano Steffi Graf. Ker Nemka na naslednjih turnirjih ne bo nastopila, je samo vprašanje časa, kdaj bo Spanka postala najboljša igralka na svetu.

»Danasnji dan mi bo ostal za vedno v mojem spominu. Z zmago v Avstraliji se mi je obrestovalo naporno delo v preteklih letih. Zdaj sem se bolj samozavestna in mislim, da bom imela izvrstno sezono«, je po srečanju dejala zmagovalka.

»Mary je igrala izvrstno, jaz pa pod svojimi sposobnostmi. Rezultat je realen in zaslužen. To je moj drugi finale v Melbournu, upam da bo tretji uspešnejši«, pa so bile besede porazenke.

FINALNI IZID: Mary Pierce (Fra/4) - Arantxa Sanchez (Spa/1) 6:3, 6:2.

Mary Pierce je na koncu povsem zaslužno slavila (AP)

SMUČARSKI SKOKI / LAHTI

Avstrijec Goldberger ponovno boljši od vse konkurence

LAHTI (STA) - V tekmi za svetovni pokal v smučarskih skokih v Lahtiju je na srednji skalalnici zmagal Avstrijec Andreas Goldberger pred Nemcem Jensom Weissflogom in domačinom Janijem Soininenom. Na tekmo sta se uvrstila tudi dva Slovence. Franci Petek je na koncu zasedel 21. mesto, Matjaz Kladnik pa je bil 33.

Golfberger si je zmago zagotovil z drugim skokom, ko je bil daljši od vseh konkurentov.

Vrstni red: 1. Goldberger (Avt) 234.5 (90.5/89.5), 2. Weissflog (Nem) 232.0 (93.0/86.5), 3. Soininen (Fin) 230.5 (90.0/87.5), 4. Cecon (Ita) 228.0 (92.0/85.0), 5. Okabe (Jap) 216.0 (89.5/83.5), Funaki (Jap) 216.0 (87.5/84.5), 7. Laitinen (Fin) 214.5 (88.5/84.5), 8. Kahane (Ces) 212.5 (89.0/81.0), 9. Reuteler (Svi) 211.5 (89.0/83.0), Suhacek (Ces) 211.5 (90.5/81.5), 11. Ahonen (Fin) 211.0 (87.0/82.5), 12. Nieminen (Fin) 209.5 (85.0/84.0), 13. Gay (Fra) 209.0 (88.0/82.0), 14. Ljokelsoy (Nor) 205.0 (85.5/82.5), 15. Hakala (Fin) 204.5 (84.0/83.5), Ottesen (Nor) 204.5 (84.5/83.5)...21. Petek (Slo) 200. (83.5/81.5), 33. Matjaz Kladnik (Slo) 181.5 (82.5-78.5).

Vrstni red v svetovnem pokalu: 1. Goldberger (Avt) 972, 2. Ahonen (Fin) 666, 3. Funaki (Jap) 547, 4. Cecon (Ita) 488, 5. Soininen (Fin) 420, 6. Nikkola (Fin) 382, 7. Dessum (Fra) 369, 8. Okabe (Jap) 345, 9. Nieminen (Fin) 325,

10. Jean-Prost (Fra) 306, 11. Laitinen (Fin) 292, 12. Ottesen (Nor) 278, 13. Weissflog (Nem) 275, 14. Thoma (Nem) 205, 15. Schwarzenberger (Avt) 196;

Pokal narodov: 1. Finska 2180, 2. Avstrija 1579, 3. Japonska 1279, 4. Nemčija 976, 5. Francija 777, 6. Norveška 540, 7. Italija 505, 8. Ceska 302, 9. Slovenija 285, 10. Svica 207, 11. Poljska 35, 12. Švedska 8.

SMUČARSKI TEK / RUSINJA JE PREJ ŠESTKRAT ZMAGALA

Nybratnova zadala prvi letošnji poraz Vålbejevi

V prvem nastopu Manuela Di Centa na 18. mestu

LAHTI - Inger-Helene Nybraten je zmagovalka sedme tekme za svetovni pokal v smučarskih tekih. Norvežanka si je z izrednim tekom zagotovila četrto zmago v karieri. Presečenec je včerajšnje tekme na 10 kilometrov v klasičnem tehniku je vsekakor 16. mesto vodilne v svetovnem pokalu Rusinje Jelenne Vålbe, ki je po šestih zaporednih zmagah doživela prvi letošnji poraz. Slab nastop Vålbejeve ne more biti vzrok slabe maže za smuči, saj so nje-

ne rojakinje tekle zelo dobro. Značilnost za tekmo v Lahtiju je bila prevlada Norvežank in Rusinj, saj je med 16 najboljšimi kar 14 predstavnic teh dveh držav. Med njih sta se uvrstili le Italijanka Belmondo z 9. in Finka Määtä s 14. mestom. Prvic v letošnji sezoni je nastopila tudi dvakratna olimpijska prvakinja iz Lillehammerja in zmagovalka lanskega svetovnega pokala Italijanka Di Centa, ki je po solidnem teku zasedla 18. mesto. Njena odsotno-

st s tekmovanj je prišla do izraza prav v zaključku, ko je močno popustila in zaostala za minuto in deset sekund. Tekma je bila zanimiva, saj se je v boj za prvo mesto vmesalo več tekacic. Po prvem merjenju vmesnega časa je bila razlika med Lazutino, Gavriljukovo, Moenovo, Nybratenovo in Mikkelsplassovo le nekaj sekund. Na 6.5 kilometra je imela Lazutina 3 sekunde prednosti pred Nybratenovo, 5 pred Gavriljukovo in 10 pred Mikkelsplassovo. Slednja je v nadaljevanju tekla zelo dobro in uspela priti do drugega mesta, Lazutina in Gavriljukova pa sta popustili. Zadnji kilometer je Nybratenova kar odsprintala in si po dolgem času spet prismočala najvišjo stopničko.

Danes bo Lahti prizorišče prvega nasledovalnega teka na 15 kilometrov v klasičnem slogu. Kazahstanec Smirnov bo startal kot prvi 26 sekund pred Norvežanom Dählijem in 28 sekund pred Fincem Isometso, tako da se glede na majhne razlike med tekmovalci obeta spektakularna tekma.

Rezultati: 1. Nybraten (Nor) 29:50.1, 2. Mikkelsplass (Nor) 29:52.3, 3. Lazutina (Rus) 29:54.0, 4. Gavriljuk (Rus) 29:59.6, 5. Moen-Guidon (Nor) 30:12.2, 6. Danilova (Rus) 30:13.6, 7. Dybendahl (Nor) 30:20.8, 8. Nilsen (Nor) 30:34.1, 9. Belmondo (Ita) 30:36.1, 10. Uglem (Nor) 30:37.8.

Vrstni red v svetovnem pokalu: 1. Elena Vålbe 616 točk, 2. Gavriljuk 490, 3. Lazutina 326, 4. Danilova 299, 5. Kornejeva (vse Rus) 277, 6. Nybraaten (Nor) 209, 7. Belmondo (Ita), Mikkelsplass (Nor) 195, 9. Nilsen (Nor) 159, 10. Ostlund (Šveden) 144

Tomi Benčić

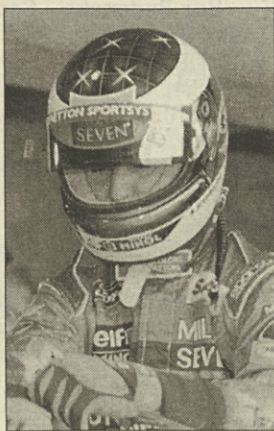
AVTOMOBILIZEM / FORMULA ENA

Marsikatero moštvo še ni določilo dirkačev

Seznam bo mogoče dopolnjevati do 9. marca

PARIZ - McLaren se ni določil imena dirkača, ki bo skupaj s Fincem Miko Hakkinenom branil barve angleške avtomobilistične hiše v prihodnjem prvenstvu formule ena. Na časnem seznamu, ki ga je objavila Mednarodna avtomobilistična zveza (FIA), je še deset praznih mest, Pacific in Footwork pa se nista najeli niti enega dirkača. Pedro Diniz, Hideki Noda, Eri Comas, Pierluigi Martini, Luca Badoer in Karl Wendlinger se nimajo izdane oziroma obnovljene superlicence. Ligier razpolaga s tremi dirkači. Glavni bo Olivier Panis, za drugo mesta pa se potegujeta Brundle in Suzuki. Mostva imajo do 9. marca možnost, da zamenjajo dirkače.

Benetton Renault Elf: st. 1 Michael Schumacher (Nem, na sliki AP); st. 2 Johnny Herbert (Vbr); **Tyrrell Yamaha:** st. 3 Ukjo Katayama (Jap); st. 4

se ni določil; **Williams Renault:** st. 5 Damon Hill (Vbr); st. 6 David Coulthard (Vbr); **McLaren Mercedes:** st. 7 Mika Hakkinen (Fin); st. 8 se ni določil; **Footwork Hart:** st. 9 se ni določil; st. 10 se ni določil; **Simtek Ford:** st. 11 Hideki Noda (Jap); st. 12 se ni določil; **Jordan Peugeot:** st. 14 Rubens Barrichello (Bra); st. 15 Eddie Irvine (Irs); **Pacific Ford:** st. 16 se ni določil; st. 17 se ni določil. **Lar-**

rousse Ford: st. 19 se ni določil; st. 20 Erik Comas (Fra); **Forti Ford:** st. 21 se ni določil; st. 22 Pedro Diniz (Bra); **Minardi Ford:** st. 23 Pierluigi Martini (Ita); st. 24 Luca Badoer (Ita); **Ligier Mughen Honda:** st. 25 se ni določil; st. 26 Olivier Panis (Fra); **Ferrari:** st. 27 Jean Alesi (Fra); st. 28 Gerhard Berger (Avt); **Sauber Ford:** st. 29 Karl Wendlinger; st. 30 Heinz-Harald Frentzen (Nem).

NOVICE

Juventus bi si lahko danes spet nekoliko opomogel

TURIN - Zanimanje za italijansko nogometno prvenstvo je po dveh zaporednih porazih vodilnega Juventusa spet večje. Na možnost, da se vključi v boj za naslov s povečanimi apetiti gleda zdaj več moštev, med temi tudi Milan. Turincane je nazadnje zbudilo se »izdajstvo« Portugalca Figa, ki zdaj pravi, da v prihodnji sezoni noče igrati za Juventus, temveč za Parmo. Tudi na povratek Roberta Baggia v moštvo bo baje treba počakati se nekaj časa. Danes naj bi si Lippijevo moštvo vsekakor opomoglo, saj bo na stadionu Delle Alpi igralo proti zadnjemuvršeni Brescii, ki je dejansko že izpadla v B ligo. Težja je naloga ostalih kandidatov za vrh. Parma bo igrala v Cremoni, Fiorentina zvečer v Cagliariju, Milan (brez Savičevića) v Genovi proti Genoi, Roma v Foggii, Lazio pa doma, vendar proti sili neugodnemu Bariju.

Današnji spored: Cagliari - Fiorentina, Cremonese - Parma, Foggia - Roma, Genoa - Milan, Inter - Torino, Juventus - Brescia, Lazio - Bari, Padova - Sampdoria, Reggiana - Napoli.

Edilcuoghi boljši od Cariparme

PARMA - V vnaprej odigrani tekmi 15. kola italijanske odbojkarske A1 lige je Edilcuoghi iz Ravenne v Parmi s 3:2 (15:11, 13:15, 15:9, 11:15, 15:8) premagal Cariparmo.

Cariparma: Giretto (8+15), Gravina (2+12), Farina, Lo Re (7+11), Rinaldi (11+20), Blangè (2+0), Savelev (10+35), Tomalino.

Edilcuoghi: Pascucci (1+1), Rosalba (0+6), Lirutti, Sartoretti (14+22), Bonovolenta (7+12), Fomin (14+33), Fangareggi (0+4), Bellini (4+4), Gatin (16+13).

Osrednja tekma današnjega dne bo v Trevisu. Sisley bi lahko proti Tallyju nastopil brez reprezentanta Gardinija, Milancani pa brez Huga Conteja.

Današnji spored (17.30): Ignis Padova - Fochi Bologna; Sisley Treviso - Tally Milano; Gabeca Montichiari - Wuber Schio; Daytona Modena - Viaggi del Ventaglio Gioia del Colle; Banca Sassari Fos - Alpitour Cuneo.

Med združenjem prvoligaskih klubov in odbojgarsko zvezo se je razveljal konflikt, ki bi lahko do temeljev razmaja italijanski odbojgarski svet. Zveza je namreč na pritisk selektorja moške reprezentance Julia Velasca sklenila, da bo prihodnje prvenstvo trajalo le štiri mesece in se končalo že 16. marca, da bi imeli »azzurri« cimveč časa, da se ustrezno pripravijo za nastop na olimpijskih igrah. Klubi so se temu uprli in celo grozili, da bodo zapustili zvezo in ustanovili lastno profesionalno prvenstvo.

Cantona izključen tudi iz francoske reprezentance

PARIZ (STA/AFP) - Francoski nogometaš Eric Cantona si bo dolgo zapomnil srečanje angleškega prvenstva med njegovim Manchester Unitedom in Chrystal Palacom ter njegov obračun z navijačem domačega kluba. Predsednik Manchester Uniteda mu je namreč že prepovedal igranje do konca sezone, enako potezo pa je napovedal tudi selektor francoske reprezentance Aime Jacquet.

Rekordna zmaga KAC-a (16:6)

CELOVEC - Hokejisti celovskega KAC-a so se naprej v odlični formi. V osmem kolu končnice v prvi avstrijski ligi so v petek zvečer slavili najvišjo zmago - 16:6 proti Lustenauu. Tekma pred 2000 gledalcev v celovski mestni hali je bila odločena že v prvi tretjini (4:0), najboljši strellec na srečanju pa je bil legionar Burakovski s kar šestimi zadetki. Zmagal je tudi najhujši nasledovalec Celovčanov na lestvici, Feldkirch. Lanskoletni prvak je tesno premagal EC Gradec s 5:4, visoko zmago pa je tokrat slavil beljaski VSV, ki je z 9:2 premagal EHC Ehrwald (IL).

Vrstni red: 1. KAC 18 (3 bonus-točke), 2. Feldkirch 16 (1), 3. VSV/Beljaski 13 (4), 4. EC Gradec 9 (2), 5. EHC Ehrwald 2 (0), 6. Lustenau 0.

Plesnega para Gričuk - Platov ne bo na evropskem prvenstvu

DORTMUND (dpa) - Olimpijska zmagovalca in svetovna prvaka v plesnih parih Oksana Gričuk - Jevgenij Platov (iz Rusije) zaradi poškodbe ne bosta nastopila na evropskem prvenstvu v umetnostnem drsanju, ki se bo jutri začelo v Dortmundu. Platov si je poškodoval levo koleno, je sporočila njuna trenerka Natalija Liničuk. Namesto prvega ruskega para bo nastopil tretji par z ruskega državnega prvenstva, Irina Lobaseva in Ilija Averbus.

Dunaj uradno organizator finala

ZENEVA (STA) - Evropska nogometna zveza (UEFA) je sporočila, da bo Dunaj organizator finala evropskega nogometnega pokala državnih prvakov, ki bo 24. maja. Finale pokalnih zmagovalcev pa bo v Parizu, in sicer 10. maja.

Rezultati srečanj NHL lige

NEW YORK (STA/AP) - Rezultati petkovih srečanj NHL lige:

Buffalo Sabres - Quebec Nordiques 3:7, Pittsburgh Penguins - Ottawa Senators 5:4, Washington Capitals - New York Islanders 5:2, Chicago Blackhawks - Toronto Maple Leafs 4:1, Anaheim Mighty Ducks - Winnipeg Jets 3:2.

MOŠKA C1 LIGA / PALL. PORDENONE BREZ MOČI

Jadranov stroj neusmiljeno melje...

Odločilni »break« dosegli v prvih štirih minutah 2. dela

Jadran TKB - Pall. Pordenone 108:87 (47:35)

JADRAN TKB: Arena 12 (4:7, -, 4:4), Oberdan 20 (6:9, 1:2, 5:5), Pregarc 16 (5:7, 1:1, 3:5), Emili, Vitez 17 (4:6, 2:3, 3:3), Samec 14 (5:11, 0:1, 4:6), Rauber 8 (2:8, 1:3, 1:2), Hmeljak 11 (4:6, 0:2, 3:9), Grbec 9 (2:4, 1:2, 2:2), Klabjan 1 (0:3, -, 1:2). Trener: Vatovec

2T: 32:61, 3T 6:14 (Vitez 2, Rauber 1, Pregarc 1, Oberdan 1, Grbec 1), skupno 32:75, PM: 26:38, SON: 19.

PALL. PORDENONE: Rizzi 13 (3:6), Spangaro 16 (6:10), Colombis 18, Zanelli 6 (2:2), Zucaro 13 (0:1), Minatel 7 (0:2), Zammattina 2, Vinian 12, Tomaselli n.v., Moret.

PM: 11:22, SON: 27 3T: 7 (Spangaro 2, Colombis 2, Zucaro 1, Minatel 1).

Jadranov stroj melje brez zastojev in Pallacanestro Pordenone je moral že drugič v letosnji sezoni priznati premoc slovenske združene ekipe. Lahko recemo, da so Vatovcevi fantje dosegli sinoči povsem rutinsko zmago. Ko je bilo pac potrebno pokazati gostom, kdo je gospodar na igrišču, so preprosto pritislili na plin in pustili za sabo Pordenončane, ki jim nikakor niso mogli priti do zivega.

Resnici na ljubo Jadran TKB v prvem polcasu ni kdove kako blestel, čeprav je bil vedno vodstvu (19:12 v 7. in 32:18 v 12. minuti). Precej je bilo izgubljenih zog (na koncu smo jih nasteli 27) in tudi odstotek v metih ni bil najboljši.

Toda Jadranova udar-

na peterka je v prvih štirih minutah drugega polcasa z delnim izidom 20:6 dosegla prednost 67:41 in končni zmagovalc tedaj ni bil več sporen. Gostje so sicer reagirali (0:8), vendar je Oberdan z desetimi točkami v poldrugi minuti prižgal za Pordenone rdečo luc in na svoj račun so v zadnjih minutah prisli tudi mlajši igralci. Dalj casa je imel Jadran TKB na igrišču peterko, v kateri je bil Hmeljak (letnik 1974) najstrejši igralec, med strelce pa se je naposled vpisal tudi Klabjan.

Po najvišjem Jadranovem vodstvu s 105:73 so gostje dosegli nekaj košev in končni zaostanek zmanjšali na 21 točk. (VJ)

Dean Oberdan je v drugem delu pripravil svoj show

D LIGA / V VČERAJSNJEM KOLU

Po zmagi Sokola nad Pomom Cicibona na vrhu lestvice

Cicibona Mingot - Acli Ts 95:69 (38:37)

CICIBONA: Messina 1 (-met za 2, 0:2 met za 3, 1:4 prosti meti), Giacomini 14 (6:9, 0:1, 2:2), Jogan 20 (5:11, 1:2, 7:10), Zuppin 17 (8:10, -, 1:3), Battilana 8 (2:4, -, 4:4), Semen 2 (1:2, -, -), Tomsic 15 (4:6, 1:3, 4:4), Furlan 6 (2:3, -, 2:2), Krizmancic 3 (1:2, -, 1:2), Iv. Bajc 10 (4:8, -, 2:4), trener Kovacic.

Met za 2: 33/55, met za 3: 2/8, skupno 35/63, pm 24/35. SON: 25. 3T: Jogan 1, Tomsic 1.

Z zelo dobro igro v drugem polcasu, ko so končno zaigrali učinkovito v obrambi in bolj organizirano v napadu, so cicibonasi brez težav odpravili skromno ekipo trzaskega Aclija ter se po zmagi Sokola nad trziškim Pomom povzpeli celo na prvo mesto na lestvici. V prvem polcasu pa so nasi kosarkarji igrali bolj medlo. Nepazljivi so bili v obrambi in v napadu so imeli slabe odstotke pri metu na koš, poleg tega so zapravili celo vrsto zog. Nasim sta predvsem Sterle in Sumberesi delala velike težave, tako da se je polcas končal le s točko prednosti za našo ekipo.

Tekma se je odločila med 28. in 31. minuto, ko so cicibonasi z delno razliko 10:0 povedli za 17 točk (72:55) in nato svojo prednost stalno večali ter tudi povsem zaslužen zmago.

Naj omenimo, da je naša ekipa nastopila brez Persija in Iztoka Bajca in da je krstni nastop v članski ekipi opravil Mauro Messina, ki je dosegel tudi svojo prvo točko. (VJ)

Sokol Warm - Pom 60:49 (21:18)

SOKOL: Gruđen n.v., B. Pertot 12 (3:6 met za 2, 0:1 met za 3, 6:9 pm), M. Pertot 9 (3:6, -, 3:4), Paulina 15 (2:4, 2:4, 5:7), Civardi 5 (1:5, -, 3:4), Stanissa 8 (1:7, 0:1, 6:8), Starc 7 (2:4, 1:3, 0:2), Sosic (-, 0:1, -), Skerlavaj 4 (2:4, 0:1, -), Gerli n.v., trener Emili.

PON: Starc (37), Stanissa (40); 3T: Paulina 2, Starc 1; SON: 24, PM: 20:34.

Le dve točki ločita nabrezinski Sokol od vrha lestvice, saj so včeraj Nabrezinci po zelo moski igri povsem zasluženoma premagali vodilni Pom iz Trzica. Sokol je pričel važno tekmo nekoliko nezbrano in takoj zaostal za sedem točk (0:7 v 4. minuti). Odtlej dalje pa so domačini postavili skoraj

Veseli je bilo v Sokolovem taboru veliko (Foto Kroma)

nepropustno consko obrambo, ki je nasi ekipi omogočila celo šest točk naskoka (19:13 v 17. minuti). Martin Pertot je kljub visokim nasprotnikom zagospodaril pod kosoma, saj je polovil kar 13 odbitih zog, prav toliko kot njegov soigralec Paulina, ki pa se je razigral zlasti v drugem polcasu. Gostje so consko obrambo menjavali z možmoza obrambo, kar pa izredno motiviranih domačinov ni spravilo v težave.

V drugem delu sta se mostvi izmenjavali v vodstvu vse do 33. minute (35:34), ko so Nabrezinci z dvema zaporednima trojkama Pauline odločno povedli. Priigrali so si prednost 5-7 točk, ki pa je bila pri tako nizkem izidu se kako pomembna. Stevilna domaća publika je bila resno zaskrbljena, ko je v 37. minuti Damir Starc, ki je do tedaj odlično vodil svoje igralce, napravil peto osebno napako. Zelo dobro pa ga je zamenjal Stanissa, ki je skupaj z Borutom Pertotom v zadnjih minutah realiziral nekaj važnih prostih metov, ki so zapečatili izid tekme.

Pohvalo za zelo dobro skupinsko igro, ki sicer za oko ni bila najlepša, zaslužijo vsi kosarkarji Sokola. (A.T.)

ITALIJANSKA A1 LIGA / V 18. KOLU

Illycaffè doma proti državnemu prvaku

Za tekmo z Bucklerjem vlada veliko zanimanje
V vnaprej odigrani tekmi zmaga Filodora

BOLOGNA - V včerajšnjem vnaprej odigranem srečanju 5. povratnega kola italijanske kosarkarske A1 lige je bolonjski Filodoro doma sicer s težavo, toda zasluženoma premagal ekipo Benetona iz Trevisa s 84:77 (48:40) in je, vsaj začasno, sam na vrhu lestvice.

Tekma je bila dokaj izenačena, gostitelji pa so zmagali predvsem zaradi boljše skupinske igre, saj je kar pet igralcev doseglo več kot 10 točk (Djordjević 22, Gay 17, Esposito 16 in Pilutti 13). Pri gostih pa sta največ pokazala Naumoski (21 točk) in Rusconi (17), medtem ko je Woolridge tokrat nekoliko odpovedal.

Ostale tekme tega kola bo danes.

Za današnje srečanje v Trstu med domaćim Illycaffèjem in državnim prvakom Bucklerjem vlada veliko zanimanje. Bolonjčani niso »nepremagljiva armada«, kar je sredi tedna dokazala tudi zagrebska Cibona, ki gotovo ne sodi več med boljše evropske ekipe. Toda sredi Bologne je v euroclubu premagala italijanske prvake.

In prav reakcija Bolonjčanov na nepričakovan četrtkov spodrsrlaj najbolj skrbi trenerja trzaskе ekipe Bernardija. Danilović in soigralci se bodo hoteli gotovo odolžiti za blede pokalno predstavo z zanesljivo prvenstveno zmago v Trstu. Favorit je danes v Trstu nedvomno Buckler, toda tudi Illycaffè ni brez možnosti, seveda če bo igral odločno in samozavestno. Trzascani pa se morajo oddolžiti tudi za prvo tekmo v Bologni, ko so pred TV kamerami doživeli pravo sramoto (poraz z 38 točkami razlike).

DANASNJI SPORED (17.30): Illycaffè - Buckler, Panapesca - Birex, Cagiva - Stefanel, Pfizer - Mafdigian, Teorematur - metasystem, Scavolini - Comesron.

VRSTNI RED: Filodoro Bologna 32, Buckler Bologna 30, Stefanel Milan, Cagiva Varese, Scavolini Pesaro in Birex Verona 28, Benetton Treviso in Teorematur Rim 24, Comerson Siena 18, Madigan Pistoia in Pfizer Reggio Calabria 16, Illycaffè Trst 14, Panapesca Montecatini 6, Metasystem Reggio Emilia 4.

Goriška peterka danes gostuje v Turinu

GORICA - Po četrtkovem nesrečnem in tudi nerodnem porazu proti Poltiju iz Cantuja bo goriški Brescialat v A2 ligi spet zaposlen že danes, ko bo gostoval v Turinu, kjer ga čaka solidna ekipa Francorossa, pri kateri je pomožni trener naš rojak Massimo Raseni.

Po zamujeni priložnosti proti Poltiju mora danes ekipa trenerja Dalipagića skoraj nujno poskrbeti za podvig v Turinu, če se hoče uvrstiti v skupino ekip za končnico prvenstva te lige. Naloga Goricanov pa bo zelo zelo težka.

SINOCNJI IZID: Banco Sardegna - Olitalia 89:81.

DANASNJI SPORED (17.30): Libertas Ud - Polti, Teamsystem - Floor, San Bendetto - Jeoplastic, Juve Caserta - Turboair, Pavia - Aresium, Francorosso - Brescialat, Auriga - Menestrello.

NOVICE

Danes 22. Marcialonga

CAVALESE - Na 22. maratonu v smučarskem teku Marcialonga bo danes v dolinah Fiemme in Fassa nastopilo 4052 tekmovalcev. Progo so zaradi pomanjkanja snega skrajšali za pet kilometrov in meri zdaj 65 km. Favorit je Francoz Herve Bolland, njegovi najvernejši nasprotniki pa so nekateri Skandinavci s Svedom Haakanom Westinom, zmagovalcem Dolomitenlaufa v avstrijskem Lienzu. Lanski zmagovalc Marcialonge Silvano Barco zaradi bolezni ne bo nastopil. Med udeleženci današnjega maratona bo tudi Ferrarjev dirkač Jean Alesi, ki bo - tako kot v formuli ena - startal s številko 27. Njegov smučarski trener Tarcisio Beltrami je dejal, da je Alesi v zadnjih dneh intenzivno treniral in računa na uvrstitev med prvih tisoc.

Italijan in Avstrijec najboljša na Piancavallu

PIANCAVALLO - Na Piancavallu sta bili včeraj dve preizkušnji v skokih za evropski pokal v akrobatskem smučanju. V prvi je zmagal Italijan Alessandro Scottà pred Slovincem Jožetom Ivacičem in Svedom Larsom Von Stedingkom, v drugi pa se je uveljavil Avstrijec Andreas Tortschanoff pred Scot-tajem in Ivacičem. V obeh preizkušnjah za ženske je zmagala Avstrijka Harriet Hockl.

Davide Bonora (Birex) hudo poškodovan

VERONA - Obetavni playmaker veronskega kosarkarskega prvoligaša Birexa in državne reprezentance Davide Bonora se je težko poškodoval na treningu v petek. Bonora si je namreč pretrgal krizne vezi na desnem kolenu. Potrebna bo operacija, počivati pa bo moral najmanj štiri mesece.

MOŠKA C2 LIGA / PRIČAKOVANA ZMAGA

Borovci so s hitro igro strli odpor Senatorsa

Odličen nastop Susanija - Smotlak zrelo vodil ekipo

Bor Radenska - Senators 111:98 (47:44)

BOR RADENSKA: Susani 26 (7:9, 5:5, 3:4), Percic 10 (-, 5:9, -), Debeljuh 22 (9:10, 5:9, 1:5), Barini 4 (-, 2:5, -), Smotlak 9 (3:5, 3:7, -), Cupin 5 (1:2, 2:3, -), Rasman 11 (-, 5:6, -), Rustja 10 (2:2, 4:5, -), Pettiroso 2 (-, 1:3, -), Simonic 13 (6:6, 2:4, 1:2).

PM: 28:34. PON: nihče.

Borovcem je proti izkušenim, a starejšim goriskim kosarkarjem, ki imajo povrh malo enakovrednih menjav, že od vsega začetka uspelo diktirati takšno igro, kakršno so načrtovali: hitro in dinamično, zato pa ni bila njihova zmaga nikoli vprašljiva, čeprav so se morali v prvem polcasu kar precej truditi, gostje pa so pomanjkanje svežine nadoknadili z odličnimi odstotki v metih.

Dobršen del prvega polcasa je tako potekal v znaku precejšnje izenačenosti. Vse do 14. minute sta se ekipi izmenjavali v vodstvu. Borov trener Sancin je naredil veliko število menjav in končno so borovci z delnim izidom 10:2 dosegli prednost 44:36, ki pa je v končnici polcasa niso znali popolno-

ma ohraniti. Dejstvo je, da so plavi proti goriski coni metali zelo slabo za tri točke (0:7), Gorici pa so bili pri metih od daleč nekoliko bolj natančni.

V drugem polcasu so borovci se bolj poosttrili presing po celem igrišču in Senators je po petih minutah dokončno izobesil belo zastavo. V 10. minuti so gostitelji vodili s 73:62, v 15. so imeli že 16 točk prednosti (86:70), na koncu pa se je srečanje spremenilo v »show« strelcev. Izredno bolj natančni Maurizio Susani (5:5 za dve in 3:4 za tri točke ter osem skokov), ki v Borovem dresu se nikoli ni bil tako uspešen. Pohvalo si zasluži tudi Robi Smotlak (7 asistenc), ki je zrelo vodil niti igre svojega mostva, dobro pa se je boril tudi Marko Debeljuh. Pozitivno je tudi to, da so borovci dober del drugega polcasa igrali v pomlajeni postavi in da je kar šest igralcev doseglo najmanj deset točk.

Najboljša strelca Senatorsa sta bila bivši domovec Nanut (28 točk) in Famea (31), nekdanji igralec A lige Biaggi (12 točk) pa ni blestel.

OSTALI IZID: Dom Agorest - SGT 87:93 (48:44)

ODBOJKA / MOŠKA B2 LIGA

Kljub zelo dobri igri Goričani praznih rok

Ekipa iz Mester pa je bila res premočen nasprotnik

Imsa Kmečka banka - Volley Mestre 0:3 (11:15, 10:15, 11:15)

IMSA KMEČKA BANKA: Feri 8+9, Florenin 4+12, Visintin 0+6, Korsic 3+9, Princi 2+5, Marchesini 0+0, Graunar 1+16, Populini 0+0, Buzzinelli, paoletti 0+0, Stabile 0+0, Cernic.

Servis (točke/napake): Imsa Kmečka banka 6/23, Mestre 0/7; bloki: Imsa Kmečka banka 3, Mestre 7; napake: Imsa Kmečka banka 22, Mestre 16.

Ekipa iz Mester je na začetku prvenstva startala kot favorit za napredovanje. To vlogo je vsaj v Standrežu sinoci v celoti izpolnila in dokaj gladko premagala Imso Kmečko banko kljub temu, da je ta odigrala svojo letošnjo najboljšo tekmo.

Standardna sesterka Mester je fizično tako močna, da mora ekipo na drugi strani mreže nujno zajeti vsaj trema, če že ne strah. Imsovcji pa se niso prestrašili in so tekmo začeli skrajno bojevito. Gostje so takoj pokazali, da ima višina, v sportu kot je odbojka, svojo tezo. V hipu so namreč z nekaj uspešnimi bloki pokazali, da ne bo sale. Obe ekipi sta ves čas forsirali servis,

zato je bilo stevilo napak v tej prvini razumljivo. Vse do enajstice je bil prvi set izenačen, nato pa so stiri zaporedne napake v sprejemu plavordece stale set. V drugem nizu pa so gostje pokazali ves potencial, ki ga imajo. Domačini so imeli velike težave že v sprejemu, saj je bil servis gostov neukrotljiv. Pri stanju 8:0 je Stera poklical na klop Vizintina in kot glavnega tolkača poslal na igrišče komaj 16-letnega Graunarja, ki je opravil svojo nalogo nad vsakim pričakovanjem. V tem setu je spravljal na tla osem zog. Imsovcji so visok zaostanek zmanjšali, a žal je bil začetni zaostanek previsok.

Kljub izgubljenemu

setu pa je Imsa Kmečka banka pokazala letošnjo najboljšo igro prav v tem nizu. Tudi tretji niz so domačini odigrali nadpovprečno dobro. Mester pa so bile sinoci za to kategorijo vsekakor premočni. Bile so doslej najmočnejši nasprotnik Goričanov, vendar so ti prav proti najmočnejšemu največ pokazali. Vsi igralci brez izjem so se izkazali. Pravo preseñenje pa je bil Granvar, ki je prvič v tej kategoriji toliko igral, a je s svojo učinkovitostjo (1+16) pokazal, da lahko trener Stera nanj izredno resno računa. (A&D)

Ostala sinočnja izida: Lugo Ravenna - Asola Mantova 3:0, Spem Faenza - Isola Mekar Verona 3:1.

Trener valovcev Stera

NOGOMET / MEDDEŽELNA LIGA

Triestina iz Donade z obema točkama

Tržačani so bili boljši - Zadetka sta dosegla Incitti in Polmonari, ki je bil nato izključen

Donada - Triestina 0:2 (0:1)

Strelca: v 30. min. Incitti, v 69. min. Polmonari.

TRIESTINA: Barbato (od 1' Azzalini), Pivetta, Incitti, Zanvettor, Birtig, Tiberio, Liguori, Polmonari, Brescini (od 85. min. Marzi), Intartaglia (od 78. min. Fatone), Marsich.

Včerašnja tekma je za Pezzatove varovance predstavljala nekaksen popravni izpit, saj sta dva delna spodrsiljaja nekoliko skalila idilčno vzdušje v ekipi, kar je seveda precej zaskrbljalo tržaske ljubitelje nogometa. Dvomi pa so se razblinili s povsem zasluženim zmago v Donadi.

Majhno in izredno slabo igrišče je za tehnično boljše Tržacane prav gotovo predstavljalo določeno težavo. Dodaten problem pa je predstavljalo tudi izredno nesportno vedenje domače pu-

blike, ki je skozi celo tekmo s psovskami in raznimi provokacijami skušala spraviti ob živce igralce gostujoče ekipe. Na srečo so Tržačani ohranili mirno kri in takoj prevzeli vajeti igre v svoje roke. Dobro je deloval predvsem presing na sredini igrišča, kjer so Incitti, Zanvettor in Polmonari diktirali tempo igre ter zalagali napadalce z uporabnimi zogami. Domači vratar Marini je dvakrat odločilno posegel po strelh Brescinija in Marsicha. Povsem brez moči pa je bil v 30. minuti, ko je Triestina povedla. Zaradi prekrška nad Brescinijem je sodnik dosodil prosti strel z roba kazenskega prostora. Po lepi kombinaciji med Marsichem in Polmonarijem, se je zoge polastil Incitti, ki je s pravo bombo v zgornji levi kot neubranljivo zatresel mrežo. Donada je skušala reagirati, toda dobro

postavljena obramba Triestine z Birtigom na celu je do konca prvega polcasa brez večjih težav zdržala vse napade domačih.

V uvodnih minutah drugega dela tekme se je nadaljeval jalov pritisk igralcev Donade. Večjih nevarnosti za Azzalinija pa vsekakor ni bilo. Polagoma je prišla do izraza tehnična in taktična premoc Triestine, ki je v 69. minuti z izrednim zadetkom Polmonarija dosegla še drugi zadetek. Iznajdljivi Polmonari je na sredini igrišča prestregel zogo ter posnemajoc Alberta Tombo v slalomu stekel proti nasprotnikovem kazenskem prostoru, kjer je iz skoraj nemogočega položaja drugič premagal vratarja Marinija. Kmalu zatem je bil Polmonari neupravičeno izključen zaradi prekrška nad nasprotnim branilcem. Kljub igralcu manj pa so Tržačani brez problemov ohranili vodstvo in osvojili zlata vredni točki.

Po tekmi je tehnični direktor Valter Sabatini takole komentiral: »Proti zelo neugodnemu nasprotniku so fantje pokazali zvrhano metro poztvoválnosti, predvsem pa dobro fizično pripravljenost, kar je sad odličnega dela trenerja Pezzata. Upam, da se bo cimprej prekinila vrsta poskodb, ki zadnje case tarejo ekipo.«

(Valter Bet)

Ostali izidi 21. kola: Arco - Bassano 0:0, Arzignano - Miranese 0:0, Bolzano - Piegigina 3:0, Legnago - Schio 1:0, Luparense - Rovereto 0:0, Sanvitese - Pro Gorizia 0:0, Sevegliano - Montebelluna 2:0, Treviso - Caerano bo danes.

Vrstni red: Triestina 35, Treviso 30, Luparense, Arzignano, Legnago in Miranese 24, Caerano in Bolzano 22, Sanvitese 21, Montebelluna 20, Pro Gorizia in Sevegliano 19, Donada in Arco 17, Piegigina 16, Bassano 16, Schio 14, Rovereto 10.

ODBOJKA / SLOGAŠICE V ŽENSKI C1 LIGI NA OPČINAH ŠE NAPREJ NEPREMAGANE

Koimpex s težavo ukrotil izredno žilavo Porcio

»Match winner« srečanja je bila Barbara Pittioni, zelo dobro pa je na mreži igrala Škerkova - Veliko veselje

Koimpex - Porcia 3:2 (12:15, 15:10, 15:15, 11:15, 15:12)

KOIMPEX: Brumat, D. Ciocchi, (0+0), S. Ciocchi, Fabrizi (9+7), Gregori (7+5), Milic (0+0), Pertot (0+1), Pittioni (13+2), Sosic (5+1), Škerk (10+9), Vidali (5+3).

Servis (točke/napake): Koimpex 15/12, Porcia 15/12.

Tudi po tekmi s Porcio Koimpex ohranja neprimarnost domačega igrišča, čeprav se je moral posteno potruditi, preden je goste spravljal na kolena. Porcia ima sicer na lestvici le 10 točk, vendar se bo prav gotovo kmalu povzpela, saj njen položaj glede na prikazano igro prav gotovo vara. Igralke odlikuje odlična in predvsem zelo gibčna obramba, ki se tako nemoogoče in nepredvidljive situacije spremeni v povsem uporabne.

Dober je tudi blok, v napadu pa so igralke Porcie sila agresivne. Če k temu dodamo se oster servis, je slika ekipe popolna. Tekma je bila vseskozi izredno živahna, k vzdušju v telovadnici pa je nedvomno pripomogla tudi zelo glasna gostujoča publika, ki je vseskozi neutrudno bodrila svoje igralke.

Koimpex je tokrat zaigral z nekoliko spremenjeno postavo. Irina Pertot je bila namreč ves teden odsotna, zato je na igrišču vskocila le obcasno. Trener Sain je kot tolkačico poslal v polje Barbaro Pittioni, njeno vlogo pomožne podajalke pa je dobila Tamara Vidali. Pri naši ekipi je tokrat nekoliko pešal sprejem, z ostrimi servisi pa so se odlikovale Pittionijeva, Vidalijsva in Sosiceva, na mreži pa je res dobro tekmo odigrala Erika Škerk. Prvi set je bil dokaj izenačen, vendar s strani nase sesterke prevec nihajoc in Porcia ga je zasluženost osvojila. Tudi v drugem sta si bili ekipi stalno za petami, Porcia je povedla 10:9, ko je na servis prišla Barbara Pittioni in s štirimi zaporednimi točkami bistveno pripomogla k zmagi svoje sesterke. Tretji niz je Koimpex odigral brezhibno, v cetrtm pa se je Porcia vrgla v boj na vse ali nič. Igralke so izredno forsirale, poleg tega jim je bila tudi sreca naklonjena, saj jim je slo dobesedno vse od rok in slogasicam ni uspelo zajezi njihovi prodornih servisov in napadov. Tudi zacetek tie breaka je bil v rokah gostij, ki so povedle že s 5:1. Takrat je spet prišla do servisa Barbara Pittioni, obrnila situacijo

na 6:5 in se tako izkazala za pravega match-winnerja tekme. Odslej je bilo vse lažje. Porcia je sicer se enkrat povedla 11:9, vendar ji je zelo odločna reakcija naših igralok prepelila vsako upanje na zmago. Veselje v Sloginem taboru je bilo res veliko, saj zmaga naso ekipo se naprej ohranja tik pod samim vrhom lestvice. (INKA)

Bor Mercantile gladko zmagal

Iz Vidma se borovke vračajo z gladko zmago. O premoci plavih prjica končni izid, ki je bil 3:0 (15:13, 15:7, 15:7) za borovke.
OSTALI IZID: Oma - Cassola 3:0

ODBOJKA / MOŠKA D LIGA

Espego je v 5. setu klonil pred izkušenimi Tržačani

Gostje so odpor Goričanov na koncu strli z blokom

Espego - Club Altura 2:3 (10:15, 15:13, 11:15, 15:5, 11:15)

ESPEGO: Plesničar 2+1, S. Cernic 2+3, M. Cernic 9+3, Devetak 0+1, Radetti 6+7, Soban 1+3, Ursioc 1+1, Pintar 2+1, Sfiligoj 15+12, Brisco, Makuc, Maniã.

Servis (točke/napake): Espego 7/19, Altura 6/17. Napake: Espego 23, Altura 22. Bloki: Espego 7, Altura 11.

Po petih setih so morali odbojkarji Espaga tokrat priznati premoč izkušene tržaske ekipe Club Altura. Razlika med ekipama je bila v prvem setu predvsem v servisu. Medtem ko jih je Espego zgrešil kar sedem, je Club Altura dosegel dva asa in večkrat otežil delo domačega sprejema, tako da je set z lahkoto pripadel Tržačanom. Drugi set je bil po začetnem nihanju od osme tocke dalje izenačen, samo v koncnici so plavo-rdeci z dobrim blokom in napakami nasprotnika stanje izenacili.

V nadaljevanju je bila Espagova igra spet prevec zmedena, tako da so gostje z lahkoto dosegali vec zaporednih tock in tretji niz tudi osvojili. V vseh setih je trener Seppi menjaval postavo. Tako je bilo tudi v cetrtm, ko je poslal na igrišče postavo, ki je osvojila drugi set. Toda v cetrtm setu se je odlocil za prehod iz sistema igranja z enim podajacem na sistem z dvema podajacema, kar je popolnoma zmedlo nasprotnika, ki je zbral samo 5 tock.

V odlocilnem petem setu je do desete tocke potekal pravi boj živcev, tedaj pa so bolj izkušeni gostje trikrat blokirali plavordece, dosegli as in pri stanju 14:11 izkoristili prvo zaključno zogo. (A&D)

Sočani spet zmagali

MOŠKA C2 LIGA

Black Diamond - Soca Sobema 1:3 (15:17, 15:12, 3:15, 11:15), Vivil - Olympia CDR 3:0 (15:2, 15:10, 15:10)

ŽENSKA C2 LIGA

Kmečka banka - Sokol Indules 3:2 (15:9, 4:15, 13:15, 15:7, 15:7), Breg - Fiume Veneto 0:3 (11:15, 5:15, 12:15)

ŽENSKA D LIGA

Olympia Cerimpex - Qualso 3:0 (15:7, 15:11, 15:12)

1. M. DIVIZIJA

Körting - Pallavolo Trieste 2:3.

NOGOMET / MLADINSKO PRVENSTVO

Črna sobota za naše ekipe: skupno so dobile kar 21 golov

DEŽELNO PRVENSTVO
Fortitudo - Juventina 2:1 (1:0)

STRELEC ZA JUVENTINO: Makuc.

JUVENTINA: Zanier, Pibiri (Ferro), Screm, Romano, D. Trampus, G. Trampus, Gallo, Makuc, Ballaben, Gergolet, Gambino.

Standreska Juventina je včeraj zamudila lepo priložnost, da bi se iz Milj vrnila vsaj s točko v zepu. Za naše nogometaše pa je bil usoden predvsem prvi polcas, ko so igrali povsem nezbrano in tudi proti koncu polcasa prejeli gol zaradi napake obrambe. V tem delu je Juventina imela dve stoodstotni priložnosti za gol, a Makuc ni imel sreče in je streljal mimo vrat.

Takoj po uvodnih minutah drugega polcasa so gostitelji, spet po napaki obrambe, dali drugi gol in

vse je kazalo, da je tekma za Juventino zapečatena. Nasi igralci pa so odločno reagirali in zaceli oblegati nasprotnikova vrata. V 70. minuti so tudi zmanjšali zaostanek na 1:2 z golom Makuca, nato pa so neverjetno napravili vrsto izredno ugodnih priložnosti za zadetek in izid je tako ostal nespremenjen.

POKRAJINSKO PRVENSTVO
San Marco - Primorje 5:0 (4:0)

PRIMORJE: Husu, Ferfolja, Luksa, Grbec, Gustin, Brani, Turk, Valente, Pacor, Kuk, Furlani.

Primorje je včeraj na svoji najslabši prvenstveni tekmi visoko izgubilo. Predvsem slabo so nasi predstavniki igrali v prvem polcasu, ko so prejeli kar stiri zadetke. Za nameček je bil proti koncu polcasa izključen se Pacor.

V drugem polcasu je Primorje zaigralo mnogo bolje, čeprav je ostalo le z desetimi nogometasi na igrišču. Gostitelji so dali samo se en gol, toda tudi nasa ekipa je imela nekaj priložnosti za zadetek in le za las zgrešila častni gol. (Gorazd)

Olimpia - Vesna 14:1 (9:0)

STRELEC ZA VESNO: Emili.

VESNA: Gruden, Cosutta, Scuz, Morassut, Ulini, Emili, Beno, Locoselli, Monte, Sanacore, Praselj.

Kriska Vesna, ki je na-

stopila v zelo okrnjeni postavi, saj je bila brez rezervnih igralcev na klopi, je včeraj utrpela se en visok poraz, tokrat proti Olimpi. Razlog za tako slabo predstavu pa je treba iskati tudi v tem, da večina kriskih nogometašev premalo trenira (boleznj, solske obveznosti itd.).

Krisko mostvo je predvsem slabo igralo v prvem polcasu, ko je prejelo kar 9 zadetkov. V nadaljevanju pa je bilo le nekoliko bolje in v 20. minuti je Mitja Emili tudi dosegel častni zadetek.

Zmaga rokometašev Krasa Trimac v Coneglianu Dekleta izgubila proti Fregoni

V moski rokometni C ligi so igralci Krasa Trimac v gosteh premagali Conegliano z 20:18 (10:9). Ženska ekipa Krasa trimac pa je doma izgubila proti vodilni Fregoni z 20:29 (9:13).

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Vasi prijatelji in znanci bodo tako zelo zaposleni s svojimi težavami, da vaši ne bodo niti opazili. Posnemajte jih, pa jih ze kmalu ne boste opazili niti sami.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Z mirnim srcem se boste posvetili stvarim, ki sploh niso nujne, so pa zelo pogodu vašemu zdravju in počutju. Plodove svoje modrosti boste začeli obirati že jutri.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Nič ne de, če bo vreme kislo in sivo, kajti iz vaše duše bo sevalo toliko toplote in svetlobe, da nihče, ki se bo zadrževal v vaši bližini, ne bo opazil, da ni sonca.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Spoznavate, da dejstva vse prevec presojate skozi lupo svojih želja. Ne čudite se torej, če so zelena dejstva videti pretirano lepa, neželena pa pretirano grda.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Dejstvo, da vas partner ne sprejema takih kot ste, vam bo prišlo vrh glave. Izrazili boste oster protest, mu zagrozili z bojkotom in skupaj z njim proslavili zmago.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Za nekaj časa boste preložili svoje načrte o spremembi poklica in bivalnega okolja, saj si boste trezno priznali, da se v skripajocih cevilih ne pride daleč.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Uspelo vam bo poravnati zamujene obveznosti in se prepustiti toku dogodkov. Posvetili se boste sproščujočim opravilom v domačem logu. Tudi v ljubezenskem.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Iz vas bo izbruhnila ustvarjalna žilica. Ogrli se boste za nov način kombiniranja besed in presenecali svoje bližnje z dvournimi, težko razumljivimi modrostmi.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Uživali boste na vrhu, se navedli soncu in prezirali meglo v dolini. Ko se boste vračali, boste s seboj prinesli vsaj pol sonca in pokopali vsaj pol prezira.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Za spremembo se ne boste razdajali prijateljem; raje se boste posvetili nekomu, ki ga ze krepko nacenja ljubosumje. Ne pretiravajte s pozornostjo, sicer bo joj.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Pred vami je eno najbolj plodnih obdobij tega leta. Rezultati se ne bodo pokazali takoj, kajti vsak plod najprej potrebuje rodovitno zemljo in seme. Začnite sejati.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Nesporazum boste najprej skušali zgladiti s prijaznostjo, toda ker ne bo zašlo, boste uporabili svoj stari pristop. Vam se bo tresel glas, nekomu pa hlace.

KALIFORNIJA / DEATH VALLEY

Dolina brezupa

Zgovorna zemljepisna imena

V sončni in topli Kaliforniji sem si ob slikoviti obalni cesti številka ena med Santa Monico in Santa Barbaro namakal noge v Tihem oceanu. Kljub temu mi je kmalu postalo prevroče, zato sem se odpravil v bližnje obalne gore. Tam sem opazil, da racionalni Američani sploh ne postavljajo mostov nad potoki in hudourniki, ampak ti mirno tečejo kar čez cesto. Po večjih nalihih očistijo nanešen gramoz s ceste in ta je spet kot nova. Ze po nekaj hladnejših nočeh v gorah pa sem si rekel: »Spet je čas, da odidem v toplejše kraje!« Odpravil sem se v Dolino smrti, kjer je toplo tudi jeseni, čeprav je daleč od morja.

Do Doline smrti sem izbral pot, ki vodi preko osrednje kalifornijske doline, rodovitne San Joaquin Valley, in nato po obronkih Sierre Nevade proti vedno bolj pustim krajem. Ko sem se v lepem jesenskem vremenu peljal preko ene od manjših gorskih verig, me je presenetila snezna ploha. Belina prvega snega je prekrila rumenkast pesek in redko grmičevje. Spustil sem se v precej toplejšo dolino tik pred Dolino smrti in se tam ustavil za en dan. Bil sem sredi prave divjine. Dalec okoli ni bilo nobenega človeka, zivali pa veliko. Med redkim, enakomerno posutim grmičevjem z drobnimi, mesnatimi listi, ki so v jesenskih barvah videti kot rumeni cvetovi, najdejo imenitno zavetišče

sivkaste lisice in raznovrstne ptice - od majhnih do takih, ki so podobne našim divjim petelinom. Pred nadaljevanjem potovanja me je obljubljal osamljen prerijski volk - kojot.

Prevozil sem se zadnjo gorsko verigo in se začel spuščati v Dolino smrti. Nenadoma se je pod mehko oblikovanimi dolinami in grebeni tik ob cesti urezal globok kanjon. Njegove stene so se svetlikale v najrazličnejših barvah vulkanskih kamenin. Kmalu zatem sem se po zelo velikem vrsaju z blagim naklonom spustil naravnost v Dolino smrti. Kot nalašč prav tu lep spust prisili Američane, da se z za njih neobičajno divjo voznjo spustijo v dolino.

Po srečnem spustu sem pristal na dnu kakih sto kilometrov dolge in deset kilometrov široke doline s ploskim dnom. Indijanci so jo imenovali Tomesha. Ob cesti so se pojavile prave pesčene sipine, ki jih neprestano oblikuje veter. Odpravil sem se po sipinah do najvišje. Na privetnih straneh se mi mivka ni udirala, na zavetnih pa sem se včasih pogreznil tudi do kolen. Kmalu sem imel mivko povsod po telesu.

Kljub prijetni temperaturi, ki je bila približno 25° C in rahli oblačnosti, se mi je zdela najvišja sipina zelo blizu, kot na dlani. Vendar sem se posteno ustel, saj sem za pot do nje porabil kar pol ure hitre hoje. Z najvišje sipine sem imel krasen ra-

Pogled na Dolino smrti z okoljskih gora

zged po dolini in ostalih, od vetra nagubanih sipinah. Poleti bi tak izlet po dolini pomenil gotovo smrt, saj so takrat temperature podobne tistim v Sahari - do 57° C v senci! Tla se segrejejo se precej bolj, skoraj do 100° C! Takrat ne priporočajo niti voznje skozi dolino.

Spustil sem se se nize v dolino. Le sem ter tja se je pojavljalo zelo nizko in trdozivo grmičevje. Temu delu doline pravijo Hudicevo zlitno polje, pa tudi sicer so imena krajev zelo zgovorna: Vrh - krsta, Pogrebne gore, Rtč lakote, Stepa groze in Hudicev zaliv. V najnižjem delu doline, ki je prekrit s polji soli, v kraju Badwater, leži najnižja točka ZDA, ki je kar 86 metrov pod morsko gladino. Sol so nekoč z gora sprali potoki, ki so se stekali v slano

jezero na dnu doline, ki je danes izsušeno in raztrto od soli. Ta del doline se imenuje Hudicevo igrišče za golf. Zanimivo je, da je najvišji vrh ZDA - z izjemo Aljaske - le 67 kilometrov zračne razdalje oddaljeni Mount Whitney v Sierri Nevadi, ki je visok 4418 metrov.

Dolina smrti je res prava puščava, saj pade tam povprečno le 70 milimetrov padavin letno. Pogosto se zgodi, da nekaj let ne pade niti kaplja dežja. Hladnejši in vlažen tihomorski zrak zadeva v 1700 kilometrov dolgo gorsko verigo Sierre Nevade ter v gore, ki obrobajo dolino. Največ padavin pade na nadmorski višini med 1600 in 2600 metrov na zahodnih pobočjih masiva Sierre Nevade. Zrak se nato spušča v vedno globlje doline in

postaja vse bolj suh in topel, na dnu Doline smrti pa peklensko vroč in suh. Mocan kontrast daje pogled iz doline na okoliske gore, ki so pogosto zasnežene.

Po odhodu iz doline sem se povzpел do Dantovej razgledne točke na grebenu gorovja Amargosa, ki se vzpenja ob vzhodnem robu Doline smrti. Stal sem 1669 metrov nad morsko gladino. Sunki hladnega vetra so me hoteli podreti. Se enkrat sem lahko občudoval to dolino brezupja. S prekanjem te doline so si lovci na zlato leta 1849 neuspešno skušali skrajšati pot do obljubljenega dežele kalifornijskega zlata. Danté je zapisal, da nad peklom visi napis: Opustite vsako upanje, vi, ki vstopate!

Tomaz Podobnikar

Pokrajina brez življenja (Obe fotografiji: Tomaž Podobnik)

ŠPANIJA

Ogrožene eksotične ptice so še vedno naprodaj

Brezvestni trgovci se ne zmenijo za prepovedi - Velik zaslužek

Na madridskem trgu Rastro boste za srebrnega kanarčka odsteli kar lep kupček denarja - prodajalka bo v svoji zaprasi prodajalni, v kateri ima kup majhnih zivali, ki jih nihče ne kupuje, zanj zahtevala 70.000 pez (540 ameriških dolarjev)! O ceni pa sploh ne baranta.

»Papigo sem dobila iz Gvineje, drago me je stala, ker so transportni stroški veliki,« vas bo prepričevala, seveda pa ne bo povedala, da gre za zaščiteno vrsto ptic, saj je na seznamu mednarodne organizacije za zaščito redkih zivalskih vrst.

Kako se je papiga znala v tej zanemarjeni madridski ulici, iz njenih ust ne boste izvedeli, čeprav je seveda vsem znano, da

papige prihajajo s španskimi tovornimi ladjami, ki iz Gabona in Gvineje vozijo les. V pristaniščih na jugu države jih odkupijo prekupčevalci, ki jih prodajajo v Madridu in drugih španskih mestih.

»Več kot polovica ptic jih vrst, ki jih lahko kupite na tržnici, je z zakonom zaščiteneh,« je povedal Juan Creado, član španskega ornitološkega društva, ki je nedavno rešilo kar nekaj redkih ptic, ki so pocasi hirale v kletkah.

Vsako nedeljo lahko na tej madridski tržnici kupite ptice iz vseh koncev sveta - Indije, Jamajke, Senegala, Brazilije, Indonezije, ... Veliko je zanimanje za majhne, kapucinske kanarčke s Sumatre, ki jih lahko skrijete v

dlan - za par boste odsteli le dva tisoč pez (15 ameriških dolarjev).

Leta 1973 je bila sprejeta konvencija za zaščito redkih ptic in rastlin - Cites. Do zdaj jo je podpisalo že 125 držav - Španija jo je podpisala pred osmi leti. Španski ornitologi poudarjajo, da oblast ne naredi ničesar, da bi bila načela organizacije tudi spoštovana. Ogrožene vrste ptic varuje le zakon, ki prepoveduje trgovanje z živimi zivalmi, ki ne ustrezajo predpisom. V Španiji, kjer lahko skotite na vsakem koraku kupite ponarejeno uro znamke Rolex, boste brez težav dobili tudi makasko papigo ali redko majhno dolgorepo papigo.

»S Citesom sodelujem že dolgo, zato sem toliko

bolj prepričan, da je španskim oblastem vseeno, če v državi poteka organizirana trgovina z redkimi zivalskimi vrstami,« je dejal Miguel Angel Valadarez, član World Wildlife Funda (WWF).

Oblast ze osem let obljublja sprejem posebne zakonodaje, ki bi urejala to področje. Vlada priznava, da je sedanja, ki ureja prepovedi trgovanja z redkimi zivalskimi vrstami, precej pomanjkljiva. Predvsem ostanejo vsi, ki zakone kršijo, v večini primerov nekažnovani. Vladni predstavnik obljublja, da bo začel nov zakon veljati takoj, ko ga bo potrdil parlament. Ptice, katerih uvoz je z zakonom prepovedan, lahko sicer že zdaj zasežejo.

Ljudje jih pri prehodu

meje skrivajo celo v kovčkih, največkrat pa v avtomobilih. Veliko zaščitnih ptic pride v Španijo s ponarejenimi dokumenti. Čeprav v številnih primerih odkrijejo poneverbe, pa je sled za pticami kmalu zabrisana, saj jih trgovci medtem prepeljejo v druga evropska mesta, kjer dosežejo visjo ceno.

Predstavniki španskega društva za zaščito redkih zivalskih vrst meni, da bi moral tiste, ki se ukvarjajo s preprodajo zivali, doleteti drugačna kazen kot tiste, ki preprodajajo druge vrste blaga. Zakonodaja, ki jo je sprejel Cites, je brez napak, treba jo je le uresničevati. Veliko ptic med voznjo do Spa-

nije pogine - poznavalci trdijo, da pot prezivi le vsaka peta ptica. Kljub temu posel cveti in izguba se nadomesti s ceno prodane ptice.

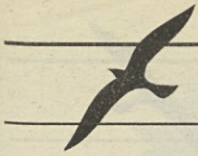
Ugotovljeno je, da je trgovina s pticami po služku na tretjem mestu - takoj za trgovino z mamilami in orožjem. Španski trgovci naj bi s prodajo ptic na leto zaslužili 500 milijard pez (3,8 milijarde dolarjev), četrtno te vsote pa predstavlja nedovoljena prodaja.

Države Evropske zveze na leto uvozijo za 1,5 milijona ameriških dolarjev ptic. Samo v Španiji vsako leto kupijo milijon petsto tisoč papig, kar državo uvršča med deset držav na svetu, kjer pro-

dajo največ teh eksotičnih ptic. Večino papig, ki jih iz daljnih dežel pripeljejo španske ladje, trgovci prodajo naprej.

Tudi tiste ogrožene ptice, ki jih obmejni organi zasežejo, čaka negotova prihodnost. Za pot v deželo, iz katere so jih pripeljali, so prevec onemogle, zato bi morali Španci zgraditi posebne centre, kjer bi zanje pravilno skrbeli, stroške pa naj bi kriale države, ki so ptice izvozile. Zaradi vrste problemov se seveda le malokatera zaplenjena ptica vrne v svoje naravno okolje. Poznavalci razmer celotno zatrujejo, da nobena.

Gideon Long, Reuter

LJUBLJANA

Slovenska prestolnica ima bogato zgodovino (3)

Pod Habsburžani je Ljubljana postala deželno knežje mesto

Ljubljana se je uspešno branila pred Turki

Leta 1270 je mesto zavzel češki kralj Premysl Otakar II. Leta 1276 pa je Kranjsko kot zaveznik novega nemškega kralja Rudolfa iz Habsburga zavzel Albreht Gorisko-Tirolski. Leta 1279 jo je dobil v zakup glavni habsburški zaveznik, grof Majnhard Gorisko-Tirolski. Clani te družine so ostali dejanski vladarji Kranjske vse do smrti zadnjega iz tega rodu, Henrika Koroskega leta 1335. Po njegovi smrti pa so Kranjsko za dolga stoletja pridobili Habsburžani.

Med vladavino Habsburžanov je Ljubljana močno pridobila na pomenu. Ker je bil mestni gospod sam deželni knez, je postala tudi deželno knežje mesto. Postopoma si je povečala

se gospodarsko moč in pomen, v mestu so začeli nastajati organi deželne stanovske uprave, leta 1461 je bila ustanovljena ljubljanska škofija in tako naprej. Vse to je pripeljalo do tega, da je Ljubljana postala gla-

Kristus na križu z Marijo in Janezom Evangelistom iz ok. leta 1450. Krasi pročelje hiše št. 6 na Žabjeku (Foto: D. Andelico)

vno mesto dežele.

Leta 1442 je mesto oblegal vojskovodja celjskih grofov Jan Vitovec. Mesto se je zaradi močnega obzidja in junaske obrambe meščanov obranilo. Uspešno pa se je branilo tudi ob turških obleganjih v 15. in 16. stoletju.

V srednjeveški Ljubljani je prevladoval gotski stil

Mesto zavarovano z obzidjem je bilo poziviljeno z mestnimi vrati in stolpi gotških oblik. Mestne cerkvice so se odlikovale po vitkih stolpih, ki so bili pokriti z visokimi silastimi strehami. Okna in vrata cerkva in mestnih hiš so krasiili silasti gotski loki, pogosto oplešani s kiparskimi deli.

Ohranjenih umetnin iz gotskega obdobja je v me-

stu malo. Najstarejši tovrstni spomenik je Marijin kip v Krakovski kapelici. Sega v drugo polovico 13. stoletja in je bil prvotno kot timpanon nad vrati ene izmed ljubljanskih cerkva. Drugi srednjeveški spomenik je Kristusova glava iz srede 14. stoletja, ki je bila sklepnik prejšnje stolnice. Vzidan je ob glavnem vходу sedanje stolnice, zgrajene na začetku 18. stoletja. V južno steno pa je vzidan se en gotski spomenik, kip Zalostne Matere božje iz srede 15. stoletja.

V srednjeveški Ljubljani je delovala kiparska delavnica, kjer je treba omeniti kiparja Janeza Lipca, cigar akta Adama in Eve sta krasila fasado nekdanje mestne hiše.

Vera Senica
(Se nadaljuje)

MEH ZA SMEH

Judovske šale

Jud bi rad od rabina nasvet: kakšen poklic naj opravlja, da ne bo nikoli lačen.

»Postani pek,« mu svetuje rabin, »če boš pek, boš imel zanesljivo vedno kruh pri hiši.«

»In če mi bo zmanjkalo denarja za moko?«

»V taksem primeru tudi pek ne boš več.«

K rabinu pride obupana zenska. Njen mulček je v sobotno mesno jed vrgel svojo cepico. Zenska bi zdaj rada vedela, če je jed se vedno kosar, se pravi pripravljena v skladu s strogimi higienskoverskimi rituali. Nič več kosar oziroma trefe je denimo jed, v kateri se mešata meso in mleko ali mlečni izdelki. Rabin razmislija, nato pa sklene, da je zadeva odvisna od tega, kaj vse se je sčasoma pripelilo na cepico. Zenska razmislija: »Umazanija bi že lahko bila zraven.«

»Umazanija - kosar,« razsodi rabin.

»Morda tudi mrčes.«

»Tega je moč pobrati iz mestne jedi in odstraniti. Kosar.«

»Morda tudi ostanki hraste z glave.«

»Hrasta - kosar,« meni rabin.

»Otrok poje včasih tudi kos kruha z maslom. Cisto mogoče je, da je z mastnimi prsti prijel cepico. Torej bi lahko bilo zraven tudi maslo.«

»Maslo,« zavpije rabin zgrozeno. »Trefe!«

GENIJI V ŠOLSKIH KLOPEH Adolf Hitler (1889-1945)

Hitlerjeva pripoved o tem pa gre takole: »Po koncu semestra smo vedno organizirali veliko slavo. Zadeva je bila zelo zabavna: popivali smo. Tako se je tudi zgodilo, da sem se v svojem življenju prvič in zadnjič opil. Dobili smo spricevala in bi se morali vrniti domov...Na skrivaj smo se odpravili v kmečko gostilno ter smo tam uganjali norčije in popivali. Kaj se je v resnici dogajalo, ne vem, zadevo sem lahko...kasneje le rekonstruiral. Spricevalo mi je ticalo v zepu. Naslednje jutro me je zbudila mlekarica, ki me je...nasla na poti. Bil sem v stanju zmedenosti in sem tako prišel k moji crux: »Za božjo voljo, kakšni pa ste, Adolf!« Skopal sem se, potem pa mi je prinesla črno kavo in me vprašala: »Kakšno spricevalo ste sploh dobili?« Segel sem v zep: spricevala ni bilo. »Za božjo voljo! Saj vendar moram nekaj pokazati materi!« Crux je rinila vame: »Kje neki bi lahko bilo.« Morali so mi ga ukrasti! »Samo ena rešitev je: takoj morate nazaj pogledati, ali je moč dobiti duplikat. Ali imate pri sebi sploh se kaj denarja?« Nič več. Dala mi je pet guldnov. Stopil sem v solo. Upravitelj me je najprej pustil čakati. Medtem so stiri deli tega spricevala že prišli do sole. V zmedenosti sem spricevalo zamenjal za toaletni papir. Bilo je uničujoče...Bilo je strašno. Takrat sem si sveto prisegel, da nikoli v življenju ne bom več pil. Dobil sem duplikat...strašansko neprijetno mi je bilo!...Potem sem se veselega srca odpravil domov, ampak tako zelo vesel spet nisem bil, kajti spricevalo tudi ni bilo tako zelo cudovito.« (Werner Maser, Adolf Hitler, München 1971).

Se nadaljuje

SLOVENSKI IZGNANCI (10)

Pozabljene žrtve?

Hkrati pa se postavlja vprašanje, ali bodo v teh zakonih upostevane in materialno ustrezno sankcionirane vse razsežnosti, teza in posledice izgnanstva. Izrecno moram poudariti, da v zahtevah, vsebovanih v Spomenici DIS, ne gre za noben privilegij izgnanstva kot fenomena nacističnega raznarodovanja, marveč za to, da bi se vsaj delno približali rešitvam drugih evropskih držav in se odrekli povojni ignoranci.

Kakšne so zahteve izgnancev?

Preobširno bi bilo navesti celotno besedilo Spomenice, v kateri so uvodoma predloženi vsa razsežnost, teza in posledice izgnanstva, v drugem delu pa konkretne zahteve. Zato tu navajam najpomembnejše:

- da se izgnance prizna ne samo za žrtve vojnega nasilja, temveč in predvsem za nesporne žrtve nacističnega raznarodovanja in etnocida kot najhujšega zločina nacistov nad Slovenci,

- da se izgnancem prizna kot oblika materialnega zadoščenja za izgon, prestano nasilje in njegove psiho-socialne in eksistenčne posledice doživljenjska mesečna renta v povprečju 8.000 SIT oziroma po 200 SIT za vsak mesec izgnanstva,

- da se izgnanstvo prizna v posebno dobo v dejanskem trajanju ne glede na starost, torej tudi osebam, ki so bile v času izgnanstva mlajše od 15 let, z možnostjo predčasne upokojitve pod ugodnejšimi pogoji,

- da se izgnancem prizna popolno zdravstveno varstvo ter zdraviliško in klimatsko zdravljenje, kot je to urejeno za vojne invalide, - ter da se jim prizna pravica do vojne odškodnine kot obveznost Republike Slovenije, da jo na meddržavni ravni izterja od držav nekdanjih agresorjev.

Priznanje rente bi izgnancem pomenilo vsaj delno moralno zadoščenje in s tem delno izenačenje pred zakonom z drugimi kategorijami, ki te pravice uživajo vsa povojna leta.

Ni nam znana vsebina zakonov, ki se pripravljajo za drugo obravnavo v Državnem zboru. Toda zakon o žrtvah vojnega nasilja za prvo obravnavo je poleg priznanja statusa žrtve predvideval samo zdravstveno varstvo ter klimatsko in zdraviliško zdravljenje. To pa je bilo moč razumeti, kot da so izgnanci zgolj socialna kategorija in ne žrtve nacifasističnega nasilja. Tudi dosedanja predvidevanja v predlogu zakona o kupnini, da se za odškodnino žrtvam vojnega nasilja (samo izgnancem) predvideva samo 6 odstotkov (beri »sest«) od celotne vrednosti kupnine, ki se steka v odškodninski sklad, so, milo rečeno, ignoriranje prestatnega nasilja. Dejansko bi to pomenilo, da bi se izgnanci morali sprijazniti z nekaj sto markami za prestano štiriletno izgnanstvo, vključno z vso materialno škodo, ki so jo utrpeli zaradi izгона.

Kot suverena, mednarodno priznana drža-

va in članica Združenih narodov ima Slovenija pravico in dolžnost, zahtevati od držav nekdanjih agresorjev povračilo vojne škode. To se posebej velja za ZR Nemčijo, ki je l. 1968 podpisala mednarodno konvencijo o nezastaranju vojnih zločinov. Ni namreč mogoče zanikati ali izbrisati iz zgodovine grozljivega nacističnega nacra za raznarodovanje slovenskega naroda. Hitlerjevemu ukazu aprila 1941 v Mariboru: »Napravite mi to deželo zopet nemško« je sledilo izvršno povelje Himmlerja za množični izgon Slovencev in naselitev Nemcev na slovenske domove in posestva. Ker je vprašanje vojne odškodnine se vedno odprto in nerešeno, je zahteva izgnancev, da se izterjava vojne odškodnine kot obveznost Republike Slovenije vnese v zakon o žrtvah vojnega nasilja, povsem utemeljena. Se posebej, ker to zanjo ne predstavlja materialne, temveč diplomatsko obveznost. Prav gotovo je Slovenija trenutno v nekoliko neugodnem položaju zaradi prizadevanj za vstop v Evropsko zvezo in iskanja podpore tudi s strani ZR Nemčije. Toda ne glede na to je njena moralna dolžnost, da čimprej začne ustrezne razgovore na meddržavni ravni.

Sklep

Ta nekoliko daljši zapis objavljam z namenom, da slovenski javnosti, zlasti pa odgovornim institucijam Republike Slovenije predložim izgnanstvo kot fenomen nacističnega raznarodovanja in nacrtne germanizacije, ki so ju nacisti izvajali nad slovenskim narodom. Toda to je le ena plat zgodovine, kajti se vedno je neraziskano delovanje italijanskega madžarskega okupatorja. Podatek, da je za Italijani v devetindvajsetih mesecih okupacije ostalo 12.000 ubitih in umrlih v taboriščih, 40.000 interniranih in 10.000 porušenihi, dovolj zgovorno kaže grozljivo podobo fasizma. Nič bolje pa ni bilo v okupiranem Prekmurju. Sele potem bomo dobili pravo podobo okrutnosti vseh treh okupatorjev oziroma nacifasizma. Nedvomno je bila druga svetovna vojna najhujša tragedija v zgodovini clovestva. Zato je se posebej letos, ko bomo za znamenali 50. obletnico zmage nad fasizmom, potrebno in nujno, da se spomnimo tudi izgnanstva, ki je nedvomno pomemben del zgodovine slovenskega naroda.

Tudi zato je priznanje moralnega in materialnega zadoščenja izgnancem in vsem žrtvam nacifasizma zgodovinski dolg Republike Slovenije.

P. S.: Pri sestavi sem uporabil podatke iz knjige zgodovinarja dr. Toneta Ferencja »Nacistična raznarodovalna politika v Sloveniji v letih 1941-1945« in gradivo docenta na filozofski fakulteti g. Milosa Ribara v Zborniku »Izgnanci«, za kar se obema iskreno zahvaljujem.

Slavko Kunej

Konec

MOJSTRI DETEKTIVI

Agatha Christie

Nemejski lev (1)

I
"Je danes kaj zanimivega, gospodična Lemon?" je vprašal Hercule Poirot, ko je zjutraj stopil v sobo.

Gospodična Lemon je zaupal. Bila je brez domisljije, imela pa je instinkt. Tisto, za kar je menila, da zasluži pozornost, je bilo ponavadi res vredno pozornosti. Bila je rojena tajnica.

"Ne veliko, monsieur Poirot. Po moji presoji bi vas utegnili zanimati samo eno pismo. Položila sem ga na vrh."

"In kaj piše?" je z zanimanjem stopil blizu.

"Neki moski želi, da raziščete izginotje pekingskega psicka njegove soproge."

Poirot je postal. Globoko očitajoče je pogledal gospodično Lemon. Ni opazila. Začela je ze tipkati. Tipkala je tako hitro in natančno kot strojnica.

Poirot je bil pretresen; pretresen in zagrenjen. Gospodična Lemon, tako sposobna gospodična Lemon, ga je pustila na cedilu! Pekinski psicek! Psicek! Pa se po tistem, kar se mu je po-

noči sanjalo! Ko je služabnik vstopil z jutranjo cokolado, je ravno zapušal buckinghamsko palaco, kjer je prejel osebno zahvalo!

Na ustnicah so mu zatrepetale besede - duhovite, zajedljive besede. Ni jih izrekel, ker jih gospodična Lemon ob hitrem in natančnem tipkanju sploh ne bi bila slisala.

Zastokal je od nejevolje in s kupčka na desni strani svoje pisalne mize vzel vrhnje pismo.

Da, bilo je natanko tako, kot je rekla gospodična Lemon. Naslov pošiljatelja iz poslovnega dela mesta, kratka, poslovnata, neugajana zahteva. Predmet - ugrabitev pekingskega psicka. Enega tistih scrkljanih ljubljencev z izbuljenimi očmi, ki jih imajo bogate zenske tako rade. Ko je Hercule Poirot bral, so se mu usta zaničljivo krivila.

Nič neobčajnega. Nič izjemnega ali - ne, obstaja majhna podrobnost. Gospodična Lemon je imela prav. V tisti majhni podrobnosti je bilo res nekaj nenavadnega.

Hercule Poirot je sčdel. Počasi in skrbno je prebral pismo. Ni slo za primer, kakršnega je želel, kakršnega si je obljudil. Nikakor ni slo za pomemben primer, nasprotno, bil je skrajno nepomemben. Ni slo za - in to je bilo tisto - ni slo za pravo Herkulovo delo.

Zal pa je bil radoveden.

Da, bil je radoveden ...

Dvignil je glas, da ga je gospodična Lemnova lahko slisala kljub hrupu, ki ga je povzročalo tipkanje.

"Pokličite tega sira Josepha Hoggina, " je naročil, "in se dogovorite, da ga obiščem v njegovi pisarni, kot želi."

Kot ponavadi je imela gospodična Lemon prav.

"Preprost clovek sem, monsieur Poirot, " je rekel sir Joseph Hoggina.

Hercule Poirot je z desnico naredil zadržan gib. Z njim je izrazil (če ste želeli tako razumeti) obcudovanje do imenitne kariere sira Josepha in do skromnosti, s katero se je opisal. Tisti gib bi lahko pomenil tudi eleganten

ugovor zoper izjavo. Vsekakor pa ni dajal niti slutiti misli, ki je prevzela Hercula Poirota: da je sir Joseph predvsem zelo grd clovek. Oci Hercula Poirota so kritično ogledovale napihnjeni podbradek, majhne, prasičje oči, gomoljasti nos in ozke ustnice. Vtis, ki ga je vzbujal obraz, ga je spominjal na nekoga ali na nekaj - toda ta hip se ni mogel spomniti, na koga ali na kaj. V spominu se je nekaj medlo zganilo. Dolgo je že tega ... v Belgiji ... nekaj, kar je imelo opraviti z milom ...

Sir Joseph je nadaljeval.

"Ne šopirim se. Nič ne ovinkarim. Večina ljudi, monsieur Poirot, bi zadevo pustila. Jo odpisala kot neplačan dolg in pozabila nanjo. Toda Joseph Hoggina ni tak. Bogat sem - in lahko bi rekel, da mi dvesto funtov nič ne pomeni ..."

Poirot mu je naglo segel v besedo:

"Cestitam vam."

"A?"

Sir Joseph je za hip premolknil. Njegove male oči so se se bolj stisnile.

Ostro je rekel:

"To pa ne pomeni, da imam navado denar razmetavati. Kar želim, plačam. Vendar plačam tržno ceno in nič več."

Hercule Poirot je rekel:

"Se zavedate, da je moj honorar visok?"

"Da, da. Ampak to, " sir Joseph ga je prekanjeno pogledat, "je zelo majhna zadeva."

Hercule Poirot je skomignil z rame-ni. Rekel je:

"Jaz ne barantam. Strokovnjak sem. Za storitve strokovnjaka pa je treba plačati."

Sir Joseph je odkrito rekel:

"Vem, da ste za takšne reči ena A. Pozanimal sem se, in povedali so mi, da ste najboljši, kar se jih da dobiti. Tež stvari hočem priti do dna in ni mi žal stroška. Zato sem hotel, da pridete sem."

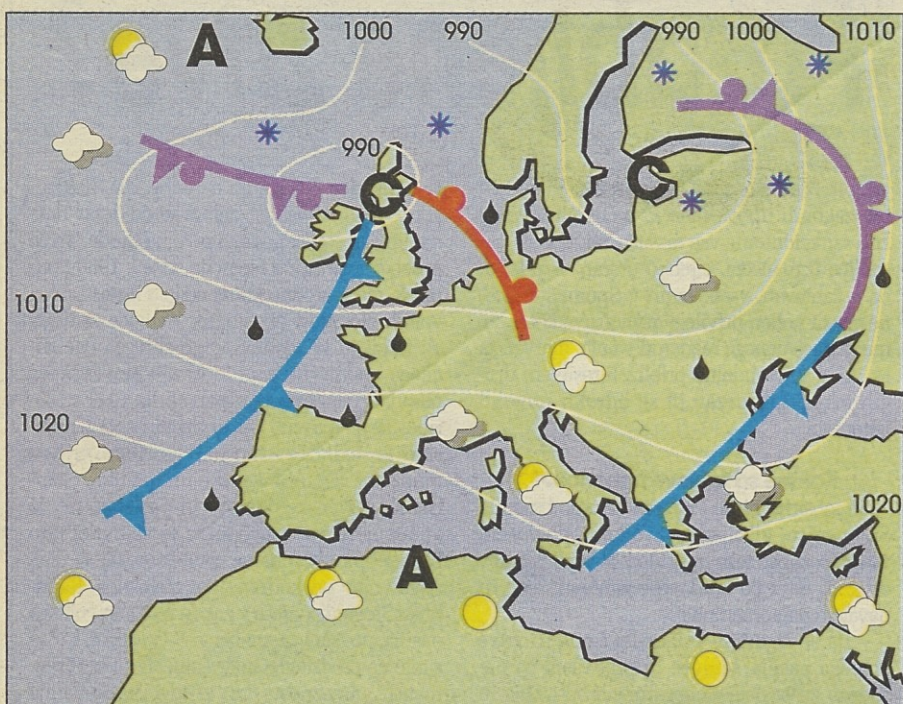
"Imeli ste srečo, " je rekel Hercule Poirot.

Sir Joseph je spet rekel: "A?"

Se nadaljuje

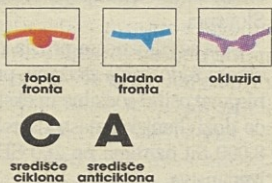

EVROPA / ZELO SPREMENLJIVO VREME

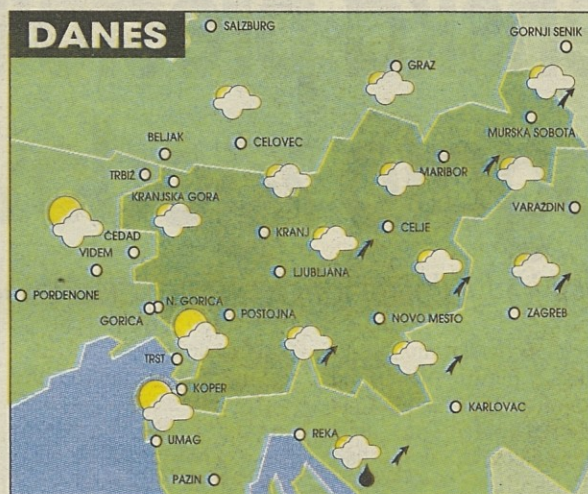
Vremenska slika:

Nad severno polovico Evrope je obsežno območje nizkega zračnega pritiska, nad Sredozemljem pa se je prehodno okreplil šibak greben visokega zračnega pritiska. Nova hladna fronta bo jutri vplivala na vreme v Sloveniji.

ALPE JADRAN / VEČINOMA SONČNO

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	MEGLA
nad 10 m/s	

Slovenija: Prevladovalo bo sončno vreme. Jutranje temperature bodo od -1 do 4, najvišje dnevne od 5 do 10, na Primorskem okoli 12°C.

Sosednje pokrajine: Povsod se bo delno razjasnilo. Razmeroma toplo bo.

TEMPERATURE
ALPE JADRAN

včeraj ob 8. in ob 14. uri

LJUBLJANA.....	-1/9
TRST.....	-/-
CELOVEC.....	-/-
BRNIK.....	-2/5
MARIBOR.....	-2/3
CELJE.....	-3/7
NOVO MESTO.....	-3/5
NOVA GORICA.....	0/6
MUR. SOBOTA.....	1/7
PORTOROŽ.....	6/10
POSTOJNA.....	0/-
ILIRSKA BISTRICA.....	0/5
KOČEVJE.....	-2/-
CRNOMELJ.....	-3/9
SLOV. GRADEC.....	-3/2
BOVEC.....	-/-
RATECE.....	-8/2
VOGEL.....	-6/4
KREDARICA.....	-5/-10
VIDEM.....	-/-
GRADAC.....	-3/-
MONOSTER.....	-6/-
ZAGREB.....	-/-
REKA.....	5/-

TEMPERATURE
PO EVROPI

včeraj ob 8. in ob 14. uri

HELSINKI.....	-2/0
STOCKHOLM.....	-16/-5
MOSKVA.....	0/3
BERLIN.....	0/4
VARSAVA.....	0/7
LONDON.....	8/8
AMSTERDAM.....	0/5
BRUSELJ.....	2/4
PARIZ.....	6/6
DUNAJ.....	-5/5
ZÜRICH.....	0/4
ZENEVA.....	4/6
RIM.....	13/16
MILAN.....	2/5
BEOGRAD.....	-2/13
BARCELONA.....	8/15
ISTAMBUL.....	1/15
MADRID.....	5/12
LIZBONA.....	13/15
ATENE.....	10/17
BUCAREST.....	1/7
MALTA.....	10/17
PRAGA.....	-2/2

BIOPROGNOZA

Vremensko občutljivi ljudje se bodo slabše počutili, utrujeni bodo, razdražljivi, nerazpoloženi in potni. Ponoci bo obtežitev prehodno ponehala.

RAZMERE NA CESTAH

Ceste po Sloveniji so ponekod mokre in spolzke. Promet poteka tekoče in brez zastojev. Na mejnih prehodih ni daljšega čakanja za prestop meje.

SNEŽNE RAZMERE dne 27.1.

	cm		cm
Rogla	70 - 90	Kanin	50 na 120
Krvavec	10 na 50	Straza na Bledu	20
Vogel	30 na 90	Zelenica	20 na 10 - 60
Kranjska Gora	10 - 30	Golte	5 na 30
Mariborsko Pohorje	20 na 70	Cerkno	5 do 10 na 50 do 70
Velika planina	20 - 40	Pokljuka	56 na 30
Soriška planina	60	Kobla	10 na 40

Zaradi močnega vetra naprave na Kaninu, Krvavcu in Veliki planini ne obratujejo, iz Kranjske Gore sporočajo, da obratujejo samo vlečnice v Podkorenu in vlečnica v Planici. Zimska oprema je obvezna za ceste na Rakitno, Kope, Zelenico, Sorisko planino, Mariborsko Pohorje, Roglo in Pokljuko. Smučarski avtobus vozi na Mariborsko Pohorje, Vogel, Roglo, Kobla, v Cerkno ter med gozd Martuljkom in Zelenico.

PLIMOVANJE

Danes: ob 2.16 najnižje -18 cm, ob 8.02 najvišje 47 cm, ob 14.47 najnižje -65 cm, ob 21.23 najvišje 42 cm.

Jutri: ob 2.57 najnižje -22 cm, ob 8.41 najvišje 48 cm, ob 15.21 najnižje -67 cm, ob 21.55 najvišje 46 cm.

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Vmitemi roko!

MILAN - Ukradli so ji torbico z denarjem in dokumenti, vendar je to ne skrbi. V pismu, s katerim se je preko časopisov obrnila na neznane tatove, jih 70-letna gospa, ki stanuje pri Mantovi, prosi, naj ji vrnejo roko, ki je bila v torbici. Gre seveda za protezo, za katero je priletna gospa morala seči kar globoko v žep, saj je zanjo odštela dva milijona lir.

94-letniku obnovili
vozniško dovoljenje

TERAMO - Vozi že polnih sedemdeset let, aprila pa bo slavil svoj 94. rojstni dan. Giuseppe De Luca iz Terama v Italiji je zaprosil za obnovitev voznškega dovoljenja. Ponosno trdi, da v sedmih desetletjih ni nikoli imel najmanjše nesreče. Zato so mu oblasti tudi ugodile in mu podaljšale voznško za nadaljnja tri leta.

Pet nosečih
momark na letalonosilki

WASHINGTON - Pet mornarjev ženskega spola, ki so bile vkrcane na letalo-

nosilki Eisenhower (pred kratkim je bila vsidrana v Trstu), so premestili na kopto, ker so noseče. Od 5000 članov posadke na letalonosilki je 450 žensk. Mornarica trdi, da so ženske zanosile še preden bi ladja odplula iz svojega oporišča v Norfolku.

Šest mrtvih pri
eksploziji raket

PEKING - Razbitine kitajske rakete, ki bi morala ponesti v vesolje znanstveni satelit, so smrtno ranile 6 oseb. Raketa je eksplodirala 40 sekund po izstrelitvi, razbitine pa so se razkropile nad gorato pokrajino, kjer so bile usodne krajevne mu prebivalstvu.

Pilota F16
še pogrešajo

RAVENNA - V Jadranu se vedno iščejo, čeprav brez pravega upanja, pilota ameriškega lovca F16, ki je strmoglavil pred dnevi pri italijanski Chioggi. Včeraj so na morskem dnu iskali razbitine lovca, vendar je slabo vreme oteževalo delo potapljače.

Odkrili
grob
Aleksandra
Velikega?

KAIRO - Egiptovski dnevnik Al Ahram je te dni objavil vest, da so grški arheologi odkrili dva dokumenta, iz katerih naj bi izhajalo, da se grob Aleksandra Velikega, nahaja v oazi Siwa, v puščavi na meji med Egiptom in Libijo. Predstavniki egiptovskega ministrstva za kulturo pa je izjavil, da za sedaj dokumentov se niso preverili in da je zato vsa zadeva dokaj meglena in nejasna. Sicer pa je napovedal, da se bo odprava egiptovskega ministrstva za kulturo podala v omenjeno oazo, ki leži 750 km zahodno od Kaira in da bodo preverili na samem kraju, če je vest resnična. Aleksander Veliki je osvojil Egipt okoli leta 330 pred Kristusom in ustanovil mesto Aleksandrijo. Da bi se priljubil Egipčanom se je tudi spreobrnil in sprejel njihovo vero. Baje je tudi odpotoval v oazo Siwa, kjer se nahaja tempelj boga Amona. Aleksander je umrl leta 323 pr. K. v Babiloniji, kraj, kjer so ga pokopali pa je ostal vedno skrivnosten. Nekateri trdijo, da so ga prepeljali v Makedonijo, drugi pa, da so ga pokopali v Egiptu.

Dragoceno in prozorno

PARIZ - Po zgornjih oblačilih je prišlo na vrsto spodnje perilo. Na sobotnem defileju so predstavili tudi dragocen komplet, ki ga krasiro čipke tipa Calais (Telefoto AP)

Rikše čakajo

Na ulicah Djakarte čaka na stotine rikš: zaslužek je še kar skromen, tradicionalni način prevoza pa je med prebivalstvom zelo priljubljen (Telefoto AP)